

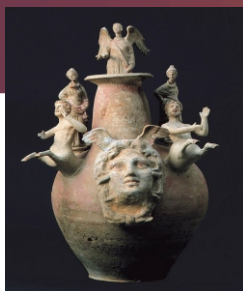
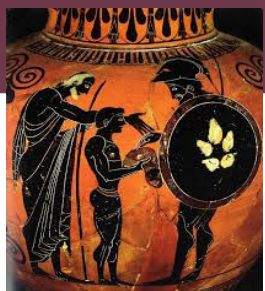

Inspectoratul Școlar Județean
Iași

ÎNDRUMĂTOR METODOLOGIC PENTRU PROIECTAREA DIDACTICĂ LA ISTORIE

clasele a V - a și a VI - a

coordonator - FLORENTIN TRAIAN CIOBOTARU

Editura
SPIRUHARET

IAȘI - 2022

**ÎNDRUMĂTOR METODOLOGIC
PENTRU PROIECTAREA DIDACTICĂ
LA ISTORIE
clasele a V-a și a VI-a**

coordonator - FLORENTIN TRAIAN CIOBOTARU

 Editura
SPIRUHARET

Iași, 2022

Referent științific: dr. Gheorghe IUTIȘ

Tehnoredactare: ing. Gicu CAITER

Copertă: prof. designer Dumitru CRISTESCU

ISBN: 978-973-579-362-3

Toate drepturile rezervate.

Este interzisă reproducerea totală sau parțială a acestei cărți, prin orice procedeu electronic sau mecanic, fără permisiunea scrisă a Editurii *Spiru Haret* Iași

Autorii își asumă întreaga responsabilitate a conținutului documentelor de proiectare trimise spre publicare.

Autorii au obligația să respecte toate regulile copyrightului.

CUPRINS

CUVÂNT INTRODUCATIV , prof. dr. Florentin Traian Ciobotaru	5
PREFATĂ , doctor Gheorghe Iutiș	6
CAPITOLUL I EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ ÎN PROIECTAREA DEMERSULUI DIDACTIC LA ISTORIE - CLASA A V-A	9
Planificare anuală orientativă, prof. Popa Claudiu	10
Planificare calendaristică, prof. Buzatu Ana-Maria	14
Programa școlară adaptată pentru disciplina Istorie învățământ special clasele a V-a și a VI-a - dizabilități auditive, prof. Balan Andreea-Laura	22
Planificare calendaristică, prof. Balan Andreea-Laura	29
Planificare anuală - Alternativa educațională Waldorf, prof. Hrap Simona Mihaela ...	36
Planificare modulară - Alternativa educațională Waldorf, prof. Hrap Simona Mihaela	38
CAPITOLUL II EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ ÎN PROIECTAREA DEMERSULUI DIDACTIC LA ISTORIE - CLASA A VI-A	40
Planificare calendaristică, prof. Buzatu Ana-Maria	41
Planificare anuală, prof. Balan Andreea-Laura	45
Planificare calendaristică, prof. Balan Andreea-Laura	46
Planificare anuală - Alternativa educațională Waldorf, prof. Hrap Simona Mihaela ...	51
Planificare modulară - Alternativa educațională Waldorf, prof. Hrap Simona Mihaela	53
Planificare anuală orientativă, prof. Popa Claudiu	55
CAPITOLUL III PROIECTAREA UNEI UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE LA DISCIPLINA ISTORIE RELAȚIA DINTRE LECȚIE ȘI UNITATEA DE ÎNVĂȚARE - CLASA A V-A	58
Proiectarea unei unității de învățare la disciplina istorie – repere metodologice	
Relația dintre lecție și unitatea de învățare, prof. dr. Eliza Ilie	59
Proiectul unității de învățare <i>Alfabetul istoriei – reconstituirea trecutului</i> , prof. Asandei Adrian	62
Proiectul unității de învățare <i>Alfabetul istoriei - reconstituirea trecutului</i> , prof. Balan Andreea-Laura	64
Proiectul unității de învățare <i>Preistoria</i> , prof. Buzatu Ana-Maria	67
Proiectul unității de învățare <i>Orientul Antic</i> , prof. Asandei Adrian	71
Proiectarea unității de învățare <i>Civilizația greacă și sinteza elenistică</i> , prof. Cășariu Angela	74
Proiectul unității de învățare <i>Lumea greacă a secolului al V-lea</i> , prof. Hrap Simona Mihaela	77
Planificarea unității de învățare <i>Lumea romană</i> , prof. Buțincu Irina	78
Proiectarea unității de învățare <i>Geto-dacii</i> , prof. Gabor Andreea	82
Proiectarea unității de învățare <i>Lumea islamică</i> , prof. Mercaș Haricleea Monica	87
Proiectarea unității de învățare <i>Europa medievală</i> , prof. dr. Eliza Ilie	89
Proiectul unității de învățare <i>Satul și orașul în Evul Mediu</i> , prof. Hrap Simona Mihaela	97
CAPITOLUL IV PROIECTAREA UNEI UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE LA DISCIPLINA ISTORIE RELAȚIA DINTRE LECȚIE ȘI UNITATEA DE ÎNVĂȚARE - CLASA A VI-A	98
Proiectarea unității de învățare <i>Călători și călătorii – Europa și Lumea Nouă</i> , prof. Hendreș Mihaela	99
Proiectul unității de învățare <i>Călători și călătorii – Europa și lumea nouă</i> , prof. Balan Andreea-Laura	102
Proiectul unității de învățare <i>Geneza spiritului modern</i> , prof. Apetrăchioaie Adriana	103

Proiectul unității de învățare <i>Spre o nouă societate</i> , prof. Istrimschi Ariadna	110
Proiectul unității de învățare <i>Secolul naționalităților</i> , prof. Grădinaru Monica Maria	112
CAPITOLUL V PROIECTE DE LECȚIE - CLASA A V-A.....	115
Proiect de lecție, prof. Asandei Adrian	116
Proiect de lecție, prof. Buzatu Ana-Maria	122
Proiect de lecție, prof. Asandei Adrian	130
Lecție cu cerințe minimale (pentru clase care au acumulat arierate sau au dificultăți de învățare), prof. Cășăriu Angela.....	137
(pentru clase care au acumulat arierate sau au dificultăți de învățare)	137
Proiectarea unei lecții de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor și abilităților, prof. Cășăriu Angela	141
Proiectarea unei lecții de verificare sau de control a cunoștințelor și abilităților (priceperilor și deprinderilor),	147
(priceperilor și deprinderilor), prof. Cășăriu Angela	147
Proiectarea unei lecții în alternativa educațională Waldorf, prof. Hrap Simona Mihaela	152
Proiectarea didactică a unei lecții clasice – mixtă, prof. Buțincu Irina	156
Proiect lecție de formare de priceperi și deprinderi (abilități) intelectuale, prof. Apetrăchioaie Adriana.....	163
Proiectarea unei lecții de comunicare/însușire de noi cunoștințe, prof. Buțincu Irina	174
Proiectarea unei lecții ce încurajează creativitatea elevilor, prof. Mercaș Hariclea Monica.....	184
Proiectarea unei de formare de abilități și deprinderi, prof. Mercaș Hariclea Monica	189
Lecția de individualizare și diferențiere, prof. Mercaș Hariclea Monica.....	195
CAPITOLUL VI PROIECTE DE LECȚIE CLASA A VI-A.....	201
Proiectarea unei lecții nonformale în cadrul Cercului de istorie, prof. Mihaela Hendreș	202
Proiectarea unei lecții care să scoată în evidență strategii de diferențiere și individualizare, prof. Mihaela Hendreș.....	217
Proiectarea unei lecții pentru elevi capabili de performanță, prof. Hendreș Mihaela	225
Proiectarea unei lecții pentru clasele care au în componență elevi cu CES, prof. Balan Andreea-Laura.....	231
Proiectarea unei lecții de evaluare a cunoștințelor, prof. Apetrăchioaie Adriana	237
Proiect didactic, prof. Apetrăchioaie Adriana	241
Proiectarea unei lecții de dobândire de noi cunoștințe, prof. Istrimschi Ariadna	246
Proiectul unei lecții de predare-învățare acolo unde nu este posibilă folosirea aparatului digital, prof. Buțincu Irina	252
Proiectarea unei lecții de formare de priceperi și deprinderi, prof. Istrimschi Ariadna	257
Proiectarea didactică a unei lecții de verificare și evaluare a cunoștințelor (lecție nonformală), prof. Istrimschi Ariadna	261
Proiectarea unei lecții introductive, prof. Grădinaru Monica Maria.....	266
Proiectarea didactică a unei lecții de recapitulare finală, prof. Grădinaru Monica Maria.....	277
Proiectarea didactică a unei lecții de evaluare, prof. Grădinaru Monica Maria	291

CUVÂNT INTRODUCTIV

Lucrarea *Îndrumător metodologic pentru proiectarea didactică la istorie – clasele a V-a și a VI-a* este produsul intelectual colectiv al unui grup de profesori de istorie din județul Iași, ca urmare a participării la cursul de formare din cadrul proiectului *Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți – CRED*, fiind elaborat cu intenția de a promova practici didactice eficiente la clasă, în contextul aplicării noului curriculum național.

Autorii au reunit în acest volum diverse modele de planificări (anuale, pe module, pe unități de învățare), precum și modele orientative de proiecte didactice pentru diferite tipuri de lecție (transmitere și însușire de noi cunoștințe, formare de priceperi și deprinderi/ abilități intelectuale, formare de priceperi și deprinderi/ abilități practice, recapitulare și sistematizare a cunoștințelor și abilităților/ priceperilor și deprinderilor, verificare sau control și evaluare a cunoștințelor și abilităților/ priceperilor și deprinderilor, mixtă etc.).

Acestora li se adaugă și alte modele de proiecte didactice în cadrul cărora sunt valorificate strategii de diferențiere și individualizare ale elevilor, pentru colective în care sunt integrați elevi cu cerințe educaționale speciale (CES) sau elevi capabili de performanță. Un element de noutate îl reprezintă modelele de planificări și de proiecte didactice specifice alternativei educaționale Waldorf.

În elaborarea acestor documente curriculare s-a urmărit, prioritar, proiectarea și derularea predării-învățării centrate pe formarea de competențe, abordarea integrată (în sensul realizării conexiunilor cu viața reală), folosirea metodelor alternative de evaluare formativă și respectarea diversității.

Conștientizând faptul că rolul școlii nu este doar acela de a transmite informații, ci și de a modela personalitatea elevului, de a le forma competențe necesare formării, autorii volumului oferă ocazia celor interesați de a avea o înțelegere adecvată a cadrului conceptual specific noului curriculum național, precum și de a reflecta la responsabilitățile din aria învățării asumate de către un cadru didactic.

Considerăm oportună și utilă continuarea acestui proiect prin elaborarea unui îndrumător metodologic pentru clasele a VII-a și a VIII-a, care să contribuie, astfel, la realizarea unor demersuri didactice eficiente, de calitate și care, implicit, să conducă la progresul școlar al elevilor, prin realizarea schimbului de experiență și de bune practici între profesorii de istorie.

Mulțumim pe această cale colegilor profesori de istorie, care au contribuit la realizarea prezentei lucrări, și doamnei prof. dr. Eliza Ilie, inspector școlar pentru istorie și științe socio-umane în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Iași, pentru promovarea constantă a noutăților din didactica disciplinei.

Coordonator,

prof. dr. Florentin Traian CIOBOTARU, Inspector Școlar General Adjunct – I.S.J. Iași

PREFAȚĂ

Elaborarea unui instrument didactic auxiliar, conceput să fie utilizat în activitatea curentă la școală de către profesori, dar și să constituie un bun îndrumător pentru studenții de la facultățile de istorie, nu este un lucru ușor și simplu de realizat.

Ca urmare a implicării într-un proiect (în acest caz cel intitulat *Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți – CRED*), dar și ca urmare a însumării unor abilități didactice consistente, ilustrate de o bogată experiență la catedră, cu entuziasmul unor mai tineri profesori, atingerea dezideratului mai sus menționat devine într-un tot posibilă.

Rezultatul acestei îmbinări fericite de factori – cunoștințe solide de specialitate și de didactică, experiență, entuziasm, s-a concretizat în lucrarea *Îndrumător metodologic pentru proiectarea didactică la Istorie – clasele a V-a și a VI-a*, sub coordonarea domnului profesor dr. Florentin Traian Ciobotaru, care reunește modele de planificări ale materiei pentru cele două clase de gimnaziu realizate pe întreg anul școlar, pe module sau pe unități de învățare, dar și exemple de proiecte didactice întocmite pentru diversele tipuri de lecții existente în practica școlară.

O noutate în alcătuirea unor astfel de ghiduri/ îndrumătoare este includerea programei școlare pentru elevii de clasele a V-a și a VI-a cu dizabilități auditive, precum și a planificării realizate pe baza acestei programe, demers realizat de doamna profesoară Andreea-Laura Balan, de la Liceul Tehnologic Special „Vasile Pavelcu” din Iași. Este cunoscut că elevii cu cerințe educative speciale trebuie să fie integrați procesului didactic curent, în așa manieră încât formarea lor pentru viață să fie realizată concomitent și la același nivel cu cea a celorlalți elevi ai clasei respective.

Un alt element de noutate îl reprezintă un model de planificare a materiei la cele două clase de gimnaziu realizat pentru alternativa educațională Waldorf de către doamna profesoară Mihaela Simona Hrap de la Liceul Teoretic Waldorf Iași. Rolul formativ al disciplinelor predate, inclusiv a istoriei, este acela să “dezvolte gândirea copilului în devenire, prin stimularea și organizarea activităților ce ocrotesc individualitatea și care asigură manifestarea mobilității în gândire, simțire și voință” (p. 35).

Un număr apreciabil de pagini este dedicat unor exemple/ modele de planificări ale unei unități de învățare, realizate de profesori cu o consistentă și relevantă experiență la catedră – Hendreș Mihaela, Eliza Ilie, Ariadna Istrimschi, Haricleea Monica Mercaș, Mihaela Simona Hrap, Angela Cășăriu, Adriana Apetrăchioaie, Maria Monica Grădinaru, Irina

Buțincu, Ana Maria Buzatu, Andreea Laura Balan, Claudiu Popa, Adrian Asandei, dar și de mai de curând intrată în cariera didactică, însă foarte pregătită și entuziasta domnișoara profesoară Andreea Gabor. S-a putut concluziona că lecțiile care fac parte din aceste unități de învățare “pot fi adaptate unor clase de elevi cu nivel mediu și bun, cu abilități digitale și cu acces la tehnologie, dar și unor clase neomogene, cu acces restrâns la tehnologie” (p. 87).

Partea a doua a lucrării, mai extinsă, cuprinde numeroase proiecte de lecție elaborate de profesorii mai sus amintiți, care vin să ofere modele/ exemple de bune practici pentru profesorii de istorie, fie debutanți ori cu mai multă experiență didactică, precum și pentru studenții care efectuează practica pedagogică.

Tipologia lecțiilor avute în vedere este, în general, cea clasică, cunoscută – lecția de transmitere și însușire de noi cunoștințe, lecția de formare de priceperi și abilități intelectuale, lecția de verificare sau de control a cunoștințelor, lecția de evaluare a cunoștințelor, lecția mixtă (de predare-învățare), lecția de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor, dar sunt incluse și proiecte de lecție pentru activități didactice cu elevi prezentând dificultăți de învățare (lecția cu cerințe minimale), ca și pentru elevii pasionați de disciplina istorie – lecția de creație, la care mai adăugăm lecția de individualizare și diferențiere, lecția non-formală în cadrul cercului de istorie al școlii, lecția tip *flipped classroom* pentru elevii capabili de performanță, lecția de predare-învățare fără resurse, lecția de recapitulare finală.

În proiectarea acestor lecții, profesorii implicați în elaborarea acestui *Îndrumător* și-au dat măsura profesionalismului și a bogatei experiențe pe care o au la catedră. Astfel, ei au inclus în proiectele lor de lecție numeroase și inspirat selectate anexe, incluzând imagini, surse istorice, hărți, filmulețe cu scop didactic, slide-uri, precum și fișe de lucru pentru activitatea din clasă, teme pentru activitatea de acasă, teste de evaluare, alte materiale ce pot fi corelate cu subiectul lecției respective. Având în vedere că societatea de mâine va depinde aproape în totalitate de entuziasmul, creativitatea și curiozitatea elevilor de astăzi, a-i învăța pe aceștia din urmă cum se pot păstra și augmenta aceste calități la maturitate reprezintă mai mult decât o necesitate.

Această lucrare, care vede lumina tiparului la sfârșitul acestui atât de zbuciumat an, merită și trebuie continuată cu demersuri similare pentru ultimele două clase de gimnaziu, a VII-a și a VIII-a. Există puține lucrări de pionierat în domeniu, între care amintim ghidul metodologic intitulat *Repere teoretice și praxiologice pentru aria curriculară “Om și societate”*, Iași, 2013, apărut sub coordonarea doamnei profesoare Elvira Rotundu și care conține exemple concrete de abordări didactice, precum și sugestii de activități de învățare

pentru disciplinele istorie, socio-umane și geografie.

De asemenea, merită menționat demersul unui colectiv de profesori bucureșteni (coordonăți de Doru Dumitrescu, Mihai Manea și Mirela Popescu), concretizat în *Mapa profesorului de istorie*, 2 volume, apărute la București în anul 2012 și care conțin, atât pentru clasele de gimnaziu, cât și pentru cele de liceu, proiectarea unităților de învățare, precum și surse istorice, ilustrații, hărți istorice, teste de evaluare (inițiale, sumative).

Așa cum menționam mai sus, așteptăm cu interes continuarea acestei lucrări, iar ceea ce a rezultat prin însumarea energiilor, experienței și a entuziasmului celor implicați merită felicitări, dar, mai mult decât atât, merită să fie utilizat la lecțiile desfășurate la clasele a V-a și a VI-a de către profesorii de istorie nu numai din județul Iași, ci și de profesorii de istorie din întreaga țară, întrucât sperăm că această reușită editorială să cunoască o diseminare la nivel național, pe care o merită pe deplin.

Doctor în istorie, Gheorghe IUTIȘ

Facultatea de Istorie, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" Iași

Capitolul I

EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ ÎN PROIECTAREA DEMERSULUI DIDACTIC LA ISTORIE

Clasa a V-a

Planificare anuală orientativă – clasa a V-a

prof. Popa Claudiu
Școala Gimnazială „Ion Creangă” Iași

Competențe generale, specifice și exemple de activități de învățare (conform *O.M.E.N. nr. 3393/28.02.2017*):

1. Utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor de timp și spațiu

1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice

- plasarea unor evenimente/procese istorice pe axa cronologică;
- realizarea unor frize cronologice;
- utilizarea unităților folosite în măsurarea timpului.

1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice

- asocierea reperelor cronologice cu evenimente și procese istorice;
- recunoașterea și/sau precizarea unor relații cronologice în sursele istorice prezentate;
- utilizarea reperelor cronologice în descrierea faptelor/proceselor istorice.

1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice

- exerciții de lectură a hărților istorice;
- plasarea pe hartă a unor evenimente și procese istorice;
- completarea pe hartă a unor informații.

2. Utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice

2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric

- identificarea termenilor istorici în texte diferite;
- elaborarea unor enunțuri simple/ texte utilizând termeni istorici;
- completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată.

2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice

- identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric;
- descrierea unor surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat;
- alcătuirea planului descrierii unui eveniment/ proces/ personaj istoric.

2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite

- descrierea unor surse istorice în vederea stabilirii asemănărilor și deosebirilor pe baza unui plan dat;
- compararea informațiilor provenite din surse istorice diferite;
- realizarea unor texte despre fapte/procese/personaje istorice, pe baza unor surse diferite, subliniind asemănările și deosebirile.

3. Manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale

3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru

- utilizarea unor roluri specifice în activitatea de grup;
- realizarea unor sarcini de lucru (documentare, redactare, prezentare etc.) în timpul

- participării la proiecte prin valorificarea experienței istorice pozitive;
- folosirea jocului de rol pentru însușirea valorilor și comportamentelor cetățeniei democratice.

3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice

- alcătuirea de biografii ale personalităților istorice studiate;
- identificarea rolului unor personalități istorice, analizând surse diferite;
- realizarea de produse finale (texte, imagini) despre personalitățile istorice și valorile asumate de-a lungul timpului.

4. Folosirea autonomă și responsabilă a instrumentelor necesare învățării permanente

4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru

- construirea de rebusuri pe o temă istorică utilizând mesaje vizuale;
- alcătuirea planului unui proiect;
- selectarea obiectelor necesare realizării unei expoziții tematice;
- relatarea vizitei la un muzeu, bibliotecă, expoziție pornind de la un plan dat;
- extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică.

4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării

- accesarea informațiilor oferite de Internet;
- rezolvarea unor sarcini de lucru utilizând prezentări multimedia;
- realizarea de prezentări, grafice, tabele, pentru sistematizarea cunoștințelor învățate folosind resurse multimedia.

Notă:

Săptămânile *Școala Altfel* și *Săptămâna Verde* se pot desfășura în perioada 27 februarie-16 iunie 2023, în module diferite (Modulele IV, respectiv V), fiecare având 5 zile consecutive lucrătoare.

Disciplina: Istorie

Clasa a V-a/Nr. ore săpt.: 2/Anul școlar: 2022-2023

Nr. crt.	Unitate de învățare	Conținuturi	Nr. ore	Observații
1.	Evaluare inițială	<ul style="list-style-type: none"> Recapitulare inițială 	2	Modulul I - 7 săptămâni
2.	Alfabetul istoriei - reconstituirea trecutului	<ul style="list-style-type: none"> Izvoare istorice Perceperea timpului și a spațiului: cronologia istoriei, periodizare, spațiul istoric 	2	
3.	Preistoria	<ul style="list-style-type: none"> Primii oameni Revoluția neolitică - viața oamenilor: sedentarizare, economie Inventarea metalurgiei - tehnologie și consecințe asupra vieții oamenilor 	3	
4.	Orientul Antic	<ul style="list-style-type: none"> Mediul natural și viața cotidiană: locuința, hrana, familia, așezări (sat și oraș), economia, practici sociale, credința Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic Inventarea scrierii - de la pictograme la alfabet 	7	
5.	Civilizația greacă și sinteza elenistică	<ul style="list-style-type: none"> Mediul natural și ocupațiile grecilor Adevăr și legendă: legendele Olimpului, războiul troian Polis-ul - organizarea internă: Atena și Sparta; Procesul de colonizare Războaiele grecilor: războaiele medice, războiul peloponesiac Alexandru Macedon și civilizația elenistică Frumos și cunoaștere în lumea greacă Evaluare 	16	Modulul II - 8 săptămâni
6.	Lumea romană	<ul style="list-style-type: none"> Fondarea Romei: istorie și legendă Statul roman: războaie și expansiune teritorială, decăderea Viața cotidiană în lumea romană: familia și virtuțile romane, educația, jocurile Romanizarea Evaluare 	12	Modulul III - 6 săptămâni
7.	Geto - dacii	<ul style="list-style-type: none"> Geții și dacii. Rânduiești, obiceiuri, credințe Burebista și Decebal. Războaiele daco-romane 	3	Modulul IV - 6 săptămâni
8.	Civilizația islamică	<ul style="list-style-type: none"> Apariția Islamului; credința musulmană; expansiunea militară și culturală a Islamului 	2	
9.	Europa medievală	<ul style="list-style-type: none"> Formarea popoarelor europene. Etnogeneza românească. 	5	

Nr. crt.	Unitate de învățare	Conținuturi	Nr. ore	Observații
		<ul style="list-style-type: none">▪ Europa creștină în mileniul I▪ Viața cotidiană în Evul Mediu: familia, așezările, alimentația, sărbătorile, economia și tehnologia, credința și biserica, proprietatea, libertatea și dependența▪ Statele medievale: Franța, Anglia, Imperiul Romano - German▪ Evaluare	2* 14 2*	<i>*Școala altfel</i> Modulul V - 9 săptămâni <i>*Săptămâna verde</i>
10.	Evaluare finală	<ul style="list-style-type: none">▪ Recapitulare finală	2	

**Planificare calendaristică
- module -
Conform Programei O.M.E.N. 3393/28.II.2017**

**prof. Buzatu Ana-Maria
Școala Gimnazială nr. 1 Todirești**

Clasa: a V-a

Aria curriculară: Om și societate

Disciplina: Istorie

2h/săptămână

Planificarea calendaristică este realizată pe baza programei școlare în care sunt indicate competențele generale și specifice, conținuturile, propuneri de activități și numărul de ore posibil de alocat.

Aceasta poate fi anuală sau organizată pe module și reprezintă un instrument care ghidează activitatea didactică deoarece:

- oferă o imagine clară asupra modului de realizare în timp a competențelor specifice;
- este funcțională, reprezentând un instrument de autocontrol al cadrului didactic;
- este realizată într-o formă simplă, accesibilă.

În elaborarea planificării calendaristice se recomandă parcurgerea următoarelor etape:

1. Realizarea asocierilor dintre competențele generale/specifice și conținuturi/ resurse/ strategii didactice.
2. Stabilirea succesiunii de parcurgere a unităților de învățare. În general, este respectată succesiunea conținuturilor sugerată de programă, dar dacă profesorul consideră că este necesară o schimbarea a ordinii de predare a unor unități de învățare, acest lucru este posibil cu condiția să existe o argumentare logică și să se asigure că au fost atinse competențele asumate.
3. Alocarea timpului considerat necesar pentru fiecare unitate de învățare, în concordanță cu competențele specifice vizate și dificultatea conținuturilor, în funcție de particularitățile clasei, numărul de ore pe săptămână, restricțiile de orar și alți factori. Întregul cuprins al planificării are valoare orientativă, eventualele reglări și modificări determinate de aplicarea efectivă la clasă putând fi consemnate în rubrica „Observații”.

O planificare calendaristică corect întocmită trebuie să acopere integral programa școlară a disciplinei la nivel de competențe specifice și conținuturi.

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
Modulul 1 (5 septembrie - 21 octombrie 2022)						
1.	Introducere în studiul istoriei	2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Test predictiv ▪ Prezentarea disciplinei și a manualului 	2	S₁ 5.09 - 9.09	
2.	Alfabetul istoriei – reconstituirea trecutului	1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izvoare istorice ▪ Perceperea timpului și a spațiului; cronologia istoriei; periodizare; spațiul istoric 	1 2	S₂ 12.09 - 16.09 S₂ 12.09 - 16.09 S₃ 19.09 - 23.09	
3.	Preistoria	1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Primii oameni ▪ Revoluția neolitică – viața oamenilor, sedentarizare, economie ▪ Inventarea metalurgiei – tehnologie și consecințe asupra vieții oamenilor 	1 1 1	S₃ 19.09 - 23.09 S₄ 26.09 - 30.09 S₄ 26.09 - 30.09	
4.	Orientul Antic	1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mediul natural și viața cotidiană: locuința, hrana, familia, așezări (sat și oraș), economia, practici sociale ▪ Studii de caz: Orașul-stat Babilon Temple și piramide 	2 2	S₅ 3.10 - 7.10 S₆ 10.10 - 14.10	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic ▪ Studii de caz: Chinezii Evreii 	2	S ₇ 17.10 - 21.10	
Vacanța de toamnă (22 - 30 octombrie)						
Modulul 2 (31 octombrie - 22 decembrie 2022)						
5.	Orientul Antic	1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru 3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inventarea scrierii – de la pictograme la alfabet ▪ Studii de caz: Epopeea lui Ghilgameș Codul lui Hammurabi 	1	S ₈ 31.10 - 4.11	
		1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor istorice din Antichitate 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice	Recapitulare și evaluare Orientul Antic Evaluare sumativă	2	S ₉ 7.11 - 11.11	
		1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice 1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mediul natural și ocupațiile grecilor ▪ Studiu de caz: Ceramica între utilitate și artă 	2	S ₁₀ 14.11 - 18.11	
6.	Civilizația greacă și sinteza elenistică					

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adevăr și legendă: Legendele Olimpului; Războiul troian 	1	S₁₁ 21.11 - 25.11	
		1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Polis-ul: organizarea internă: Atena și Sparta ▪ Procesul de colonizare Studiu de caz: Histria, Tomis și Callatis	1 1	S₁₁ 21.11 - 25.11 S₁₂ 28.11 - 2.12	
		1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Războaiele grecilor: războaiele medice, războiul peloponesiac ▪ Studiu de caz: Bătălia de la Maraton 	1 1	S₁₂ 28.11 - 2.12 S₁₃ 5.12 - 9.12	
		1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice 3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alexandru Macedon și civilizația elenistică 	1	S₁₃ 5.12 - 9.12	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Frumos și cunoaștere în lumea greacă Studii de caz: Acropola ateniană <ul style="list-style-type: none"> ▪ Moștenirea lumii grecești (sculptura, teatrul, cunoașterea științifică); Jocurile Olimpice în Antichitate 	2	S₁₄ 12.12 - 1.12	
		3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru	Recapitulare /Evaluare CIVILIZAȚIA GREACĂ ȘI SINTEZA ELENISTICĂ	2	S₁₅ 19.12 - 22.12	
Vacanța de iarnă (23 decembrie 2022 - 8 ianuarie 2023)						
Modulul 3 (9 ianuarie - 17 februarie 2023)						
7.	Lumea romană	1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice 1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fondarea Romei: istorie și legendă 	2	S₁₆ 9.01 - 13.01	
		1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice 1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Statul roman: războaie și expansiune teritorială; decăderea 	4	S₁₇ 16.01 - 20.01 S₁₈ 23.01 - 27.01	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru				
		1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Viața cotidiană în lumea romană: familia și virtuțile romane; educația; jocurile ▪ Studii de caz: Orașul și monumentele publice (forul, apeducte, termele, etc.) Colosseum și gladiatorii Pompei Armata romană Zei romanilor. Templele Creștinismul 	6	S₁₉ 30.01 - 3.02 S₂₀ 6.02 - 10.02 S₂₁ 13.02 - 17.02	
Vacanță 20 - 26 februarie 2023						
Modulul 4 (27 februarie - 7 aprilie 2023)						
8.	Lumea romană	1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Romanizarea 	1	S₂₂ 27.02 - 3.03	
9.	Geto-dacii	1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru 3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geții și dacii. Rânduieli, obiceiuri, credințe ▪ Burebista și Decebal; războaiele daco-romane 	1 1	S₂₂ 27.02 - 3.03 S₂₃ 6.03 - 10.03	
		3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru	RECAPITULARE/EVALUARE LUMEA ROMANĂ/GETO-DACII	3	S₂₃ 6.03 - 10.03 S₂₄ 13.03 - 17.03	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
10.	Civilizația Islamică	1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Apariția Islamului; credința musulmană; expansiunea culturală și militară a Islamului 	2	S₂₅ 20.03 - 24.03	
11.	Europa Medievală	1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Formarea popoarelor europene ▪ Etnogeneza românească 	1 1	S₂₆ 27.03 - 31.03 S₂₆ 27.03 - 31.03	
Săptămâna S27 - 03.04 - 06.04 2023 - Programul Național „Școala Altfel”						
Vacanța de primăvară (7 aprilie - 18 aprilie 2023)						
Modulul 5 (19 aprilie - 16 iunie 2023)						
12.	Europa Medievală	1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite 3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru 3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Europa creștină în mileniul I ▪ Studii de caz: Creștinarea francilor; Imperiul Bizantin ▪ Viața cotidiană în Evul Mediu: familia, așezările, alimentația, sărbătorile, economia și tehnologia, credința și biserica, proprietatea, libertatea și independența ▪ Studii de caz: Domeniul feudal ▪ Orașul medieval – spațiu al libertății; orașele italiene și orașele germane ▪ Cavalerism și onoare; Cruciadele ▪ Catedrale și universități ▪ Statele medievale: Franța, Anglia, Imperiul Romano - German 	1 1 2 1 1 1 1	S₂₈ 19.04 - 21.04 S₂₉ 24.04 - 28.04 S₃₀ 2.05 - 5.05 S₃₁ 8.05 - 12.05	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Studii de caz: Lumea românească și statele medievale în secolele XIV-XVI; Târgoviște, Suceava Diversitate culturală în lumea românească: Brașov și Cluj 	2	S₃₂ 15.05 - 19.05	
		3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru	RECAPITULARE ȘI EVALUARE Europa Medievală Recapitulare finală	1	S₃₃ 22.05 - 26.05	
		4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru		1		
S₃₆ (12.06 - 16.06.2023) - Săptămâna „ȘCOALA VERDE”						
Vacanță de vară (17 iunie - 3 septembrie 2023)						

Notă:

Această planificare pe module este orientativă.

Programul național „Școala altfel” și Programul „Săptămâna verde” se desfășoară în perioada **27 februarie - 16 iunie 2023**, în intervale de câte 5 zile consecutive lucrătoare, module diferite, a căror planificare se află la decizia unității de învățământ. Totodată diferă de la un județ la altul săptămâna în care este stabilită vacanța din luna februarie.

Programa școlară adaptată pentru disciplina Istorie
Învățământ special
clasele a V-a și a VI-a
Dizabilități auditive

prof. Balan Andreea-Laura
Liceul Tehnologic Special „Vasile Pavelcu” Iași

Notă de prezentare

În conformitate cu planul-cadru pentru ciclul gimnazial, aprobat prin O.M.E.N.C.S. nr. 3590/2016, disciplina Istorie se studiază pe durata a patru ani, câte o oră/săptămână la clasele a VI-a și a VII-a și două ore/săptămână la clasele a V-a și a VIII-a.

Programa de Istorie se definește prin complexitatea și coerența finalităților formative ce vizează, deopotrivă, aria cunoștințelor, a capacităților, atitudinilor și valorilor. Programă se remarcă prin continuitatea preocupărilor legate de lectură și interpretare, precum și prin importanța acordată specificului elevului deficient de auz.

Prezentă programă a fost adaptată cerințelor educaționale speciale ale elevilor cu dizabilități auditive.

Astfel:

- s-au adăugat ca mijloace noi de învățare: labiolectura și limbajul mimico-gestual (limba maternă a elevilor deficienți de auz);
- s-a înlăturat studiul de caz de la clasele a V-a și a VI-a din conținutul programei, ca urmare a faptului că planul de învățământ prevede doar o oră pe săptămână.

Programa pentru disciplina Istorie prezintă următoarea structură:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Valori și atitudini
- Competențe specifice
- Exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Finalitățile disciplinei se reflectă în competențele generale și în setul de valori și atitudini enunțate în prezenta programă, din care derivă întreaga structură curriculară: competențe specifice, conținuturi ale învățării.

În cadrul orelor de istorie se urmărește ca elevii :

- să dobândească un sistem de informații specifice;
- să înțeleagă cauzalitatea evenimentelor, proceselor și fenomenelor istorice;
- să înțeleagă ideea de evoluție a societății omenești din cele mai vechi timpuri și până astăzi.

Programă școlară la disciplina Istorie îi familiarizează pe elevi cu evoluția omenirii începând din preistorie și ajungând în contemporaneitate.

În gimnaziu, Istoria reprezintă disciplina care:

- formează și dezvoltă gândirea creativă a elevilor;
- dezvoltă capacitățile critice ale elevilor;
- contribuie la conștientizarea și înțelegerea identității cultural-naționale în interacțiune cu identitatea europeană și mondială;
- dezvoltă și fundamentează cultura generală indispensabilă în cadrul unei societăți democratice.

Competențe generale:

1. Utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor de timp și spațiu
2. Utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice
3. Manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale .
4. Folosirea autonomă și responsabilă a instrumentelor necesare învățării permanente.

Competențe specifice și exemple de activități de învățare:

1. Utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor de timp și spațiu

Clasa a V-a
1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice <ul style="list-style-type: none">- plasarea unor evenimente/procese istorice pe axa cronologică;- realizarea unor frize cronologice;- utilizarea unităților folosite în măsurarea timpului.
1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice <ul style="list-style-type: none">- asocierea reperelor cronologice cu evenimente și procese istorice;- recunoașterea și/sau precizarea unor relații cronologice în sursele istorice prezentate;- utilizarea reperelor cronologice în descrierea faptelor/proceselor istorice.
1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice <ul style="list-style-type: none">- exerciții de lectură a hărților istorice;- plasarea pe hartă a unor evenimente și procese istorice;- completarea pe hartă a unor informații.

2. Utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice

Clasa a V-a
2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric <ul style="list-style-type: none">- identificarea termenilor istorici în texte diferite;- elaborarea unor enunțuri simple/texte utilizând termeni istorici;- completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată;- realizarea unui portofoliu care să cuprindă surse selectate în funcție de un criteriu dat.
2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice <ul style="list-style-type: none">- identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric;- descrierea unor surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat;- alcătuirea planului descrierii unui eveniment/proces/personaj istoric;- exerciții pentru recunoașterea termenilor istorici în surse diferite.
2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite <ul style="list-style-type: none">- descrierea unor surse istorice în vederea stabilirii asemănărilor și deosebirilor pe baza unui plan dat;- compararea informațiilor provenite din surse istorice diferite;- realizarea unor texte despre fapte/procese/personaje istorice, pe baza unor surse diferite, subliniind asemănările și deosebirile.

3. Manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale

Clasa a V-a
<p>3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - utilizarea unor roluri specifice în activitatea de grup; - realizarea unor sarcini de lucru (documentare, redactare, prezentare etc.) în timpul participării la proiecte prin valorificarea experienței istorice pozitive; - folosirea jocului de rol pentru însușirea valorilor și comportamentelor cetățeniei democratice.
<p>3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice</p> <ul style="list-style-type: none"> - alcătuirea de biografii ale personalităților istorice studiate; - identificarea rolului unor personalități istorice, analizând surse diferite; - realizarea de produse finale (texte, imagini) despre personalitățile istorice și valorile asumate de-a lungul timpului.

4. Folosirea autonomă și responsabilă a instrumentelor necesare învățării permanente

Clasa a V-a
<p>4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - construirea de rebusuri pe o temă istorică utilizând mesaje vizuale; - alcătuirea planului unui proiect; - selectarea obiectelor necesare realizării unei expoziții tematice; - relatarea vizitei la un muzeu, bibliotecă, expoziție pornind de la un plan dat; - extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică; - citirea și comentarea izvoarelor istorice.
<p>4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării</p> <ul style="list-style-type: none"> - accesarea informațiilor oferite de internet; - rezolvarea unor sarcini de lucru utilizând prezentări multimedia; - realizarea de prezentări, grafice, tabele, pentru sistematizarea cunoștințelor învățate folosind resurse multimedia.

Conținuturi și studii de caz:

Domenii de conținut	Clasa a V-a
1. Alfabetul istoriei - reconstituirea trecutului	<ul style="list-style-type: none"> - Izvoare istorice - Perceperea timpului și a spațiului; cronologia istoriei; periodizare; spațiul istoric
2. Preistoria	<ul style="list-style-type: none"> - Primii oameni - Revoluția neolitică-viața oamenilor: sedentarizare, economie - Inventarea metalurgiei – tehnologie și consecințe asupra vieții oamenilor
3. Orientul Antic	<ul style="list-style-type: none"> - Mediul natural și viața cotidiană: locuința, hrana, familia, așezări (sat și oraș), economia, practici sociale, credința - Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic - Inventarea scrierii – de la pictograme la alfabet
4. Civilizația greacă și sinteza elenistică	<ul style="list-style-type: none"> - Mediul natural și ocupațiile grecilor - <i>Polis-ul</i> – organizarea internă: Atena și Sparta. Procesul de colonizare - Războaiele grecilor: războaiele medice, războiul peloponesiac - Alexandru Macedon și civilizația elenistică - Frumos și cunoaștere în lumea greacă

Domenii de conținut	Clasa a V-a
5. Lumea romană	<ul style="list-style-type: none"> - Fondarea Romei: istorie și legendă - Statul roman: războaie și expansiune teritorială; decăderea - Viața cotidiană în lumea romană: familia și virtuțile romane; educația; jocurile - Romanizarea
6. Geto-dacii	<ul style="list-style-type: none"> - Geții și dacii. Rânduiești, obiceiuri, credințe - Burebista și Decebal; războaiele daco-romane
7. Civilizația islamică	<ul style="list-style-type: none"> - Apariția Islamului; credința musulmană; expansiunea militară și culturală a Islamului
8. Europa medievală	<ul style="list-style-type: none"> - Formarea popoarelor europene. Etnogeneza românească - Europa creștină în mileniul I - Viața cotidiană în Evul Mediu: familia, așezările, alimentația, sărbătorile, economia și tehnologia, credința și biserica, proprietatea, libertatea și dependența - Statele medievale: Franța, Anglia, Imperiul Romano - German

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare:

1. Utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor despre timp și spațiu

Clasa a VI-a
<p>1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice</p> <ul style="list-style-type: none"> - examinarea spațiilor istorice pe baza hărților; - compararea „lumii cunoscute” în diferite perioade istorice; - localizarea pe harta mută a spațiilor istorice pe măsura extinderii ariei de cunoaștere.
<p>1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice</p> <ul style="list-style-type: none"> - alcătuirea unor axe cronologice pe diverse domenii (social, cultural, economic, politic etc.); - stabilirea unor reprezentări ale timpului în diferite epoci istorice; - redactarea de texte cu informații oferite de surse .

2. Utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice

Clasa a VI-a
<p>2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric</p> <ul style="list-style-type: none"> - alcătuirea unui glosar de termeni specifici; - folosirea termenilor istorici cunoscuți în situații noi de comunicare; - realizarea unor texte folosind adecvat termenii istorici.
<p>2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza surselor scrise sau vizuale pe baza unor cerințe; - alcătuirea unor fișe de personaj istoric pe baza unor surse diverse; - compararea surselor istorice oficiale cu cele neoficiale.
<p>2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate</p> <ul style="list-style-type: none"> - stabilirea elementelor de cauzalitate într-o sursă istorică; - descoperirea cauzelor unui eveniment prin analiza contextului istoric; - recunoașterea cauzelor unor evenimente istorice asemănătoare sau diferite.

3. Manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale

Clasa a VI-a
<p>3.1. Utilizarea dialogului intercultural</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea consecințelor interacțiunii culturale în evoluția comunităților umane; - analiza unor evenimente istorice prin utilizarea surselor care oferă perspective multiple; - identificarea valorilor comune ale religiilor pe baza surselor; - realizarea unui produs care ilustrează contribuția diferitelor civilizații la dezvoltarea patrimoniului cultural comun; - exerciții de interpretare a surselor istorice pornind de la principiul multiperspectivității.
<p>3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare</p> <ul style="list-style-type: none"> - îndeplinirea unor sarcini/roluri diferite în cadrul grupului de lucru; - alcătuirea unor jurnale cu impresii, sentimente și rezultate ale activității personale/de echipă; - realizarea de produse care să fie rezultatul dialogului și negocierii în cadrul unei echipe de lucru.
<p>3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane</p> <ul style="list-style-type: none"> - alcătuirea unui portofoliu care prezintă urmările unui eveniment/act decizional pentru evoluția unor comunități umane; - completarea unor organizatori grafici, care să cuprindă decizii și consecințe ale acțiunii umane pe baza resurselor multimedia; - exerciții de descriere a consecințelor acțiunii umane din spații și perioade istorice folosind surse variate.

4. Folosirea autonomă și responsabilă a instrumentelor necesare învățării permanente

Clasa a VI-a
<p>4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia</p> <ul style="list-style-type: none"> - alcătuirea unor liste cu site-uri de Internet pentru temele istorice studiate; - alcătuirea unor postere/afișe cu informații selectate din surse Internet; - realizarea unor prezentări pe o temă istorică utilizând mijloace digitale.
<p>4.2. Asumarea critică a unui set de valori recunoscute social</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea ideilor și valorilor umane într-o operă literară, artistică, istorică; - compararea ideilor și valorilor umane analizând două surse; - alcătuirea unor liste personale a valorilor umane cu motivarea alegerii.

Conținuturi și studii de caz

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
1. Călători și călătorii – Europa și Lumea Nouă	<ul style="list-style-type: none"> - Călătoriile și percepția spațiului în Evul Mediu; mijloace de transport - Marile descoperiri ale europenilor: drumuri și teritorii; consecințe asupra vieții oamenilor
2. Geneza spiritului modern	<ul style="list-style-type: none"> - Renașterea: geneza spiritului modern, umanismul - Reforma. Contrareforma - Absolutismul
3. Spre o nouă societate	<ul style="list-style-type: none"> - Revoluția glorioasă - Iluminismul – rațiune, drepturi, implicarea oamenilor în viața publică - Viața cotidiană. Opinia publică în secolul al XVIII-lea - Constituirea SUA. Declarația de Independență. Constituția - Revoluția franceză. De la <i>supus</i> la <i>cetățean</i>

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
	- Napoleon I și răspândirea ideilor revoluției franceze în Europa - Revoluția industrială. Impactul în viața oamenilor
4. Secolul naționalităților	- Statele moderne: revoluție și emancipare națională - Epoca victoriană. La Belle Époque

Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul acestei discipline.

Programa are la bază competențele generale și cele specifice, conținuturile apar, drept mijloace de realizare a finalităților disciplinei.

Strategiile didactice utilizate în predarea disciplinei istorie pun accent pe: construcția progresivă a competențelor; flexibilitatea abordărilor și parcursul diferențiat; coerență și abordări inter și transdisciplinare. Este la alegerea profesorului să utilizeze anumite activități de învățare, pe care le consideră adecvate realizării competențelor generale și specifice asociate fiecărui conținut, nevoilor concrete ale elevilor deficienți de auz.

În conceperea și în realizarea activităților de învățare, profesorii vor avea în vedere utilizarea labiolecturii, folosirea dactilemelor și a limbajului mimico-gestual. Profesorii își vor adapta acțiunile didactice în funcție de nevoile reale ale elevilor deficienți de auz, atât în selectarea metodelor activ-participative, cât și a activităților didactice de tip formativ.

Procesul de evaluare va pune accent pe:

- corelarea directă a rezultatelor evaluate cu competențele specifice vizate de programa școlară;
- valorizarea rezultatelor învățării prin raportarea la progresul școlar al fiecărui elev;
- utilizarea unor metode variate de comunicare a feedback-ului privind performanțele elevilor;
- recunoașterea, la nivelul evaluării, a experiențelor de învățare și a competențelor dobândite în contexte nonformale sau informale.

Pentru asigurarea unei eficiențe sporite a învățării, se recomandă ca profesorii să folosească în mod adecvat scopurilor educaționale toate tipurile de evaluare: inițială, continuă, sumativă, dar și o diversitate de metode și instrumente de evaluare (tradiționale și complementare). Pentru a face învățarea mai atractivă pentru elevi, se pot folosi metode și instrumente complementare de evaluare, precum: observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, referatul, portofoliul, proiectul. În același timp, profesorul va folosi cu preponderență mijloace vizuale care să faciliteze elevului deficient de auz înțelegerea informațiilor transmise.

Evaluarea elevilor are ca scop:

- nivelul de dobândire a competențelor specifice;
- modul în care aceștia se raportează la activitatea de învățare prin atitudinile și comportamentele exprimate.

Evaluarea achizițiilor cognitive, care implică studiul faptelor/proceselor istorice (politice, economice, culturale, ideologice, militare, precum și a imaginii societății în diferite perioade), a personalităților, instituțiilor, popoarelor/națiunilor, se va face avându-se în

vedere: contextul, timp, spațiu, cauze, premise/ factori interni și externi.

Rol important în procesul de evaluare îl are utilizarea diverselor surse (nescrise, surse video, de istorie orală) cu scopul de a forma abilitățile elevilor pentru situații de viață concrete, pentru formarea/dezvoltarea gândirii critice.

Bibliografie:

Anexa nr. 2 la Ordinul ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 3393/28.02.2017 - Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice.

Planificare calendaristică

Anul școlar 2022/2023

36 săptămâni

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
Modulul 1 (5 septembrie - 21 octombrie 2022)						
1.	Introducere în studiul istoriei		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prezentarea disciplinei și a manualului ▪ Test predictiv 	1	S1	
2.	1. Alfabetul istoriei – reconstituirea trecutului	<p>1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice</p> <p>1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izvoare istorice ▪ Perceperea timpului și a spațiului; cronologia istoriei; periodizare; spațiul istoric 	1	S2	
3.	2. Preistoria	<p>1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice</p> <p>2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric</p> <p>3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Primii oameni ▪ Revoluția neolitică – viața oamenilor: sedentarizare, economie ▪ Inventarea metalurgiei – tehnologie și consecințe asupra vieții oamenilor 	1 1 1	S3 S4 S5	
4.	3. Orientul Antic	<p>1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice</p> <p>2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric</p> <p>2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite</p> <p>4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mediul natural și viața cotidiană: locuința, hrana, familia, așezări (sat și oraș), economia, practici sociale, credința 	1	S6	
		<p>1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice</p> <p>2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric</p> <p>2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic 	1	S7	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru				
		Evaluare și consolidare		1	S8	
MODUL 2 (31.10 – 22.12.2022)						
5.	3. Orientul Antic	1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru 3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inventarea scrierii – de la pictograme la alfabet 	1	S9	
6.	4. Civilizația greacă și sinteza elenistică	1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice 1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mediul natural și ocupațiile grecilor 	1	S10	
		2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adevăr și legendă: Legendele Olimpului; Războiul troian 	1	S11	
		1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Polis-ul</i> – organizarea internă: Atena și Sparta. Procesul de colonizare 	1	S12	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	▪ Războaiele grecilor: războaiele medice, războiul peloponesiac	1	S13	
		1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice 3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice	▪ Alexandru Macedon și civilizația elenistică	1	S14	
7.		Evaluare și consolidare		2	S15-S16	
MODUL 3 (09.01 – 19.02.2023)						
8.	4. Civilizația greacă și sinteza elenistică	2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	▪ Frumos și cunoaștere în lumea greacă	1	S17	
		2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru	▪ Fondarea Romei: istorie și legendă	1	S18	
9.	5. Lumea romană	2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru	▪ Statul roman: războaie și expansiune teritorială; decăderea	1	S19	
		1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice	▪ Viața cotidiană în lumea romană: familia și virtuțile romane; educația; jocurile	2	S20 S21	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		<p>2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric</p> <p>2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite</p> <p>3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru</p>				
10.		Evaluare		1	S22	
11.	5. Lumea romană	<p>1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice</p> <p>2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric</p> <p>2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice</p> <p>3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru</p> <p>4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării</p>	<p>Amintim în predare câteva date despre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Armata romană • Zeii romanilor. Templele • Creștinismul 	1	S23	
		<p>1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice</p> <p>2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Romanizarea 	1	S24	
12.	6. Geto-dacii	<p>1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice</p> <p>2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice</p> <p>3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice</p> <p>4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geții și dacii. Rânduieii, obiceiuri, credințe ▪ Burebista și Decebal; războaiele daco-romane 	1	S25	
		<p>1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice</p> <p>2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice</p> <p>3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Apariția Islamului; credința musulmană; expansiunea militară și culturală a Islamului 	1	S26	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
14.	8. Europa medievală	<p>1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice</p> <p>2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric</p> <p>2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Formarea popoarelor europene. Etnogeneza românească 	1	S27	
15.		Evaluare		1	S28	
MODUL 5 (19.04 – 16.06.2023)						
16.	8. Europa medievală	<p>2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice</p> <p>3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru</p> <p>3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Europa creștină în mileniul I <i>Studii de caz:</i> Creștinarea francilor. Carol cel Mare 	1	S29	
		<p>2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice</p> <p>3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru;</p> <p>3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Imperiul Bizantin 	1	S30	
		<p>1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice</p> <p>2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric</p> <p>2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice</p> <p>3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru</p> <p>4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Viața cotidiană în Evul Mediu: familia, așezările, alimentația, sărbătorile, economia și tehnologia, credința și biserica, proprietatea, libertatea și dependența Orașe medievale, catedrale și universități 	1	S31	
17.		Evaluare		1	S32	
18.	8. Europa medievală	<p>1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice</p> <p>2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Statele medievale: Franța, Anglia, Imperiul Romano - German 	1	S33	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării				
19.		Recapitulare anuală		1	S34	
20.		„Săptămâna Altfel” „Săptămâna Verde”		1 1	S35 S36	
VACANȚA DE VARĂ: 17.06 – 03.09.2023						

Notă:

În perioada **27 februarie - 16 iunie 2023** se desfășoară programele naționale „*Săptămâna Altfel*”, respectiv „*Săptămâna Verde*”. Derularea celor două programe nu se planifică în același interval de cursuri (modul de învățare).

Vacanța stabilită de fiecare inspectorat în luna februarie, determină planificări diferite.

Alternativa educațională Waldorf - proiectare didactică -

prof. Hrap Simona Mihaela
Liceul Teoretic Waldorf Iași

În realizarea programelor la Istorie pentru alternativa educațională Waldorf s-a avut în vedere și rezultatul cercetărilor antropologice, orientate antroposofic, privitor la devenirea ființei umane și a lumii. Istoria înseamnă a învăța trăind, a recupera experiențele active ale omenirii.

Puterea de judecată și analiză îndreptată spre trecut, va crește la elevii de gimnaziu în măsura în care dascălul, prin povestirile sale pline de viață și evocările plastice concrete, va plăsmui în elevi forțe sufletești creatoare, trezind totodată la viață interesul pentru destinul individual și colectiv al omenirii, în prezent și viitor. Timpul istoric poate fi perceput și ca o cale de schimbare a conștiinței umane.

Îndeplinirea rolului formativ, în pedagogia Waldorf, presupune dezvoltarea gândirii copilului în devenire, prin stimularea și organizarea activităților ce ocrotesc individualitatea și care asigură manifestarea mobilității în gândire, simțire și voință.

Menționăm că Istoria face parte din disciplinele ce se predau în module/epoci, la cursul de bază. Un modul/epocă durează 3 săptămâni, iar cursul de bază are 110 minute și deschide ziua de studiu a elevului.

La clasa a V-a, planul - cadru alocă studiului Istoriei două ore săptămânal, prevăzute în trunchi comun. Acestea sunt parcurse în două module/epoci.

Programa Waldorf pentru clasa a V-a cuprinde *Istoria antică, de la începuturi până la epoca elenistică*.

Planificare anuală

Unitatea de învățământ: Liceul Teoretic Waldorf, Iași

Clasa: a V-a

Aria curriculară: Om și societate

Număr ore săptămânal: 2

Număr module: 2

An școlar: 2022-2023

Nr. crt.	Unitate de învățare	Conținuturi	Nr. ore	Observații
1.	Introducere în studiul istoriei	- Omul și mediul - Marile zone ale apariției civilizației	2	Modulul I
2.	Preistoria umanității	- Marile perioade ale preistoriei - Arta și spiritualitatea	2	Modulul I
3.	Civilizații ale antichității: 3.1. Orientul Antic: a) India Antică	- Omul și mediul - De la invazii la marile imperii - Viața cotidiană în India veche - Studiu de caz: <i>India, pământ al religiilor</i>	6	
	b) Persia Antică	- Formarea și evoluția Imperiului Persan - Arta și spiritualitatea persană - Studiu de caz: <i>Zarathustra</i>	6	
	c) Mesopotamia	- Civilizația orașelor-state - Structuri social-politice în Mesopotamia: codul de legi al lui Hammurabi - Arta și spiritualitatea mesopotamiană - Studiu de caz: <i>Epopoea lui Ghilgameș; Nabucodonosor al II-lea</i>	6	
	d) Egiptul Antic	- Spațiul geografic; importanța Nilului - Formarea și evoluția statului egiptean - Viața cultural-religioasă în Egipt - Studiu de caz: <i>Piramida lui Keops; Viața cotidiană în Egiptul Antic</i>	6	
	e) China antică	- Unitate și diversitate în China veche - Formarea și evoluția Imperiului Chinez - Viața cotidiană în China - Studiu de caz: <i>Marele zid chinezesc</i>	4	Modulul I

Nr. crt.	Unitate de învățare	Conținuturi	Nr. ore	Observații
	3.2. Civilizații amerindiene	- Omul și mediul - Evoluții politice la populațiile amerindiene - Arta și spiritualitatea la amerindieni - Studiu de caz: <i>Tenochtitlan</i>	4	
4.	3.3. Grecia antică *Omul și mediul	- Creta - Lumea miceniană - Grecia Arhaică	6	Modulul II
	*Formarea polisului și a democrației. Colonizarea greacă	- Marea colonizare greacă - Reformele lui Solon și Clistene	4	
	*Lumea greacă a secolului al V-lea	- Războaiele medice - Studiu de caz: <i>Maraton</i> - Pericle și epoca sa - Studiu de caz: <i>O zi în Agora</i>	6	
	*Lumea elenistică	- Imperiul Macedonean - Studiu de caz: <i>Alexandru cel Mare</i> - Istoria unui regat elenistic - Studiu de caz: <i>Egiptul, Macedonia</i>	8	
	*Cultura greacă și elenistică	- Descrierea unui templu - Descrierea unei sărbători - Educația: statutul femeii - Artiști și capodopere - Studiu de caz: <i>Fidias, Parthenonul etc.</i>	10	

Planificare modulară

Unitatea de învățământ: Liceul Teoretic Waldorf Iași

Disciplina: Istorie

Clasa: a V-a

Nr. ore săptămânal 2. Nr. Module/Epoci: 2

An școlar 2022-2023

Nr. crt.	Unitate de învățare	Activități de învățare	Conținuturi	Observații	Perioada
1.	Introducere în studiul istoriei	- să analizeze axe cronologice simple; - să cunoască instrumente de măsurare a timpului specifice epocilor studiate.	- Omul și mediul - Marile zone ale apariției civilizației	2	Modulul I
2.	Preistoria umanității	- să identifice informații oferite de hărți istorice; - să recunoască termenii istorici din diferite surse.	- Marile perioade ale preistoriei - Arta și spiritualitatea	2	
3.	Civilizații ale antichității: 3.1. Orientul antic: a) India Antică b) Persia Antică c) Mesopotamia d) Egiptul Antic	- să identifice o sursă istorică; - să folosească informațiile provenite din mai multe surse istorice; - să identifice un fapt/proces istoric folosind mai multe surse; - să descrie un fapt/proces istoric folosind un plan dat; - să recunoască termenii istorici din diferite surse istorice; - să compună scurte lucrări folosind termenii indicați; - să manifeste interes pentru conservarea izvoarelor istorice. - să interpreteze în cadrul unor piese scurte roluri ale unor personaje istorice.	- Omul și mediul - De la invazii la marile imperii - Viața cotidiană în India veche - Studiu de caz: <i>India, pământ al religiilor</i> - Formarea și evoluția Imperiului Persan - Arta și spiritualitatea persană - Studiu de caz: <i>Zarathustra</i> - Civilizația orașelor-state - Structuri social-politice în Mesopotamia: codul de legi al lui Hammurabi - Arta și spiritualitatea mesopotamiană - Studiu de caz: <i>Epopoea lui Ghilgameș; Nabucodonosor al II-lea</i> - Spațiul geografic; importanța Nilului - Formarea și evoluția statului egiptean - Viața cultural-religioasă în Egipt - Studiu de caz: <i>Piramida lui Keops; Viața cotidiană în Egiptul Antic</i>	6 6 6 6	Epoca II (26 sept. – 14 octombrie 2022) Conform planificării epocilor specifice școlilor Waldorf

Nr. crt.	Unitate de învățare	Activități de învățare	Conținuturi	Observații	Perioada
	e) China antică	- să identifice informații oferite de hărți istorice.	- Unitate și diversitate în China veche - Formarea și evoluția imperiului chinez - Viața cotidiană în China - Studiu de caz: <i>Marele zid chinezesc</i>	4	Modulul III Epoca II (09.- 27.01.2023) Conform planificării epocilor specifice școlilor Waldorf
	3.2. Civilizații amerindiene		- Omul și mediul - Evoluții politice la populațiile amerindiene - Arta și spiritualitatea la amerindieni - Studiu de caz: <i>Tenochtitlan</i>	4	
	3.3. Grecia antică *Omul și mediul	- să identifice o sursă istorică; - să folosească informațiile provenite din mai multe surse istorice.	- Creta - Lumea miceniană - Grecia arhaică	6	
	*Formarea polisului și a democrației. Colonizarea greacă	- să identifice un fapt/proces istoric folosind mai multe surse.	- Marea colonizare greacă - Reformele lui Solon și Clistene	4	
	*Lumea greacă a secolului al V-lea	- să descrie un fapt/proces istoric folosind un plan dat; - să recunoască termenii istorici din diferite surse istorice.	- Războaiele medice - Studiu de caz: <i>Maraton</i> - Pericle și epoca sa - Studiu de caz: <i>O zi în Agora</i>	6	
	*Lumea elenistică	- să compună scurte lucrări folosind termenii indicați; - să manifeste interes pentru conservarea izvoarelor istorice.	- Imperiul macedonean - Studiu de caz: <i>Alexandru cel Mare</i> - Istoria unui regat elenistic - Studiu de caz: <i>Egiptul, Macedonia</i>	8	
	*Cultura greacă și elenistică	- să interpreteze în cadrul unor piese scurte roluri ale unor personaje istorice; - să identifice informații oferite de hărți istorice.	- Descrierea unui templu - Descrierea unei sărbători - Educația: statutul femeii - Artiști și capodopere - Studiu de caz: <i>Fidias, Parthenonul etc.</i>	10	

Capitolul II

EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ ÎN PROIECTAREA DEMERSULUI DIDACTIC LA ISTORIE

Clasa a VI-a

Planificare calendaristică - module
- clasa: a VI-a -
Conform Programei O.M.E.N. 3393/28.II.2017

prof. Buzatu Ana-Maria
Școala Gimnazială nr.1 Todirești

Aria curriculară: Om și societate

Anul școlar:

1h/săptămână

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
Modulul 1 (5 septembrie - 21 octombrie 2022)						
1.		2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Recapitulare ▪ Test predictiv 	2	S₁ 5.09 - 9.09	
2.	Călători și călătorii – Europa și Lumea nouă	1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice 2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare 3.1. Utilizarea dialogului intercultural 3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane 4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Călătoriile și percepția spațiului în Evul Mediu; mijloace de transport ▪ Marile descoperiri ale europenilor: drumuri și teritorii; consecințe asupra vieții oamenilor ▪ Studiu de caz: <i>Lumea Nouă: cunoaștere, misionarism și exploatare</i> 	1	S₂ 12.09 - 16.09	
				2	S₃ 19.09 - 23.09 S₄ 26.09 - 30.09	
				1	S₅ 3.10 - 7.10	
		Recapitulare/Evaluare - Călători și călătorii – Europa și Lumea nouă		2	S₆ 10.10 - 14.10 S₇ 17.10 - 21.10	
Vacanța de toamnă (22 - 30 octombrie 2022)						
Modulul 2 (31 octombrie - 22 decembrie 2022)						

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
3.	Geneza spiritului modern	1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice 2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric 3.1. Utilizarea dialogului intercultural 3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare 4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia 4.2. Asumarea critică a unui set de valori recunoscute social	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Renașterea: geneza spiritului modern, umanismul ▪ Studii de caz: Leonardo da Vinci și Michelangelo Buonarroti Niccolo Machiavelli Giordano Bruno și Galileo Galilei William Shakespeare 	1	S₈ 31.10 - 4.11	
		1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare 2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate 3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare 3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reforma. Contrareforma ▪ Studiu de caz: <i>Barocul</i> 	2	S₁₁ 21.11 - 25.11 S₁₂ 28.11 - 2.12	
		Recapitulare/Evaluare - Geneza spiritului modern		2	S₁₄ 12.12 - 16.12 S₁₅ 19.12 - 22.12	
Vacanța de iarnă (23 decembrie 2022 - 8 ianuarie 2023)						
Modulul 3 (9 ianuarie - 17 februarie 2023)						
4.	Geneza spiritului modern	1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice 1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice 2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Absolutismul ▪ Studii de caz: <i>Soliman Magnificul</i> <i>Ludovic al XIV-lea. Palatul de la Versailles</i> <i>Petru cel Mare</i> 	1	S₁₆ 9.01 - 13.01	
				1	S₁₇ 16.01 - 20.01	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		<p>2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare</p> <p>4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia</p>				
5.	Spre o nouă societate	<p>1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice</p> <p>1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice</p> <p>2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric</p> <p>2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Revoluția glorioasă 	1	S ₁₈ 23.01 - 27.01	
		<p>1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice</p> <p>2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare</p> <p>3.1. Utilizarea dialogului intercultural</p> <p>3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare</p> <p>4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia</p> <p>4.2. Asumarea critică a unui set de valori recunoscute social</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Iluminismul – rațiune, drepturi, implicarea oamenilor în viața publică Studiu de caz: <i>Montesquieu, J.J. Rousseau, Voltaire</i> ▪ Viața cotidiană. Opinia publică în secolul al XVIII-lea 	1	S ₁₉ 30.01 - 3.02	
				1	S ₂₀ 6.02 - 10.02	
				1	S ₂₁ 13.02 - 17.02	
Vacanță 20-26 februarie 2023						
Modulul 4 (27 februarie - 7 aprilie 2023)						
5.	Spre o nouă societate	<p>1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice</p> <p>2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric</p> <p>2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Constituirea SUA. <i>Declarația de Independență</i>. Constituția. ▪ Revoluția franceză. De la <i>supus</i> la <i>cetățean</i> Studiu de caz: <i>Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului Napoleon I și răspândirea ideilor revoluției franceze în Europa</i> 	1	S ₂₂ 27.02 - 3.03	
				1	S ₂₃ 6.03 - 10.03	
				2	S ₂₄ 13.03 - 17.03 S ₂₅ 20.03 - 24.03	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		<p>2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate</p> <p>3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare</p> <p>3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane</p> <p>4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia</p> <p>4.2. Asumarea critică a unui set de valori recunoscute social</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Revoluția industrială. Impactul în viața oamenilor 	1	S ₂₆ 27.03 - 31.03	
S₂₇ 03.04 - 06.04 Activități extrașcolare și extracurriculare - "Școala Altfel": Să știi mai multe, să fii mai bun						
Vacanța de primăvară 7 aprilie - 18 aprilie 2023						
Modulul 5 (19 aprilie - 16 iunie 2023)						
6.	Spre o nouă societate	Recapitulare/evaluare - Spre o nouă societate		2	S ₂₈ 19.04 - 21.04 S ₂₉ 24.04 - 28.04	
7.	Secolul naționalităților	<p>1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice</p> <p>1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice</p> <p>2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate</p> <p>3.1. Utilizarea dialogului intercultural</p> <p>3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare</p> <p>3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane</p> <p>4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Statele moderne: revoluție și emancipare națională Studii de caz: <i>1848 în Europa</i> <i>Românii și modernitatea</i> <i>Formarea statelor naționale în secolul al XIX-lea: Germania</i> ▪ Epoca victoriană. <i>La Belle Époque</i> 	1 1 1 1 1	S ₃₀ 2.05 - 5.05 S ₃₁ 8.05 - 12.05 S ₃₂ 15.05 - 19.05 S ₃₃ 22.05 - 26.05 S ₃₄ 29.05 - 2.06	
		Recapitulare/Evaluare anuală		1	S ₃₅ 6.06 - 9.06	
S₃₆ (12.06 - 16.06) Săptămâna „Școala verde”						
Vacanță de vară 17 iunie - 3 septembrie 2023						

**Planificare anuală
Clasa a VI-a**

**prof. Balan Andreea-Laura
Liceul Tehnologic Special " Vasile Pavelcu" Iași**

**Avizat responsabil comisie,
prof.**

Avizat director,

Unitatea de învățământ

Aria curriculară: Om și societate

Disciplina: Istorie

Propunător:

An școlar:

**Planificare anuală
clasa a VI-a – 1h/săptămână**

Total ore	Nr. crt.	Unitatea de învățare	Nr. ore	Modulul
36 ore	1.	Călători și călătorii - Europa și Lumea nouă	8	I
	2.	Geneza spiritului modern	8	II
	3.	Spre o nouă societate	10	III, IV
	4.	Secolul naționalităților	6	V
	5.	Evaluare	2	V
	6.	„Săptămâna Altfel” „Săptămâna Verde”	2	IV, V

În perioada **27 februarie-16 iunie 2023** se desfășoară programele naționale „*Săptămâna Altfel*”, respectiv „*Săptămâna Verde*”. Derularea celor două programe nu se planifică în același interval de cursuri (modul de învățare).

Vacanța stabilită de fiecare inspectorat în luna februarie, determină planificări diferite.

Planificare calendaristică
- clasa a VI-a -

prof. Balan Andreea-Laura
Liceul Tehnologic Special "Vasile Pavelcu" Iași

Anul școlar 2022/2023
36 săptămâni

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
MODUL 1 (05.09 – 23.10.2022)						
1.	INTRODUCERE		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Test predictiv ▪ Prezentarea disciplinei și a manualului 	2	S1 S2	
2.	1. Călători și călătoria - Europa și Lumea Nouă	1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare 3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane; 4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Călătoriile și percepția spațiului în Evul Mediu; mijloace de transport ▪ Marile descoperiri ale europenilor: drumuri și teritorii; consecințe asupra vieții oamenilor 	4	S3 S4 S5 S6	
3.		Evaluare		2	S7 S8	
MODUL 3 (09.01 – 19.02.2023)						
4.	2. Geneza spiritului modern	1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice 3.1. Utilizarea dialogului intercultural; 3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare 4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Renașterea: geneza spiritului modern, umanismul 	3	S9 S10 S11	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare 2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate 3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane	▪ Reforma. Contrareforma	2	S12 S13	
		Evaluare		1	S14	
5.	2. Geneza spiritului modern	1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare	▪ Absolutismul	2	S15 S16	
MODUL 3 (09.01 – 19.02.2023)						
6.	3. Spre o nouă societate	1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice 2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric	▪ Revoluția glorioasă	1	S17	
		2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare 3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare 4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia 4.2. Asumarea critică a unui set de valori recunoscute social	▪ Iluminismul – rațiune, drepturi, implicarea oamenilor în viața publică	2	S18 S19	
	3. Spre o nouă societate	1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice 4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia	▪ Viața cotidiană. Opinia publică în secolul al XVIII-lea	1	S20	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		4.2. Asumarea critică a unui set de valori recunoscute social				
7.		Evaluare		1	S21	
MODUL 4 (27.02 – 06.04.2023)						
8.	3. Spre o nouă societate	1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare 3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Constituirea SUA <i>Declarația de Independență. Constituția</i> 	2	S22 S23	
		1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice 2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate 3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Revoluția franceză De la supus la cetățean 	1	S24	
		4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Napoleon I și răspândirea ideilor revoluției franceze în Europa 	1	S25	
9.		Evaluare		1	S26	
MODUL 5 (19.04 – 16.06.2023)						
10.	4. Secolul naționalităților	1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice 3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare 3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane 4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Revoluția industrială. Impactul în viața oamenilor 	2	S27 S28	
		1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice 2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Statele moderne: revoluție și emancipare națională Vom aminti în predare despre următoarele 	1	S29	

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
		prezente în surse variate 3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare 4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia	momente întâlnite de obicei în Studiile de caz • 1848 în Europa • Românii și modernitatea • Formarea statelor naționale în secolul al XIX-lea: Germania	1 1	S30 S31	
		1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice 2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate 3.1. Utilizarea dialogului intercultural	▪ Epoca victoriană La Belle Époque	1	S32	
11.		Recapitulare anuală		2	S33 S34	
„Săptămâna Altfel”, „Săptămâna Verde” - S35, S36						
Vacanța de vară: 17.06 – 03.09.2023						

Notă:

În perioada **27 februarie - 16 iunie 2023** se desfășoară programele naționale **„Săptămâna Altfel”**, respectiv **„Săptămâna Verde”**. Derularea celor două programe nu se planifică în același interval de cursuri (modul de învățare).

Vacanța stabilită de fiecare inspectorat în luna februarie, determină planificări diferite.

Alternativa educațională Waldorf - proiectare didactică -

prof. Hrap Simona Mihaela
Liceul Teoretic Waldorf Iași

În realizarea programelor la Istorie pentru alternativa educațională Waldorf s-a avut în vedere și rezultatul cercetărilor antropologice, orientate antroposofic, privitor la devenirea ființei umane și a lumii. Istoria înseamnă a învăța trăind, a recupera experiențele active ale omenirii.

Puterea de judecată și analiză îndreptată spre trecut, va crește la elevii de gimnaziu în măsura în care dascălul prin povestirile sale pline de viață și evocările plastice concrete, va plăsmui în elevi forțe sufletești creatoare, trezind totodată la viață interesul pentru destinul individual și colectiv al omenirii, în prezent și viitor. Timpul istoric poate fi perceput și ca o cale de schimbare a conștiinței umane.

Îndeplinirea rolului formativ, în pedagogia Waldorf, presupune dezvoltarea gândirii copilului în devenire, prin stimularea și organizarea activităților ce ocrotesc individualitatea și care asigură manifestarea mobilității în gândire, simțire și voință.

Menționăm că Istoria face parte din disciplinele ce se predau în module/epoci, la cursul de bază. Un modul/epocă durează 3 săptămâni, iar cursul de bază are 110 minute și deschide ziua de studiu a elevului.

La clasa a VI-a, planul - cadru alocă studiului Istoriei două ore săptămânal, prevăzute în trunchi comun. Acestea sunt parcurse în două module/epoci.

Programa Waldorf pentru clasa a VI-a cuprinde *De la întemeierea Romei până în ajunul marilor descoperiri geografice*.

Planificare anuală

Unitatea de învățământ: Liceul Teoretic Waldorf, Iași

Disciplina: Istorie

Clasa: a VI-a

Aria curriculară: Om și societate

Număr ore săptămânal: 2

Număr module: 2

An școlar: 2022-2023

Nr. crt.	Unitate de învățare	Conținuturi	Nr. ore	Observații
1.	Lumea romană * Omul și mediul * Republica romană	- Peninsula Italică - Roma: regalitate și republică - Studiu de caz: <i>Legile celor 12 table</i> - Criza republicii	2 6	Modulul I
	* Imperiul de la Augustus la Traian	- Întinderea și organizarea imperiului - Studiu de caz: <i>Traian</i> - Viața religioasă în imperiu	8	
	* Cultura romană	- Influențe ale artei grecești și a celei orientale - Influența culturii și civilizației romane în lume	6	
	* Declinul Imperiului roman	- Criza statului roman - Studiu de caz: <i>Romanitatea de la Nord de Dunăre</i> - Creștinismul de la Constantin cel Mare la Teodosius I - Studiu de caz: <i>Biblia</i> - Menținerea Imperiului Roman de Răsărit - Studiu de caz: <i>Constantinopol</i>	6	
2.	Evul mediu * Omul și mediul * Constituirea regatelor barbare	- Economie și demografie (secolele V-VII)	2	Modulul I
		- Formarea de noi popoare europene - Regatele barbare	3	

Nr. crt.	Unitate de învățare	Conținuturi	Nr. ore	Observații
	* Lumea arabă	- Studiu de caz: <i>Regatul franc, Imperiul carolingian</i> - Coranul – cartea fundamentală a religiei islamice - Formarea și expansiunea statului arab - Studiu de caz: <i>Mecca</i>	2	Modulul II
	* Lumea slavă	- Lumea slavă în secolele VII-X - Studiu de caz: <i>Rusia Kieveană</i>	2	
	* Satul și orașul în evul mediu	- Satul medieval - Studiu de caz: <i>Descrierea unui sat medieval</i> - Orașul medieval: centru meșteșugăresc și comercial - Studiu de caz: <i>Florența</i>	4	
	* Societatea feudală	- Societatea feudală în Europa - Societatea orientală în evul mediu - Solidarități și conflicte - Studiu de caz: <i>Castelul – centru de putere</i>	6	
	* Biserica în evul mediu	- Marea schismă a bisericii creștine - Cruciadele	6	
	* Cultura și societatea în evul mediu	- Literatura medievală - Studiu de caz: <i>Cântecul lui Roland</i> - Arhitectura medievală - Studiu de caz: <i>Descrierea unei catedrale</i> - Școala în evul mediu: educație și cultură	4	
	* Statul medieval	- Organizarea statului în Europa medievală - Studiu de caz: <i>Franța</i> - Formarea statelor medievale românești	4	
	* Europa creștină și Imperiul otoman	- Formarea Imperiului Otoman - Studiu de caz: <i>Cucerirea Constantinopolului</i> - Raporturile Țărilor Române cu Poarta în secolul al XV-lea	5	

Planificare modulară

Unitatea de învățământ: Liceul Teoretic Waldorf, Iași

Disciplina: Istorie

Clasa: a VI - a

Nr. ore săptămânal 2

Nr. Module/ Epoci: 2

An școlar: 2022-2023

Nr. crt.	Unitate de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Perioada
1.	Lumea romană * Omul și mediul	- să analizeze axe cronologice simple;	- Peninsula Italică	2	Modulul II Epoca I (31 oct. – 18 noi. 2022) Conform planificării epocilor specifice școlilor Waldorf
	* Republica romană	- să cunoască instrumente de măsurare a timpului specifice epocilor studiate;	- Roma: regalitate și republică - Studiu de caz: <i>Legile celor 12 table</i> - Criza republicii	6	
	* Imperiul de la Augustus la Traian	- să identifice informații oferite de hărți istorice;	- Întinderea și organizarea imperiului - Studiu de caz: <i>Traian</i> - Viața religioasă în Imperiul roman	8	
	* Cultura romană	- să recunoască termenii istorici din diferite surse;	- să folosească informațiile provenite din mai multe surse istorice;	6	
	* Declinul Imperiului roman	- să identifice un fapt/proces istoric folosind mai multe surse;	- să descrie un fapt/proces istoric folosind un plan dat;	6	
		- să recunoască termenii istorici din diferite surse istorice;	- Criza statului roman - Studiu de caz: <i>Romanitatea de la Nord de Dunăre</i> - Creștinismul de la Constantin cel Mare la Teodosius I - Studiu de caz: <i>Biblia</i> - Menținerea Imperiului Roman de Răsărit - Studiu de caz: <i>Constantinopol</i>		
		- să compună scurte lucrări folosind termenii indicați;			
		- să manifeste interes pentru conservarea izvoarelor istorice;			
		- să interpreteze în cadrul unor piese scurte roluri ale unor personaje istorice;			
		- să identifice informații oferite de hărți istorice.			

Nr. crt.	Unitate de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Perioada
2.	Evul mediu * Omul și mediul	- să identifice informații oferite de hărți istorice;	- Economie și demografie (secolele V-VII)	2	
	* Constituirea regatelor barbare	- să recunoască termenii istorici din diferite surse; - să identifice o sursă istorică; - să folosească informațiile provenite din mai multe surse istorice;	- Formarea de noi popoare europene - Regatele barbare - Studiu de caz: <i>Regatul franc, Imperiul carolingian</i>	3	
	* Lumea arabă	- să identifice un fapt/proces istoric folosind mai multe surse; - să descrie un fapt/ proces istoric folosind un plan dat;	- Coranul – cartea fundamentală a religiei islamice - Formarea și expansiunea statului arab - Studiu de caz: <i>Mecca</i>	2	
	* Lumea slavă	- să recunoască termenii istorici din diferite surse istorice;	- Lumea slavă în secolele VII-X - Studiu de caz: <i>Rusia Kieveană</i>	2	
	* Satul și orașul în evul mediu	- să compună scurte lucrări folosind termenii indicați; - să manifeste interes pentru conservarea izvoarelor istorice; - să interpreteze în cadrul unor piese scurte roluri ale unor personaje istorice;	- Satul medieval - Studiu de caz: <i>Descrierea unui sat medieval</i> - Orașul medieval: centru meșteșugăresc și comercial - Studiu de caz: <i>Florența</i>	4	
	* Societatea feudală	- să identifice informații oferite de hărți istorice; - să analizeze axe cronologice simple;	- Societatea feudală în Europa - Societatea orientală în evul mediu - Solidarități și conflicte - Studiu de caz: <i>Castelul – centru de putere</i>	6	
	* Biserica în evul mediu	- să cunoască instrumente de măsurare a timpului specifice epocilor studiate;	- Marea schismă a bisericii creștine - Cruciadele	6	
* Cultura și societatea în evul mediu	- să identifice informații oferite de hărți istorice.	- Literatură medievală - Studiu de caz: <i>Cântecul lui Roland</i> - Arhitectura medievală - Studiu de caz: <i>Descrierea unei catedrale</i> - Școala în evul mediu: educație și cultură	4		

Planificare anuală orientativă - clasa a VI-a -

prof. Popa Claudiu
Școala Gimnazială „Ion Creangă” Iași

Competențe generale, specifice și exemple de activități de învățare (conform O.M.E.N. nr. 3393/28.02.2017):

1. Utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor despre timp și spațiu

1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice

- examinarea spațiilor istorice pe baza hărților;
- compararea „lumii cunoscute” în diferite perioade istorice;
- localizarea pe harta mută a spațiilor istorice pe măsura extinderii ariei de cunoaștere.

1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice

- alcătuirea unor axe cronologice pe diverse domenii (social, cultural, economic, politic etc.);
- stabilirea unor reprezentări ale timpului în diferite epoci istorice;
- redactarea de texte cu informații oferite de surse.

2. Utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice

2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric

- alcătuirea unui glosar de termeni specifici;
- folosirea termenilor istorici cunoscuți în situații noi de comunicare;
- realizarea unor texte folosind adecvat termenii istorici.

2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare

- analiza surselor scrise sau vizuale pe baza unor cerințe;
- alcătuirea unor fișe de personaj istoric pe baza unor surse diverse;
- compararea surselor istorice oficiale cu cele neoficiale.

2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate

- stabilirea elementelor de cauzalitate într-o sursă istorică;
- descoperirea cauzelor unui eveniment prin analiza contextului istoric;
- recunoașterea cauzelor unor evenimente istorice asemănătoare sau diferite.

3. Manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale

3.1. Utilizarea dialogului intercultural

- identificarea consecințelor interacțiunii culturale în evoluția comunităților umane;
- analiza unor evenimente istorice prin utilizarea surselor care oferă perspective multiple;
- identificarea valorilor comune ale religiilor pe baza surselor;
- realizarea unui produs care ilustrează contribuția diferitelor civilizații la dezvoltarea patrimoniului cultural comun.

3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare

- îndeplinirea unor sarcini/roluri diferite în cadrul grupului de lucru;
- alcătuirea unor jurnale cu impresii, sentimente și rezultate ale activității personale/de echipă;
- realizarea de produse care să fie rezultatul dialogului și negocierii în cadrul unei echipe de lucru.

3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane

- alcătuirea unui portofoliu care prezintă urmările unui eveniment/act decizional pentru evoluția unor comunități umane;
- completarea unor organizatori grafici, care să cuprindă decizii și consecințe ale acțiunii umane pe baza resurselor multimedia;
- exerciții de descriere a consecințelor acțiunii umane din spații și perioade istorice folosind surse variate.

4. Folosirea autonomă și responsabilă a instrumentelor necesare învățării permanente

4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia

- alcătuirea unor liste cu site-uri de Internet pentru temele istorice studiate;
- alcătuirea unor postere/afișe cu informații selectate din surse Internet;
- realizarea unor prezentări pe o temă istorică utilizând mijloace digitale.

4.2. Asumarea critică a unui set de valori recunoscute social

- identificarea ideilor și valorilor umane într-o operă literară, artistică, istorică;
- compararea ideilor și valorilor umane analizând două surse;
- alcătuirea unor liste personale a valorilor umane cu motivarea alegerii.

Notă:

Săptămânile *Școala Altfel* și *Săptămâna Verde* se pot desfășura în perioada 27 februarie - 16 iunie 2023, în module diferite (Modulele IV, respectiv V), fiecare având 5 zile consecutive.

Unitatea de învățământ:

Disciplina: Istorie

Profesor:

Clasa a VI-a/Nr. ore săpt.: 1/Anul școlar 2022-2023

Cadru didactic,

Responsabil Comisia de curriculum,

Director,

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Conținuturi	Nr. ore	Observații
1.	Evaluare inițială	- Recapitulare inițială	2	Modulul I - 7 săptămâni
2.	Călători și călătorii - Europa și Lumea Nouă	- Călătoriile și percepția spațiului în Evul Mediu; mijloace de transport - Marile descoperiri ale europenilor: drumuri și teritorii; consecințe asupra vieții oamenilor	2	
3.	Geneza spiritului modern	- Renașterea: geneza spiritului modern; Umanismul - Reforma. Contrareforma - Absolutismul - Evaluare	3 3 4 1	Modulul II - 8 săptămâni
4.	Spre o nouă societate	- Revoluția glorioasă - Iluminismul - rațiune, drepturi, implicarea oamenilor în viața publică - Viața cotidiană. Opinia publică în secolul al XVIII-lea - Constituția S.U.A. Declarația de independență. Constituția - Revoluția franceză. De la supus la cetățean - Napoleon I și răspândirea ideilor revoluției franceze în Europa - Revoluția industrială. Impactul în viața oamenilor	6 5 1*	Modulul III - 6 săptămâni Modulul IV - 6 săptămâni <i>*Școala altfel</i>
5.	Secolul naționalităților	- Statele moderne: revoluție și emancipare națională - Epoca Victoriană. La Belle Époque	7 1*	Modulul V - 9 săptămâni <i>*Săptămâna verde</i>
6.	Evaluare finală	- Recapitulare finală	1	

Capitolul III

**PROIECTAREA UNEI UNITĂȚI
DE ÎNVĂȚARE LA DISCIPLINA
ISTORIE.**

**RELAȚIA DINTRE LECȚIE ȘI
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE**

Clasa a V-a

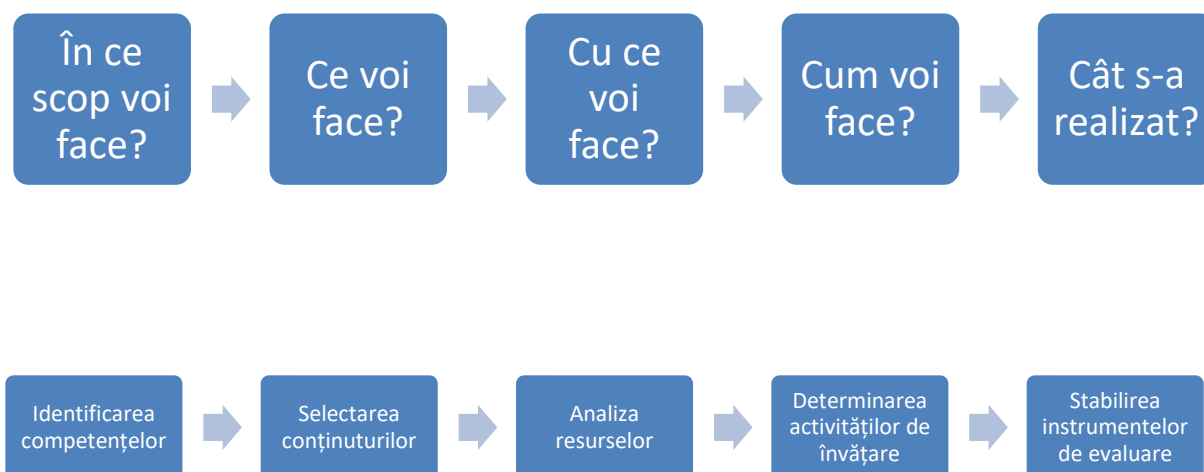
Proiectarea unei unități de învățare la disciplina istorie – repere metodologice

Relația dintre lecție și unitatea de învățare

prof. dr. Eliza Ilie

Colegiul Economic Administrativ Iași

Conform pedagogiei de specialitate, o unitate de învățare este o structură didactică deschisă și flexibilă, unitară din punct de vedere tematic, care se desfășoară pe o perioadă de timp. Aceasta determină formarea la elevi a unui comportament specific, generat prin integrarea unor competențe specifice și se finalizează prin evaluare. Proiectarea unei unități de învățare la istorie reprezintă un demers strategic ce presupune parcurgerea mai multor etape, care corespund abordării procesului didactic într-o succesiune logică. Aceste etape sunt prezentate în schema de mai jos:

Tehnic, proiectarea unității de învățare se situează între demersul proiectiv al planificării calendaristice și lecția ca atare. Proiectarea didactică a unităților de învățare ridică problema relației acestei structuri didactice cu lecția, definită drept forma elementară a organizării activității instructive-educative din școală, desfășurată cu o clasă de elevi, într-un timp determinat, de regulă o oră de curs. Lecția este înțeleasă ca o componentă operațională (Cum?) pe termen scurt a unității de învățare. Din această perspectivă, în prezent, se consideră că proiectul unei unități de învățare conține acele elemente pentru a oferi o imagine etalată asupra fiecărei ore în parte. Ca urmare, în tabelul care sintetizează proiectarea unității de învățare se pot delimita prin linii orizontale spațiile corespunzătoare unei ore de curs, lucru de recomandat la profesorii debutanți care manifestă uneori probleme de gestionare a timpului didactic. Totodată, în același timp, ea poate fi suficient de flexibilă încât să permită recuperarea unor eventuale degogări de la strategia didactică inițială, flexibilizarea conținuturilor fie prin simplificare, fie prin adăugarea de resurse suplimentare.

Flexibilizarea nu trebuie însă să afecteze stânsa legătură între competențele specifice care reprezintă firul roșu al oricărei proiectări, activitățile didactice și strategie. Într-o primă fază profesorul de istorie trebuie doar să facă o selecție a competențelor specifice după lectura

prealabilă a programei școlare. Numărul acestora (de la trei până la șase competențe) rămâne la latitudinea acestuia în funcție de resursele de timp din planificarea calendaristică și de particularitățile clasei de elevi.

A doua parte a strategiei de proiectare a unității de învățare o reprezintă proiectarea activităților de învățare prin detalierea competențelor specifice și asocierea lor cu conținuturile. Programa școlară la disciplina Istorie aprobată prin O.M.E.N. nr. 3393/28.02.2017 ne oferă sugestii metodologice de activități de învățare, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor. Astfel, pentru fiecare lecție, proiectul unității de învățare oferă date referitoare la elementele de conținut și competențele specifice vizate la care se raportează anumite activități de învățare. Astfel profesorul nu va copia aceste activități din programă, ci le asociază cu conținuturi detaliate și cu resursele de care dispune.

Exemplu:

Programa școlară:

2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric

- **identificarea** termenilor istorici în texte diferite
- **elaborarea** unor enunțuri simple/ texte utilizând termeni istorici
- **completarea** unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată

Proiectarea pe unitatea de învățare:

Detalii de conținut	Competența specifică	Activități de învățare
Geții și dacii. Rânduiești, obiceiuri, credințe	2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric	<ul style="list-style-type: none"> - Identificarea termenilor istorici precum: <i>tarabostes, sica, triburi</i>, etc. în textele despre geto-daci aparținând lui Strabon, Pliniu cel Bătrân, Herodot.... - Elaborarea unor enunțuri orale/scrise cu privire la origine, spațiu istoric, ocupațiile economice, organizarea socială, religia geto-dacilor prin descrierea unor imagini care reproduc scene de pe columna lui Traian. - Completarea spațiilor punctate din fișa de lucru ce cuprinde un text adaptat după inscripția de la Dyonisopolis despre etapele formării regatului lui Burebista.

Demersul ulterior prin care sunt indicate resurse materiale, forme de organizare a clasei etc., pentru fiecare activitate, precum și instrumente de evaluare necesare la nivelul lecției (orei) vin în mod firesc să completeze activitățile de învățare propuse.

Astfel, o proiectare corectă ne oferă în final și sugestii puternice cu privire la componența itemilor de conceput în cadrul rubricii *Evaluare* care trebuie să fie prezentă la sfârșitul fiecărei unități de învățare.

Dacă unitatea de învățare oferă înțelegerea procesului din perspectivă strategică, lecția oferă înțelegerea procesului din perspectivă operativă. Proiectul unității de învățare trebuie să ofere o derivare simplă a lecțiilor componente. Ca urmare, trecerea de la unitatea de învățare – o entitate supraordonată – la o lecție componentă trebuie să permită o „replicare“ în același timp funcțională (De ce?), structurală (Cu ce?) și operațională (Cum?) a unității de învățare, la o scară temporală mai mică și într-un mod subordonat. Acest mod de tratare orientat către scopuri precise caracterizează organizarea atât a unității de învățare, cât și a lecției.

**Proiectul unității de învățare *Alfabetul istoriei – reconstituirea trecutului*
- clasa a V-a -**

prof. Asandei Adrian
Școala Gimnazială "Vasile Conta" Iași

Disciplina: Istorie

Timp alocat: 4 ore

Detalii	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
1. Cunoașterea trecutului. Izvoare istorice	1.2. 2.1.	<ul style="list-style-type: none"> - lecturarea unor texte istorice și a unor legende; - extragerea informațiilor istorice (<i>observarea diferențelor dintre evenimentele istorice și legende</i>) - de exemplu: descrierea bătăliei de la Vaslui (data, locul, protagoniștii principali) vs. descrierea unui basm/legendă (<i>elevii vor constata, în acest caz, lipsa coordonatelor de timp și spațiu, prezența unor personaje care nu au existat în realitate</i>); - identificarea, alături de elevi a unei definiții a istoriei; - continuarea unui basm/finalizarea sa (elevii vor fi încurajați să prezinte propria lor versiune a unui basm sau a unui fragment de basm). 	<ul style="list-style-type: none"> - manualul clasic și digital; - fișe de lucru în format clasic sau digital; - Petre Ispirescu, <i>Basme</i>; - Dumitru Almaș, <i>Povestiri istorice</i>. 	- chestionar*.
	2.1. 2.3. 4.1.	<ul style="list-style-type: none"> - analiza unor surse istorice (scrise vs. nescrise) în vederea stabilirii asemănarilor și deosebirilor; analiza ruinelor cetății Palmyra (sursa 2, pag. 12, manualul CD Press); enumerarea tipurilor de izvoare istorice prezente în manualul digital (CD Press, pag. 12) – gruparea lor pe categorii (scrise/nescrise); - analiza imaginilor din manual (CD Press, pag. 11) – munca unui arheolog pe teren (completarea rebusului digital – comparație cu munca unui arheolog care și el trebuie să pună cap la cap artefacte pentru a avea o imagine de ansamblu asupra unui eveniment); elevii vor trebui să prezinte o calitate pe care trebuie să o aibă un arheolog/cercetător; descrierea unui muzeu (care este rolul unui muzeu, ce exponate observă elevii în imagine, ce muzee cunosc sau au vizitat?); - tururi virtuale ale unor muzee și analiza artefactelor observate (importanța lor, ce informații ne pot furniza); 	<ul style="list-style-type: none"> - manualul clasic și digital; - site-uri internet (de ex. https://www.uaic.ro/muzeul-universitatii-alexandru-ioan-cuza/). 	<ul style="list-style-type: none"> - investigația - descrierea unor izvoare scrise și nescrise; - exercițiul (manualul clasic sau digital); - evaluare practică: realizarea unei colecții

Detalii	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
		- realizarea unei expoziții tematice în clasă (mini-muzeu) cu artefacte confecționate de ei din lemn, lut, carton.		de artefacte confecționate în clasă/acasă**.
2. Timpul și spațiul în istorie	1.1. 1.2. 1.3. 2.1. 4.1.	- exerciții de plasare a unor evenimente, din istoria orașului/ localității de reședință, pe o axă cronologică; - exerciții cu unitățile timpului istoric (manualul digital, CD Press, pag 12); - utilizarea reperelor cronologice în descrierea unor fapte istorice; - exerciții de recunoaștere a cifrelor romane, de transformare a cifrelor arabe în cifre romane, de recunoaștere a secolelor și mileniilor; - analiza unei hărți istorice – <i>Harta răspândirii omului pe Glob</i> (se va urmări: recunoașterea continentelor, accentuarea importanței mediului geografic asupra evoluției comunităților umane – resursele oferite/ocupații/gradul de protecție; cum a modificat omul natura, de-a lungul timpului – consecințele dezvoltării comunităților umane).	- manualul clasic și digital; - rebusuri; - hărți istorice; - fișe de lucru.	- exercițiul; - proiectul: „De unde vin denumirile de cifre arabe sau cifre romane?”.
Evaluare scrisă	1.1. 4.1.	- test cu itemi obiectivi/semiobiectivi/subiectivi; - completarea unui rebus.	- fișe de lucru.	- test scris.

Notă:

* Instrument de evaluare prin care elevul va fi ajutat să-și măsoare achizițiile și să-și conștientizeze progresul. Prin completarea unei fișe de autoevaluare, elevul va răspunde la întrebări legate de dificultățile pe care le-a întâmpinat în înțelegerea sarcinilor de lucru, idei de îmbunătățire a performanțelor școlare, aspecte pozitive ale învățării.

** Elevii pot realiza artefacte din diferite materiale (carton, lemn, plastic etc.), în clasă sau acasă. Vor fi evaluate: modul de prezentare, timpul de lucru pentru realizarea lor, materialele din care sunt confecționate, lucrul în echipă.

**Proiectul unității de învățare
- clasa a V-a -**

**prof. Balan Andreea-Laura
Liceul Tehnologic Special „Vasile Pavelcu” Iași**

Unitatea 1: Alfabetul istoriei - reconstituirea trecutului

Nr. de ore : 4

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare/ evaluare	Resurse				Evaluare
			Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice	Timp (nr. ore)	
Izvoare istorice	2.2. (a, b) 2.3. (a) 3.2. (b) 4.1. (e) 4.2. (b)	- identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric; - descrierea unor surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat; - descrierea unor surse istorice în vederea stabilirii asemănarilor și deosebirilor pe baza unui plan dat; - identificarea rolului unor personalități istorice, analizând surse diferite; - extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică; - rezolvarea unor sarcini de lucru utilizând prezentări multimedia.	exercițiul; conversația; învățarea prin descoperire.	activitate frontală; independentă.	manual pag. 12-14 + CD Atlas istoric	1	Observarea sistematică Aprecierea răspunsurilor Itemi obiectivi
Perceperea timpului și a spațiului	1.1. (a, c) 1.2. (a, b, c) 1.3. (a, b, c) 2.1. (a, c) 2.2. (a, b)	- plasarea unor evenimente/procese istorice pe axa cronologică; - utilizarea unităților folosite în măsurarea timpului; - asocierea reperelor cronologice cu evenimente și procese istorice; - recunoașterea și/sau precizarea unor relații cronologice în sursele istorice prezentate; - utilizarea reperelor cronologice în descrierea faptelor/proceselor istorice; - plasarea pe hartă a unor evenimente și procese istorice; - completarea pe hartă a unor informații;	exercițiul; conversația; învățarea prin descoperire.	activitate frontală; independentă.	manual pag. 15-18 + CD Atlas istoric	1	Observarea sistematică Aprecierea răspunsurilor Itemi semiobiectivi

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare/ evaluare	Resurse				Evaluare
			Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice	Timp (nr. ore)	
		<ul style="list-style-type: none"> - identificarea termenilor istorici în texte diferite; - completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată; - identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric; - descrierea unor surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat. 					
Recapitulare	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. (a, b) 1.2. (a, c) 1.3. (b, c) 2.1. (a, c) 	<ul style="list-style-type: none"> - plasarea unor evenimente/procese istorice pe axa cronologică; - realizarea unor frize cronologice; - asocierea reperelor cronologice cu evenimente și procese istorice; - utilizarea reperelor cronologice în descrierea faptelor/proceselor istorice; - plasarea pe hartă a unor evenimente și procese istorice; - completarea pe hartă a unor informații; - identificarea termenilor istorici în texte diferite; - completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată. 	<ul style="list-style-type: none"> exercițiul; conversația; hartă conceptuală; diagrama Venn; activitatea practică. 	<ul style="list-style-type: none"> activitate frontală; pe echipe; independentă. 	<ul style="list-style-type: none"> manual pag. 19 + CD Atlas istoric 	1	<ul style="list-style-type: none"> Observarea sistematică Aprecierea răspunsurilor Itemi semiobiectivi și subiectivi
Evaluare	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. (a) 2.1. (a, b, c) 3.1. (a, b, c) 4.1. (c) 4.2. (a, b) 	<ul style="list-style-type: none"> - plasarea unor evenimente/procese istorice pe axa cronologică; - identificarea termenilor istorici în texte diferite; - elaborarea unor enunțuri simple/texte utilizând termeni istorici; - completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată; - utilizarea unor roluri specifice în activitatea de grup; - realizarea unor sarcini de lucru (documentare, redactare, 	<ul style="list-style-type: none"> exercițiul; conversația; proiectul. 	<ul style="list-style-type: none"> activitate independentă; pe echipe. 	<ul style="list-style-type: none"> manual pag. 20 + CD Atlas istoric 	1	<ul style="list-style-type: none"> Aprecierea răspunsurilor Autoevaluare Proiectul Itemi obiectivi, semiobiectivi și subiectivi

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare/ evaluare	Resurse				Evaluare
			Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice	Timp (nr. ore)	
		prezentare etc.) în timpul participării la proiecte prin valorificarea experienței istorice; - folosirea jocului de rol pentru însușirea valorilor și comportamentelor cetățeniei democratice; - selectarea obiectelor necesare realizării unei expoziții tematice; - accesarea informațiilor oferite de internet; - rezolvarea unor sarcini de lucru utilizând prezentări multimedia.					

**Proiectul unității de învățare *Preistoria*
- clasa a V-a -**

**prof. Buzatu Ana-Maria
Școala Gimnazială nr. 1 Todirești**

2h/săptămână

Nr. crt.	Detaliere de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Nr. ore	Resurse	Evaluare
1.	Primii oameni	<p>1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice</p> <p>1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice</p> <p>2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric</p> <p>3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru</p> <p>4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării</p>	<p>Plasarea unor evenimente/ procese istorice pe axa cronologică</p> <p>Exerciții de lectură a hărților istorice</p> <p>Plasarea pe hartă a unor evenimente și procese istorice</p> <p>Identificarea termenilor istorici în texte diferite</p> <p>Elaborarea unor enunțuri simple/ texte utilizând termeni istorici</p> <p>Completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată</p> <p>Utilizarea unor roluri specifice în activitatea de grup</p> <p>Realizarea unor sarcini de lucru (documentare, redactare, prezentare etc.) în timpul participării la proiecte prin valorificarea experienței istorice</p> <p>Accesarea informațiilor oferite de site-urile Internet</p> <p>Rezolvarea unor sarcini de lucru</p>	1	<p>https://wordwall.net/ro/resource/34145010/istorie/epoci-istorice</p> <p>https://wordwall.net/ro/resource/34191218/istorie/harta-lumii</p> <p>https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20V-a/Istorie/Litera/ - <i>Viața în comunitatea preistorică</i> (manual digital/letric, Editura Litera/Editura CDPRESS)</p> <p>https://learningapps.org/watch?v=pddsamkqj20 (platforma learningapps pentru jocuri didactice, utile pentru asigurarea feedback-ului și pentru captarea atenției)</p> <p>https://www.jigsawplanet.com/carmenconst17/preistorie</p> <p>Turul virtual al unei locuințe rupestre: <i>Peștera de la Lascaux (Franța)</i> - https://archeologie.culture.fr/lascaux/fr/visiter-grotte-lascaux/diverticule-axial</p>	<p>Observația sistematică</p> <p>Evaluare orală</p> <p>Temă:</p>

Nr. crt.	Detaliere de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Nr. ore	Resurse	Evaluare
			utilizând prezentări multimedia Realizarea de prezentări, grafice, tabele, pentru sistematizarea cunoștințelor învățate folosind resurse multimedia		https://library.livresq.com/details/62b031e116102c0008e7e055 (Librăria Livresq - <i>Primii oameni</i>) Plasmă/videoproiector/laptop/tablete	„Descrieți o zi petrecută alături de oamenii preistorici”
2.	- Revoluția neolitică – viața oamenilor: sedentari-zare, economie	1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării	Plasarea unor evenimente/ procese istorice pe axa cronologică Identificarea termenilor istorici în texte diferite Elaborarea unor enunțuri simple/ texte utilizând termeni istorici; Completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată Asumarea unor roluri specifice în activitatea de grup Realizarea unor sarcini de lucru (documentare, redactare, prezentare etc.) în timpul participării la proiecte prin valorificarea experienței istorice. Accesarea informațiilor oferite de site-urile Internet Realizarea de prezentări, grafice, tabele, pentru sistematizarea cunoștințelor învățate folosind resurse multimedia	1	https://wordwall.net/ro/resource/4957389/revolu%C8%9Bia-neolitic%C4%83 https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20V-a/Istorie/Litera/ - <i>Viața în comunitatea preistorică</i> (manual digital, Editura Litera/Editura CDPRESS) Planșe istorice Harta Flipchart Plasmă/videoproiector/laptop/tablete	Observația sistematică Evaluare orală Temă: „Realizarea unei machete a unei așezări neolitice”
3.	Inventarea metalurgiei-ei – tehnologie și consecințe asupra vieții oamenilor	1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric	Plasarea pe hartă a unor evenimente și procese istorice Identificarea termenilor istorici în texte diferite Elaborarea unor enunțuri simple/texte	1	https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20V-a/Istorie/Litera/ - <i>Viața în comunitatea preistorică</i> (manual digital/letric, Editura Litera/Editura CDPRESS) Fișe de lucru	Observația sistematică

Nr. crt.	Detaliere de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Nr. ore	Resurse	Evaluare
		<p>3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru</p> <p>4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării</p>	<p>utilizând termeni istorici</p> <p>Completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată</p> <p>Asumarea unor roluri specifice în activitatea de grup</p> <p>Realizarea unor sarcini de lucru (documentare, redactare, prezentare etc.) în timpul participării la proiecte prin valorificarea experienței istorice</p> <p>Accesarea informațiilor oferite de site-urile Internet</p> <p>Rezolvarea unor sarcini de lucru utilizând prezentări multimedia</p>		<p>http://www.capodopere2019.ro/(Muzeu virtual al izvoarelor istorice din perioada Preistorie, descoperite pe teritoriul României)</p> <p>Plasmă/videoproiector/laptop/tablete</p>	<p>Proiect pe echipe (pag.22, manualul de istorie, Ed. Litera)</p> <p>Portofoliu (format din fișe, hărți, proiecte realizate pe parcursul celor 3 ore alocate unității <i>Preistoria</i>)</p>

Epoci istorice

Data: _____ Nume _____

Anexa 1

Trasează o linie pentru a conecta fiecare pereche de casete

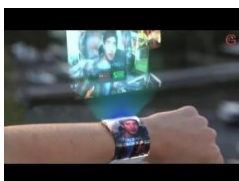
Antichitatea

Epoca
Contemporană

Evul Mediu

Epoca Modernă

Preistoria

**Proiectul unității de învățare *Orientul Antic*
- clasa a V-a -**

prof. Asandei Adrian
Școala Gimnazială "Vasile Conta" Iași

Disciplina: Istorie

Timp alocat: 4 ore

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
1. Mediul natural și viața cotidiană	1.3. 2.1. 2.3.	- elevii descriu în ce constă importanța unor fluvii (Nil, Tigru, Eufrat, Gange, Indus ș.a.) pentru dezvoltarea comunităților umane din Orientul Antic; - compararea informațiilor provenite din surse diferite (sursa 4/pag. 29, manual CD Press – <i>prezentarea ocupațiilor principale ale sumerienilor, descrierea locuinței din imagine</i>); - elaborarea unor enunțuri simple/texte utilizând termeni istorici (<i>sedentari, nomazi, societate, civilizație, mediu geografic</i>).	- manualul clasic și digital; - fișă de lucru; - rebus istoric.	- aprecierea răspunsurilor
<i>Studiu de caz.</i> Orașul-stat Babilon	2.2. 2.3.	- descrierea unor surse istorice în vederea stabilirii asemănărilor și deosebirilor (<i>în echipe de câte doi, elevii vor realiza proiecte despre „Cele 7 minuni ale lumii antice”</i>); - identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric: <i>descrierea Babilonului făcută de Herodot, Istoriei</i> ; citirea fragmentului și întocmirea, pe caiet sau pe o fișă de lucru, a unui rezumat.	- manualul clasic și digital; - fișă de lucru; - Herodot, <i>Istoriei</i> .	- proiectul – „Cele 7 minuni ale lumii antice” - aprecierea răspunsurilor
<i>Studiu de caz.</i> Temple și piramide	3.2. 4.1. 4.2.	- întocmirea unor machete ale monumentelor reprezentative din Orientul Antic; - citirea și extragerea informațiilor esențiale din sursele istorice studiate (<i>informațiile transmise de istoricul Herodot, în cartea sa „Istorie”, despre piramide</i>); - rezolvarea unor sarcini de lucru utilizând internetul sau manualul digital (<i>de ex.: din manualul CD Press, pag. 31 - vizionarea filmului despre piramide și Sfînx; elevii compară monumentele vizionate cu altele din Orientul Antic; menționează alte edificii importante din Egipt</i>).	- manualul clasic și digital; - Herodot, <i>Istoriei</i> ; - fișă de lucru; - internetul (imagini, filme).	- evaluarea machetelor* - aprecierea răspunsurilor
2. Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic.	1.3. 3.1. 3.2.	- Știu – Vreau să știu – Am învățat** - utilizarea unor roluri specifice în activitatea de grup (<i>dezbatere - dialog între reprezentanți ai unor popoare din Orient - fiecare laudă realizările</i>	- site-uri internet: (https://egy monuments.gov.eg/en/collections);	- proiect: <i>Popoare din Orientul Antic</i>

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
Egiptenii, chinezii, evreii	4.2.	<i>propriului popor</i>); - alcătuirea de biografii ale personalităților istorice studiate, după un plan dat ***; - localizarea pe o hartă istorică a popoarelor Orientului Antic; - elaborarea unor enunțuri simple/texte utilizând termeni istorici (<i>popor, a conviețui, semiți, hamiți, indo-europeni</i>).	- internetul (imagini, filme); - fișă de lucru.	- scenetă / joc de rol***
3. Inventarea scrierii – de la pictograme la alfabet	2.1. 4.1.	- identificarea termenilor istorici în texte diferite; - relatarea vizitei la un muzeu, bibliotecă, expoziție pornind de la un plan dat; - extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică.	- manualul clasic și digital; - rebusuri.	- aprecierea răspunsurilor
<i>Studii de caz:</i> Epopoea lui Ghilgameș, Codul lui Hammurabi	2.2. 3.1. 3.2. 4.1. 4.2.	- compararea informațiilor provenite din surse istorice diferite (<i>citirea altor opere literare din Orientul Antic/ comparația cu basmele românești</i>); - accesarea informațiilor oferite de internet: <i>realizarea unei mape cu personalități istorice din Orientul Antic</i> .	- manualul clasic și digital; - fișe de lucru în format clasic sau digital; - Petre Ispirescu, <i>Basme</i> .	- proiect: <i>Personalități ale Orientului Antic</i>
Evaluare sumativă Cap. I, II, III	1.3. 4.2.	- completarea unor texte lacunare (rebusul istoric).	- manualul clasic sau digital; - fișă de lucru.	- rebusul istoric

Notă:

*Machetele elevilor vor fi notate conform unei grile aduse la cunoștință elevilor în prealabil. Se vor aprecia: gradul de asemănare, timpul de lucru alocat realizării, gradul de implicare între membrii echipei (dacă este cazul).

**Știu – Vreau să știu – Am învățat. Pe parcursul a 2-3 lecții, ce au ca subiect „Popoarele Orientului Antic”, elevii notează într-un tabel, pornind de la ceea ce știu deja, noile cunoștințe și ce doresc să afle în plus, față de ce s-a prezentat la oră. Completarea tabelului se poate realiza în grupuri de câte 3-4 elevi sau individual. Rubrica *Am învățat*, se completează pe parcursul desfășurării temei în discuție, cu ajutorul profesorului.

*** Profesorul poate evalua calitatea interpretării rolului, modul în care elevul a reușit să se pună în pielea personajului istoric (recuzită, dicție, mimică, gesturi), mărimea textului învățat, colaborarea cu partenerii de dialog.

**** Poate fi sub forma unei fișe de lucru care să conțină: numele personajului studiat, anii de domnie, realizări pe plan intern/extern, 1-2 izvoare istorice care îl menționează, importanța istorică a personajului selectat.

Bibliografie:

- Adăscăliței, F., Bercea, M., Dumitrescu, D., Lazăr L., Manea M., Popescu M., *Elemente de didactică a istoriei*, Editura Nomina, București, 2013.
- Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
- Idem, *Sisteme de instruire alternative și complementare*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manea, M., Palade, E., Sasu, N., *Predarea istoriei și educația pentru cetățenie democratică în România: demersuri didactice inovative*, Centrul Educația 2000+, București, 2006.
- Păun, Ș, *Didactica istoriei*, Cartea Universitară, București, 2005.
- Iucu, R., *Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Stan, S., Becheru, D., S., Bartic, M., *Istorie. Manual pentru clasa a V-a*, Editura CD Press, București, 2022.
- <https://egymonuments.gov.eg/en/collections>
- <https://muzeul.uaic.ro/#>

**Proiectarea unității de învățare *Civilizația greacă și sinteza elenistică*
- clasa a V-a -**

**prof. Cășariu Angela
Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani**

Proiectarea unității de învățare *Civilizația greacă și sinteza elenistică* a fost realizată în acord cu noile schimbări intervenite și este o propunere pentru situații de învățare care pot fi adaptate la clasele de nivel mediu, prin combinarea unor metode și materiale care oferă elevului „ocazii de învățare”, cu accente pe ritmurile proprii de învățare, cu sau fără acces la tehnologie.

- **Nr. ore/săptămână: 2**
- **Disciplina: Istorie**
- **Unitatea de învățare: Civilizația greacă și sinteza elenistică**
- **Nr. ore alocate: 12**

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare	Nr. ore	Resurse		Evaluare
				Forme de organizare	Resurse procedurale (metode și mijloace)	
Mediul natural și ocupațiile grecilor <i>Studiu de caz:</i> Ceramica: între utilitate și artă	1.3. 2.2. 4.2.	- exerciții de lectură a hărților istorice; - identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la mediul natural și ocupațiile grecilor; - alcătuirea planului descrierii unui eveniment istoric și utilizarea termenilor istorici; - identificarea și explicarea termenilor istorici noi.	1	Activitate frontală și individuală	Harta istorică Manualul Fișe de lucru Aplicații	Evaluare orală (sarcini de lucru individuale și de grup) Aprecierea orală a răspunsurilor și a implicării elevilor
Adevăr și legendă: Legende Olimpului; Războiul troian	1.3. 2.2. 4.2.	- exerciții de lectură a hărților istorice; - identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la miturile și legendele grecilor antici; - alcătuirea planului descrierii războiului troian; - analiza unor imagini referitoare la divinitățile grecilor.	1	Activitate frontală/ individuală/ pe grupe	Harta istorică Manualul Fișe de lucru Imagini Aplicații Proiectul	Evaluare orală (sarcini de lucru individuale și de grup) Observarea sistematică a elevilor

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare	Nr. ore	Resurse		Evaluare
				Forme de organizare	Resurse procedurale (metode și mijloace)	
Polis-ul – organizarea internă: Atena și Sparta	2.2. 4.1. 1.3. 2.1.	- identificarea informațiilor oferite de surse despre Atena și Sparta; - alcătuirea planului descrierii regimului politic al celor două cetăți și utilizarea termenilor istorici noi; - exerciții de lectură a hărților istorice; - alcătuirea planului unei călătorii imaginare în Grecia Antică.	2	Activitate frontală/ pe grupe/ individuală	Harta istorică Manualul Fișe de lucru Imagini Aplicații Proiectul	Aprecierea orală a răspunsurilor și a implicării elevilor Observarea sistematică a elevilor Quintet
Procesul de colonizare <i>Studii de caz:</i> Histria, Tomis și Callatis	1.1. 1.2. 1.3. 3.1.	- exerciții de lectură a hărților istorice; - analiza unor surse (filme, imagini) despre coloniile grecești din zona Pontului Euxin; - alcătuirea planului descrierii coloniilor grecești și utilizarea termenilor istorici noi.	1	Activitate frontală/ pe grupe/ individuală	Harta istorică Manualul Fișe de lucru Imagini Aplicații Proiectul	Evaluare orală (sarcini de lucru individuale și de grup) Aprecierea orală a răspunsurilor și a implicării elevilor
Războaiele grecilor: războaiele medice <i>Studiu de caz:</i> Bătălia de la Maraton	1.1. 3.2. 2.1. 4.2.	- completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată; - alcătuirea de biografii ale personalităților istorice studiate; - realizarea de produse finale (texte, imagini) despre personalitățile istorice și valorile asumate de-a lungul timpului; - extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică.	1	Activitate frontală/ pe grupe/ individuală	Harta istorică Manualul Fișe de lucru Imagini Aplicații	Evaluare orală (sarcini de lucru individuale și de grup) Aprecierea orală a răspunsurilor și a implicării elevilor
Războaiele grecilor: războiul peloponesiac	2.1. 3.2. 4.1.	- completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată; - alcătuirea de biografii ale personalităților istorice studiate; - realizarea de produse finale (texte, imagini) despre personalitățile istorice și valorile asumate de-a lungul timpului.	1	Activitate frontală/ pe grupe/ individuală	Harta istorică Manualul Fișe de lucru Imagini Aplicații	Evaluare orală (sarcini de lucru individuale și de grup) Aprecierea orală a răspunsurilor și a implicării elevilor

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare	Nr. ore	Resurse		Evaluare
				Forme de organizare	Resurse procedurale (metode și mijloace)	
Alexandru Macedon și civilizația elenistică	1.2. 3.2. 4.1.	- alcătuirea de biografii ale personalităților istorice studiate; - realizarea de produse finale (texte, imagini) despre personalitățile istorice și valorile asumate de-a lungul timpului ; - extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică.	2	Activitate frontală/ pe grupe/ individuală	Harta istorică Manualul Fișe de lucru Imagini Aplicații	Evaluare orală (sarcini de lucru individuale și de grup) Aprecierea orală a răspunsurilor și a implicării elevilor
Frumos și cunoaștere în lumea greacă <i>Studii de caz:</i> Moștenirea lumii grecești (sculptura, teatrul, cunoașterea științifică)	2.2. 4.1. 3.1.	- identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric; - extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică; - analiza unui document folosind un plan dat; - exerciții de redactare a unei compuneri pe o temă dată; - comentarea unor imagini și identificarea elementelor specifice edificiilor culturale din Grecia antică.	1	Activitate frontală/ pe grupe/ individuală	Harta istorică Manualul Fișe de lucru Imagini Aplicații	Evaluare orală (sarcini de lucru individuale și de grup) Aprecierea orală a răspunsurilor și a implicării elevilor
Frumos și cunoaștere în lumea greacă <i>Studii de caz:</i> Acropola ateniană, Jocurile Olimpice în Antichitate	2.1. 2.2. 3.1. 4.2.	- exerciții pentru identificarea termenilor istorici în texte diferite; - exerciții de redactare a unei compuneri pe o temă dată; - comentarea unor imagini și identificarea elementelor specifice edificiilor culturale din Grecia antică.	1	Activitate frontală/ pe grupe/ individuală	Harta istorică Manualul Fișe de lucru Imagini Aplicații	Evaluare orală (sarcini de lucru individuale și de grup) Aprecierea orală a răspunsurilor și a implicării elevilor
Evaluare sumativă		Realizarea unor proiecte pe o temă istorică dată, prin utilizarea unor forme diferite de prezentare	1	Activitate frontală	Harta istorică Manualul	Proiectul Test

**Proiectul unității de învățare *Lumea greacă a secolului al V-lea*
- clasa: a V-a -**

**prof. Hrap Simona Mihaela
Liceul Teoretic Waldorf Iași**

Disciplina: Istorie

Unitatea de învățare: Lumea greacă a secolului al V-lea

Timp alocat: 6 ore

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse materiale	Resurse procedurale	Evaluare
<ul style="list-style-type: none"> - Războaiele medice (cauze, desfășurare, consecințe) - Studiu de caz: <i>Marathon</i> - Pericle și epoca sa - Studiu de caz: <i>O zi în Agora</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - să identifice o sursă istorică; - să folosească informațiile provenite din mai multe surse istorice; - să identifice un fapt/proces istoric folosind mai multe surse; - să descrie un fapt / proces istoric folosind un plan dat; - să recunoască termenii istorici din diferite surse istorice; - să compună scurte lucrări folosind termenii indicați; - să manifeste interes pentru conservarea izvoarelor istorice; - să interpreteze în cadrul unor piese scurte roluri ale unor personaje istorice. 	<ul style="list-style-type: none"> - corelarea termenilor istorici cu elemente geografice observate direct sau indirect (imagini, hărți); - identificarea caracteristicilor civilizației grecești după imagini; - utilizarea noțiunilor istorice în contexte noi; - prezentarea rolului războaielor în evoluția civilizației grecești; - precizarea etapelor succesive de desfășurare a unor fapte istorice pe baza unor scheme logice/seturi de imagini; - notarea cu atenție a informațiilor istorice prezentate; - descrierea modului de viață spartan în comparație cu cel atenian; - analiza rolului personalităților în desfășurarea faptelor istorice; - analiza cauzelor și înțelegerea consecințelor evenimentelor istorice; - activități de citire și interpretare de texte; - utilizarea unor surse de informare cât mai diverse. 	<ul style="list-style-type: none"> - Fișe - Cretă colorată - Caiete cu foaie velină Resursă de timp – 2 ore - Sisteme digitale - Internet - Documentare - Scheme - Imagini - Atlase istorice - Hărți Resursă de timp – 4 ore 	<ul style="list-style-type: none"> - conversația euristică - expunere - povestirea - explicația - problematizarea - dialogul - descrierea - desenul 	<p>Evaluare orală</p> <p>Întrebări despre cauzele războaielor și impactul acestora asupra lumii grecești</p> <p>Sarcini de lucru individuale și de grup</p> <p>Evaluare orală</p> <p>Întrebări despre rolul arhonților în crearea regimului democratic atenian</p> <p>Desen făcut pe caiet cu creioane colorate și ceracolor după modelul făcut de profesor pe tablă reprezentând un templu grec de pe Acropole</p>

Planificarea unității de învățare *Lumea romană*

prof. Buțincu Irina
Colegiul Economic „Virgil Madgearu” Iași

Număr de ore pe săptămână: 2

Manual: Elvira Rotundu, Carmen Tomescu-Stachie, *Istorie – Manual pentru clasa a V-a*, Editura Corint, București, 2017

Programa Istorie clasele V-VIII, aprobată prin O.M.E.N. nr. 3393/28.02.2017

Perioada: S₁₉ – S₂₃

Nr. crt.	Conținut / lecție	C.S.	Activități de învățare	Nr. de ore/Săpt.	Resurse didactice			Evaluare	Obs.
					Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice		
1.	Fondarea Romei: istorie și legendă	1.2. 1.3. 2.1. 2.2.	- Exerciții de lectură a hărților istorice: identificarea popoarelor care locuiau în Italia preromană; localizarea în spațiu a cetății Roma; identificarea pe hartă a celor 7 coline și a râului Tibru - Localizarea în timp a evenimentelor ce au condus la întemeierea Romei - Definirea termenilor istorici (<i>legendă, colină, italici, etrusci, liguri, latini, sabini</i> etc.) și utilizarea lor în enunțuri simple/texte - Observarea dirijată a diferitelor tipuri de surse care să ofere informații din trecut: legenda întemeierii Romei - Rezolvarea unui rebus, folosind aplicația digitală LearningApps: (https://learningapps.org/display?v=p2ea9emot21)	1 (S ₁₉)	Învățarea prin descoperire Conversația euristică Exercițiul Comparația	Activitate frontală Activitate individuală	Manual digital PPT Film educativ Learning Apps	Observația sistematică Autoevaluarea	
2.	Statul roman: expansiune, apogeul,	1.1. 1.3. 2.2. 3.1.	- Definirea termenilor istorici (<i>monarhie, republică, consul, dictator, dinastie, provincie, război civil</i> etc.) și folosirea lor în enunțuri simple/texte	2 (S ₁₉ -S ₂₀)	Învățarea prin descoperire	Activitate frontală	Manual digital	Autoevaluarea	

Nr. crt.	Conținut / lecție	C.S.	Activități de învățare	Nr. de ore/Săpt.	Resurse didactice			Evaluare	Obs.
					Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice		
	decăderea și dispariția	3.2.	<p>- Realizarea unor organizatori grafici care susțin înțelegerea informațiilor din texte/surse istorice</p> <p>- Plasarea pe axa cronologică a unor evenimente/procese istorice din istoria statului roman: întemeierea Romei, epoca regalității, epoca republicii, proclamarea Imperiului, împărțirea Imperiului, dispariția Imperiului Roman de Apus</p> <p>- Rezolvarea unor itemi de tip pereche și de tip alegere multiplă, folosind aplicația digitală Learning Apps: (https://learningapps.org/display?v=pb3uz8hmt21; https://learningapps.org/displayv=p7cjhuc7t21)</p> <p>- Realizarea unor fișe biografice ale unor personalități istorice ale lumii romane, folosind informații oferite de surse on-line: Iulius Caesar, Octavianus Augustus, Constantin cel Mare etc.</p>		<p>Conversația euristică</p> <p>Explozia stelară</p> <p>Exercițiul</p>	<p>Activitate individuală</p> <p>Activitate de grup</p>	<p>Hărți digitale</p> <p>Film educativ</p> <p>Fișe de lucru (texte cu conținut istoric)</p> <p>Learning Apps</p>	<p>Interevaluarea</p> <p>Tema pentru acasă</p>	
3.	Viața cotidiană în lumea romană	<p>2.1.</p> <p>2.2.</p> <p>4.2.</p> <p>4.1.</p>	<p>- Definirea termenilor istorici (<i>patricieni, plebei, liberi, virtute, pater familias, oratorie, togă etc.</i>) și folosirea lor în enunțuri simple/texte</p> <p>- Citirea și comentarea unor texte/imagini: virtuți romane, vestimentația romanilor</p> <p>- Realizarea unor comparații între sistemul de educație din lumea romană și sistemul de educație din lumea greacă/ sistemul de educație actual</p> <p>- Rezolvarea unui rebus, folosind aplicația digitală LearningApps: (https://learningapps.org/display?v=pyb71df4c21)</p>	1 (S ₂₀)	<p>Metoda predării/ învățării reciproce</p> <p>Conversația</p> <p>Învățarea prin descoperire</p> <p>Comparația</p> <p>Exercițiul</p>	<p>Activitate frontală</p> <p>Activitate în perechi</p> <p>Activitate individuală</p>	<p>Manual</p> <p>Learning Apps</p>	<p>Observația sistematică</p> <p>Tema pentru acasă</p>	

Nr. crt.	Conținut / lecție	C.S.	Activități de învățare	Nr. de ore/Săpt.	Resurse didactice			Evaluare	Obs.
					Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice		
4.	Orașul și monumentele publice	1.3. 2.1. 4.1.	- Definierea și utilizarea în enunțuri simple/texte a termenilor istorici: <i>apeduct, terme, for, amfiteatru, arc de triumf etc.</i> - Observarea dirijată a diferitelor tipuri de surse care să ofere informații din trecut - Studiarea rețelei de drumuri realizate de romani și comentarea expresiei „ <i>Toate drumurile duc la Roma</i> ” - Rezolvarea unor itemi de tip pereche, folosind aplicația digitală Learning Apps: (https://learningapps.org/display?v=pk74rkfxj21)	1 (S ₂₁)	Expunerea Conversația Lucrul cu manualul Învățarea prin descoperire Exercițiul	Activitate frontală Activitate individuală	Manual digital Hartă (Rețeaua de drumuri) Film educativ Learning Apps	Observația sistematică Autoevaluarea	
5.	Pompei – orașul îngropat de viu	1.1. 1.2. 2.1. 2.2.	- Identificarea informațiilor oferite de surse (texte/imagini/materiale video) cu privire la evenimentele petrecute în anul 79 d.Hr. - Exerciții de lectură a hărților istorice: localizarea orașului Pompei și a vulcanului Vezuviu - Discuții în grup despre faptele petrecute în trecut	1 (S ₂₁)	Studiul de caz Conversația Dezbaterea; Învățarea prin descoperire	Activitate frontală Activitate individuală	Fișe de lucru (texte cu conținut istoric) Film educativ Hartă	Observația sistematică	
6.	Zei și templele romanilor	2.1. 2.2. 3.2. 4.1.	- Definierea și utilizarea termenilor istorici: <i>lari, penați, pontifex maximus etc.</i> - Stabilirea unor asemănări și deosebiri între zeii grecilor și cei ai romanilor - Realizarea unor organizatori grafici care susțin înțelegerea informațiilor din surse istorice	1 (S ₂₂)	Metoda R.A.I.; Joc didactic Știu - Vreau să știu - Am învățat Conversația Comparația	Activitate frontală; Activitate individuală; Activitate în perechi.	Manual Fișe de lucru	Temă în clasă (verificarea fișei)	
7.	Creștinism și romanizare	1.1. 2.1. 2.2. 4.2.	- Definierea termenilor istorici (<i>creștinism, prigonire, persecuție, romanizare</i>) și completarea, prin intermediul unor aplicații digitale, a unor texte lacunare folosind termenii potriviți dintr-o listă dată: (https://learningapps.org/display?v=ppn76p76521)	1 (S ₂₂)	Știu - Vreau să știu - Am învățat Comparația	Activitate frontală	Manual digital PPT	Observația sistematică	

Nr. crt.	Conținut / lecție	C.S.	Activități de învățare	Nr. de ore/Săpt.	Resurse didactice			Evaluare	Obs.
					Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice		
			<ul style="list-style-type: none"> - Plasarea pe axa cronologică a unor evenimente din istoria creștinismului: apariția creștinismului, persecuțiile anticreștine, Edictul de la Milano, Edictul de la Tesalonic etc. - Realizarea unor organizatori grafici care susțin înțelegerea informațiilor din texte/surse istorice referitoare la procesul de romanizare 		<ul style="list-style-type: none"> Conversația Explozia stelară 	<ul style="list-style-type: none"> Activitate individuală 	<ul style="list-style-type: none"> Fișă de lucru (text cu conținut istoric) Learning Apps 	Interevaluarea	
8.	Recapitulare și sistematizare a cunoștințelor și abilităților	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. 1.2. 2.1. 2.2. 2.3. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rezolvarea unor sarcini de lucru, folosind aplicații digitale - Utilizarea reperelor cronologice în descrierea faptelor/proceselor istorice - Folosirea termenilor învățați în situații noi de comunicare - Identificarea în imagini a unor monumente din orașele romane 	1 (S ₂₃)	<ul style="list-style-type: none"> Conversația Metoda R.A.I. Explicația 	<ul style="list-style-type: none"> Activitate frontală Activitate individuală 	<ul style="list-style-type: none"> Fișă de lucru Learning Apps 	Temă în clasă	
9.	Evaluarea cunoștințelor și abilităților	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. 1.2. 2.1. 2.2. 2.3. 	<ul style="list-style-type: none"> - Cunoașterea sensului și utilizarea termenilor istorici în situații noi de comunicare - Localizarea în timp și spațiu a unor evenimente istorice - Identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric 	1 (S ₂₃)	<ul style="list-style-type: none"> Conversația Explicația 	<ul style="list-style-type: none"> Activitate frontală Activitate individuală 	<ul style="list-style-type: none"> Fișă de evaluare 	Lucrare scrisă de evaluare	

Proiectarea unității de învățare *Geto-dacii*

prof. Gabor Andreea
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Iași

Competențe generale și specifice

1. Utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor de timp și spațiu:

1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice:

- plasarea unor evenimente/procese istorice pe axa cronologică;
- realizarea unor frize cronologice;
- utilizarea unităților folosite în măsurarea timpului.

1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice:

- asocierea reperelor cronologice cu evenimente și procese istorice;
- recunoașterea și/sau precizarea unor relații cronologice în sursele istorice prezentate;
- utilizarea reperelor cronologice în descrierea faptelor/proceselor istorice.

1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice:

- exerciții de lectură a hărților istorice;
- plasarea pe hartă a unor evenimente și procese istorice;
- completarea pe hartă a unor informații.

2. Utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice:

2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric:

- identificarea termenilor istorici în texte diferite;
- elaborarea unor enunțuri simple/texte utilizând termeni istorici;
- completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată.

2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice:

- identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric;
- descrierea unor surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat;
- alcătuirea planului descrierii unui eveniment/proces/personaj istoric.

2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite:

- descrierea unor surse istorice în vederea stabilirii asemănărilor și deosebirilor pe baza unui plan dat;
- compararea informațiilor provenite din surse istorice diferite;
- realizarea unor texte despre fapte/procese/personaje istorice, pe baza unor surse diferite, subliniind asemănările și deosebirile.

3. Manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale:

3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru:

- utilizarea unor roluri specifice în activitatea de grup;
- realizarea unor sarcini de lucru (documentare, redactare, prezentare etc.) în timpul participării la proiecte prin valorificarea experienței istorice;

- folosirea jocului de rol pentru însușirea valorilor și comportamentelor cetățeniei democratice.

3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice:

- alcătuirea de biografii ale personalităților istorice studiate;
- identificarea rolului unor personalități istorice, analizând surse diferite;
- realizarea de produse finale (texte, imagini) despre personalitățile istorice și valorile asumate de-a lungul timpului.

4. Folosirea autonomă și responsabilă a instrumentelor necesare învățării permanente:

4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru:

- construirea de rebusuri pe o temă istorică utilizând mesaje vizuale;
- alcătuirea planului unui proiect;
- selectarea obiectelor necesare realizării unei expoziții tematice;
- relatarea vizitei la un muzeu, bibliotecă, expoziție pornind de la un plan dat;
- extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică.

4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării:

- accesarea informațiilor oferite de internet;
- rezolvarea unor sarcini de lucru utilizând prezentări multimedia;
- realizarea de prezentări, grafice, tabele, pentru sistematizarea cunoștințelor învățate folosind resurse multimedia.

Unitatea 6: Geto-dacii

Nr. de ore: 5

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare/ evaluare	Resurse				Evaluare
			Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice	Timp (nr. ore)	
Geții și dacii. Rânduieii, obiceiuri, credințe	2.2. (a, b); 2.3. (a); 3.2. (b); 4.1. (e); 4.2. (b).	a. identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric; b. descrierea unor surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat; a. descrierea unor surse istorice în vederea stabilirii asemănarilor și deosebirilor pe baza unui plan dat; b. identificarea rolului unor personalități istorice, analizând surse diferite; e. extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică; b. rezolvarea unor sarcini de lucru utilizând prezentări multimedia.	- exercițiul; - conversația; - învățarea prin descoperire.	- activitate frontală, independentă	Manual, p. 71-73 Atlas istoric	1	Observarea sistematică Aprecierea răspunsurilor Itemi obiectivi, semiobiectivi și subiectivi
Burebista și Decebal. Războaiele daco-romane	1.1 (a, c); 1.2 (a,b,c); 1.3 (a, b,c); 2.1 (a,c); 2.2 (a,b).	a. plasarea unor evenimente/procese istorice pe axa cronologică; c. utilizarea unităților folosite în măsurarea timpului; a. asocierea reperelor cronologice cu evenimente și procese istorice; b. recunoașterea și/sau precizarea unor relații cronologice în sursele istorice prezentate; c. utilizarea reperelor cronologice în descrierea faptelor/proceselor istorice; b. plasarea pe hartă a unor evenimente și procese istorice; c. completarea pe hartă a unor informații; a. identificarea termenilor istorici în texte diferite;	- exercițiul; - conversația; - învățarea prin descoperire.	- activitate frontală, independentă	Manual, p. 74-75 Atlas istoric	2	Observarea sistematică Aprecierea răspunsurilor Itemi semiobiectivi și subiectivi

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare/ evaluare	Resurse				Evaluare
			Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice	Timp (nr. ore)	
		c. completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă data; a. identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric; b. descrierea unor surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat.					
Recapitulare	1.1. (a, b); 1.2. (a, c); 1.3. (b, c); 2.1. (a, c),	a. plasarea unor evenimente/procese istorice pe axa cronologică; b. realizarea unor frize cronologice; a. asocierea reperelor cronologice cu evenimente și procese istorice; c. utilizarea reperelor cronologice în descrierea faptelor/proceselor istorice; b. plasarea pe hartă a unor evenimente și procese istorice; c. completarea pe hartă a unor informații; a. identificarea termenilor istorici în texte diferite; c. completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă data;	- exercițiul; - conversația; - matricea conceptuală.	- activitate frontală, pe grupe, independentă	Manual, p. 71-75 Atlas istoric	1	Observarea sistematică Aprecierea răspunsurilor Itemi semiobiectivi și subiectivi
Evaluare	1.1. (a); 2.1. (a, b, c); 3.1. (a, b, c); 4.1. (c); 4.2. (a, b);	a. plasarea unor evenimente/procese istorice pe axa cronologică; a. identificarea termenilor istorici în texte diferite; b. elaborarea unor enunțuri simple/ texte utilizând termeni istorici c. completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată; a. utilizarea unor roluri specifice în activitatea	- exercițiul; - portofoliul.	- activitate independentă	Manual, p. 76 Atlas istoric	1	Aprecierea răspunsurilor Autoevaluare Portofoliu Itemi obiectivi, semiobiectivi și subiectivi

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare/ evaluare	Resurse				Evaluare
			<i>Metode și procedee</i>	<i>Forme de organizare</i>	<i>Materiale didactice</i>	<i>Timp (nr. ore)</i>	
		<p>de grup;</p> <p>b. realizarea unor sarcini de lucru (documentare, redactare, prezentare etc.) în timpul participării la proiecte prin valorificarea experienței istorice;</p> <p>c. folosirea jocului de rol pentru însușirea valorilor și comportamentelor cetățeniei democratice;</p> <p>c. selectarea obiectelor necesare realizării unei expoziții tematice;</p> <p>a. accesarea informațiilor oferite de internet;</p> <p>b. rezolvarea unor sarcini de lucru utilizând prezentări multimedia.</p>					

Proiectarea unității de învățare *Lumea islamică*

prof. Mercaș Haricleea Monica
Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani

În proiectarea unității de învățare *Lumea islamică* am avut în vedere luat schimbările intervenite în ultima perioada atât în structura anului școlar, cât și la nivelul conținuturilor și al competențelor. Lecțiile incluse în această parte, de creație, dezvoltare a abilităților și a deprinderilor practice, individualizare și diferențiere, pot fi adaptate atât unor clase de elevi cu nivel mediu și bun, cu abilitați digitale și cu acces la tehnologie, dar și unor clase neomogene, cu acces restrâns la tehnologie.

- **Nr. ore/săptămână: 2**
- **Nr. ore alocate: 4**

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare	Nr. ore	Resurse		Evaluare
				Metode	Mijloace	
1. Apariția și expansiunea Islamului	1.1.,1.2.,1.3. 2.1., 2.2., 2.3.	Lecturarea unor hărți pentru a identifica poziția geografică inițială a lumii arabe și relațiile cu alte spații culturale Realizarea unor axe cronologice care să ilustreze evenimentele principale legate de apariția Islamului și evoluția califatului arab și corelarea acestora cu evoluția spațiului european Identificarea și explicarea termenilor istorici noi Utilizarea termenilor istorici în contextul actual Reconstituirea evenimentelor istorice, pe baza fișelor de lucru și a unui plan de idei precizat anterior Utilizarea unor surse istorice în vederea stabilirii asemănărilor și deosebirilor între lumea europeană și cea islamică	1	Jurnalul cunoașterii logice Modelarea Comparația Exerciții cu harta mută R.A.I. Știu - Vreau să știu - Am învățat	Fișe de lucru cu texte adecvate Imagini și scurte filme/animații Schema de analiză a unui eveniment istoric	Aprecierea orală Evaluare în perechi

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare	Nr. ore	Resurse		Evaluare
				Metode	Mijloace	
2. Civilizația și cultura arabă	2.2., 2.3. 3.1., 3.3.	Identificarea de surse de informare despre cultura islamică în biblioteca personală/școlii Comentarea unor imagini și identificarea elementelor specifice edificiilor religioase, orașelor și modului de viață specific lumii arabe Realizarea unor hărți tematice care să ilustreze contribuția lumii islamice în domeniul matematicii, chimiei, astronomiei etc. la civilizația europeană Reconstituirea vieții intelectuale specifice lumii arabe în cadrul atelierelor de lucru	2	Jocul de rol Cubul Acronimul Creioanele Știu - vreau să știu - am învățat	Fișe de lucru Imagini Animații Scheme de analiză a imaginii	Aprecierea orală Autoevaluare pe baza unui barem stabilit anterior Evaluare în perechi Proiect
3. Evaluare		Realizarea unor ateliere pe o temă istorică dată, utilizând forme de ilustrare inovative	1	Proiectul	Filme Colaje/afișe Dramatizări Expoziții	Evaluarea proiectelor pe baza unui grile

Proiectarea unității de învățare *Europa medievală*

prof. dr. Eliza Ilie
Colegiul Economic Administrativ Iași

Competențe generale și specifice

1. Utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor de timp și spațiu:

1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice:

- plasarea unor evenimente/procese istorice pe axa cronologică;
- realizarea unor frize cronologice;
- utilizarea unităților folosite în măsurarea timpului.

1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice:

- asocierea reperelor cronologice cu evenimente și procese istorice;
- recunoașterea și/sau precizarea unor relații cronologice în sursele istorice prezentate;
- utilizarea reperelor cronologice în descrierea faptelor/proceselor istorice.

1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice:

- exerciții de lectură a hărților istorice;
- plasarea pe hartă a unor evenimente și procese istorice;
- completarea pe hartă a unor informații.

2. Utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice:

2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric:

- identificarea termenilor istorici în texte diferite;
- elaborarea unor enunțuri simple/texte utilizând termeni istorici;
- completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată.

2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice:

- identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric;
- descrierea unor surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat;
- alcătuirea planului descrierii unui eveniment/proces/personaj istoric.

2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite:

- descrierea unor surse istorice în vederea stabilirii asemănărilor și deosebirilor pe baza unui plan dat;
- compararea informațiilor provenite din surse istorice diferite;
- realizarea unor texte despre fapte/procese/personaje istorice, pe baza unor surse diferite, subliniind asemănările și deosebirile.

3. Manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale:

3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru:

- utilizarea unor roluri specifice în activitatea de grup;
- realizarea unor sarcini de lucru (documentare, redactare, prezentare etc.) în timpul participării la proiecte prin valorificarea experienței istorice;
- folosirea jocului de rol pentru însușirea valorilor și comportamentelor cetățeniei democratice.

3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice:

- alcătuirea de biografii ale personalităților istorice studiate;
- identificarea rolului unor personalități istorice, analizând surse diferite;
- realizarea de produse finale (texte, imagini) despre personalitățile istorice și valorile asumate de-a lungul timpului.

4. Folosirea autonomă și responsabilă a instrumentelor necesare învățării permanente:

4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru:

- construirea de rebusuri pe o temă istorică utilizând mesaje vizuale;
- alcătuirea planului unui proiect;
- selectarea obiectelor necesare realizării unei expoziții tematice;
- relatarea vizitei la un muzeu, bibliotecă, expoziție pornind de la un plan dat;
- extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică.

4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării:

- accesarea informațiilor oferite de internet;
- rezolvarea unor sarcini de lucru utilizând prezentări multimedia;
- realizarea de prezentări, grafice, tabele, pentru sistematizarea cunoștințelor învățate folosind resurse multimedia.

Unitatea 8: Europa medievală

Nr. de ore: 18

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare/ evaluare	Resurse				Evaluare
			Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice	Timp (nr. ore)	
<p>Formarea popoarelor europene. Etnogeneza românească</p>	<p>1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice</p> <p>2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice</p> <p>2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite</p> <p>3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor</p>	<p>a. exerciții de trasare pe harta istorică a Europei în secolele V – IX ale direcțiilor principale ale migrației europene;</p> <p>b. plasarea pe hartă a spațiului de formare a unor popoare în funcție de repere geografice;</p> <p>c. completarea pe hartă a unor informații;</p> <p>c. identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la viața popoarelor migratoare prin comparație cu cele sedentare;</p> <p>d. alcătuirea planului de caracterizare a populațiilor sedentare migratoare după criterii precum: ocupații, religie, structură socială, organizare politică;</p> <p>e. compararea informațiilor provenite din surse istorice diferite;</p> <p>f. identificarea rolului unor personalități (Atila, Teodoric, Rurik, etc.), analizând surse diferite;</p> <p>g. analiza unor liste de cuvinte în diferite limbi romanice;</p> <p>a. accesarea informațiilor oferite de internet cu privire la personaje reale sau legendare unele cu rol de eroi eponimi.</p>	<p>Exercițiul practico-aplicativ</p> <p>Conversația,</p> <p>Învățarea prin descoperire</p> <p>Diagrama Venn</p> <p>Utilizarea jocului de cuvinte</p>	<p>Activitate, independentă,</p> <p>Activitate în perechi prin rezolvare în comun a diagramei</p> <p>Lectura legendelor medievale ca activitate suplimentară individuală</p>	<p>Atlas istoric http://www.planete-education.com/science_s_humaines_et_sociales/geographie/atlas_et_cartographie/</p> <p>Fișe de lucru cu hărți mute</p> <p>https://dexonline.ro/</p> <p>https://historia.ro/sectiune/general/legendelevului-mediului-584399.html</p>	<p>2</p>	<p>Observarea sistematică</p> <p>Aprecierea răspunsurilor</p> <p>Itemi obiectivi</p> <p>Stimulare prin aprecierea și notarea elevilor care citească lecturi suplimentare</p>

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare/ evaluare	Resurse				Evaluare
			Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice	Timp (nr. ore)	
	istorice		https://www.wordclouds.com/ Dezbateri după lectură de tip cafenea literară				
Europa creștină în mileniul I Creștinarea a francilor – Carol cel Mare (studiu de caz) Cruciadele	2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric	a. identificarea termenilor istorici în texte diferite; b. elaborarea unor enunțuri simple/texte utilizând termeni istorici; c. completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată; d. identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric; e. compararea informațiilor provenite din surse istorice diferite; f. realizarea unor texte despre fapte/procese/personaje istorice, pe baza unor surse diferite, subliniind asemănările și deosebirile; g. extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică; h. alcătuirea planului descrierii unui personaj istoric (Carol cel Mare).	Exercițiu model prin rezolvarea itemilor de tip întrebare structurată după lectura diferitelor surse Studiul de caz Investigația	Îmbinare între activitatea frontală, și cea individuală prin rezolvarea itemilor și citirea în clasă a răspunsurilor. Investigație în grupuri de lucru cu lider de proiect	https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20V-a/Istorie/Uy5DLiBDT1JJIQgTE9H520/#p=99 Fișă de lucru Materiale video și digitale: https://www.britannica.com/biography/Charlemagne https://www.khanacademy.org/humanities/medieval-world/carolingian-ottonian/carolingian1/v/charlemagne-an-introduction	2	Observarea sistematică Intervenție punctuală după evaluarea răspunsului pentru corectarea erorilor. Repetarea tipului de item pe altă sursă în cazul în care se constată arierate. Aprecierea răspunsurilor
Viața cotidiană în Evul	2.2. Relatarea unui eveniment/proces	a. analiza informațiilor din diferite surse, inclusiv multimedia pentru a înțelege modul de organizare al societății	Turul galeriei	Activitate pe echipe Organizarea	https://www.britannica.com/event/Middle-Ages	6	Observarea sistematică

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare/ evaluare	Resurse				Evaluare
			Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice	Timp (nr. ore)	
<p>Mediu</p> <p>Domeniul feudal</p> <p>Orașul medieval</p>	<p>istoric, utilizând informații din surse istorice</p> <p>3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru</p> <p>4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării</p> <p>4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru</p>	<p>medievale;</p> <p>b. elaborarea unor clasificări ale imaginilor utilizând termeni istorici consacrați privind civilizația medievală;</p> <p>c. identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la orașul medieval;</p> <p>d. descrierea unor surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat;</p> <p>e. alcătuirea planului descrierii unui eveniment/proces/personaj istoric;</p> <p>f. utilizarea unor roluri specifice în activitatea de grup;</p> <p>g. realizarea unor sarcini de lucru (documentare, redactare, prezentare etc.) în timpul participării la proiecte prin valorificarea experienței istorice;</p> <p>h. realizarea de produse finale (expoziție cu imagini) despre caracteristicile și valorile asumate de-a lungul timpului;</p> <p>i. construirea de rebusuri pe o temă istorică utilizând mesaje vizuale;</p> <p>j. alcătuirea planului unui proiect;</p> <p>c. selectarea obiectelor necesare realizării unei expoziții tematice;</p>	<p>Conversația</p> <p>Învățarea prin descoperire</p> <p>Modelarea grafică</p> <p>Proiectul</p> <p>Mozaicul</p>	<p>conținuturilor după un plan: ocupații, tehnologii, ierarhia feudală, categorii sociale, viața urbană, arhitectura medievală, obiceiuri din viața cotidiană</p>	<p>Selectarea, decuparea și ierarhizarea imaginilor de tipul:</p> 		<p>Aprecierea răspunsurilor</p> <p>Proiectul</p>
<p>Statele medievale</p> <p>Imperiul Bizantin,</p> <p>Franța,</p>	<p>1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice</p>	<p>a. plasarea pe hartă a principalelor state medievale europene;</p> <p>b. completarea pe hartă a unor informații;</p> <p>c. completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă</p>	<p>Modelarea grafică (tabele statistici, ierarhii completări)</p> <p>Comparație între</p>	<p>Activități de enumerare a unor spații istorice - frontală</p>	<p>https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20V-a/Istorie/Uy5DLiBDT1JJIQgTE9H520/#p=</p>	<p>4</p>	<p>Observarea sistematică;</p>

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare/ evaluare	Resurse				Evaluare
			Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice	Timp (nr. ore)	
Anglia, Imperiul Romano- german	2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru	data; d. identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la structura instituțională a statului medieval; e. realizarea unor sarcini de lucru (documentare, redactare, prezentare etc.) în timpul participării la proiecte prin valorificarea experienței istorice; f. extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică; c. realizarea de prezentări, grafice, tabele, pentru sistematizarea cunoștințelor învățate folosind resurse multimedia.	formele de organizare politică ale statelor medievale Învățarea prin descoperire Știu - Vreau să știu - Am învățat Ciorchinele Activitate practică de documentare și completare de informații după macheta dată de profesor	Activitate în perechi sau grupuri de lucru Activitate individuală Activitate frontală, dirijată de către profesor Activitate de completare de informații pe grupe de lucru	109 Atlas istoric: https://www.academia.edu/40795451/Atlas_Istoric_Illustrat_al_Lumiilor Pavel Cocârlă, <i>Dictionar de civilizatie medievală</i> , https://www.libris.ro/dictionar-de-civilizatie-medievala-pavel-cocarla-LXP978-9975-3079-8-7--p27200754.html		Aprecierea răspunsurilor Analiza răspunsurilor elevilor după aplicarea metodei Interevaluare
Recapitulare Spațiul Istoric al Europei în mileniul 1 Etnogeneza românească	2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice	a. exerciții aplicative de operare cu hărțile istorice ale evului mediu în Europa b. plasarea pe hartă a unor evenimente și procese istorice: marile migrații, formarea popoarelor europene, răspândirea creștinismului, cruciadele, regatele barbare și statele medievale c. completarea pe hartă a unor informații; d. identificarea termenilor istorici în texte	Exercițiul Conversația Harta conceptuală Diagrama Venn Modelarea grafică Herringbone map	Activitate frontală	Atlas istoric http://www.planete-education.com/sciences_humaines_et_sociales/geographie/atlas_et_cartographie/	2	Observarea sistematică Aprecierea răspunsurilor Itemi semiobiectivi și subiectivi

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare/ evaluare	Resurse				Evaluare
			Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice	Timp (nr. ore)	
<p>Europa creștină în mileniul I – valențe interdisciplinare între Istorie și religie</p> <p>Ierarhia feudală – civilizația medievală</p>		<p>diferite;</p> <p>e. elaborarea unor enunțuri simple/texte utilizând termeni istorici;</p> <p>f. completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă data;</p> <p>g. descrierea unor surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat;</p> <p>h. compararea informațiilor provenite din surse istorice diferite cu privire la etnogeneza românească;</p> <p>i. realizarea unor prezentări sub formă de afiș digital despre cruciade, pe baza unor surse diferite, subliniind asemănările și deosebirile;</p> <p>b. identificarea contribuției unor grupuri umane (preoți orășeni, țărani, nobili), analizând surse diferite;</p> <p>e. extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică în vederea reconstituirii istorice a ritualului vasalic.</p>	<p>Metoda pălăriilor gânditoare</p> <p>Jocul de rol</p>	<p>Organizare pe grupe cu fișe de lucru grupate tematic după un plan structurat</p>			<p>Interevaluare</p> <p>Aprecierea prestaței individuale în jocul de rol</p>
Evaluare	<p>1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice</p> <p>1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor</p>	<p>b. plasarea pe hartă a unor evenimente și procese istorice;</p> <p>c. completarea pe hartă a unor informații;</p> <p>a. identificarea termenilor istorici în texte diferite;</p> <p>b. elaborarea unor enunțuri simple/texte utilizând termeni istorici;</p> <p>c. completarea unor texte lacunare</p>	<p>Rezolvare de exerciții practico – aplicative din manual cu citirea răspunsurilor corecte în clasă</p> <p>Conversația,</p>	<p>Activitate în perechi îmbinată cu activitate frontală</p>	<p>https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20V-a/Istorie/Uy5DLiBDT1JJIQgTE9H520/#p=113</p>	2	<p>Evaluare preliminară cu recuperarea arieratelor și strategii de individualizare și</p>

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare/ evaluare	Resurse				Evaluare
			Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice	Timp (nr. ore)	
	și/sau a proceselor istorice. 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice.	folosind termenii adecvați dintr-o listă data; a. identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric; b. descrierea unor surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat; b. compararea informațiilor provenite din surse istorice diferite; c. realizarea unor texte despre fapte/procese/personaje istorice, pe baza unor surse diferite, subliniind asemănările și deosebirile; b. identificarea rolului unor personalități istorice, analizând surse diferite; e. extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică.	Harta conceptuală Diagrama Venn Modelarea grafică.	Activitate individuală evaluativă reprezentând 30 % din performanța școlară la această unitate de învățare.	Fisă de evaluare individuală.		diferențiere Test scris cu barem și matrice de specificații

Proiectul unității de învățare *Satul și orașul în Evul Mediu*

prof. Hrap Simona Mihaela
Liceul Teoretic Waldorf Iași

Timp alocat: 6 ore

Conținuturi (detalieri)	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse materiale	Resurse procedurale	Evaluare
<p>- Satul medieval (descrierea modului de organizare a satului, prezentarea sistemului suzerano - vasalic)</p> <p>- Studiu de caz: <i>Descrierea unui sat medieval</i></p> <p>- Orașul medieval: centru meșteșugăresc și comercial (prezentarea modului în care s-au dezvoltat orașele, lupta lor pentru independență, sistemul breslelor și gildelor);</p> <p>- Studiu de caz: <i>Florența.</i></p>	<p>- să identifice o sursă istorică;</p> <p>- să folosească informațiile provenite din mai multe surse istorice;</p> <p>- să identifice un fapt/proces istoric folosind mai multe surse;</p> <p>- să descrie un fapt/proces istoric folosind un plan dat;</p> <p>- să recunoască termenii istorici din diferite surse istorice;</p> <p>- să compună scurte lucrări folosind termenii indicați;</p> <p>- să manifeste interes pentru conservarea izvoarelor istorice;</p> <p>- să interpreteze în cadrul unor piese scurte roluri ale unor personaje istorice.</p>	<p>- identificarea caracteristicilor societății medievale după imagini;</p> <p>- utilizarea noțiunilor istorice în contexte noi;</p> <p>- prezentarea ierarhiei sociale medievale;</p> <p>- prezentarea rolului seniorilor și vasalilor și a raporturilor dintre ei;</p> <p>- exemplificarea prin desen cu cretă colorată pe tablă a domeniului medieval;</p> <p>- desenarea de către elevi pe caiete a componentei domeniului feudal;</p> <p>- prezentarea obligațiilor cuprinse în renta feudală;</p> <p>- notarea cu atenție a informațiilor istorice prezentate;</p> <p>- descrierea modului de viață din lumea satelor în comparație cu cel din spațiul urban;</p> <p>- analiza rolului regalității în desfășurarea faptelor istorice din evul mediu;</p> <p>- prezentarea greutăților vieții din evul mediu atât pentru țărani cât și pentru meșteșugari și negustori;</p> <p>- analiza cauzelor și înțelegerea consecințelor evenimentelor istorice;</p> <p>- activități de citire și interpretare de texte;</p> <p>- interpretarea unor jocuri de rol: regele, cavalerul, nobilul, țăranul, orășeanul.</p>	<p>- Fișe</p> <p>- Cretă colorată</p> <p>- Caiete cu foaie velină</p> <p>- Documentare</p> <p>- Scheme</p> <p>- Imagini</p> <p>- Resursă de timp - 2 ore</p> <p>- Sisteme digitale</p> <p>- Internet</p> <p>- Documentare</p> <p>- Scheme</p> <p>- Imagini</p> <p>- Atlase istorice</p> <p>- Hărți</p> <p>- Resursă de timp – 4 ore</p>	<p>- conversația euristică</p> <p>- expunerea</p> <p>- povestirea</p> <p>- explicația</p> <p>- conversația</p> <p>- dialogul</p> <p>- ilustrarea prin desen</p> <p>- problematizarea</p>	<p>Evaluare orală</p> <p>Întrebări despre cum era organizată lumea satelor, despre țăranii liberi și cei dependenți, despre rolul nobilimii și dependența față de aceștia</p> <p>Sarcini de lucru individuale și de grup.</p> <p>Aprecierea răspunsurilor</p> <p>Evaluare orală individuală și frontală.</p> <p>Întrebări despre dezvoltarea orașelor ca centre meșteșugărești și de comerț, despre bresle și gilde, despre lupta pentru independență a orașelor</p> <p>Aprecierea răspunsurilor</p>

Capitolul IV

**PROIECTAREA UNEI UNITĂȚI
DE ÎNVĂȚARE LA DISCIPLINA
ISTORIE.**

**RELAȚIA DINTRE LECȚIE ȘI
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE**

Clasa a VI-a

Proiectarea unității de învățare *Călători și călătorii – Europa și Lumea Nouă* - clasa a VI-a -

prof. Hendreș Mihaela
Colegiul Național „Emil Racoviță” Iași

Introducere

Proiectarea unității de învățare a fost realizată ținând cont de structura anului școlar 2022-2023, adică organizare pe module, astfel încât finalul unității de învățare coincide cu finalul primului modul din noua structură. Activitățile de învățare, resursele și modalitățile de evaluare propuse sunt proiectate pentru colective de elevi cu nivel mediu și bun, în școli unde se utilizează platforme online (Adservio, Google Classroom), unde elevii au acces facil la internet și beneficiază de dispozitive electronice de lucru (tabletă, laptop, telefoane mobile). Fiecare lecție are asociate 2-3 competențe specifice, adică cele pentru care se lucrează cel mai mult.

Nr. ore/săptămână: 1

Competențe specifice (CS):

- 1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice
- 1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice
- 2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric
- 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare
- 2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate
- 3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane
- 4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia
- 4.2. Asumarea critică a unui set de valori recunoscute social

Scenariul didactic

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Nr. ore	Săpt./ modulul	Resurse (mijloace și metode)		Evaluare	Obs.
Călătoriile și percepția spațiului în Evul Mediu; mijloace de transport	CS 1.1. CS 2.1. CS 2.2.	<ul style="list-style-type: none"> examinarea spațiilor istorice pe baza hărților; compararea lumii cunoscute în diferite perioade istorice; alcătuirea unui glosar de termeni specifici; folosirea termenilor istorici cunoscuți în situații noi de comunicare; alcătuirea unor fișe de personaj istoric pe baza unor surse diverse. 	1	S3 (M1)	Manual Atlas istoric Fișă de lucru Glosar de termeni istorici în format electronic pe contul elevului Fișă tip de personalitate istorică	Exerciții pe baza hărții Conversația Explicația Comparația	Observarea sistematică Aprecierea răspunsurilor Itemi obiectivi Evaluarea produselor (fișe de personalitate)	Atlasul istoric poate fi și în format electronic
Marile descoperiri ale europenilor: drumuri și teritorii	CS 1.1. CS 1.2. CS 2.3	<ul style="list-style-type: none"> localizarea pe harta mută a spațiilor istorice pe măsura extinderii ariei de cunoaștere; alcătuirea unor axe cronologice pe diverse domenii; analiza surselor scrise sau vizuale pe baza unor cerințe; stabilirea elementelor de cauzalitate într-o sursă istorică. 	1	S4 (M1)	Manual Atlas istoric Fișă de lucru clasică sau online cu exerciții de localizare pe hartă ”Știu... vreau să știu... am învățat!” Harta conceptuală Exerciții pe baza surselor istorice	Exerciții cu harta mută Expunerea Învățarea prin descoperire	Evaluare orală Raportarea activității Evaluarea produselor (axe cronologice etc.)	Atlasul istoric poate fi și în format electronic Fișele de lucru sunt postate și în format electronic
Marile descoperiri ale europenilor: consecințe asupra	CS 3.3.	<ul style="list-style-type: none"> exerciții de descriere a consecințelor acțiunii umane din spații și 	1	S5 (M1)	Manual Harta istorică Fișă de lucru cu	Descriere Explicația	Observare sistematică a activității și comportamentului	Fișele de lucru sunt postate și în format

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Nr. ore	Săpt./ modulul	Resurse (mijloace și metode)		Evaluare	Obs.
vieții oamenilor	CS 4.1.	perioade istorice, folosind surse variate; • alcătuirea unor postere/afișe cu informații selectate din surse de internet.			exerciții de identificare a consecințelor pe baza surselor Fișă cu reguli de elaborare poster/afiș și criterii de evaluare	Învățarea prin descoperire „Turul galeriei”	elevilor Raportarea activității Evaluarea fișelor Evaluarea produselor	electronic
Studiu de caz: Lumea Nouă: cunoaștere, misionarism și exploatare	CS 1.1 CS 3.3. CS 4.2	• alcătuirea unor axe cronologice pe diverse domenii; • alcătuirea unui portofoliu care prezintă urmările unui eveniment, act decizional pentru evoluția unor comunități umane; • identificarea ideilor și valorilor umane într-o operă literară, artistică, istorică.	1	S6 (M1)	Fișă de lucru cu exerciții tip axă cronologică Portofoliu digital Fișă de lucru	Expunerea Conversația Explicația Învățarea prin descoperire	Raportarea activității Evaluarea fișelor de lucru Evaluarea portofoliului digital	Fișele de lucru sunt postate și format electronic Poate fi înlocuit cu portofoliul clasic
Recapitulare și evaluare	CS 2.1 CS 4.1.	• folosirea termenilor istorici cunoscuți în situații noi de comunicare • realizarea unor prezentări pe o temă istorică, utilizând mijloace digitale.	1	S7 (M1)	Fișă de realizare a prezentării, cu indicarea punctajelor de evaluare		Evaluare sumativă Evaluarea produselor	Fișa postată de profesor în format electronic Prezentarea postată electronic

Bibliografie:

1. Căpiță, L., coord., *Istorie, învățământ gimnazial. Recomandări metodologice pentru consolidarea achizițiilor anului școlar 2019-2020*, CNPEE, 2020.
2. Căpiță, L., Căpiță, C., Stamatescu M., *Didactica istoriei*, 2, 2006, http://hiphi.ubbcluj.ro/Public/File/sup_curs/istorie26.pdf.

**Proiectul unității de învățare *Călători și călătorii – Europa și lumea nouă*
- clasa a VI-a -**

prof. Balan Andreea-Laura
Liceul Tehnologic Special „Vasile Pavelcu” Iași

Nr. de ore: 6

Conținuturi	C.S.	Nr. ore / Data	Activități de învățare	Resurse			Obs.
				Metode și procedee	Forme de organizare	Materiale didactice	
Recapitulare	1.1.	2 (S ₁ -S ₂)	- examinarea spațiilor istorice pe baza hărților;	- hărți	a. frontală	- testare inițială	- în funcție de nivelul de pregătire al elevilor putem aprofunda sau nu temele date
1. Călătoriile și percepția spațiului în Evul Mediu	1.2.	1 (S ₃)	- localizarea pe harta mută a spațiilor istorice pe măsura extinderii ariei de cunoaștere;	- manual	b. pe grupe	- lucrul cu harta	
	2.2.		- alcătuirea unor axe cronologice pe diverse domenii (social, cultural, economic, politic etc.);	- texte istorice	c. individuală	- descrierea	
	2.3.		- analiza surselor scrise sau vizuale pe baza unor cerințe;	- imagini		- observare sistematică	
2. Marile descoperiri ale europenilor; Drumuri și teritorii; Consecințe asupra vieții oamenilor	1.1.	2 (S ₄)	- identificarea valorilor comune ale religiilor pe baza surselor;	- fișe de lucru		- autoevaluare	
	1.2.		- exerciții de descriere a consecințelor acțiunii umane din spații și perioade istorice folosind surse variate;	- atlas istoric		- temă pentru acasă	
	2.3.	1 (S ₅)	- realizarea unor prezentări pe o temă istorică utilizând mijloace digitale.	- chestionare de autoevaluare		- organizatorul grafic	
3.Evaluare	3.1.	1 (S ₆)		- internet		- ciorchinele	
						- lucrul cu documentul	
						- analiza documentului	

**Proiectul unității de învățare *Geneza spiritului modern*
- clasa a VI-a -**

**prof. Apetrăchioaie Adriana
Școala Gimnazială Crucea**

Nr. ore/săptămână: 1h

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
Renașterea: geneza spiritului modern, umanismul	1.2.	- alcătuirea unor axe cronologice pe diverse domenii; - completarea de hărți mute care arată locul de naștere al Renașterii și al Umanismului și zona de răspândire a acestora; - redactarea de unor texte cu ajutorul informațiilor oferite de diferite surse;	- activitate frontală, de grup sau individuală - manualul de istorie - atlas istoric	Observare sistematică
	2.1.	- lecturarea unor documente istorice (texte, imagini însoțite de descrieri) pentru a identifica termenii istorici specifici; - utilizarea termenilor: <i>mecenat, dom, perspectivă, manierism, incunabul, cronicar, spirit critic</i> în diferite situații de comunicare scrisă sau orală; - completarea unor texte lacunare; - exerciții de descriere a elementelor specifice artei renașterii; - analiza surselor vizuale sau scrise pe baza unor cerințe;	- harta Europei - fișe de lucru - documente/texte istorice, literare sau filosofice	Evaluare orală
	2.2.	- exerciții de comparare a arhitecturii greco-romane antice cu arhitectura Renașterii; - alcătuirea unor fișe biografice; - exerciții de identificare a valorilor Renașterii și Umanismului din texte literare ale epocii;	- aplicații web www.learningapps.ro ; www.worldwall.ro ; www.livresq.ro ; www.livewokssheets.com ;	Aritmograf istoric
	2.3.	- înțelegerea contextului istoric care a determinat apariția noilor curente cultural-artistice și modul de răspândire; - descrierea metodei scolastice pe baza surselor istorice și compararea cu pedagogia propusă de umaniști;		R-A-I
	3.1.	- analiza unor evenimente/fapte/procese istorice cu ajutorul diferitelor surse istorice pentru a oferi o perspectivă multiplă; - activități de muncă intelectuală/independentă prin care elevii utilizează informațiile din diferite surse pentru a argumenta, formula opinii cu privire la evenimentele/faptele/procesele istorice. Exemplu: „Argumentați de ce inventarea tiparului a contribuit la răspândirea	- albume de artă renașcentistă - filme documentare de pe platforme web - metode tradiționale: descrierea, explicația, expunerea, conversația,	Fișe de lucru Autoevaluarea

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
	3.2. 4.2.	umanismului în Europa?"; - îndeplinirea unor sarcini/roluri în cadrul echipei în vederea unor produse (postere, proiecte) de prezentare sau promovare a unei expoziții tematice; - alcătuirea unor texte care să exprime opinii/sentimente cu privire la evenimente/fapte/procese istorice; - lecturarea unor texte literare, precum fragmente din <i>Don Quijote – Miguel de Cervantes</i> și din <i>Gargantua și Pantagruel – François Rabelais</i> pentru a identifica ideile și valorile promovate de umanism; - compararea ideilor și valorilor umaniste cu cele moderne prin analiza surselor.	comparația, descoperirea - metode moderne: investigația, problematizarea, jurnalul cu dublă intrare, metoda pălăriilor gânditoare, cubul, mozaicul, organizatorul grafic, harta conceptuală, jocul de rol - activitate frontală sau de grup	
Studiu de caz: Leonardo da Vinci Michelangelo Buonarroti	1.2. 2.2. 3.2. 4.1.	- realizarea unor axe cronologice ce cuprinde cele mai importante momente din viața și opera celor doi artiști; - alcătuirea unor fișe biografice; - exerciții de identificare a domeniilor artistice și științifice în care cei doi artiști și-au pus amprenta; - realizarea unor reproduceri/machete ale creațiilor reprezentative ale celor doi artiști; - realizarea în echipă a unui album dedicat artei și arhitecturii Renașterii; - căutarea și selectarea informațiilor din resursele multimedia pentru realizarea unor proiecte ppt/trailere video dedicate lui Leonardo da Vinci sau Michelangelo Buonarroti; - realizarea unor liste cu surse de informare online despre viața și opera celor doi artiști.	- manualul de istorie - album artă renescentistă - filme documentare - fișe biografice - metode tradiționale: explicația, expunerea, conversația, descoperirea. - metode moderne: jurnalul cu dublă intrare, investigația, studiul de caz, problematizarea, joc de rol - activitate frontală sau de grup - manualul de istorie - documente istorice - fișe biografice	Observare sistematică Examinarea orală Investigația Proiectul
Studiu de caz: Niccolo Machiavelli	2.1. 2.2. 3.3. 4.2.	- înțelegerea sensului termenilor: <i>machiavelism, machiavelic, diplomație, rațiune de stat</i> ; - utilizarea limbajului specific în diferite situații de comunicare; - alcătuirea fișei biografice a lui N. Machiavelli pe baza unor surse diferite; - exerciții de identificare a măsurilor adoptate de autorități în Florența și în alte spații europene inspirate de umanism și opera lui Machiavelli; - alcătuirea unui portofoliu care prezintă urmările unui eveniment/act decizional pentru evoluția unor comunități; - descrierea modului în care au influențat scrierile lui Machiavelli viața politică europeană.	- metode tradiționale: explicația, conversația, descoperirea - metode moderne: problematizarea, jurnalul cu dublă intrare, studiul de caz, metoda pălăriilor gânditoare, cubul - activitate frontală, de grup sau individuală - manualul de istorie - filme documentare	Observarea sistematică Examinarea orală
Studiu de caz: Giordano Bruno;	1.2.	- realizarea unei axe cronologice a celor mai importante teorii și descoperiri științifice din perioada Umanismului și până la începutul	- fișe biografice - metode tradiționale: explicația,	Observarea sistematică

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
Galileo Galilei	2.2. 2.3. 4.1.	epocii moderne; - redactarea unor texte cu informații oferite de surse; - alcătuirea unei galerii a celor mai reprezentativi gânditori ai perioadei utilizând sursele multimedia; - exerciții de identificare a teoriilor științifice exprimate de G. Bruno și G. Galilei pe baza surselor; - realizarea unor fișe biografice; - utilizarea informațiilor din diferite surse multimedia pentru realizarea unor prezentări sau argumentări cu privire la rolul teoriilor științifice antice în dezvoltarea științei moderne.	conversația, descoperirea, descrierea. - metode moderne: problematizarea, studiul de caz, organizatorul grafic, modelarea	Examinarea orală Proiectul Autoevaluarea
Studiu de caz: William Shakespeare	2.1. 2.2. 3.2. 4.1.	- utilizarea termenilor specifici în diferite situații de comunicare scrisă sau orală, precum: <i>sonet, comedie, tragedie</i> . - exerciții de identificare a personajelor literare shakespeariene pe baza diferitelor surse (texte, imagini, tablouri). - alcătuirea unei fișe biografice. - exerciții de lectură pe roluri a unor fragmente din operele lui W. Shakespeare.	- activitate frontală sau individuală - texte literare/fragmente piese teatru - filme documentare - fișa biografice	Observarea sistematică Examinarea orală Proiecte Postere
Reforma. Contrareforma	1.1. 1.2. 2.1. 2.2. 3.3.	- localizarea pe hartă a spațiilor istorice în care a apărut și s-a răspândit Reforma religioasă; - compararea ariilor de răspândire a Reformei religioase în sec. XVI-XVII cu ariile de răspândire ale religiilor și credințelor din prezent; - alcătuirea unor axe cronologice pe domeniul religios; - redactarea unor texte cu informații oferite de surse diferite; - lecturarea unor documente istorice pentru a identifica termenii specifici; - utilizarea limbajului specific în diferite situații de comunicare scrisă sau orală; - completarea unor texte lacunare. - analiza surselor vizuale sau scrise pe baza unor cerințe; - alcătuirea unor fișe biografice ale personalităților care au contribuit la apariția și răspândirea Reformei religioase și a Contrareforme; - exerciții de identificare a elementelor caracteristice ale religiilor protestante; - exerciții de completare a unor organizatori grafici; - descrierea consecințelor Reformei și Contrareforme asupra vieții politice, sociale și culturale a Europei; - completarea unor organizatori grafici de tip relație-efect pe baza	- activitate frontală, de grup sau individuală - manualul de istorie - atlas istoric - harta Europei - fișe de lucru - documente/texte istorice - aplicații web: www.learningapss.ro ; www.worldwall.ro ; www.livresq.ro ; www.livewokssheets.com ; - filme documentare - metode tradiționale: descrierea, explicația, expunerea, conversația, comparația - metode moderne: problematizarea, jurnalul cu dublă intrare, cubul, mozaic, organizatorul grafic (diagrama Venn, relația cauza-efect,	Observarea sistematică Evaluarea formativă Autoevaluarea R-A-I

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
	4.1.	resurselor multimedia; - căutarea și selectarea informațiilor din resurse multimedia pentru realizarea unor proiecte/postere pe teme referitoare la Reformă și Contrareformă; - realizarea unor liste cu surse de informare online pentru tema istorică studiată.	tabelul conceptual etc.), explozia stelară	
Studiu de caz: Barocul	1.2. 2.2. 3.2. 4.1.	- realizarea unor axe cronologice pe domeniul cultural; - redactarea de texte cu informații oferite de surse variate; - compararea artei renascentiste cu arta barocă; - alcătuirea de liste cu artiști reprezentativi barocului și operele lor; - exerciții de argumentare și analiza a ideii arta barocă - instrument al Contrareformei. - realizarea unor jurnale de impresii, sentimente și rezultate ale activității personale/de echipă. - realizarea în echipă a unui album dedicat artei baroce europene. - alcătuirea unei liste cu resurse multimedia pe tema artei baroce. - realizarea unei prezentări pe tema artei baroce din diferite spații istorice utilizând mijloacele și resursele digitale.	- activitate frontală sau de grup - manualul de istorie - album artă barocă - filme documentare - tururi virtuale în muzee - fișe biografice - metode tradiționale: explicația, expunerea, conversația - metode moderne: problematizarea, investigația, jocul de rol, studiul de caz, diagrama Venn	Observarea sistematică Proiectul Evaluarea formativă
Absolutismul	1.1. 2.1. 2.3. 3.2. 3.3.	- localizarea pe hartă a statelor absolutiste din Evul Mediu; - exerciții de identificare a informațiilor din diferite surse; - exerciții de identificare a cauzelor apariției absolutismului pe baza unor surse variate (texte, imagini); - compararea cauzelor apariției absolutismului din diferite spații istorice; - realizarea unor organizatori grafici în cadrul grupului pentru a identifica elementele caracteristice absolutismului; - descrierea consecințelor absolutismului asupra vieții socio-economice și culturale a Europei în sec. XVII-XVIII; - alcătuirea unui portofoliu care prezintă urmările unui eveniment/act decizional pentru evoluția unor comunități; - completarea unor organizatori grafici de tip relație-efect pe baza resurselor multimedia.	- activitate frontală, de grup sau individuală - manual de istorie - fișe de lucru - documente/texte istorice - aplicații web: www.learningapss.ro ; www.worldwall.ro ; www.livresq.ro ; www.livewokssheets.com ; - metode moderne: problematizarea, jurnalul cu dublă intrare, organizatorul grafic, explozia stelară, cubul	Observarea sistematică Evaluare verbală Autoevaluarea Evaluarea formativă

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
Studiu de caz: Soliman Magnificul	1.1. 2.2. 3.3. 4.1.	- localizarea pe hartă a Imperiului Otoman în sec. XVI; - alcătuirea unei fișe biografice a lui Soliman Magnificul; - analiza surselor istorice pentru a identifica informațiile care arată că Imperiul Otoman este un stat absolutist; - descrierea consecințelor politicii interne și externe gestionată de către Soliman Magnificul; - alcătuirea unui portofoliu cu cele mai importante realizări a culturii otomane din perioada domniei lui Soliman Magnificul.	- activitate frontală, de grup sau individuală - manual de istorie - filme documentare - fișe biografice - explicația, conversația, expunerea; problematizarea, studiul de caz, organizatorul grafic, explozia stelară	Observare sistematică Autoevaluarea Fișe de lucru
Studiu de caz: Ludovic al XVI-lea. Palatul de la Versailles	1.1. 2.2. 3.3. 4.1.	- alcătuirea fișei biografice a lui Ludovic XIV-lea; - analiza surselor scrise sau variate pe baza unor cerințe; - exerciții de identificare a informațiilor care indică absolutismul lui Ludovic XIV-lea; - identificarea motivului pentru care regele Ludovic XIV a fost supranumit <i>Regele Soare</i> ; - realizarea unui poster referitor la Franța în perioada lui Ludovic al XIV-lea care să cuprindă cele mai reprezentative aspecte din punct de vedere politic, economic și cultural.	- activitate frontală, de grup sau individuală - manual de istorie - filme documentare - fișe biografice - explicația, conversația, expunerea problematizarea, studiul de caz, organizatorul grafic, explozia stelară	Observare sistematică Autoevaluarea Fișe de lucru Posterul
Studiu de caz: Petru cel Mare	1.1. 2.2. 3.3. 4.1.	- compararea evoluției teritoriale a Rusiei din diferite perioade istorice; - redactarea unor texte cu informații oferite de surse istorice diferite; - alcătuirea unei fișe biografice a lui Petru cel Mare; - alcătuirea unui portofoliu/prezentări cu cele mai importante realizări din timpul lui Petru cel Mare; - compararea vieții cotidiene din Rusia de dinaintea lui Petru cel Mare cu perioada de după domnia acestuia.	- activitate frontală, de grup sau individuală - manual de istorie - filme documentare - fișe biografice - explicația, conversația, expunerea problematizarea, studiul de caz, organizatorul grafic, explozia stelară	Observare sistematică Autoevaluarea Fișe de lucru Posterul
Teste evaluare sumativă	1.2. 2.2. 2.3. 3.3.	- localizarea în timp și spațiu a evenimentelor/proceselor petrecute în perioada Renașterii și a Umanismului, a Reformei și Contrareformei sau a absolutismului monarhic; - cunoașterea elementelor caracteristice artei renascentiste și a monarhiei absolutiste; - identificarea cauzelor și a consecințelor reformei religioase și a absolutismului monarhic; - utilizarea surselor istorice pentru a arăta rolul personalităților istorice în evoluția statului și a societății din sec. XIV-XVII.	- activitate individuală - fișe de lucru - harta - manual de istorie - conversația euristică, explicația, comparația, exercițiul, relația cauză-efect, problematizarea	Evaluare scrisă

Bibliografie orientativă:

I. Enciclopedii

1. ***, *100 de Minuni ale Artei și Arhitecturii*, vol. III, Editura Univers, 2002.
2. ***, *Arhitectura. O istorie vizuala*, Editura Litera Internațional, 2009.
3. Clark, Sir, K., Kemp, M., *Leonardo Da Vinci*, Editura Penguin Books Ltd, 1993.
4. Cole, A., *Enciclopedii vizuale. Renașterea*, Editura Dorling Kindersley, Londra, 1994.
5. Neret, G., *Michelangelo*, Editura Taschen GmbH, 2016.

II. Aplicații interactive web:

1. www.learnigapps.org
2. www.liveworksheets.org
3. www.livreq.ro
4. www.wordwall.org

Notă: Aplicațiile interactive web se pot personaliza în funcție de clasă, de potențialul elevilor, de nevoile și posibilitățile acestora. Ele pot fi utilizate în orice secvență a lecției având rolul de transforma elevul dintr-un participant pasiv al actului de predare-învățare într-un partener activ al învățării. Totodată, se pot utiliza exerciții interactive web deja create de alți profesori precum cele de mai jos:

1. <https://learningapps.org/10405287>
2. <https://learningapps.org/10405284>
3. <https://learningapps.org/14800131>
4. <https://learningapps.org/8131871>
5. <https://www.liveworksheets.com/sm2695526rc>
6. <https://wordwall.net/ro/resource/7558698/recapitulare-rena%C8%99terea-%C8%99i-umanismul>
7. <https://wordwall.net/ro/resource/7557406/umanismul-%C8%99i-renasterea>

III. Resurse webb: Renașterea și Umanismul

1. <https://documente.net/document/francois-rabelais-gargantua-si-pantagruel-56200f98a9cd9.html>
2. <https://materialedestorie.com/gimnaziu/>
3. <https://rosioru.ro>
4. <https://www.fitalit.ro/23-04-2016-miguel-de-cervantes-don-quiote-de-la-mancha-scurt-fragment/>
5. <https://www.youtube.com/watch?v=GOjBbkGiwq0&t=13s>
6. <https://www.youtube.com/watch?v=UslNYhzoyf8>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=JJNap0bbrOw&t=33s>
8. <https://www.youtube.com/watch?v=ffKEyLUcGrU>
9. <https://www.youtube.com/watch?v=sNdsxfzwXdQ>
10. <https://www.youtube.com/watch?v=Om1jvUzVAtE>
11. <https://www.youtube.com/watch?v=6dOg6Mv4D6A>
12. <https://www.youtube.com/watch?v=xf2G2II8crw&t=13s>

13. <https://www.youtube.com/watch?v=t6TvfYL9vHc>
14. <https://www.youtube.com/watch?v=tecocKSclwc>
15. <https://www.youtube.com/watch?v=fu9Bvn75BKM>

IV. Resurse web: Leonardo da Vinci și M. Buonarroti

1. <https://www.youtube.com/watch?v=zomF-V7DEpg>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=Yprd9mNPYRU>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=L3w5iAJqAdM>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=mxHnMweqWrQ>
5. <https://www.youtube.com/watch?v=erpIiO237pg>
6. <https://www.youtube.com/watch?v=Lx5cMlltUwk>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=10UtDBneU5k>
8. <https://www.youtube.com/watch?v=8sUFnbOsJ6w>
9. <https://www.youtube.com/watch?v=OKejAfjdzmk>

V. Resurse web: N. Machiavelli

1. <https://www.youtube.com/watch?v=fUIGtrHCGzs>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=ZRIxkLhMpa0>

VI. Resurse web: G. Bruno și G. Galilei

1. <https://www.youtube.com/watch?v=-x5eoQjFyBI>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=K5vezYaOpC4>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=YI9cC8jq0JY>

VII. Resurse web: William Shakespeare

1. <https://www.youtube.com/watch?v=qH-EhtvUR4M>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=-O65Ov5QgQc>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=sqeAhA3RoHE>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=dRrvQ1vZxcg>
5. <https://www.youtube.com/watch?v=Qs8bhga1Ikk>

VIII. Tururi virtuale muzee:

1. <https://gokid.ro/15-tururi-virtuale-la-muzee-faimoase-ale-lumii/>
2. <https://m.museivaticani.va/content/museivaticani-mobile/it/collezioni/musei/cappella-sistina/tour-virtuale.html>
3. <https://www.muzeul-virtual.ro/>
4. https://www.vatican.va/various/basiliche/san_pietro/vr_tour

**Proiectul unității de învățare *Spre o nouă societate*
- clasa a VI-a -**

**prof. Istrimschi Ariadna
Școala Gimnazială „Ștefan Bârsănescu” Iași**

Număr ore alocate: 10 (9+1) ore

Conținuturi	CS	Nr. ore	Activități de învățare	Resurse (materiale, procedurale)	Evaluare	Obs.
1. <i>Revoluția Glorioasă</i>	1.2. 2.1. 2.3.	1	- alcătuirea unor axe cronologice pe diverse domenii; - folosirea termenilor istorici cunoscuți în situații noi de comunicare; - descoperirea cauzelor unui eveniment prin analiza contextului istoric.	- ppt - manual, hărți - fișe de lucru - resurse internet (imagini) - explicația, conversația euristică, învățarea prin descoperire - forme de organizare: frontală, individuală, în echipă	- evaluarea produselor (axe cronologice, fișe de lucru)	
2. Iluminismul – rațiune, drepturi, implicarea oamenilor în viața publică Studiu de caz: <i>Montesquieu și J.J. Rousseau</i>	2.1. 2.2. 4.1. 4.2.	1	- alcătuirea unui glosar de termeni specifici; - analiza surselor scrise sau vizuale pe baza unor cerințe; - compararea ideilor și valorilor umane analizând două surse; - alcătuirea unor postere/afișe cu informații selectate din surse internet; - identificarea ideilor și valorilor umane într-o operă literară, artistică, istorică.	- ppt - manual - <i>Essential Enlightenment: What was the Enlightenment?</i> , https://www.youtube.com/watch?v=q10ID0npXJo - fișe de lucru - resurse internet (imagini) - explicația, conversația euristică, învățarea prin descoperire - forme de organizare: frontală, individuală, în echipă	- evaluarea produselor (glosar de termeni, postere/afișe)	
3. Viața cotidiană. Opinia publică în secolul al XVIII-lea	2.1. 3.1.	1	- realizarea unor texte folosind adecvat termenii istorici; - identificarea consecințelor interacțiunii culturale în evoluția comunităților umane.	- ppt - manual - resurse internet (imagini) - explicația, conversația euristică - forme de organizare: frontală, individuală, în echipă	- evaluarea produselor	
4. Constituirea S.U.A. <i>Declarația de Independență. Constituția</i>	2.3. 3.2. 3.3.	1	- stabilirea elementelor de cauzalitate într-o sursă istorică; - recunoașterea cauzelor unor evenimente istorice asemănătoare sau diferite; - completarea unor organizatori grafici, care să	- ppt - manual, hărți; - <i>The American Revolutionary War</i> , https://www.youtube.com/watch?v=BWtW0gmh3kg - explicația, conversația euristică, învățarea prin descoperire,	- evaluarea produselor (fișe de lucru, organizatori grafici)	

Conținuturi	CS	Nr. ore	Activități de învățare	Resurse (materiale, procedurale)	Evaluare	Obs.
			cuprindă decizii și consecințe ale acțiunii umane pe baza resurselor multimedia.	diagrama Venn, „explozia stelară” - forme de organizare: frontală, individuală, în echipă		
5. Revoluția franceză. De la supus la cetățean Studiu de caz: <i>Declarația drepturilor omului și cetățeanului</i>	1.2. 2.2. 2.3. 4.2.	1 1	- redactarea de texte cu informații oferite de surse; - analiza surselor scrise sau vizuale pe baza unor cerințe; - descoperirea cauzelor unui eveniment prin analiza contextului istoric; - compararea ideilor și valorilor umane analizând două surse.	- ppt - manual, hărți - fișe de lucru - <i>What caused the French Revolution?</i> , https://www.youtube.com/watch?v=PBn7iWzrKoi - <i>26th August 1789: Adoption of the Declaration of the Rights of Man by Constituent Assembly</i> , https://www.youtube.com/watch?v=sVJfHjnOpv8 - explicația, conversația euristică, învățarea prin descoperire, metoda SINELG, comparația - forme de organizare: frontală, individuală, în echipă	- evaluarea produselor (fișe de lucru, organizatori grafici)	
6. Napoleon I și răspândirea ideilor revoluției franceze în Europa	1.1. 2.2. 3.3.	1	- examinarea spațiilor istorice pe baza hărților; - alcătuirea unor fișe de personaj istoric pe baza unor surse diverse; - exerciții de descriere a consecințelor acțiunii umane din spații și perioade istorice folosind surse variate.	- ppt - manual, hărți - <i>Războaiele napoleoniene</i> , pe Mozaweb - explicația, conversația euristică, învățarea prin descoperire, demonstrația - forme de organizare: frontală, individuală	- evaluarea produselor (hărți complete, fișe de lucru)	
7. Revoluția industrială. Impactul în viața oamenilor	2.3. 3.2. 4.1.	1	- descoperirea cauzelor unui eveniment prin analiza contextului istoric; - îndeplinirea unor sarcini diferite în cadrul grupului de lucru; - realizarea unor prezentări pe o temă istorică utilizând mijloace digitale.	- ppt - manual - resurse internet (imagini) - <i>The Industrial Revolution (18-19th Century)</i> , https://www.youtube.com/watch?v=xLhNP0qp38Q - <i>What was the Industrial Revolution?</i> , https://www.youtube.com/watch?v=vizSn5_uZNg - <i>Motorul cu abur al lui J. Watt și Cartier al clasei muncitoare</i> , pe Mozaweb - explicația, conversația euristică, învățarea prin descoperire, observația - forme de organizare: frontală, individuală, în echipă	- evaluare proiecte în echipă - evaluare portofoliu	
1. 8. Evaluare	2.1. 3.2. 4.2.	1	- realizarea unor afișe/reprezentări grafice.	- turul galeriei - forme de organizare: în echipă	- evaluare produse realizate în echipă	

Proiectul unității de învățare *Secolul naționalităților*

prof. Grădinaru Monica Maria
Școala Gimnazială „Ștefan Bârsănescu” Iași

Argument

Proiectarea unității de învățare *Secolul naționalităților* este unitară din punct de vedere tematic și se desfășoară pe o perioadă de timp de 5 săptămâni (5 ore/1 oră pe săptămână). Proiectul unității de învățare oferă o derivare simplă a lecțiilor componente. Astfel, pentru fiecare lecție, proiectul unității de învățare oferă date referitoare la elementele de conținut și competențele specifice vizate la care se raportează anumite activități de învățare. Totodată, sunt indicate resurse materiale, forme de organizare a clasei pentru fiecare activitate, precum și instrumente de evaluare necesare la nivelul lecției (orei). Unitatea de învățare se finalizează prin evaluare, pentru această activitate fiind alocată o oră de curs.

Clasa: a VI-a

Disciplina: Istorie

Unitatea de învățare: *Secolul naționalităților*

Număr ore alocate: 5(4+1) ore

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
Statele moderne: revoluție și emancipare națională	1.1. 2.2. 2.3.	Localizarea pe harta Europei a spațiilor istorice în care s-au desfășurat evenimente/procese istorice în secolul al XIX-lea - <i>modificări teritoriale în 1815, centre revoluționare la 1848, state naționale moderne, state multinaționale.</i> Interpretarea, pe baza cerințelor, a caricaturii privind impactul ideilor revoluției franceze în Europa Analizarea surselor scrise și vizuale referitoare la evenimente din secolul al XIX-lea - <i>restaurația, primăvara popoarelor</i> Identificarea elementelor de cauzalitate istorică prezentate în surse scrise și vizuale, privind formarea statelor moderne: <i>Principatele Unite, Imperiul German, Regatul Italiei</i>	- manual - https://www.lelivrescolaire.fr - surse scrise - <i>Conservarea împotriva revoluției</i> ; K. von Metternich, <i>Drepturile popoarelor disprețuite</i> ; Th. Jefferson - https://www.lelivrescolaire.fr - surse vizuale - Caricatură - <i>La Chute en masse: astfel scânteia electrică a libertății, va răsturna toate tronurile brigantilor încoronați</i> ; Ph. Veit, <i>Germania</i> , 1848, Th. Aman, <i>Unirea Principatelor</i> , 1857; G. Induno, <i>Garibaldi in Marsala</i> , 1861 - conversația, explicația, demonstrația, învățarea prin descoperire, exercițiul, comparația - activitate individuală, frontală, pe grupe - resursă de timp: 1h	- evaluare predictivă; - evaluare formativă realizată prin: - observarea sistematică a activității elevilor; - aprecierea orală a răspunsurilor și activităților desfășurate.
Studiu de caz: 1848 în Europa	1.1. 2.2. 2.3.	Localizarea pe harta Europei a spațiilor istorice/centrelor revoluționare în care s-au desfășurat mișcări revoluționare la 1848 - Franța (Paris), Prusia (Berlin), Imperiul Habsburgic (Viena), statele italiene (Roma, Milano, Veneția), Transilvania (Blaj), Țara Românească (Islaz) Analizarea surselor vizuale pentru identificarea aspectelor specifice mișcărilor revoluționare de la 1848 în spațiul românesc Identificarea elementelor de cauzalitate istorică prin completarea unui tabel sinoptic privind cauzele, desfășurarea și urmarea acțiunilor de la 1848 pentru națiunile europene	- manual https://www.youtube.com/watch?v=veh3zJ6iOoE <i>Revoluția de la 1848-1849 - Mișcarea sincronă cu revoluția europeană</i> - conversație euristică, comparația, exercițiul, demonstrația, învățarea prin descoperire, explozia stelară - activitate individuală, frontală - resursă de timp: 1h	- evaluare predictivă; - evaluare formativă realizată prin: - observarea sistematică a activității elevilor; - aprecierea orală a răspunsurilor și activităților desfășurate.
Studiu de caz: Români și modernitatea	1.1. 2.2.	Localizarea pe hartă a spațiilor istorice corespunzătoare etapelor de formare și evoluție a statului român modern - Principatele Unite (1859), Vechiul Regat (1878) Analizarea surselor vizuale pentru identificarea aspectelor specifice măsurilor de modernizare a statului român în a doua jumătate a secolului al XIX-lea	- manual clasa a VI-a https://sites.google.com/site/hartideistorie/clasa-a-vii-a - hărți <i>Unirea Principatelor Române (1859), România după 1878</i> - https://ro.wikipedia.org/wiki - surse vizuale <i>Podul de la Cernavodă, B.N.R, Ateneul Român, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași,</i> https://www.youtube.com/watch?v=XmZGKhqjPo <i>Căștigarea independenței de stat - 9 mai 1877</i>	- evaluare predictivă; - evaluare formativă realizată prin: - observarea sistematică a activității elevilor; - aprecierea orală a răspunsurilor și

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
	2.3.	Identificarea elementelor de cauzalitate istorică prin completarea unui tabel sinoptic privind cauzele, desfășurarea și urmările participării României la războiul ruso-turc din 1877-1878	- conversația, exercițiul, învățarea prin descoperire, comparația, explicația - activitate individuală, frontală - resursă de timp: 1h	activităților desfășurate.
Epoca victoriană. La belle époque	1.1. 2.2. 2.3.	Localizarea pe hartă a spațiilor istorice corespunzătoare extinderii Imperiului colonial britanic și Imperiului colonial francez (secolul XVII-XIX) Analizarea surselor vizuale pentru identificarea aspectelor specifice vieții cotidiene a copiilor în epoca victoriană - educație, muncă, divertisment Identificarea elementelor de cauzalitate istorică privind impactul invențiilor din a doua revoluție industrială asupra vieții cotidiene în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, prin analiza surselor vizuale	manual clasa a VI-a https://i.imgur.com/sHf26he.jpg - harta Imperiului colonial britanic și harta Imperiului colonial francez (secolul XVII-XIX) https://www.youtube.com/watch?v=rqewWh8QL7k <i>Victorian Inventions // 19th Century For Kids</i> https://www.youtube.com/watch?v=fo_eZuOTBNc <i>[60 fps] A Trip Through Paris, France in late 1890s / Un voyage à travers Paris, 1890;</i> - conversația, exercițiul, învățarea prin descoperire, comparația, studiu de caz, explicația - activitate individuală, frontală - resursă de timp: 1h	- evaluare predictivă; - evaluare formativă realizată prin: - observarea sistematică a activității elevilor; - aprecierea orală a răspunsurilor și activităților desfășurate.
Recapitulare și evaluare	1.1. 2.2. 2.3. 3.2.	Localizarea pe harta Europei a spațiilor istorice în care s-au desfășurat evenimente/procese istorice în secolul al XIX-lea - <i>modificări teritoriale în 1815, mișcări revoluționare la 1848, state naționale moderne</i> Interpretarea, pe baza cerințelor, a surselor vizuale privind <i>modernizarea României, epoca victoriană, la belle époque</i> Identificarea elementelor de cauzalitate istorică prezentate în surse scrise și vizuale, privind evenimentele/procesele istorice studiate - <i>mișcări revoluționare la 1848, formarea statelor moderne: Principatele Unite, Imperiul German, Regatul Italiei</i> Înțelegerea rolului de expert în învățarea-predarea - evaluarea cunoștințelor specifice fiecărei subteme din planul de recapitulare-evaluare al unității de învățare, dovedind atitudine pozitivă și interes	- fișe de evaluare (Fișa nr. 1 - <i>Europa între 1815-1848</i> , Fișa nr. 2 - <i>Formarea statelor moderne</i> , Fișa nr. 3 - <i>România și modernitatea</i> , Fișa nr. 4 - <i>Epoca victoriană. La belle époque</i>) - conversația, mozaicul, exercițiul - activitate individuală, frontală, pe grupe - resursă de timp: 1h	- evaluare formativă realizată prin observarea sistematică a activităților elevilor; - evaluare sumativă realizată prin aplicarea de: - fișe de lucru cu itemi obiectivi și semiobiectivi; - autoevaluare.

Capitolul V

PROIECTE DE LECȚIE

Clasa a V-a

Proiect de lecție

prof. Asandei Adrian
Școala Gimnazială „Vasile Conta” Iași

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a V-a

Profesor:

Unitate de învățare: *Alfabetul istoriei. Reconstituirea trecutului*

Unitatea de conținut: *Ce este istoria?*

Tipul lecției: mixtă (introdactivă)

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 50 de minute

Competențe specifice:

- 1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice;
- 1.3. Localizarea în timp și spațiu a faptelor și/sau proceselor istorice;
- 2.2. Relatarea unui eveniment, utilizând informații din surse istorice.

Competențe derivate:

<i>Cognitive</i>	<i>Formative</i>	<i>Atitudinale</i>
C1 Identificarea principalelor tipuri de izvoare istorice (scrise/ nescrise) C2 Operarea cu termeni de specialitate precum: <i>fapt istoric, artefact, arheolog, muzeu, istorie</i>	C3 Recunoașterea, conform unor texte date, a diferențelor dintre un <i>fapt istoric</i> și o <i>legendă</i> C4 Analiza și extragerea coordonatelor principale ale istoriei dintr-o sursă istorică dată (unitățile timpului istoric, spațiu, personaje istorice)	C5 Formularea unor aprecieri cu privire la importanța studierii istoriei

<i>Resurse materiale</i>	<i>Metode didactice</i>
Manualul, fișe de lucru și de studiu, videoprojectorul, tablă, markere, dicționar de sinonime	Explicația, expunerea, conversația, învățarea prin descoperire, comparația, explicația, activitate frontală și individuală

Bibliografie:

1. Herodot, *Istoriei*, Piatkowski, A., Vanț-Ștef, F., (trad.), Editura Humanitas, București, 2018.
2. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Constantiniu, F., *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2002.
4. Ispirescu, P., *Basmе*, București, 2011.
5. Seche, L., Preda, I., *Dicționar de sinonime*, Editura Meteor Press, București, 2007.
6. Stoica, S., Becheru, D., Bartic, M., *Istorie. Manual pentru clasa a V-a*, Editura CD Press, București, 2002.

Scenariul didactic

Momentele lecției/timpul alocat	Competența derivată	Elementele de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee, mijloace de învățământ, organizarea clasei, forme de evaluare a activității
Moment organizatoric			Notarea absentelor; Pregătirea mijloacelor de învățare.	Anunță absenții Se pregătesc pentru lecție.	
Reactualizarea cunoștințelor	C2 C5 C2	Ce lecții v-au plăcut cel mai mult, la disciplina Istorie, în clasa a IV-a și de ce? De unde vine denumirea disciplinei pe care o studiem?	Profesorul evidențiază faptul că istoria are în centrul preocupărilor sale <i>faptele oamenilor</i> . Din tot ce s-a întâmplat în trecut putem trage învățăminte. Primul care s-a gândit să consemneze faptele oamenilor într-o lucrare, din care a încercat să scoată evenimentele neverificate sau poveștile fabuloase, a fost Herodot. El a scris <i>Historiai (Istoriei)</i> .	Printr-o verificare frontală și individuală elevii vor răspunde la aceste întrebări.	Activitate frontală și individuală Expunerea Conversația Aprecierea răspunsurilor
Anunțarea lecției noi și a planului ei de predare-învățare		Alfabetul istoriei. Reconstituirea trecutului 1. Ce este istoria? 2. Ce sunt izvoarele istorice?	Profesorul anunță titlul lecției, planul de idei și obiectivele lecției.	Elevii notează în caiete.	Activitate frontală Expunerea Explicația
Dobândirea noilor cunoștințe	C2 C1	Ce observăm în imaginile de la pagina 13 din manual? Unde sunt expuse artefactele vechi?	Profesorul subliniază importanța arheologiei ca știință auxiliară a istoriei. Obiectele descoperite de arheologi ajung din laboratoarele, unde sunt cercetate, în muzee, unde sunt admirate de vizitatori.	Elevii dau exemple de muzee vizitate de ei. Observă și descriu obiectele din cele două imagini.	Activitate frontală și individuală Manualul clasic/ digital Învățarea prin descoperire Conversația Aprecierea răspunsurilor

Momentele lecției/timpul alocat	Competența derivată	Elementele de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee, mijloace de învățământ, organizarea clasei, forme de evaluare a activității			
Dobândirea noilor cunoștințe	C3	<i>Fișa de lucru nr. 1</i>	Vom compara cele două texte și vom extrage diferențele dintre ele: - lipsa coordonatelor de timp și spațiu; - existența unor personaje fabuloase; - întâmplări miraculoase.	Elevii citesc cele două fragmente și vor observa diferențele dintre evenimentele istorice și legende. Elevii, cu ajutorul profesorului, expun concluziile care se desprind în urma studierii acestor două texte. Împreună cu profesorul schițează o definiție a istoriei în care să se regăsească coordonatele principale ale acesteia.	Fisa de lucru nr. 1 Comparația Învățarea prin descoperire Conversația			
	C4	Text 1: despre bătălia de la Vaslui (10 ianuarie 1475) Text 2: fragment din <i>Prâslea cel voinic și merele de aur</i> Fapt istoric = eveniment din trecut, despre care avem dovezi că s-a întâmplat (mărturii/ izvoare scrise sau nescrise). Istoria = disciplina care studiază trecutul omenirii din cele mai vechi timpuri și până în prezent dintr-o anumită zonă geografică.						
	C2	Sinonime pentru cuvântul <i>artefact</i> : relicvă, urme, vestigii, obiect vechi, izvor arheologic				Căutăm în dicționar sinonimul cuvântului „artefact”.	Elevii caută în dicționare sinonime pentru cuvântul <i>artefact</i> (<i>izvoare, relicve, urme, vestigii, obiecte vechi</i>).	Dicționar de sinonime Învățarea prin descoperire
	C1	Izvor istoric = urme, mărturii ale prezenței omului pe un anumit teritoriu Sunt de două categorii: nescrise (= arheologice) și scrise.				Profesorul precizează faptul că artefactele descoperite de arheologi sunt „cărămizile” care stau la baza cunoașterii istoriei. Ele sunt foarte importante mai ales pentru studiul epocilor îndepărtate.	Elevii analizează imaginile din manual (p. 13-14) și împart relicvele/izvoarele în două categorii: nescrise (arheologice)/scrise și dau exemple.	Manualul clasic/ digital Explicația Învățarea prin descoperire

Momentele lecției/timpul alocat	Competența derivată	Elementele de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee, mijloace de învățământ, organizarea clasei, forme de evaluare a activității
Dobândirea noilor cunoștințe			Din analiza imaginilor din manual, paginile 13-14 și a textului citit mai devreme, ce concluzie putem să tragem referitoare la tipurile de izvoare istorice?		Aprecierea răspunsurilor
Fixarea noilor cunoștințe/ realizarea feedback-ului	C1-C5	Reluarea ideilor esențiale: faptul istoric, definiția istoriei, ce este un izvor istoric, cine a fost „părintele istoriei”	Evaluarea gradului de însușire de către elevi a noilor cunoștințe se realizează sub forma unei activități independente, prin completarea unei fișe de lucru individuale cu noile cunoștințele întâlnite în această lecție. La sfârșitul lecției profesorul nominalizează răspunsurile cele mai bune, notează pe elevii care au răspuns.	Elevii răspund la întrebările formulate de profesor și vor completa fișa de lucru individuală.	Conversația Aprecierea răspunsurilor Conversația Aprecierea răspunsurilor
Tema pentru acasă		Formulați două argumente prin care să susțineți importanța studierii istoriei	Oferă explicații suplimentare, dacă este cazul.	Notează în caiete tema.	Explicația

Unitatea de învățare: *Alfabetul istoriei. Reconstituirea trecutului*
Lecția: *Ce este istoria?*

Fișa de lucru nr. 1

Textul nr. 1:

„Sultanul Mahomed al II-lea a trimis împotriva lui Ștefan cel Mare, în iarna 1474 – 1475, o oaste – evaluată de Ștefan la 120.000 de oameni – sub conducerea beilerbeiului Rumeliei, Soliman, însoțit și de trupele muntene ale lui Radu cel Frumos (...). Bătălia s-a dat la Podul Înalt (10 ianuarie) și s-a încheiat cu biruința lui Ștefan. Așa cum arăta, la 25 ianuarie 1475, Ștefan în scrisoarea sa adresată principilor creștini: *am luat sabia în mână și cu ajutorul Domnului Dumnezeuului nostru atotputernic am mers împotriva dușmanilor creștinătății, i-am biruit și i-am călcat în picioare și pe toți i-am trecut sub ascuțișul sabiei noastre*”.

(Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului roman*)

Cerințe:

- Cine sunt cei doi adversari care s-au confruntat în această bătălie importantă?
- Conform sursei istorice de mai sus, unde s-a desfășurat bătălia dintre turci și moldoveni și în ce an?

Textul nr. 2:

„A fost odată ca niciodată, că de n-ar fi, nu s-ar mai povesti (...). Într-o împărăție îndepărtată trăia un împărat puternic și mare și avea pe lângă palaturile sale o grădină frumoasă, bogată de flori și meșteșugită nevoie mare! În fundul grădinii avea și un măr care făcea mere de aur și, de când îl avea el, nu putuse să mănânce din pom mere coapte, căci, după ce le vedea înflorind, crescând și pânguindu-se, venea oarecine noaptea și le fura, tocmai când erau să se coacă. Toți paznicii din toată împărăția și cei mai aleși ostași, pe care îi pusese împăratul să pândească, n-au putut să prinză pe hoți.

În cele mai de pe urmă, veni fiul cel mai mare al împăratului (...); se puse la pândă o săptămână întreagă: noaptea pândea și ziua se odihnea; iară când fu într-o dimineață, se întoarse trist la tată-său și-i spuse cum priveghease până la miezul nopții, cum mai pe urmă îl apucase o piroteală de nu se mai putea ține pe picioare, cum, mai târziu, somnul îl copleși și căzu ca un mort, fără să se poată deștepta decât tocmai când soarele era rădicat de două sulite, și atuncea văzu că merele lipsesc. Nepoftită fu mâhnirea tatălui său, când auzi spunându-i-se astă întâmplare.”

(Petre Ispirescu, *Prâslea cel voinic și merele de aur*)

Cerințe:

- Care sunt personajele principale din acest fragment?
- Unde se desfășoară acțiunea din această poveste și în ce perioadă/an?
- Ce diferențe observați între relatările din cele două texte?

Unitatea de învățare: *Alfabetul istoriei. Reconstituirea trecutului*
Lecția: *Ce este istoria?*

Fișa de lucru nr. 2

Completați spațiile libere cu informațiile pe care le-ați dobândit în această lecție:

1. Istoria este

.....

Două sinonime pentru cuvântul „izvor istoric” sunt

.....

2. Dați exemple de izvoare istorice:

- Nescrise (.....):

.....

- Scrise

.....

3. La ce servesc izvoarele istorice (rolul lor - de ce sunt utile unui istoric/cercetător)?

.....

.....

4. Numele unui istoric din vechime, care a pus bazele disciplinei pe care o studiem astăzi este

.....

Proiect de lecție

prof. Buzatu Ana-Maria
Școala Gimnazială nr. 1 Todirești

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a V-a

Profesor:

Unitatea de învățare: *Preistoria*

Unitatea de conținut: *Primii oameni*

Tipul lecției: lecție de transmitere și însușire de noi cunoștințe

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

- 1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice;
- 1.2. Localizarea în timp și spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice;
- 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric;
- 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice;
- 3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru;
- 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării.

Competențe derivate

Cognitive	Formative	Atitudinale
C1 Să plaseze în timp și spațiu evenimente și fapte istorice; C2 Să opereze corect cu termenii de specialitate precum: preistoria, antropogeneză, savană, nomad, biped C3 Să stabilească relații cauză-efect cu privire la apariția, evoluția și răspândirea speciei umane	C4 Să prezinte principalele teorii referitoare la apariția omului C5 Să identifice principalele specii umane și să prezinte diferențele dintre acestea C6 Să enumere factorii care au influențat răspândirea oamenilor din Africa pe restul continentelor C7 Să identifice utilitatea descoperirii focului pentru hominizi	C8 Să formuleze opinii cu privire la modul în care a influențat mediul înconjurător evoluția speciei umane

Resurse Materiale	Metode didactice
- manualul de Istorie, clasa a V-a, varianta letrică și cea digitală; - tabla, marker; - laptop, plasmă; - tablete, imagini, filme didactice, fișe de lucru, harta, platforme (Wordwall, Classroom, Jigsaw planet, Livresq).	- conversația examinatorie, euristică; - expunerea, explicația, descoperirea; - problematizarea; - axa cronologică; - copacul ideilor; - ciorchinele.

Scenariu didactic

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
1. Momentul organizatoric (2 minute)		Profesorul consemnează absențele. Organizează clasa și creează un climat cooperant.	Elevii de serviciu menționează absenții Elevii își pregătesc materialele necesare desfășurării lecției (caiete, manuale, tablete etc.).	Conversația euristică		Activitate frontală Mobilierul școlar este organizat în formă de U	
2. Captarea atenției (7 minute)	2.1. 3.1. 4.2.	Profesorul solicită elevilor să se organizeze în echipe de câte 3 elevi (numărătoarea începe din partea dreaptă a profesorului) Explică elevilor sarcinile pe care trebuie să le îndeplinească: fiecare echipă, folosind o tabletă, va accesa următorul link: https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=3e898a0ac572 , va rezolva puzzle-ul ¹ și va nota trei idei despre ceea ce observă în imaginea creată. Cât timp copiii lucrează, profesorul afișează pe un flipchart un copac al ideilor.	Fiecare grupă accesează link-ul, rezolvă puzzle-ul și notează, pe un post-it, trei idei despre ceea ce observă în imaginea obținută Un membru al fiecărei echipe lipește post-itul pe copacul ideilor. La sfârșitul lecției, fiecare echipă își va autoevalua corectitudinea și spiritul de observație cu privire	Descoperirea; Observația; Conversația euristică Copacul ideilor	Post-it Puzzle istoric Tablete Laptop/plasmă Tablă Flip-chart Platforma Classroom	Activitate pe grupe	https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=3e898a0ac572

¹ Notă: dacă școala nu dispune de mijloace digitale, profesorul poate printa imaginea și piesele de puzzle. Imaginea va fi postată pe flipchart după ce elevii, împărțiți în echipe, îmbină piesele de puzzle.

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
			la cele notate pe bilețele				
3. Anunțarea titlului lecției noi <i>Preistoria - Primii oameni</i> (2 minute)		Profesorul împarte elevilor o fișă cu spații goale (<i>Anexa 1</i>) care vor fi completate cu informații obținute de-a lungul orei, rezultând la final schița lecției Profesorul scrie pe tablă titlul lecției: „ <i>Preistoria - Primii oameni</i> ” și anunță competențele ce urmează să fie atinse până la sfârșitul lecției.	Elevii primesc fișa și deschid manualul, de la Editura Litera, la paginile 16-17. Elevii notează, pe fișă (<i>Anexa 1</i>), titlul lecției; Sunt atenți la explicațiile profesorului.	Conversația euristică	Schița lecției lacunară (<i>Anexa 1</i>) Manual	Activitate frontală Activitate individuală	
4. Dirijarea învățării (33 minute)	1.2. 2.1.	Se urmărește dirijarea învățării prin implicarea activă a elevului în procesul de predare. Profesorul proiectează pe plasmă materialul didactic https://view.livresq.com/view/62b031e116102c0008e7e055/#preistoria_primii_oameni ² . Explică elevilor că Preistoria este cea mai îndelungată perioadă din trecutul omenirii. Ea cuprinde intervalul de timp de la apariția omului și până la inventarea scrisului. Profesorul adresează elevilor următoarea întrebare: CUM A APĂRUT OMUL? Plecând de la cele enunțate de elevi, cu ajutorul prezentării	Elevii regăsesc materialul didactic pe platforma Classroom. Sunt atenți la explicațiile profesorului și completează fișa cu noile informații (<i>Anexa 1-punctul A</i>). Pe baza cunoștințelor dobândite în clasele primare sau bazându-se pe cultura lor generală, elevii formulează răspunsuri. Elevii urmăresc	Expunerea Explicația Expunerea Conversația	Plasmă Laptop/tablete Platforma Classroom Prezentarea Livresq Schița	Activitate frontală Activitate frontală Activitate	https://view.livresq.com/view/62b031e116102c0008e7e055/#preistoria_primii_oameni

² Profesorul poate înlocui prezentarea Livresq cu un material creat de el.

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
	1.2.	<p>Livresq https://view.livresq.com/view/62b031e116102c0008e7e055/#leag%C4%83nul_omenirii_%C8%99i_r%C4%83sp%C3%A2ndirea, profesorul explică cele două teorii referitoare la apariția și evoluția omului:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Teoria creaționistă: - Biserica susține teoria conform căreia lumea a fost creată de Dumnezeu. Sursa acestei teorii o reprezintă textul biblic. ▪ Teoria evoluționistă: în secolul al XIX-lea, englezul Charles Darwin publică o teorie privind evoluția speciilor, considerând că omul face parte din ordinul biologic al primatelor, alături de maimuțe, de care s-a desprins la un moment dat în mod surprinzător și a cunoscut o evoluție unică, ce a dus la formarea omului modern. <p>Unde au apărut primii oameni? Pentru a răspunde la această întrebare, profesorul proiectează pe plasmă harta din, manualul digital, p.17, Editura Litera.</p> <p>Profesorul prezintă elevilor călătoria pe care au parcurs-o primii oameni din Africa până pe celelalte continente și factorii care i-au determinat să părăsească Africa (prezentarea Livresq).</p> <p>Profesorul cere elevilor să citească definiția termenului savană din dicționarul aflat la sfârșitul schiței.</p> <p>Cum a evoluat specia umană? Profesorul explică noțiunea de antropogeneză.</p> <p>Cu ajutorul prezentării Livresq, profesorul prezintă evoluția</p>	<p>prezentarea profesorului.</p> <p>Elevii citesc textul: „<i>Domnul Dumnezeu a făcut pe om din țărâna pământului, i-a suflat în nări suflare de viață și omul s-a făcut astfel un suflet viu</i>” (Biblia, Geneza)</p> <p>Elevii completează schița lecției (Cum a apărut omul? - punctul B) cu informațiile noi.</p> <p>Elevii urmăresc harta, ascultă explicațiile profesorului și completează schița lecției (punctul C).</p> <p>Un elev citește definiția.</p> <p>Elevii urmăresc prezentarea și completează schița lecției (punctul D).</p>	<p>euristică</p> <p>Observația Explicația</p> <p>Observația</p> <p>Expunerea</p> <p>Explicația</p> <p>Expunerea</p>	<p>lecției Plasmă</p> <p>Text istoric Prezentarea Livresq Schița lecției</p> <p>Manual digital/ letric Harta Prezentarea Livresq</p> <p>Dicționar Prezentarea Livresq Schița lecției Axa</p>	<p>frontală</p> <p>Activitate frontală</p>	<p>https://view.livresq.com/view/62b031e116102c0008e7e055/#leag%C4%83nul_omenirii_%C8%99i_r%C4%83sp%C3%A2ndirea</p>

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
	2.1. 1.1.	speciei umane, de la <i>Australopithecus</i> la <i>Homo Sapiens Sapiens</i> : - <i>Australopithecus</i> ; - <i>Homo Habilis</i> (Omul îndemânat); - <i>Homo Erectus</i> (Omul drept); - <i>Homo Sapiens</i> (Omul înțelept); - <i>Homo Sapiens Sapiens</i> (Omul Inteligent). Profesorul proiectează filmul didactic <i>Preistoria – primii oameni</i> (din prezentarea Livresq) și solicită elevilor să completeze schița lecției cu informațiile legate de ocupații, locuințe, materiale utilizate, organizare socială; Profesorul afirmă că cea mai importantă descoperire a omului preistoric este focul . Solicită, apoi elevilor să completeze ciorchinele cu întrebunțările focului.	Elevii urmăresc cu atenție filmul și completează schița lecției cu informațiile solicitate; Împreună cu profesorul verifică și corectează; Elevii completează ciorchinele (schița lecției) și prezintă întrebunțările identificate.	Conversația Conversația Ciorchinele Conversația	cronologică Schița lecției Filmul didactic Schița lecției	Activitate individuală	
5. Realizarea feedback-ului (4 minute)	2.1.	Profesorul citește ideile pe care copiii le-au scris pe post-ituri Trece printre bănci pentru a verifica, dacă toți elevii au completat schița lecției.	Fiecare grupă își autoevaluează, în fața colegilor, corectitudinea celor notate pe post-it la începutul orei.	Conversația	Schița lecției Post-it	Activitate pe grupe	
6. Aprecierea elevilor (1 minut)		Apreciază activitatea elevilor.	Ascultă explicațiile profesorului.	Conversația			
7. Tema pentru acasă (1 minut)	2.2.	Profesorul prezintă elevilor tema pentru acasă - <i>Anexa 2</i> .	Notează în caiete tema pentru acasă	Explicația; Conversația	<i>Anexa 2</i>	Activitate frontală	

Anexa 1 Schița lecției

A. este cea mai îndelungată și veche epocă istorică. A început odată cu apariția omului și s-a încheiat odată cu descoperirea scrisului și formarea primelor state.

Vocabular:

- **Biped** = mers pe două picioare, cu spatele drept;
- **Nomad** = care se deplasează în căutarea resurselor;
- **Savană** = zonă de vegetație în regiuni calde, tropicale cu ierburi înalte și dese și puțini copaci.

B. Cum a apărut omul?

În ceea ce privește apariția omului există două teorii:

	1. Teoria	2. Teoria
Ideea principală		
Susținător		

C. Unde au apărut primii oameni?

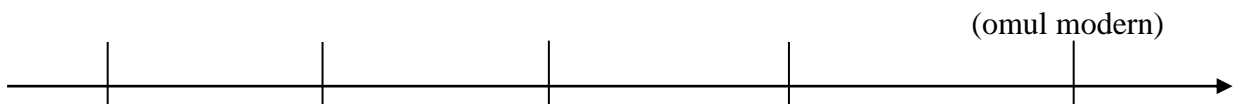
Descoperirile arheologice au întărit ideea conform căreia specia umană își are originile în, **într-o zonă de savană**. Rămășițele celui mai vechi strămoș cunoscut al omului au fost descoperite în Etiopia (Fosila a fost botezată **Lucy, australopitec**, fiind vorba despre un hominid ce a trăit acum 3,2 milioane de ani). Oamenii s-au răspândit mai apoi în toată Africa și pe **alte continente**, precum și, **apoi** și

D. Cum a evoluat specia umană?

Antropogeneza (apariția și evoluția speciei umane) s-a declanșat în condițiile răcirii climatei. Iarba a luat locul copacilor, iar strămoșii omului au fost nevoiți să se adapteze mersului biped pentru a se deplasa cu ușurință în căutarea hranei, care a devenit tot mai dificil de procurat.

Evoluția speciei umane:

Australopitecus;; *Homo Erectus*;; *Homo Sapiens Sapiens*

.....;;;;

Perioada preistorică în care au trăit primele comunități umane este **Epoca Pietrei**.

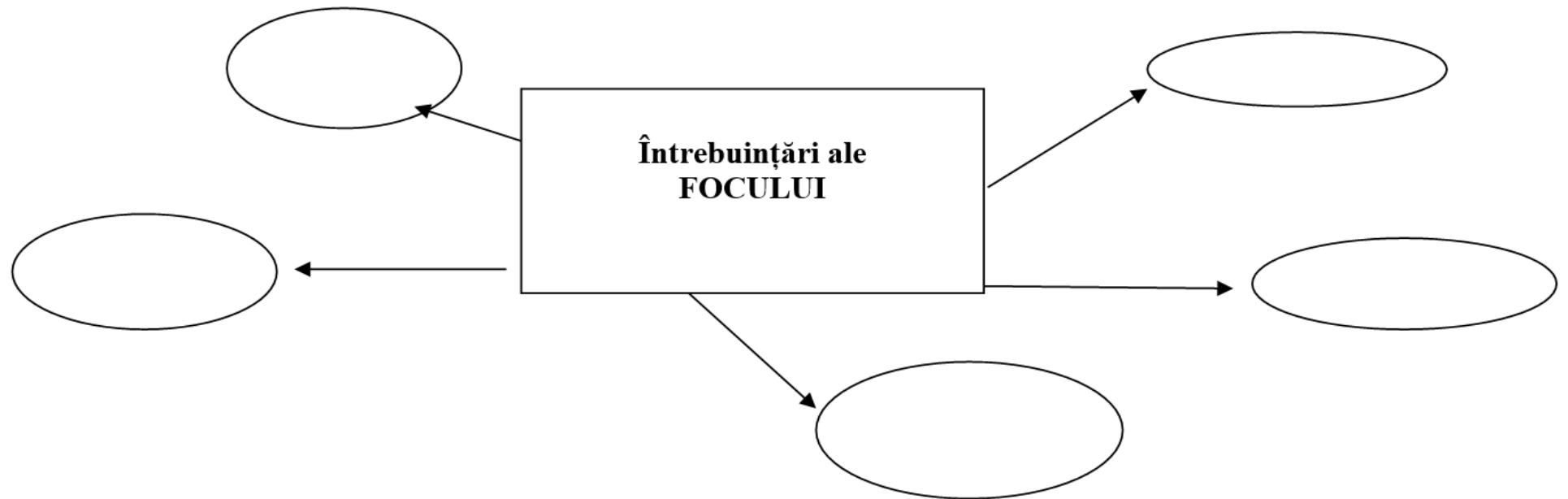
Timp de sute de mii de ani, oamenii preistorici au trăit în **adăposturi naturale** precum:, și

Ocupații:, și

Unelte și arme realizate **din materiale** precum: și

Organizare socială: formau **mici comunități nomade** (.....), aflate mereu în căutarea unor locuri prielnice supraviețuirii.

Descoperirea focului (acum aproximativ 1,2 milioane de ani) a reprezentat un moment esențial în dezvoltarea omului.

Anexa 2

TEMĂ ☺

1. Oare ți-ai însușit cunoștințele pentru următoarea oră de istorie? Accesează link-ul, rezolvă sarcinile și vezi dacă ești pregătit.

<https://learningapps.org/watch?v=pddsamkqj20> (link-ul va fi trimis pe classroom)

2. Citește textul de mai jos și formulează o părere referitoare la relația dintre mediul înconjurător și omul preistoric.

„La Pincevent, două sau trei familii de vânători se instalează, la sfârșitul lunii mai, aproape de un vad, folosit de turmele de reni care traversau Sena. Ei ridică cortul lor pe malul Senei (fluviu în Franța) și rămân acolo până la sfârșitul verii. Colibe sunt construite cu ajutorul unor ramuri lungi dispuse în cerc și reunite în partea de sus, și sunt acoperite cu piei de animale. În interiorul acestei colibe, focul întreține căldura. Hrana se compune din carne de ren și de cal, iepure, pasăre și pește. Oasele, din care au extras măduva, de altfel ca și celelalte resturi, sunt aruncate pe sol în jurul cortului. Așezați lângă foc, pe blocuri groase de piatră, oamenii taie din silex vârfuri de săgeată, fabrică sulițe și harpoane, în timp ce femeile confecționează îmbrăcăminte din piei de animale.

Sezonul rece revine, renii, care au constituit baza hranei, se deplasează în turme spre alte ținuturi. Grupul de vânători se pune, atunci, în mișcare pentru a găsi locuri mai favorabile, abandonând, pe locul unde au stat, resturile de la vânat și uneltele din piatră și lemn. Generații de vânători au migrat pe un parcurs similar urmând turmele de reni.”

Proiect de lecție

prof. Asandei Adrian
Școala Gimnazială „Vasile Conta” Iași

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a V-a

Profesor:

Unitate de învățare: *Orientul Antic*

Unitatea de conținut: *Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic*

Tipul lecției: mixtă (de creație)

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 50 de minute

Competențe specifice:

- 1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice
- 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse scrise
- 2.3. Stabilirea unor asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite
- 3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice

Competențe derivate:

<i>Cognitive</i>	<i>Formative</i>	<i>Atitudinale</i>
C1 Definierea unor termeni istorici: <i>dinastie, regat, imperiu, civilizație</i>	C3 Localizarea, pe harta Orientului Antic, a principalelor popoare și state din această zonă	C5 Explicarea importanței codurilor de legi pentru societatea omenească
C2 Precizarea importanței fluviilor Nil, Tigru, Eufrat Fluviul Albastru în apariția unor state din Orientul Antic	C4 Descrierea comparativă a construcțiilor din Orientul Antic (piramide, temple, zigurate)	

<i>Resurse materiale</i>	<i>Metode didactice</i>
Manual, fișe de lucru, ilustrații (internet), harta Orientului Antic, videoproiector, Herodot - <i>Istorie</i>	Explicația, expunerea, conversația euristică, conversația dirijată, modelarea, comparația, descrierea, demonstrația, exercițiul, activitate frontală și pe grupe

Bibliografie:

1. Herodot, *Istorie*, Piatkowski, A., Vanț-Ștef, F., (trad.), Editura Humanitas, București, 2018.
2. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Drîmba, O., *Istoria culturii și civilizației, volumele 1-2*, Editura Saeculum I. O., București.
4. Stoica, S., Becheru, D., Bartic, M., *Istorie. Manual pentru clasa a V-a*, Editura CD Press, București, 2002.

Scenariu didactic

Momentele lecției/timpul alocat	Competența derivată	Elementele de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee, mijloace de învățământ, organizarea clasei, forme de evaluare a activității
Moment organizatoric			Notează absenții. Organizează materialele.	Anunță absenții.	
Verificarea cunoștințelor	C1	Modul de viață din Orientul Antic: importanța mediului geografic pentru apariția unor civilizații, construcții, orașul-stat, regatul, imperiul	Recapitulează unele teme de la începutul capitolului Orientul Antic: modul de viață din Orient și orașe importante. Amintește elevilor regulamentul după care se desfășoară lecția*. Împarte clasa în perechi de câte 4-5 elevi și distribuie materialele și sarcinile de lucru.	- Răspund la întrebări - Se pregătesc pentru prezentare, în ordinea tragerii la sorți - Aranjează materialele (planșe, machete, power-point)	Activitate frontală Explicația Expunerea
Dobândirea de noi cunoștințe	C2	<i>Egiptenii</i> – locuitorii Egiptului Antic	Profesorul coordonează discuția, adresând întrebări echipei:	<u>Echipea 1 – egiptenii</u>	Activitate pe grupe
	C3	Au creat o civilizație înfloritoare de-a lungul fluviului Nil (<i>Egiptul este un dar al Nilului</i> , cf. Herodot)	- unde sunt localizați egiptenii? - ce importanță are monumentul a cărui machetă ați realizat-o?	- unul dintre membrii echipei localizează pe harta Orientului Antic, Egiptul	Harta Orientului Antic
	C4 C1	Monumente celebre: piramidele (Keops), templele (Karnak, Abu Simbel) Conducători (faraoni): Ramses II, Cleopatra Invenții: scrierea hieroglifică, sistemul de irigații, concepțiile despre <i>lumea de dincolo</i>	- ce știm, din izvoarele istorice, despre ridicarea acestui edificiu? (fragment din relatarea lui Herodot despre ridicarea piramidei lui Keops) Apreciază modul în care elevii au colaborat la prezentarea temei, realizarea machetei, aspectul acesteia etc. Notează pe tablă, principalele informații transmise de echipa nr. 1	- un alt membru prezintă importanța fluviului Nil pentru apariția civilizației egiptene; - prezentarea machetei unei piramide (rolul piramidei, din ce și cum au fost construite) - plecând de la citatul din <i>Istorie</i> , de Herodot, elevii descriu dificultățile întâmpinate pentru construirea piramidei lui Keops	Descrierea Demonstrația Modelarea Explicația Herodot, <i>Istorie</i>
C2 C3	<i>Babilonienii</i> – locuiau în orașul Babilon (centrul Mesopotamiei) Orașul Babilon era unul dintre	Profesorul adresează întrebări echipei: - unde poate fi localizat acest popor, pe harta Orientului Antic?	- este evidențiat rolul unor personalități (Ramses II, regina Cleopatra) în afirmarea pe plan	Grila de evaluare Aprecierea răspunsurilor	

Momentele lecției/timpul alocat	Competența derivată	Elementele de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee, mijloace de învățământ, organizarea clasei, forme de evaluare a activității
	C4	cele mai importante orașe din Orientul Antic Construcții celebre: Poarta zeiței Iștar, Grădinile suspendate ale Semiramidei	- ce rol avea acel monument selectat de voi? - ce realizări importante a avut Hammurabi?	extern a statului egiptean	
	C4	Orașul Babilon devine capitala unui mare imperiu în vremea regelui Hammurabi	Notează pe tablă, principalele informații transmise de echipa nr. 2 Apreciază modul în care elevii au colaborat la prezentarea temei, realizarea machetei, aspectul acesteia etc.	<u>Echipa 2 – babilonienii</u> - unul dintre membrii echipei localizează pe harta Orientului Antic, Babilonul și prezintă importanța fluviilor Tigru și Eufrat pentru apariția civilizațiilor mesopotamiene; - doi membri ai echipei prezintă macheta unui monument important din Babilon (Poarta zeiței Iștar sau Grădinile suspendate ale Semiramidei); - alți membri ai echipei prezintă/dezbat câteva prevederi din <i>Codul lui Hammurabi</i> (sursa 2, manual, p. 40); - elevii răspund întrebărilor adresate de profesor; - formulează opinii în legătură cu importanța codurilor de legi.	Harta Orientului Antic Demonstrația Modelarea Descrierea
	C5	<i>Codul de legi al lui Hammurabi</i> – culegere de legi elaborată în jurul anului 1760 î.Hr. Asprimea pedepselor asigură supunerea necondiționată a supușilor	Dirijează activitatea de învățare spre <i>Codul de legi al lui Hammurabi</i> – manual, p. 40 prin întrebări sugestive: Cine sunt personajele din partea de sus a stelei? Cere elevilor să își prezinte punctul de vedere cu privire la duritatea legilor lui Hammurabi.		Manualul clasic/digital Exercițiul Conversația euristică Grila de evaluare
	C2 C3	<i>Chinezii</i> – locuitorii unui teritoriu situat în Extremul Orient (între văile fluviilor Galben și Albastru). În domeniul arhitecturii chinezii s-au remarcat prin construirea Marelui zid, a pagodelor și a	Adresează echipei următoarele cerințe: - să localizeze zona unde a apărut și s-a dezvoltat civilizația chineză (văile fluviilor Galben și Albastru); - să descrie monumentul realizat de echipă; - să evidențieze contribuția chinezilor la	<u>Echipa 3 – chinezii</u> - un membru al echipei localizează pe harta Orientului Antic, China și fluviile Galben și Albastru; - doi membri ai echipei vor prezenta macheta unui	Harta Orientului Antic Modelarea Conversația
	C4				

Momentele lecției/timpul alocat	Competența derivată	Elementele de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee, mijloace de învățământ, organizarea clasei, forme de evaluare a activității
		<p>mormântului primului împărat chinez Qin Shi Huang-di</p> <p>Cele mai importante invenții ale chinezilor: busola, praful de pușcă, hârtia, mătasea</p>	<p>dezvoltarea culturii și civilizației universale (invenții și inovații cum ar fi scrierea, busola ș.a.);</p> <p>- să prezinte rolul unor personalități în apariția statului chinez centralizat.</p> <p>Profesorul notează pe tablă, principalele informații transmise de echipa nr. 3. Apreciază modul în care elevii au colaborat la prezentarea temei, realizarea machetei, aspectul acesteia.</p>	<p>monument celebru din China (fragment din Marele Zid, o pagodă etc.), punând accent pe importanța monumentului, arhitectura sa, alte detalii;</p> <p>- vor prezenta cu ajutorul video-proiectorului câteva invenții realizate de-a lungul timpului de chinezi;</p> <p>- vor realiza o scurtă prezentare a domniei lui Qin Shi Huang-di;</p> <p>- elevii din bănci adresează întrebări colegilor care prezintă în fața clasei;</p> <p>- analizează imaginile prezentate în power-point;</p> <p>- notează pe caiet ideile principale ale lecției.</p>	<p>Demonstrația</p> <p>Video-proiectorul</p> <p>Conversația</p> <p>Aprecierea răspunsurilor</p> <p>Conversația</p>
Asigurarea retenției și a transferului	C1-C5	Fișa de lucru	Împarte elevilor fișa de feed-back și verifică oral răspunsurile elevilor	Răspund cerințelor. Corectează răspunsurile eronate.	Conversația dirijată Fișa de lucru
Tema pentru acasă		Să realizeze o listă de 5 invenții importante din Antichitate	Recomandă: aprofundarea cunoștințelor asimilate și realizarea referatului/compunerii.	Notează sarcina de lucru pentru acasă	Verificare orală frontală
Evaluarea răspunsurilor elevilor			Analizează critic, laudă, ierarhizează și notează Justifică notele acordate		Grila de evaluare

Notă:

* Tema poate fi prezentată în 2-3 ore. Regulamentul este discutat cu o oră înainte, atunci când se vor forma și echipele de elevi participante și se trage la sorți poporul despre care prezintă fiecare (*Anexa 1* – model de regulament). Fiecare echipă va primi indicații despre temele de dezbătut; modalitățile de realizare a lor (machete, analiza unor imagini de pe internet, inițierea unei mici dezbateri, recitarea unor opere literare ș.a.).

Unitatea de învățare: *Orientul Antic*

Lecția: *Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic*

Anexa 1: Regulament de desfășurare

1. Echipele vor fi alcătuite din 3 – 4 elevi.
2. Fiecare echipă va trage la sorți unul dintre următoarele popoare: egiptenii, sumerienii, babilonienii, chinezii, indienii, evreii.
3. Pentru fiecare dintre aceste popoare vor fi atinse următoarele teme: localizarea poporului selectat, monumente reprezentative, invenții și inovații realizate, personalități importante (regi, împărați, scriitori, sculptori, pictori, filosofi).
4. Forma de prezentare va fi aleasă de fiecare echipă în parte. Aceasta poate fi: realizarea de machete, utilizarea internetului (imagini, filme), redactarea de power point-uri, dezbateri, recitarea unor fragmente din opere literare celebre etc.
5. Durata prezentării nu va depăși 10 minute.
6. Ideile principale ale temei discutate vor fi scrise pe tablă, de către un membru al fiecărei echipei, cu ajutorul profesorului.
7. Se vor puncta: gradul de colaborare între membrii echipei, aspectul machetelor, power-point-ului sau a altor forme de prezentare, creativitatea, nivelul de informații prezentat, modul în care se răspunde la eventualele întrebări.

Grila de evaluare a activității

Lecția: *Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic*

Nota finală

Echipa nr.

Membrii echipei.....

Nivel (notă)	Slab (4 - 5)	Mediu (6 - 7)	Bun (7 - 8)	Foarte bun (9)	Excelent (10)
Colaborarea/gradul de implicare între membrii echipei					
Creativitatea modului de prezentare (planșe, machete, utilizarea internetului)					
Aspectul machetei (gradul de asemănare, timpul de lucru alocat realizării)					

Aspecte de îmbunătățit

Fișă de lucru

Unitatea de învățare: *Orientul Antic*

Lecția: *Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic*

Data:

Profesor:

Completați următorul tabel cu informațiile din lecția *Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic*

Nr. crt.	Teme principale	Egiptenii	Babilonienii	Chinezii
1.	Localizare			
2.	Monumente celebre			
3.	Personalități istorice			
4.	Invenții și inovații			

**Lecție cu cerințe minimale
(pentru clase care au acumulat arierate sau au dificultăți de învățare)**

**prof. Cășăriu Angela
Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani**

Observații

Acest model de proiect reprezintă un demers didactic adaptat nevoilor elevilor cu dificultăți de învățare, fiind propuse activități remediale ce se pot desfășura prin diferențiere în clasă sau prin organizarea unor grupe mici, sub forma activităților suplimentare. Scopul acestor activități este de a asigura reușita tuturor elevilor, care sunt îndrumați și sprijiniți de către profesor pentru a traversa situațiile de învățare percepute de ei ca fiind obstacole educaționale, cum ar fi înțelegerea mesajului cuprins în cadrul unui text cu caracter istoric.

Proiect de lecție

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a V-a

Profesor:

Disciplina: Istorie

Unitatea de învățare: *Civilizația greacă și sinteză elenistică*

Unitatea de conținut: *Procesul de colonizare*

Tipul lecției: lecție cu cerințe minimale pentru elevi care au acumulat arierate sau care au dificultăți în învățare

Loc de desfășurare:

Timp: 50 minute

Competențe specifice:

1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice: plasarea unor evenimente/procese istorice pe axa cronologică

2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric: identificarea termenilor istorici în texte diferite; elaborarea unor enunțuri simple/texte utilizând termeni istorici

2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice: identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric

Competențe derivate:

Cognitive:

C1 - să utilizeze repere cronologice în descrierea faptelor/proceselor istorice

C2 - să formuleze enunțuri simple prin utilizarea termenilor istorici

Formative:

C3 - să rezolve unele sarcini de lucru

Atitudinale:

C4 - să înțeleagă mesajul cuprins în cadrul unui text cu caracter istoric

Resurse materiale: manualul digital, calculatorul, fișe de lucru

Metode didactice: explicația, conversația, învățarea prin descoperire

Bibliografie:

***, *Programa școlară pentru disciplina Istorie, clasele a V-a – a VIII-a*, București, 2017.

Căpiță, L., Căpiță, C., *Tendențe în didactica istoriei*, Editura Paralela 45, București, 2005.

Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.

Scenariul didactic

Succesiunea momentelor lecției și timpul alocat	C.D.	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
Secvența organizatorică 2 minute		Verifică prezența elevilor și pregătește materialele didactice.	Elevii răspund cerințelor profesorului.	Conversația Explicația		Frontală	Observarea sistematică a comportamentului elevilor
Captarea atenției elevilor 8 minute	C1 C3	Profesorul prezintă elevilor o fișă de lucru - <i>Scrisoarea lui Ulise</i> , rătăcit în drumul spre regatul său, Itaca (Anexa 1). Elevii sunt rugați să formuleze enunțuri simple despre legenda lui Ulise (Odiseu).	Elevii analizează fișa de lucru (Anexa 1) și formulează enunțuri simple, folosind informațiile pe care le cunosc despre legenda lui Ulise.	Conversația Explicația	Fișa de lucru (Anexa 1) Canva	Frontală Individuală	Observarea sistematică a comportamentului elevilor
Anunțarea subiectului lecției 2 minute		Anunță tema lecției și competențele specifice urmărite.	Este notată tema nouă în caiet	Conversația Explicația	Caietul elevului	Frontală	Observarea sistematică a comportamentului elevilor
(Re)sistematizarea, fixarea cunoștințelor asimilate anterior 25 minute	C1- C4	Etapa I Pe baza discuțiilor despre scrisoarea lui Ulise (Anexa 1) elevii sunt împărțiți în grupuri de simulare, o formă de lucru în grup ce oferă posibilitatea elevilor cu dificultăți de învățare să colaboreze unii cu alții, prin joc de rol pentru completarea fișei de lucru „Scrisoare către Ulise” (Anexa 2). Etapa a II-a Elevilor li se distribuie o fișă de lucru (Anexa 3), un text istoric despre colonizare. După lectura textului, se verifică cunoștințele noi, prin întrebări de tipul: <i>1. Ce ați aflat nou?</i>	Grupul de simulare îi va ajuta pe elevii cu dificultăți de învățare să se inspire din jocul rolurilor, prin discuții, și să redacteze enunțuri simple ca răspuns la scrisoarea lui Ulise. Pentru analiza și înțelegerea textului se folosește metoda Hammond - în timp ce citește, elevul face apel la	Explicația Comunicarea Învățarea prin descoperire	Fișa de lucru (Anexa 2) Fișa de lucru (Anexa 3)	Frontală Activitate de grup Individuală	Observarea sistematică a comportamentului elevilor Tabelul progresului zilnic

Succesiunea momentelor lecției și timpul alocat	C.D.	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
		<p>2. Ați aflat ce vă interesează?</p> <p>3. Ce v-a interesat mai mult?</p> <p>4. Ce ați înțeles?</p> <p>Elevii sunt încurajați să-și pună întrebări, pentru a înțelege ceea ce au citit.</p> <p>Câteva întrebări recomandate:</p> <p>1. Întrebări pentru a sublinia cuvinte esențiale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Care este ultimul cuvânt din propoziția a doua? <p>2. Întrebări ce stimulează discuțiile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mă întreb dacă navigatorii greci nu erau speriați de aceste călătorii periculoase? <p>3. Întrebări personale.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ți place să călătorești? De ce? <p>4. Întrebări ce determină interpretarea personală.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spune-mi, în câteva cuvinte, ce părere ai despre comportarea coloniștilor greci în noile teritorii. 	<p>cunoștințele achiziționate și la noi cunoștințe aflate din text. Elevii sunt puși să povestească tot ce știu despre grecii navigatori, ce cred despre acest subiect și ce ar dori să mai afle. Elevii răspund la întrebările formulate de colegi sau de profesor.</p> <p>Se analizează conținutul textului istoric din Fișa de lucru (Anexa 3), referitor la coloniizarea greacă.</p>				
Asigurarea retenției și a transferului 10 minute		<p>Li se prezintă elevilor filmulețul “Ruinele cetății antice Histria, colonie grecească pe țărmul Mării Negre” din manualul digital pentru clasa a V-a.</p>	<p>Elevii vizionează filmul (vezi aici).</p> <p>Pe baza acestui film elevii trebuie să formuleze 4-5 enunțuri simple despre Histria, utilizând termenii folosiți în timpul lecției (scriși pe tablă).</p>	Explicația Conversația	Manualul digital	Frontală	<p>Observarea sistematică a comportamentului elevilor</p> <p>Tabelul progresului zilnic</p>
Aprecieri generale 3 minute		<p>Elevii sunt apreciați pentru activitatea din cadrul orei.</p>	<p>Elevii sunt atenți la aprecierile profesorului și fac la rândul lor aprecieri dacă este cazul.</p>	Explicația		Frontală	<p>Aprecieria participării active la desfășurarea lecției</p>

Anexa 2

Fișă de lucru *Scrisoare către Ulise*

Te așteptăm acasă, pe insula noastră primitoare,

Au trecut 20 de ani de când s-a terminat războiul.....

Soția ta, este asaltată de peșitori, care vor să pună mâne pe regatul și
averea ta.

.....
.....
.....

Anexa 3

Fișă de lucru

În perioada 800-400 î.Hr. polisurile grecești din Marea Egee au întemeiat colonii pe țărmurile străine de pe cuprinsul Mării Mediterane și al Mării Negre. Fiind create pe pământ străin, coloniile ajungeau să desfășoare comerț și schimburi de idei cu barbarii, răspândind civilizația greacă, valorile, religia și limba lor în rândul populațiilor vecine. Grecii au preluat, de asemenea, o serie de idei și obiceiuri de la popoarele vecine cu care făceau comerț. Ei le transmiteau apoi, în restul lumii grecești.

(Fragment din *Manualul de Istorie*, clasa a V-a, Editura CD PRESS)

Proiectarea unei lecții de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor și abilităților

prof. Cășăriu Angela
Colegiul Național "Mihail Sadoveanu" Pașcani

Observații

Activitățile din cadrul acestui tip de proiect didactic pot fi organizate la o clasă de nivel mediu, cu mijloace de învățământ tradiționale sau moderne, la finalul unității de învățare sau după parcurgerea unor teme relevante, prin implicarea tuturor elevilor din clasă. În cadrul acestui tip de lecție elevii pot fi antrenați într-o serie de activități interactive prin care să descopere și să valorifice moștenirea civilizației grecești. Pentru realizarea secvențelor lecției și a materialelor didactice, pot fi utilizate metode și mijloace tradiționale sau platforme și aplicații cum ar fi WordWall, Paint, Padlet, Mentimeter sau Jamboard.

Proiect de lecție

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a V-a

Profesor:

Disciplina: Istorie

Unitatea de învățare: *Civilizația greacă și sinteza elenistică*

Unitatea de conținut: *Polisul grec și coloniile grecești*

Tipul lecției: Lecție de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor și abilităților

Locul de desfășurare:

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice: utilizarea reperelor cronologice în descrierea faptelor/proceselor istorice referitoare la polis-urile grecești; asocierea reperelor cronologice cu evenimente și procese istorice raportate la civilizația Greciei Antice.

2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice, identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric; alcătuirea planului descrierii unui eveniment/ proces/ personaj istoric.

3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru: utilizarea unor roluri specifice în activitatea de grup; realizarea unor sarcini de lucru (documentare, redactare, prezentare etc.) în timpul participării la proiecte prin valorificarea experienței istorice pozitive.

Competențe derivate:

Cognitive:

C1 - să plaseze în timp și spațiu evenimente și fapte istorice;

C2 - să utilizeze repere cronologice în descrierea faptelor istorice referitoare la polis-ul grec și la colonizare;

Formative:

C3 - să realizeze planul descrierii unui eveniment/proces/personaj istoric prin utilizarea adecvată a limbajului specific temei, verbal și în scris;

Atitudinale:

C4 - să preia unele roluri specifice în activitatea de grup.

Resurse materiale: manualul de istorie, aplicații, calculator, harta istorică

Metode didactice: explicația, conversația, brainstorming, investigația, învățarea prin descoperire, proiectul

Forme de activitate: individuală, frontală și de grup

Bibliografie:

***, *Programa școlară pentru disciplina Istorie - clasele a V-a – a VIII-a*, București, 2017;

Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.

Manea, M., Palade, E., Sasu, N., *Predarea istoriei și educației pentru cetățenie democratică: demersuri didactice inovative*, Editura Educația 2000+, București, 2006.

Scenariu didactic

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	C. D.	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
Secvența organizatorică 3 minute		Verifică prezența elevilor și pregătește materialele didactice.	Elevii răspund cerințelor profesorului și își pregătesc materialele necesare desfășurării orei.	Conversația	Manualul	Frontală	Observarea sistematică a comportamentului elevilor
Captarea atenției 2 minute		Anunță tema lecției și competențele specifice urmărite.	Își notează tema.	Conversația Explicația	Caietul	Frontală	Observarea sistematică a comportamentului elevilor
Reactualizarea cunoștințelor 5 minute	C1- C4	Reactualizează cunoștințele necesare lecției noi despre polisul grec și colonizare prin realizarea unui ciorchine inițial/wordcloud despre elementele de bază ale polisului grec (exemplu - Acropola, cetățeni, democrație, Pericle, războaiele medice).	Răspund cerințelor profesorului și precizează elementele de bază ale polisului grec.	Conversația Explicația Metoda ciorchinului inițial, revăzut la finalul lecției	Fișă de lucru Wordwall Mentimeter	Frontală Individuală	Observarea sistematică a comportamentului elevilor
Desfășurarea activității 30 minute Consolidarea și sistematizarea cunoștințelor	C1- C4	Elevii sunt împărțiți în 5 grupe pentru organizarea unui concurs de prezentări, cu scopul de a consolida și a sistematiza informațiile despre civilizația greacă. În prima etapă se utilizează metoda cvintetului: - titlul (un cuvânt-substantiv); - descrierea (două cuvinte-adjective); - acțiune (trei cuvinte-verbe); - sentimente (4 cuvinte-enunț); - esența subiectului (un cuvânt-cheie). Grupa 1 - Atena Grupa 2 - Sparta Grupa 3 - Histria	Elevii sunt organizați în 5 echipe pentru a prezenta civilizația greacă prin metoda cvintetului. Fiecare echipă va delega un reprezentant care va localiza pe hartă polisul și va prezenta răspunsurile echipei. Toți elevii clasei evaluează răspunsurile și stabilesc de comun	Explicația Brainstorming Turul galeriei	Harta Istorică	Activitate de grup Frontală	Investigația Proiectul Învățarea prin descoperire

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	C. D.	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
		<p>Grupa 4 - Tomis Grupa 5 – Callatis</p> <p>(Anexa 1) În etapa a II-a fiecare echipă din cele 5 va prezenta proiectul realizat „O călătorie imaginară în Grecia Antică - Atena, Sparta, Histria, Tomis, Callatis” pe baza fișei (Anexa 2). Sarcinile le lucru vor fi diferite, fiecare membru al echipei va avea un rol stabilit dinainte, asociat cu categoriile sociale sau cu instituțiile existente în orașele și coloniile grecești: Atena - strateg, cetățeni, străini, sclavi; Sparta - rege, aristocrat, soldat, sclav; Histria, Tomis, Callatis - marinar, negustor, colonist, meșteșugar etc.</p>	<p>acord enunțurile cele mai bune.</p> <p>Fiecare echipă va delega un reprezentant care va prezenta o zi din viața unui oraș din Grecia Antică - Atena, Sparta, Histria, Tomis, Callatis (elevii aleg modul de prezentare al proiectului). Toți elevii clasei evaluează răspunsurile și stabilesc de comun acord proiectele cele mai bune.</p>				
Asigurarea feedback-ului 5 minute		Sunt evaluate performanțele individuale și este apreciată activitatea echipelor.	Este folosită fișa de lucru “Știu-vreau să știu-am învățat”.	Explicația	Fișa de lucru	Frontală	Aprecierea participării active
Aprecieri generale 5 minute		Se fac aprecieri referitoare la activitățile desfășurate în timpul lecției.		Explicația		Frontală	Aprecierea participării active

Anexa 1

Quintet - Atena, Sparta, Histria, Tomis, Callatis

Precizați pentru fiecare cuvânt-cheie tras la sorți de fiecare grupă:

- titlul textului pe care îl veți elabora;
- descrieți în două cuvinte anumite caracteristici specifice acestui cuvânt-cheie;
- enumerați în trei cuvinte acțiuni care pot fi asociate acestui cuvânt-cheie;
- enunțați în patru cuvinte sentimente care pot fi raportate la acest cuvânt-cheie;
- sintetizați rezumatul, printr-un singur cuvânt.

Grupe	Cuvânt cheie	Titlu - un cuvânt	Descriere - 2 cuvinte	Acțiune - 3 cuvinte	Sentimente - 4 cuvinte	Esența subiectului 1 cuvânt-cheie
Grupa 1	Atena					
Grupa 2	Sparta					
Grupa 3	Histria					
Grupa 4	Tomis					
Grupa 5	Callatis					

Anexa 2

Fișă pentru structura proiectului

Surse care pot fi folosite:

- Idei și inspirație pentru părinți și profesori: <https://www.twinkl.ca/resource/zeii-i-zeiele-greciei-antice-prezentare-powerpoint-ro2-llr-119>, accesat la data 25 august 2022
- Atena VS Sparta: <https://www.storyboardthat.com/ro/lesson-plans/grecia-antic%C4%83/athens-sparta-compara%C8%9Bie>, accesat la data 25 august 2022
- Manuale digitale
- Mitru, Al., *Legendele Olimpului*, ed. a II-a, București, 1966

Timp de realizare a proiectului: 2 săptămâni

Sarcini de lucru:

Elev 1: cetățean;

Elev 2: meșteșugar/negustor;

Elev 3: străin;

Elev 4: soldat/marinar/colonist;

Elev 5: sclav.

Sugestii de realizare/prezentare a proiectului:

- text scris prezentat colegilor;
- colaj clasic/format electronic;
- imagine/desen prezentate colegilor;
- machetă realizată - vas grecesc, corabie, edificiu de cult;
- piesă de teatru;
- expoziție;
- atelier culinar.

Proiectarea unei lecții de verificare sau de control a cunoștințelor și abilităților (priceperilor și deprinderilor)

prof. Cășăriu Angela
Colegiul Național "Mihail Sadoveanu" Pașcani

Observații

Acesta este un proiect didactic care își propune să îi implice pe elevi într-o serie de activități interactive pentru verificarea cunoștințelor și abilităților dobândite în urma parcurgerii temelor din unitatea de învățare „Civilizația greacă și sinteza elenistică”, fiind pregătite în prealabil proiecte cu tema „Vizită la muzeu” prin care este simulată activitatea unui ghid dintr-un muzeu de la secțiunea „Civilizația greacă”. Exemplele tematice propuse sunt orientative și pot fi schimbate sau adaptate, în funcție de particularitățile clasei.

Proiect de lecție

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a V-a

Profesor:

Disciplina: Istorie

Unitatea de învățare: *Civilizația greacă și sinteza elenistică*

Unitatea de conținut: *Civilizația greacă*

Tipul lecției: Lecție de verificare sau de control a cunoștințelor și abilităților (priceperilor și deprinderilor)

Locul de desfășurare:

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice: asocierea reperelor cronologice cu evenimente și procese istorice; utilizarea reperelor cronologice în descrierea faptelor/proceselor istorice

2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric: identificarea termenilor istorici în texte diferite

2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, prin folosirea informațiilor din surse istorice: descrierea unor surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat; alcătuirea planului descrierii unui eveniment/ proces/ personaj istoric

4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării: accesarea informațiilor oferite de Internet

Competențe derivate:

Cognitive:

C1 - să utilizeze repere cronologice în descrierea faptelor/proceselor istorice;

C2 - să formuleze enunțuri simple/texte prin folosirea termenilor istorici;

Formative:

C3 - să descrie unele surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat;

C4 - să rezolve unele sarcini de lucru utilizând prezentări multimedia;

Atitudinale:

C5 - să formuleze opinii cu privire la diversitatea civilizației grecești.

Resurse materiale

Mijloace de învățământ: manual, calculator, aplicații.

Resurse web: manualul digital, aplicații Padlet, Wordwall, Mentimeter, Prezi, Canva, PPT sau orice alte aplicații cunoscute și folosite de către elevi.

Metode didactice: explicația, conversația, învățarea prin descoperire, investigația, proiectul.

Bibliografie:

1. ***, Programa Școlară pentru disciplina Istorie, clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017.
2. Căpiță, L., Căpiță, C., *Tendințe în didactica istoriei*, Editura Paralela 45, București, 2005.
3. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
4. Ivernell, M., Histoire-Géographie, 6e, *Manuel de l'élève*, Hatier, Paris, 2004.

Scenariu didactic

Succesiunea momentelor lecției și timpul alocat	C. D.	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
Secvența organizatorică 2 minute		Verifică prezența elevilor, pregătește materialele didactice și creează condițiile optime pentru desfășurarea activității.	Elevii își pregătesc materialele necesare desfășurării orei.	Conversația Explicația		Frontală	Observarea sistematică a comportamentului elevilor
Captarea atenției elevilor 8 minute	C1- C4	În această etapă se poate trezi spiritul competitiv al elevilor (de exemplu, prin rebus istoric-Anexa1).	Este captată atenția elevilor prin completarea rebusului istoric.	Conversația Explicația	Anexa 1	Frontală	Observarea sistematică a comportamentului elevilor
Anunțarea obiectivelor de evaluare și a competențelor de evaluat 2 minute	C1- C4	Comunică elevilor ce tip de evaluare se va realiza pe parcursul lecției și se vor da explicațiile necesare bunei desfășurări a activității.	Elevii ascultă explicațiile profesorului și se pregătesc pentru prezentarea proiectelor.	Conversația Explicația	Wordwall	Frontală Individuală	Observarea sistematică a comportamentului elevilor
Evaluarea performanțelor 25 minute	C1- C5	Elevii clasei sunt pregătiți în prealabil pentru a realiza 6 proiecte cu tema „Vizită la muzeu”, prin care va fi simulată activitatea unui ghid dintr-un muzeu, de la secțiunea „Civilizația greacă” (Anexa 2) Sugestii tematice ale proiectului: Proiectul 1: „Legendele lui Homer” Proiectul 2: „Grecii navigatori” Proiectul 3: „Coloniile grecești în Dobrogea” Proiectul 4: „O zi la Atena” Proiectul 5: „Armata spartană și Termopile” Proiectul 6: „Alexandru Macedon și elenismul”	Fiecare echipă va prezenta proiectul realizat pe baza planului stabilit împreună cu profesorul. Elevii vor include în materialul prezentat termenii istorici specifici și coordonatele temporale și spațiale raportate la civilizația greacă.	Explicația Brainstorming Turul galeriei	Harta istorică Surse istorice	Activitate de grup Frontală	Observarea sistematică a comportamentului elevilor Investigația Proiectul
Asigurarea transferului 8 minute		Elevii sunt rugați să completeze o foaie de observație pe măsură ce fiecare echipă își prezintă materialele. Profesorul va dirija discuția elevilor.	După prezentarea materialelor realizate elevii vor discuta despre noi aspecte descoperite.	Explicația	Foaie de observație	Activitate frontală	Observarea sistematică a comportamentului elevilor
Aprecieri generale 5 minute		Elevii sunt apreciați pentru realizările din cadrul proiectelor.		Explicația			Aprecierea participării active la desfășurarea lecției

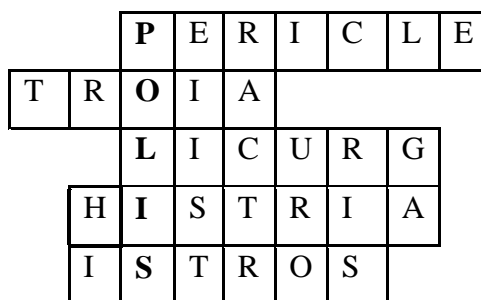
Anexa 1

Rebus istoric: *Civilizația greacă*

Verticală: oraș grecesc în antichitate

Orizontală:

1. Strateg în Atena antică în secolul al V-lea î.Hr.
2. Cetate aflată în război cu o alianță de orașe grecești în secolul al XII-lea î.Hr.
3. Legiuitor al Spartei din secolul al VIII-lea î.Hr.
4. Colonie întemeiată pe țărmul Mării Negre de coloniștii din Milet în secolul al VII-lea î.Hr.
5. Denumire a grecilor pentru fluviul Dunărea.

Anexa 2

Fișă pentru structura proiectului

Surse care pot fi folosite:

- Idei și inspirație pentru părinți și profesori: <https://www.twinkl.ca/resource/zeii-i-zeiele-greciei-antice-prezentare-powerpoint-ro2-llr-119>, accesat la data 25 august 2022.
- Atena vs Sparta: <https://www.storyboardthat.com/ro/lesson-plans/grecia-antic%C4%83/athens-sparta-compara%C8%9Bie>, accesat la data 25 august 2022.
- Manual digital
- Mitru, Al., *Legendele Olimpului*, ed. a II-a, București, 1966.

Timp de realizare a proiectului: două săptămâni

Sugestii de realizare/prezentare a proiectului:

În dosarul tematic al fiecărei echipe vor fi incluse mai multe tipuri de materiale:

- ✓ prezentări;
- ✓ fragmente de texte istorice;
- ✓ imagini ale surselor istorice;
- ✓ date privind activități economice sau culturale;
- ✓ machete, obiecte etc.

Proiectul 1

Legendele lui Homer

Amenajarea unei expoziții cu tema „Iliada și Odiseea”. Elevii pot prezenta imagini cu divinități, pot explica influența religiei în viața de zi cu zi a grecilor antici. Pot fi prezentate imagini și informații despre războiul troian.

Proiectul 2

Grecii navigatori

Amenajarea unei expoziții cu tema „Călătoriile unui navigator în Grecia antică”. Elevii pot prezenta zonele din Europa în care s-au stabilit coloniștii greci, importanța comerțului liber, în special a comerțului cu ulei de măsline în Grecia antică.

Proiectul 3

Coloniile grecești pe țărmul Mării Negre

Amenajarea unei expoziții cu tema „Histria, Tomis și Callatis”. Elevii pot prezenta imagini cu cele trei colonii: Histria, Tomis și Callatis și pot explica relațiile dintre coloniști și localnici.

Proiectul 4

O zi la Atena

Amenajarea unei expoziții cu tema „O zi în Agora ateniană”. Elevii pot prezenta imagini în care este descrisă viața de zi cu zi în Atena antică din perspectiva mai multor categorii sociale: cetățeni, străini, sclavi, copii.

Proiectul 5

Armata spartană și Termopile

Amenajarea unei expoziții cu tema „Sparta și Termopile”. Elevii pot prezenta imagini în care sunt descrise regimul politic din Sparta, date despre legiuitorul Licurg sau despre rolul armatei și bătălia de la Termopile.

Proiectul 6

Alexandru Macedon și elenismul

Amenajarea unei expoziții cu tema „Alexandru Macedon”. Elevii pot prezenta cuceririle teritoriale ale lui Alexandru Macedon și contextul în care se produce amestecul dintre civilizații.

Proiectarea unei lecții în alternativa educațională Waldorf

prof. Hrap Simona Mihaela
Liceul Teoretic Waldorf, Iași

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a V-a

Profesor:

Unitatea de conținut: *Lumea greacă a secolului al V-lea*

Tipul lecției: verificare și însușire de noi cunoștințe

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 110 minute

Subiectul lecției: mixtă

- a) Verificare: *Formarea polisului și a democrației*
- b) Predare: *Pericle și epoca sa*

Competențe specifice:

- să utilizeze corect termeni și concepte istorice;
- să exprime corect relațiile de cauzalitate între evenimentele prezentate;
- să înțeleagă importanța cadrului geografic în istoria grecilor antici;

Competențe derivate:

a) cognitive:

- O1-să știe care au fost factorii care au contribuit la crearea democrației ateniene;
- O2-să exprime corect relațiile dintre evenimente;
- O3-să înțeleagă care a fost rolul personalităților în dezvoltarea Atenei și care sunt caracteristicile societății ateniene;

b) psihomotorii

- O4-să dezvolte capacități de comparare, generalizare, sintetizare;

c) afectiv-atitudinale:

- O5-să manifeste interes și curiozitate pentru evenimentele prezentate.

Strategii didactice: dirijată, cognitivă, euristică, inductivă.

Resurse materiale:

- cărți (*Legendele Olimpului*), atlase, fișe de lucru, filmulețe, cretă colorată, tabla, laptop, videoproiector.

Metode didactice:

- expunerea și explicația;
- conversația examinatorie și euristică;
- comparația;
- problematizarea;
- lucrul cu harta;
- desenul.

Forme de organizare: frontală, individuală.

Material bibliografic:

- Manuale alternative.
- Albume și atlase istorice.
- Documentare, filme, imagini.
- Drîmba, O., *Istoria culturii și civilizației*, Editura Saeculum și Vestala, București, 2003.
- Mitru, A., *Legendele Olimpului*, Editura Art, 2021.

Scenariu didactic

Sucesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Sucesiunea elementelor de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee, mijloace de învățământ	Forme de evaluare a activității
Organizarea clasei 2 minute	O5		Verifică prezența elevilor și mijloacele de învățământ pentru lecție.	Pregătesc materialele și caietele școlare.	Observația	Aprecierea
Desfășurarea părții ritmice 15 minute	O4 O5	Partea ritmică	Recită, împreună cu elevii, <i>Zicerea de dimineață</i> , care are rolul de a-i aduce împreună pe toți participanții la lecție. Invită elevii în fața clasei să cânte la blockfote câteva cântece grecești învățate la ora de muzică și exersate la partea ritmică. Recită împreună cu elevii un fragment din <i>Iliada</i> și exersează ritmul grecesc, hexametru.	Recită <i>Zicerea</i> Cântă la blockfote cântecele indicate de profesor. Recită, împreună cu profesorul, fragmentul din <i>Iliada</i> lui Homer și în același timp exersează ritmul grecesc la picioare. Pregătesc serbarea de final de epocă.	Conversația Recitarea Mișcarea ritmică blockfote <i>Iliada</i> lui Homer	Aprecierea
Verificarea cunoștințelor și aprecierea răspunsurilor 25 minute	O1 O2 O3	Verificarea lecției: Formarea polisului și a democrației	Verifică frontal prin chestionare orală: Ce este un polis și cum era el format? Ce este Acropola și ce reprezenta pentru oamenii polisului? Care au fost formele de organizare ale polisurilor grecești și care erau asemănările și deosebirile? Ce model de organizare s-a dezvoltat la Atena și cine a contribuit la formarea lui? Cum era formată și condusă societatea ateniană? Anunță titlul lecției noi și îl scrie pe tablă. Enumeră obiectivele lecției și prezintă ce este esențial de reținut.	Răspund la întrebări, argumentând fiecare răspuns. Sunt interesați să răspundă și să aducă completări la răspunsurile colegilor. Scriu în caiete titlul noii lecții.	Conversația examinatoare Problematizarea Dialogul Expunerea Conversația Creta Tabla	Aprecierea răspunsuri-lor punctând ce a fost bine și ce mai trebuie clarificat Stimularea participării elevilor la lecție

Sucesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Sucesiunea elementelor de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee, mijloace de învățământ	Forme de evaluare a activității
<p>Pregătirea apercetivă; Anunțarea temei și a obiectivelor 5 minute</p> <p>Dirijarea predării - învățării 40 minute</p>	<p>O1 O2 O3 O4 O5</p>	<p>Predarea lecției: <i>Pericle și epoca sa</i></p>	<p>Prezintă cum s-a format democrația ateniană povestind despre caracteristicile grecilor, despre cum era formată societatea ateniană. Proiectează imagini din polisul atenian și invită elevii să urmărească cum arăta Atena în antichitate https://www.youtube.com/watch?v=tQ6LQaCupUc Subliniază rolul cetățenilor și regulile de organizare și conducere a cetății. Subliniază cât de important era ca problemele cetății să fie dezbătute public și cum Pericle s-a dovedit a fi un susținător al demosului. Creează imaginea polisului atenian având în centru Acropola și Agora Adresează întrebări elevilor cu scopul de a fixa informația prezentată.</p>	<p>Ascultă ceea ce prezintă profesorul, urmăresc imaginile derulate despre cum era organizată Atena.</p> <p>Participă la discuție și notează în caiete principalele idei. Sunt atenți la informațiile subliniate de profesor și încearcă să înțeleagă cum era formată societatea ateniană. Empatizează cu demosul și îl apreciază pe Pericle care a luat multe măsuri în favoarea celor defavorizați. Pun întrebări și cer explicații suplimentare și în baza celor citite de ei în lecturile recomandate Completează notițele, răspund la întrebări și se corectează dacă este cazul.</p>	<p>Expunerea Observația Conversația euristică</p> <p>Povestirea</p> <p>Crearea de imagini</p> <p>Conversația; Analiza Laptop Videoprojector Link video Caiet</p>	<p>Apresiasi răspunsurilor</p> <p>Stimularea participării elevilor la discuție</p> <p>Apresiasi răspunsurilor</p>
<p>Ilustrarea prin desen a unei secvențe din lecția predată 13 minute</p>	<p>O4 O5</p>	<p>Ilustrarea prin desen a unui element specific lecției noi.</p>	<p>Desenează pe tablă cu cretă colorată un templu grec și solicită elevilor să facă același lucru pe caietele de epocă. Supraveghează modul în care elevii încadrează în pagină desenul, surprind elementele definitorii și respectă indicațiile.</p>	<p>Desenează pe caietele de epocă, cu creioane colorate și ceracolor, un templu grec, după modelul desenat de profesor. Solicită aprecieri asupra</p>	<p>Conversația Observația Desenul Cretă Tabla</p>	<p>Apresiasi desenului, a disponibilității elevilor de a realiza cât mai fidel elementele</p>

Sucesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Sucesiunea elementelor de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee, mijloace de învățământ	Forme de evaluare a activității
<p>Povestirea unei întâmplări sau legende 5 minute</p> <p>Asigurarea feedback-ului 5 minute</p>	<p>O1 O2 O3 O4 O5</p>	<p>Sensibilizarea elevilor la mesajul lecției.</p>	<p>Povestește despre personalitatea lui Pericle, despre cum acesta era supranumit de contemporani „Olimpia-nul”, dar și despre cei care l-au criticat și l-au numit „căpățână de ceapă”.</p> <p>Punctează elementele esențiale ale activității, fixând elevilor și tema pentru acasă.</p>	<p>reușitei.</p> <p>Ascultă și încercă să înțeleagă cum a fost posibil ca unii contemporani să nu-l aprecieze pe Pericle.</p> <p>Ascultă și notează ceea ce au de făcut pentru ora următoare.</p>	<p>Povestirea Conversația</p> <p>Dialogul</p>	<p>definitorii</p> <p>Aprecierea nivelului de atenție și implicare</p>

Proiectarea didactică a unei lecții clasice - mixtă

prof. Buțincu Irina
Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Iași

Lecția mixtă presupune realizarea, în măsură aproximativ egală, a următoarelor sarcini didactice: verificarea cunoștințelor anterior dobândite, comunicarea de noi informații, sistematizarea și fixarea conținuturilor predate prin repetare și exerciții aplicative. Și pentru că elevii care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe, în proiectarea lecției s-a acordat o atenție sporită interacțiunii dintre elevi, în contextul în care, cu o dirijare adecvată, învățarea prin cooperare dezvoltă și diversifică priceperile, capacitățile și deprinderile elevilor.

În privința sarcinilor de lucru, ele au fost formulate astfel încât activitatea să fie centrată pe elevi și pe cooperarea dintre aceștia. Metoda interactivă de predare-învățare folosită (metoda predării/învățării reciproce) stimulează capacitatea de concentrare asupra textului suport și priceperea de a selecta esențialul, prezintă metode și tehnici de lucru cu textul, învățându-i pe elevi cum să învețe, și elimină frica de eșec a acestora.

Proiect didactic

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a V-a

Profesor:

Unitatea de învățare: *Lumea romană*

Conținuturi vizate: *Viața cotidiană în lumea romană*

Tipul lecției: mixtă

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

- 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric: identificarea termenilor istorici în texte diferite
- 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice; alcătuirea planului descrierii unui eveniment/proces/personaj istoric
- 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru: extragerea mesajelor dintr-o sursă istorică
- 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării: accesarea informațiilor oferite de Internet; construirea de rebusuri pe o temă istorică

Competențe derivate:

Cognitive	Formative	Atitudinale
C1 - Cunoașterea sensului și folosirea corectă, în prezentări scrise sau orale, a termenilor: <i>pater familias, virtute, libert, oratorie, togă, tunică</i>	C2 - Extragerea informațiilor din surse istorice, pe baza unui plan de idei dat C3 - Descrierea vestimentației romanilor, pe baza surselor multimedia C4 - Rezolvarea unui rebus, utilizând aplicații digitale	C5 – Formularea unei opinii referitoare la educația copiilor din lumea romană

Resurse materiale	Metode didactice
Manual/manuale digitale, laptop, videoproiector/televizor, minge, aplicația digitală LearningApps (https://learningapps.org/display?v=pyb71df4c21)	Metoda predării/învățării reciproce, învățarea prin descoperire, învățarea prin cooperare, conversația euristică, explicația, lucrul cu manualul, exercițiul, R.A.I., descrierea

Bibliografie:

1. Cucuș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
2. Gheorghe, M., M., Ionescu, V., Săvuță, I., E., Soare, A., C., *Istorie – Manual pentru clasa a V-a*, Editura Corint, București, 2017.
3. Ochescu, M., *Caiet de istorie pentru clasa a V-a*, Editura Art Educațional, București, 2014.
4. Oprea-Crenguță, L., *Strategii didactice interactive*, Editura didactică și pedagogică, București, 2009.
5. Stan, M., *Istorie – Manual pentru clasa a V-a*, Editura Litera, București, 2017.
6. Stoica, S., Becheru, D., S., *Istorie – Manual pentru clasa a V-a*, Editura CD Press, București, 2017.

Scenariu didactic

Momentele lecției	C.S./C.D.	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
1. Moment organizatoric (1 minut)		Pregătirea și dispunerea materialului didactic necesar. Notarea absențelor.	Se pregătesc pentru lecție.	Conversația	Laptop Videoproiector	Activitate frontală	
2. Actualiza-rea cunoștințe-lor (10 minute)	2.1.	Verifică conținuturile predate și însușite anterior în lecția <i>Statul roman: decăderea și dispariția</i> . Aruncă o minge ușoară unui elev și îi adresează acestuia o întrebare din lecția anterioară.	Elevul răspunde și aruncă mingea unui coleg, căruia îi adresează o întrebare din lecția anterioară; mingea circulând între elevi până la epuizarea întrebărilor.	Conversația RAI	Minge/hârtie	Activitate frontală	Interevaluarea
3. Anunțarea temei (1 minut)		Anunță noua temă, „ <i>Viața cotidiană în lumea romană</i> ”, informând elevii cu privire la faptul că vor avea ocazia să participe activ la procesul de predare, că își vor îmbogăți vocabularul și că vor afla informații noi referitoare la familia romană, educația copiilor și la modalitățile de petrecere a timpului liber în lumea romană.	Sunt atenți la explicații. Notează data și titlul lecției în caiete.	Explicația	Manual Ed. Corint (p. 64)	Activitate frontală	
4. Dirijarea învățării (20 minute)	2.2. C2	Se oferă elevilor spre studiu textul lecției din manual. Elevii clasei sunt împărțiți în 4 grupe, astfel: Grupa 1 - elevii îndeplinesc rolul de REZUMATORI Grupa 2 - elevii îndeplinesc rolul de ÎNTREBĂTORI Grupa 3 - elevii îndeplinesc rolul de CLARIFICATORI Grupa 4 - elevii îndeplinesc rolul de	Elevii lucrează pe text, membrii fiecărei grupe cooperând în realizarea aceluiași rol: Grupa 1 este responsabilă de rezumarea textului; Grupa 2 face o listă de întrebări ce vor fi adresate în final tuturor colegilor; Grupa 3 are rolul de a clarifica termenii noi; Grupa 4 are rolul de a dezvolta	Predarea/ Învățarea reciprocă	Manual Ed. Corint (p. 64)	Activitate pe grupe	Observația sistematică

Momentele lecției	C.S./C.D.	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
		<p>PREZICĂTORI</p> <p>Se asigură că toți elevii participă la rezolvarea sarcinilor. Corectează și intervine acolo unde este cazul.</p> <p>Completează informațiile, corectează</p>	<p>predicții.</p> <p>Câte un reprezentat al fiecărei grupe prezintă rezultatele pe rând, astfel:</p> <p>Un reprezentant al grupei 1 prezintă ideile principale ale textului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cel mai important membru al familiei era tatăl, care avea autoritate deplină asupra membrilor acesteia; - Mama se bucura de respect, se ocupa de casă, copii, coordona sclavii; - Familia trebuia să păstreze și să transmită normele morale și valorile tradiționale romane, dând dovadă de bună creștere, demnitate, onestitate, fidelitate, hărnicie etc.; - Romanii acordau educației copiilor o importanță deosebită, existând trei etape de pregătire: curs primar, curs secundar și curs de oratorie și dezbateri; - Pregătirea fetelor se încheia la 12 ani, iar a băieților la 17 ani; - În timpul liber copiii reproduceau în jocurile lor activități ale adulților și își exersau gândirea prin jocuri asemănătoare cu șahul sau tablele <p>Elevii notează schema lecției în</p>	<p>Învățarea prin descoperire</p> <p>Învățarea prin cooperare</p> <p>Conversația</p> <p>Expunerea</p> <p>Predarea / Învățarea reciprocă</p>		<p>Activitate frontală</p>	<p>Observația sistematică</p>

Momentele lecției	C.S./C.D.	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
	2.2. C2	dacă este cazul. Pe baza răspunsurilor date de elevi, completează schema lecției (<i>Anexa 1</i>) cu informații legate de rolul tatălui și al mamei în familia romană, educația copiilor, modalități de petrecere a timpului liber.	caiete. Un reprezentant al grupei 2 adresează întrebări formulate pe baza textului, iar elevii din celelalte grupe răspund. Exemple de întrebări: Care era rolul tatălui în familia romană? În ce perioadă din istoria statului roman a scăzut autoritatea tatălui? Cum erau îndemnați tinerii să se poarte față de oamenii mai în vârstă? Ce învățau copiii romani în cadrul cursului primar? etc.	Învățarea prin descoperire Învățarea prin cooperare Conversația Expunerea Conversația	Manual Ed. Corint (p. 64)	Activitate pe grupe	Observația sistematică
	C5	Conduce dialogul, intervine și corectează dacă este cazul.	Un reprezentant al grupei 3 prezintă termenii noi/necunoscuți pe care i-a identificat în text și prin deducerea sensului sau cu ajutorul dicționarului din manual încearcă să îi explice.				
	2.1. C1	Se asigură că toți elevii și-au însușit sensul noilor termeni, completează cu explicații dacă este cazul.	Exemplu: <i>pater familias</i> , oratorie, virtute etc. Elevii pot solicita lămuriri, pot aduce completări etc. Un reprezentant al grupei 4 prezintă predicțiile formulate de grup ca urmare a parcurgerii textului.	Lucrul cu manualul	Manual Ed. Corint (p. 64)	Activitate frontală	

Momentele lecției	C.S./C.D.	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
5. Atingerea performanței (5 minute)	4.2. C3	Prezintă o imagine și un material video cu îmbrăcămintea specifică romanilor și solicită elevilor să numească și să descrie piesele din vestimentația acestora, să identifice materialele din care erau confecționate.	Elevii descriu piesele din vestimentația romanilor (toga, tunica, stola, mantia, roba etc.) și identifică materialele din care acestea erau confecționate (lână, in, cânepă etc.).	Învățarea prin descoperire Descrierea	Material video (Manual digital - Ed. Aramis, p. 95) Imagine (Manual digital – Ed. Didactică și Pedagogică, p. 72)	Activitate frontală	Observația sistematică
6. Asigurarea retenției și a transferului. (11 minute)	2.1. 4.1. 4.2. C1 C4	Prezintă exercițiul, ce constă în rezolvarea unui rebus folosind aplicații digitale. Accesează link-ul, proiectează exercițiul cu ajutorul laptopului și al videoproiectorului și invită elevii, pe rând, să răspundă la o întrebare din lecția predată și să completeze o soluție în rebus.	Rezolvă, corectează, completează.	Exercițiul	Learning Apps https://learningapps.org/display?v=pyb71df4c21	Activitate frontală	Interevaluarea
7. Tema pentru acasă (1 minut)	2.1. C1 C5	Notează tema pe tablă: <i>Scrieți un text de aproximativ 5-10 rânduri în care să realizați o comparație între educația din lumea romană și cea actuală, stabilind două asemănări și două deosebiri între ele.</i>	Notează tema. Ascultă explicațiile.	Explicația		Activitate frontală	
8. Aprecieri (1 minut)		Formularea unor aprecieri despre desfășurarea lecției. Elevii sunt încurajați și apreciați.	Ascultă explicațiile.	Explicația		Activitate frontală	

Anexa 1 Schema lecției

Viața cotidiană în lumea romană

Familia în lumea romană:

- Era organizată pe principiul *pater familias*, tatăl fiind:
 - unicul proprietar al tuturor bunurilor;
 - liderul familiei, având drepturi depline asupra membrilor acesteia.
- Femeile se îngrijeau de întreținerea casei și educarea copiilor; nu puteau participa la viața politică.
- Promova valorile tradiționale morale: buna creștere, demnitatea, fidelitatea, hărnicia, respectul, stăpânirea de sine etc.

Educația:

- Până la 7 ani se făcea în familie.
- După 7 ani, copiii mergeau în școli unde se predă:
 - **Cursul primar (7 – 12 ani)**: cititul, scrisul, socotitul;
 - **Cursul secundar (12+)**: se studiau autori latini, elemente de gramatică, limba greacă, istorie și geografie;
 - **Cursuri de oratorie** (arta de a vorbi frumos, convingător în public) și **dezbateri literare**.

Jocurile publice:

- Erau organizate pentru a celebra o victorie și pentru distracție.
- Se desfășurau în circuri, amfiteatre, teatre etc.

Jocurile copilăriei:

- Copiii reproduceau activitățile cotidiene ale adulților.
- Își dezvoltau gândirea prin jocuri de strategie.

Proiect lecție de formare de priceperi și deprinderi (abilități) intelectuale

prof. Apetrăchioaie Adriana
Școala Gimnazială Crucea

Lecția de istorie este un scenariu didactic realizat de profesor prin intermediul căruia se transmit cunoștințe și se formează competențe. Scenariul didactic este conceput sub două aspecte: informativ (informațiile/cunoștințele trebuie să fie esențiale, selectate) și formativ (accentul cade pe formarea capacităților, deprinderilor și aptitudinilor).

Lecțiile pot fi concepute în mai multe variante, în cadrul căruia se pot folosi o gamă largă de strategii, metode, mijloace și tehnici didactice. Scenariul didactic este ales în funcție de obiectivele lecției, conținuturi, timpul și spațiul de desfășurare, materialele didactice avute la dispoziție și tipul de lecție.

Conform teoriei sunt mai multe tipuri de lecție, ele arată un model didactic conceput sub forma unui ansamblu de elemente caracteristice în baza căruia se proiectează structura scenariului didactic. Proiectul de lecție este un instrument de lucru pentru profesor, oferind o perspectivă globală și complexă asupra lecției. Conform celor mai noi teorii a didacticii apar noi tipuri de lecție, care sunt mai aproape de exigențele didacticii:

- lecția mixtă (combinată);
- lecția de comunicare/însușire de noi cunoștințe;
- lecția de formare de priceperi și deprinderi;
- lecția de fixare și sistematizare;
- lecția de verificare și apreciere a rezultatelor școlare.

Fiecare tip de lecție este structurat după un model didactic care arată un număr de etape ordonate coerent, acestea fiind specifice fiecărui tip de lecție.

Lecția de formare de priceperi și deprinderi este specifică unor domenii de activitate diverse și obiecte de învățământ, ea poate apărea sub diferite variante în funcție de specificul domeniului de activitate și locul desfășurării:

- lecția de formare a unor deprinderi motrice;
- lecția de formare a unor deprinderi tehnice;
- lecția cu caracter practic (aplicativ);
- lecția de laborator;
- lecția-excursie³.

Lecția de formare de priceperi și deprinderi intelectuale este un tip de lecție în cadrul căreia elevii exersează procedee de activitate intelectuală; sunt organizate activități individuale și independente; elevii pot lucra individual sau în grupe aplicații precum: analiza unui text literar sau istoric, realizarea unor texte scurte, rezolvarea unor exerciții sau probleme etc.

Scenariul unei lecții de formare de priceperi și deprinderi intelectuale se poate construi cu succes pentru unitatea de conținut – *Geto-dacii. Rânduiești, obiceiuri, credințe*, din unitatea de învățare – *Geto-dacii*, clasa a V-a, o clasă cu nivel cognitiv mediu spre ridicat. Accentul principal al lecției cade atât pe reactivarea cunoștințelor anterioare ale elevilor despre geto-daci, cât și pe formarea de priceperi și deprinderi intelectuale prin analiza surselor istorice și rezolvarea cerințelor din cadrul fișelor de lucru.

^{3***}, *Proiectarea activităților didactice: concept, niveluri, exigente, avantaje și limite. Variante de redactare a proiectelor de activitate didactica. Aplicații*, la <http://pshihopedagogie.blogspot.com/2008/08/tema-14-definitivat.html>, data ultimei accesări: 15 mai 2022.

Proiect didactic

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a V-a

Unitatea de învățare: *Geto-dacii*

Unitatea de conținut: *Geto-dacii. Rânduiești, obiceiuri, credințe*

Tipul lecției: formare de priceperi și deprinderi intelectuale

Locul de desfășurare: Sala de clasă

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

- 1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice;
- 1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice;
- 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric;
- 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice;
- 4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru.

Competențe derivate:

Cognitive	Formative	Atitudinale
C1 Localizarea în timp și spațiu a geto-dacilor (1.3.) C2 Utilizarea limbajului de specialitate în descrierea societății geto-dacice: <i>coma-ti, tarabostes, falx, murus-dacicus, dave</i> (2.1.; 2.2.)	C3 Compararea tradițiilor și a portului geto-dac cu cel al poporului român în vederea stabilirii elementelor comune (1.2.) C4 Identificarea elementelor specifice de civilizației geto-dacice din diferite surse istorice (2.2.)	C5 Recunoașterea rolului deținut de către cetatea Sarmisegetusa în viața culturală și religioasă a geto-dacilor (4.1.)

Resurse materiale	Metode didactice
- Manualul de Istorie, clasa a V-a - documente/texte istorice - harta - imagini - fișe de lucru - video-proiectorul - aplicații interactive web - flipchart, hârtie albă, marker	- conversația euristică - Știu - Vreau să știu - Am învățat - descoperirea - descrierea - explicația - exercițiul - lanțul evenimentelor

Bibliografie:

1. ***, *Istorie - programa școlară*, București, 2017.
2. Băluțoiu, V., Grecu, M., *Istorie – manual pentru clasa a V-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2017.
3. Gheorghe, M., M., Ionescu, V., Săvuță, I., E., Soare, A., C., *Istorie, manual pentru clasa a V-a*, Editura Corint Books, București, 2017.
4. Ochescu, M., *Istorie, caiet pentru clasa a VIII-a*, Editura ArtKlett, 2020.
5. Rotundu, E., Tomescu-Stachie, C., *Istorie, manual pentru clasa a V-a*, Editura Corint Logistic, București, 2017.
6. Stoica, S., Berecheru, D., S., Bartic, M., *Istorie, manual pentru clasa a V-a*, Editura CD-Press, București, 2022.

Scenariu didactic

Succesiunea momentelor lecției/timp aproximativ alocat	Competențe derivate	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizația clasei	
1. Moment organizatoric (1 minut)		Se verifică prezența elevilor. Se pregătesc materialele necesare lecției.	Elevii se pregătesc pentru lecție.	Conversația		Activitate frontală	
2. Reactualizarea cunoștințelor și deprinderilor (6 minute)		Profesorul reactualizează cunoștințele anterioare, tema - <i>Lumea Romană (Romanizarea, Creștinismul)</i> cu ajutorul unei aplicații interactive web: https://wordwall.net/ro/resource/12567035/romanizarea , care cuprinde o serie de întrebări cu variante multiple de răspuns, precum: 1. Definiți termenul de <i>pax romana</i> ? 2. Numește împăratul în timpul căruia Imperiul roman a atins apogeul? 3. Definește termenul romanizare? 4. Care a fost un factor al romanizării? Sclavii, armata sau populația cucerită? 5. Numește o consecință a romanizării? 6. Poporul român s-a format prin sinteza dintre	Elevii vor intra în jocul interactiv online și vor răspunde întrebărilor. Elevii vor răspunde întrebărilor profesorului. Răspunsuri așteptate: 1. Pace și prosperitate 2. Traian 3. Proces prin care se adoptă limba latină și modul de viață roman 4. Armata 5. Formarea de noi popoare. Răspândirea creștinismului 6. ... geto-daci și romani	Conversația; Activitatea elevilor este dirijată de profesor, ei răspund întrebărilor	Aplicația interactivă www.wordwall.net video-proiectorul tableta	Activitate frontală Aplicația poate stimula competiția între elevi	O.S. V.O.
3. Activitate/discuție introductivă (1 minut)		Profesorul atrage atenția cu ajutorul unei imagini a unui <i>falx dacic</i> și a unor simboluri dacice, proiectate cu ajutorul video-proiectorului. Solicită elevilor să recunoască obiectul din imagine și dacă au mai văzut simbolurile prezentate.	Elevii sunt atenți și răspund întrebărilor. Expunerea unei imagini cu falx-ul dacic poate stârni curiozitatea elevului, astfel încât predarea-învățarea devine mai facilă.	Conversația Expunerea	Imagini cu un <i>falx dacic</i> și simboluri dacice Video-proiectorul	Activitate frontală	O.S.

Succesiunea momentelor lecției/timp aproximativ alocat	Competențe derivate	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare						
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizația clasei							
4. Anunțarea temei și a obiectivelor (2 minute)	C1 C2 C3 C4 C5	Se anunță tema nouă, planul lecției și obiectivele urmărite: <i>Geto-dacii. Rânduiești, obiceiuri, credințe</i> 1. Cine sunt geto-dacii? Omul și mediul 2. Ocupații 3. Societatea geto-dacilor 4. Obiceiuri și tradiții 5. Religia. Ulterior, profesorul explică modalitatea de lucru: elevii vor lucra pe grupe, astfel se vor forma 5 grupe.	Elevii discută cu profesorul tema și obiectivele lecției. Sunt atenți la explicații date de profesor.	Conversația Dialogul purtat se realizează în ambele sensuri, ceea ce duce la îmbunătățirea relației profesor-elev	Obiectivele și planul lecției este afișat cu ajutorul video-proiectorului	Activitate frontală Profesorul se adresează întregii clasei, cuprinzându-i cu privire pe toți elevii							
5. Prezentarea optimă a conținutului și dirija-rea învățării. (28 minute)	C1 C2 C3 C4 C5	Profesorul va afișa pe un flipchart o coală de hârtie cu tabelul: <table border="1" data-bbox="488 804 983 879"> <thead> <tr> <th>Știu</th> <th>Vreau să știu</th> <th>Am învățat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Apoi solicită elevilor să exprime tot ceea ce cunosc despre cultura și civilizația geto-dacilor, reactualizându-se cunoștințele anterioare. <i>Timp de lucru – 5 minute</i> După completarea primei coloane profesorul solicită elevilor să exprime tot ceea ce și-ar dori să cunoască în sens de noutate în legătură cu civilizația geto-dacilor. Astfel se completează cea de a doua rubrică cu întrebările pe care și le pun elevii în legătură cu geto-dacii. <i>Timp de lucru – 3 minute</i> Profesorul împarte liderilor grupelor formate anterior fișele de lucru (anexate mai jos, numerotate cu cifre romane).</p>	Știu	Vreau să știu	Am învățat				Elevii formează grupele de lucru. Elevii răspund solicitării, astfel se face apel la cunoștințele anterioare din clasa a IV-a. Elevii formulează întrebări cu privire la ceea ce ar dori să afle pe parcursul lecției. Fișele sunt împărțite de către liderii fiecărei grupe. Elevii rezolvă împreună sarcinile de lucru primite timp de 5 minute. Apoi, timp de 1 minut, echipele vor discuta	Conversația <i>Știu - Vreau să știu - Am învățat</i> Răspunsurile oferite de elevi vor fi trecute în caseta – <i>Știu</i> . Explicația Elevii explică de ce sunt interesați de un anumit aspect Descoperirea Elevii descoperă cum erau organizați geto-dacii, care sunt	Flipchart Coală de hârtie A2 Markere colorate – câte o culoare pentru fiecare coloană a tabelului Fișa de lucru Harta Texte istorice	Activitate frontală Activitate frontală Activitate pe grupe Grupele sunt eterogene, fiecare	O.S. V.O. O.S.
Știu	Vreau să știu	Am învățat											

Succesiunea momentelor lecției/timp aproximativ alocat	Competențe derivate	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizația clasei	
		<p>Fiecare grupă va avea de rezolvat sarcini de lucru specifice unei secvențe a lecției:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cine sunt geto-dacii? Omul și mediul 2. Ocupații 3. Societatea geto-dacilor 4. Obiceiuri și rânduieli 5. Credințe. <p><i>Timp de rezolvare a sarcinilor – 5 minute</i></p> <p>Profesorul completează schema lecției pe tablă cu ajutorul informațiilor descoperite de elevi; Pentru a eficientizarea procesul de predare-învățare, noile cunoștințe vor fi expuse cu ajutorul unui proiecții ppt.</p> <p><i>Emiterea și notarea informațiilor – 12 minute</i></p>	<p>cu privire la răspunsurile finale la cerințele primite.</p> <p>Fiecare echipă va avea la dispoziție 1 minut pentru a stabili rezultatul final al activității.</p> <p>Concluziile finale la care au ajuns echipele vor fi expuse clasei de către liderii de grupă sau alt membru al echipei desemnat special, pe măsură ce profesorul completează schema lecției.</p>	<p>ocupațiile lor; elementele de folclor românesc moștenite de la geto-daci, ce obiceiuri și credințe aveau</p> <p>Conversația</p> <p>Explicația</p>	<p>Tabla</p> <p>Markere</p> <p>Video-proiector</p>	<p>studiază propria temă</p> <p>Ulterior, liderul grupei expune clasei ceea ce a descoperit grupa lui</p>	O.S.
6. Evaluarea produselor. Fixarea cunoștințelor (6 minute)		<p>Profesorul sintetizează noile cunoștințe dobândite de elevi pe baza obiectivelor lecției</p> <p>Sunt utilizate întrebările care au fost notate în coloana – <i>Vreau să știu</i></p> <p>Profesorul notează răspunsurile sub forma unor cuvinte-cheie în cea de-a treia rubrică – <i>Am învățat.</i></p>	<p>Elevii sunt atenți, răspund întrebărilor adresate de profesor.</p> <p>Elevii oferă răspunsuri la întrebările notate în rubrica – <i>Vreau să știu</i></p> <p>Elevii intervin cu observații sau adresează noi întrebări, dacă este cazul.</p>	<p>Conversația</p> <p>Expunerea</p>	<p>Flipchart</p> <p>Coală de hârtie A2</p>	<p>Activitate frontală</p>	O.S.
7. Asigura-rea retenției și transferu-lui (5 minute)	C1 C2 C3 C4 C5	<p>Profesorul va solicita elevilor să formuleze oral câte un enunț cu noțiunile/cuvintele-cheie din coloana – <i>Am învățat</i>, astfel încât să se formeze un text coerent din punct de vedere istoric.</p> <p>Enunțurile emise de elevi sunt notate pe tablă.</p>	<p>Elevii formulează enunțurile</p> <p>Textul poate fi de forma: <i>Geto-dacii sunt înrudiți cu tracii. Herodot îi considera ca fiind „cei mai viteji și mai drepți”. Erau organizați în triburi conduse de către regi. Pentru a se apăra au construit cetăți puternice pe locuri înalte, cu ziduri specifice geto-dacilor – murus dacicus. Se ocupau cu agricultura,</i></p>	<p>Conversația</p> <p>Lanțul evenimentelor</p> <p>Elevii pot emite pe rând câte un enunț cu noile noțiuni/termeni învățați, astfel încât să se completeze unii</p>	<p>Marker</p> <p>Tablă</p>	<p>Activitate frontală</p>	V.O.

Succesiunea momentelor lecției/timp aproximativ alocat	Competențe derivate	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizația clasei	
			<i>meșteșugurile și comerțul, astfel încât de la greci au preluat roata olarului și alfabetul grecesc. Erau împărțiți în două clase sociale: tarabostes ce reprezentau aristocrația și comati – oamenii liberi. Religia geto-dacilor era politeistă, Zalmoxis era zeul cel mai important, iar în numele lui au construit un important templu la Sarmizegetusa.</i>	pe alții Devin receptivi și pot face uz de cunoștințele dobândite în cadrul altor discipline			
8. Aprecieri și recomandări (1minut)		Se dă ca temă pentru acasă: <i>Realizează un afiș de promovare a culturii geto-dacilor utilizând cuvinte-cheie și imagini sugestive.</i>	Elevii notează tema.	Explicația		Activitate frontală	

Abrevieri:

O.S. = Observație sistematică

V.O. = Verificare orală

Oglinda tablei

Geto-dacii. Rânduieii, obiceiuri, credințe

1. Cine sunt geto-dacii? Omul și mediul

- sunt așezați în nordul Dunării, în zona Munților Carpați, pe teritoriul actual al României;
- geții și dacii sunt același popor: grecii îi numeau – *geți*, iar romanii – *daci*;
- cele mai multe informații provin de la Herodot, Strabon și Dio Cassius, însă prima dată au fost menționați în scris de către Herodot în secolul al VI-lea î.Hr.

2. Ocupații

- se ocupau cu: agricultura (pomicultura, viticultura, apicultura); meșteșugurile (extrăgeau aurul, fierul și argintul); comerțul cu grecii, sciții, celții și romanii;
- de la greci au preluat roata olarului și scrierea cu litere grecești;
- utilizau ca monedă – *kosonul*, monede de aur emise de regele Koson sau Coson.

3. Societatea geto-dacilor

- sunt împărțiți în două clase sociale:
 - *tarabostes* = aristocrația ce purta o căciulă pe cap numită *pileus*;
 - *comati/capileati* (cei pletoși) = oamenii liberi, ei se ocupau cu agricultura, meșteșugurile și comerțul;
- sclavii sunt puțini și se ocupau de treburile casnice;
- locuințele erau realizate din chirpici sau lemn - *bordeie*, cu fundație din piatră și acoperite cu paie sau șindrilă;
- cetățile de tip *dava* sunt construite în zone înalte cu ziduri specifice – *murus dacicus*.

4. Obiceiuri și tradiții

- o parte dintre obiceiurile și tradițiile românilor provin de la geto-daci, precum paparudele (invocarea ploii) sau dansul călușarilor;
- portul era asemănător portului popular românesc: femeile purtau cămăși și fuste, aveau capul acoperit cu o broboadă, iar bărbații purtau pantaloni din postav, cămăși strânse cu brâu și mantie, iar în picioare aveau opinci;
- practicau incinerarea, cenușa era depusă în urne îngropate apoi în pământ.

5. Religia.

- tip politeist;
- zeul principal = Zalmoxis, zeu al nemuririi (se consideră că ar fi fost un discipol a lui Pitagora);
- alte zeități: Gebeleizis - zeul tunetului și al fulgerului;
- credeau în nemurire și în viața de după moarte;
- templele aveau formă dreptunghiulară sau circulară - cel mai important templu se află la Sarmizegetusa;
- preoții erau considerați cei mai înțelepți (aveau cunoștințe de astronomie, medicină).

Fișa de lucru nr. 1 – Cine sunt geto-dacii?

1. Analizează cu atenție sursele A și B, apoi răspunde cerințelor:

B. „Înainte de a sosi la Istru (Dunăre), Darius (regele persilor) birui mai întâi pe geți, care se cred că sunt nemuritori. Căci tracii [...] s-au predat lui Darius fără luptă. Geții, însă, fiindcă s-au purtat nechibzuit, au fost îndată robiți, măcar că sunt cei mai drepți și mai viteji dintre tracii [...]”

(Herodot, *Istoriei*)

C. „Există și o altă împărțire a țării [...] așa că unii se numesc daci, alții geți. Geți se numesc cei din Răsărit, care sunt la mare, iar numele de daci se dă populațiilor de la Apus, care locuiesc alături de germani și spre izvoarele Istrului. [...] Geții și dacii vorbesc aceeași limbă.”

(Strabon, *Geografia*)

- Pe baza surselor A și C, identifică spațiul geografic locuit de geto-daci.
- Pe baza surselor B și C, menționează autorii antici care au scris despre geto-daci?
- Pe baza sursei B, precizează cum erau considerați geto-dacii de către Herodot?
- Pe baza sursei C, arată ce spune Strabon despre limba geto-dacilor?

Fișa de lucru nr. 2 – Ocupații

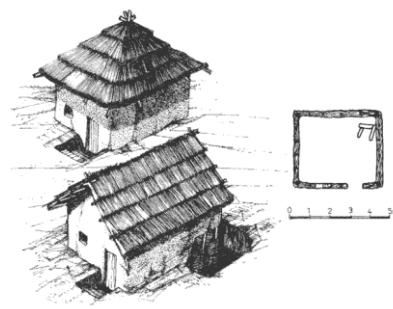
1. Privește cu atenție sursele istorice, iar apoi, cu ajutorul manualului, răspunde.

A. „În privința celor necesare vieții, ținuturile pontice (M. Neagră) ne dau vite și sclavi [...] dintre articolele de lux, ne procură din belșug, miere, ceară, pește sărat. În schimb primesc din prisosul regiunilor noastre ulei și tot felul de vinuri [...]”

(Polibiu, *Istoriei*)

B. „Apoi (oile) nu numai că-i satură pe țărani prin belșugul brânzei și al laptelui, ci acoperă și mesele bogaților cu mâncăruri numeroase și plăcute [...]. Și dintre geți se numesc - băutori de lapte - [...]”

(Columella, *Despre agricultură*, sec I d.

- Pe baza surselor istorice A și B, identifică ocupațiile geto-dacilor?
- Cu ajutorul manualului și al surselor istorice A și B, precizează cu cine fac comerț geto-dacii?
- Cu ajutorul surselor C, D și al manualului identifică meșteșugurile practicate de geto-daci?

Fișa de lucru nr. 3 – Societatea geto-dacilor

1. Citește cu atenție textul și răspunde cerințelor:

A. „Organizarea socială era asemănătoare triburilor tracice. Aristocrația se numea *tarabostes* sau *pileati*. Dintre aceștia era ales regele și marele preot. Ei purtau căciulă pentru a se diferenția de oamenii de rând. Oamenii de rând se numeau *comati* sau *capillati*. Aceștia se ocupau cu agricultura, meșteșugurile și comerțul. Slavii erau puțin la număr și se ocupau, în general, de treburile casnice.”

B.

C.

- Identifică clasele sociale ale geto-dacilor
- Pe baza sursei B, menționează elementul arhitectural specific cetăților geto-dacice
- Explică ce este *murus dacicus*
- Pe baza imaginii de la sursa C, descrie locuințele geto-dacilor

Fișa de lucru nr. 4 – Obiceiuri și tradiții

A. Portul femeilor dacice

B. Port femeiesc din Oltenia

C. Badea Cârțan

D. Geto-dac

E. Dansul călușarilor

F. *Paparuda* este un vechi ritual de origine geto-dacică adresat unei divinități a ploii. *Paparuda* este invocată de grupurile de copii și fete pe timp de secetă. Obiceiul se regăsește și la popoarele învecinate.

Caloianul este un obicei de origine getică, specific sudului țării. Are la origine un zeu al naturii, simbol al vegetației care moare și învie. Obiceiul are loc vara, în preajma solstițiului, pentru a alunga seceta sau ploile abundente.

„Iată cum se cred nemuritori geții: ei cred că nu mor și acela care dispare din lumea noastră se duce la zeul Zalmoxis [...]”

(Herodot, *Istorie*)

1. Analizează sursele istorice de mai jos și răspunde cerințelor:

- Compară imaginile de mai sus, apoi identifică elementele comune între portul geto-dacic și cel tradițional românesc.
- Identifică, cu ajutorul surselor E și F câteva obiceiuri, credințe și tradiții de origine dacică păstrate în folclorul românesc.

Fișa de lucru nr. 5 – Religia

1. Citește textul și apoi rezolvă cerințele:

A. „Iată cum se cred nemuritori geții: ei cred că nu mor și acela care dispare din lumea noastră se duce la zeul Zalmoxis [...]; tot în al cincelea an ei trimit la Zalmoxis un sol tras la sorți, cu porunca să-i spună lucrurile de care, de fiecare dată, au nevoie. Iată cum trimit un sol: unii dintre ei primesc poruncă să țină trei sulițe cu vârful în sus, iar alții, apucând de mâini și de picioare pe cel ce urmează să fie trimis la Zalmoxis și, ridicându-l în sus, îl aruncă în sulițe. Dacă – străpuns de sulițe – acesta moare, geții socot că zeul le este binevoitor. Iar dacă nu moare, aduc învinuiri solului și trimit un altul, căruia îi dau însărcinări fiind încă în viață. Aceiași traci, când tună și fulgeră, trag cu săgețile în sus spre cer și amenință divinitatea, deoarece ei cred că nu există alt zeu în afară de al său [...]”

(Herodot, *Istorie*)

B. Un rol important în cadrul societății îl aveau preoții, marele preot era considerat al doilea om în stat după rege. Preoții sunt preocupați și de știință, ei sunt cei care dețin cunoștințe de astronomie sau medicină dovedite de forma sanctuarului și de cadranul solar de la Sarmizegetusa, precum și de trusa medicală descoperită în același loc, ceea ce oferă o distincție acestei așezări geto-dacice.

Templele au formă circulară sau dreptunghiulară, cu o incintă sacră, numit de Strabon „Kogaionon” („Muntele Sfânt”). Cel mai mare templu circular se află la Sarmizegetusa, fapt ce poate indica faptul că locul Kogoaionon-ului ar fi în apropierea acestei cetăți.

C. Templul solar de la Sarmizegetusa

D. Perspectivă a templului, de Radu Olteanu

- Pe baza textului A, menționează ce tip de religie au geto-dacii.
- Menționează, pe baza textului B, care este rolul preoților în societatea geto-dacilor.
- Arată, pe baza textului B și a imaginilor de la sursele C și D, de ce Sarmizegetusa este unul dintre cele mai importante centre culturale și religioase ale geto-dacilor.

Bibliografie:

1. ***, *Ghid practic de elaborare a itemilor pentru examene*, ISE, București, 1996.
2. ***, *Matricea de specificație*, <https://www.scrigroup.com/didactica-pedagogie/Matricea-de-specificatie-si-ro25775.php>, data ultimei accesări: 15 mai 2022.
3. ***, *Proiectarea activităților didactice: concept, niveluri, exigente, avantaje și limite. Variante de redactare a proiectelor de activitate didactică. Aplicații*, <http://pshihopedagogie.blogspot.com/2008/08/tema-14-definitivat.html>, data ultimei accesări: 15 mai 2022.
4. Adăscăliței, F., (coord.), *Elemente de didactică a Istorie*, ediția a II-a, Editura Nomina, București, 2010-2013.
5. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997.
6. Cucoș, C., *Pedagogie*, ediția a II-a, Editura Polirom, Iași, 2006.
7. Duțu, V., *Evaluarea rezultatelor academice: proiectarea matricei de specificații și schemei de notare*, https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/43_51_Evaluarea%20rezultatelor%20academice_proiectarea%20matricei%20de%20specificatii%20si%20schemei%20de%20notare.pdf, data ultimei accesări: 1 iulie 2022.
8. Felezeu, C., *Didactica istoriei*, Editura Polirom, Iași, 2000.
9. Jitaru, O., *Metode interactive pentru stimularea învățării eficiente, suport de curs*, 2018, https://dppd.tuiasi.ro/wp-content/uploads/2020/01/Pedagogie-II.Met_.interactive-stimulare-inv.ef_-suport-curs.pdf, data ultimei accesări: 18 iunie 2022.
10. Marcu, M., *Tipuri de lecție*, <http://marimarcu.blogspot.com/2012/12/tipuri-de-lectie.html>, data ultimei accesări: 20 iulie 2022.
11. Nicu, A., *Curs de pedagogie, suport de curs*, http://dppd.ulbsibiu.ro/ro/cadre_didactice/adriana_nicu/cursuri/Pedagogie%202_curs_3_Metode%20si%20mijloace%20de%20invatamant.pdf, data ultimei accesări: 8 mai 2022.
12. Niță, C., (coord.), *Ghid de evaluare la matematică*, București, 2005.
13. Păun, Ș., *Didactica istoriei*, Editura Cartea Universitară, București, 2005.
14. Radu, I., T., *Evaluarea în procesul didactic*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2000.
15. Roaită, A., I., *Didactica istoriei, un manual pentru profesorul de istorie*, ediția a III-a, Editura Paralela 45, Pitești, 2017.
16. Stinger, M., (coord.), *Ghid metodologic pentru aplicarea programelor de Istorie, clasele IV-VIII*, Editura Aramis Print, București, 2000.
17. Stinger, M., (coord.), *Ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din aria curriculară Om și Societate, învățământ liceal*, Editura Aramis Print, București, 2000.
18. Tănase, G., *Metodica predării-învățării istoriei în școală*, Editura Spiru Haret, Iași.
19. <https://istoriesinumismatica.wordpress.com/>, data ultimei accesări: 20 iulie 2022.
20. <http://dacica.ro/aurora/templul-mare-circular-sarmizegetusa-regia/>, data ultimei accesări: 20 iulie 2022.
21. <http://rdcnroman.blogspot.com/2013/02/organizarea-sociala-geto-dacilor-in.html>, data ultimei accesări: 20 iulie 2022.
22. http://www.encyclopedia-dacica.ro/?option=com_content&view=article&id=785%26Itemid=465, data ultimei accesări: 20 iulie 2022.

Proiectarea unei lecții de comunicare/însușire de noi cunoștințe

prof. Buțincu Irina
Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Iași

Lecția de acest fel are un obiectiv foarte clar: însușirea de cunoștințe. Tipul de lecție are o structură asemănătoare cu lecția mixtă, dar etapele caracteristice acestuia (verificare, sistematizare, fixare) au o pondere mult mai mică, accentul fiind pus pe etapa comunicării de noi cunoștințe.

În proiectarea acestei lecții s-a acordat o foarte mare atenție selectării surselor (texte cu conținut istoric, hărți, materiale audio, materiale video), astfel încât să fie implicați și sprijiniți simultan elevi cu stiluri diferite de învățare și cu diferite tipuri de inteligențe, și s-a ținut cont de modalitatea prin care lecția poate contribui la dezvoltarea gândirii critice, a limbajului, a imaginației și a autonomiei elevilor.

Activitățile de învățare și sarcinile de lucru propuse susțin învățarea activă, profesorul având doar rol de îndrumător pentru elevi cu scopul de a-i învăța cum să învețe, prin selectarea și prelucrarea corectă a informațiilor din surse, prin formularea de opinii argumentate, prin manifestarea curiozității și prin exersarea capacității de comunicare scrisă și orală.

Proiect didactic

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a V-a

Profesor:

Unitatea de învățare: *Geto-dacii*

Conținuturi vizate:

Geții și dacii. Rânduiești, obiceiuri, credințe

Tipul lecției: dobândire de noi cunoștințe

Locul de desfășurare: clasa virtuală

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice: exerciții de lectură a hărților istorice

2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric: identificarea termenilor istorici în texte diferite; elaborarea unor enunțuri simple/texte utilizând termeni istorici; completarea unor texte lacunare folosind termenii adecvați dintr-o listă dată

2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice: identificarea informațiilor oferite de surse cu privire la un fapt istoric; descrierea unor surse referitoare la un fapt istoric, pe baza unui plan dat

4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării: accesarea informațiilor oferite de internet; rezolvarea unor sarcini de lucru utilizând prezentări multimedia

Competențe derivate:

Cognitive	Formative	Atitudinale
<p>C1 - Localizarea pe hartă a teritoriilor locuite de traci, geți, daci, greci, sciți, celți</p> <p>C2 - Folosirea corectă, în prezentări scrise sau orale, a termenilor: <i>geți, daci, tarabostes, comati, dava, murus dacicus</i></p>	<p>C3 - Extragerea informațiilor din surse istorice, pe baza unui plan de idei dat</p> <p>C4 - Descrierea cetății Sarmizegetusa, pe baza surselor multimedia</p> <p>C5 - Completarea unui text lacunar, utilizând aplicații digitale</p>	<p>C6 – Formularea unei opinii referitoare la ritualurile religioase ale geto-dacilor</p>

Resurse materiale	Metode didactice
<p>Texte cu conținut istoric, fișă de lucru, PPT</p> <p>Manuale digitale</p> <p>Laptop, aplicația digitală LearningApps (https://learningapps.org/display?v=p3902towt21)</p>	<p>Învățarea prin descoperire, conversația euristică, explicația, dezbateră, lucrul cu manualul, exercițiul, descrierea</p>

Bibliografie:

1. Cucuș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
2. Djuvara, N., *O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*, Editura Humanitas, București, 2002.
3. Ochescu, M., *Caiet de istorie pentru clasa a V-a*, Editura Art Educațional, București, 2014.
4. Oprea-Crenguță, L., *Strategii didactice interactive*, Editura didactică și pedagogică, București, 2009.
5. Pop, I.-A., *Istoria ilustrată a românilor pentru tineri*, Editura Litera, București, 2018.
6. Rotundu, E., Tomescu-Stachie, C., *Istorie – Manual pentru clasa a V-a*, Editura Corint, București, 2017.
7. Soare, C., A., Cojocaru, D., A., Grozav, G., Pavelescu, A., *Istorie – Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Art Klett, București, 2020.
8. Stan, M., *Istorie – Manual pentru clasa a V-a*, Editura Litera, București, 2017.
9. Stoica, S., Becheru, D., S., *Istorie – Manual pentru clasa a V-a*, Editura CD Press, București, 2017.

Scenariu didactic

Momentele lecției	C.S./C.D.	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
1. Moment organizatoric (1 minut)		Pregătirea și dispunerea materialului didactic necesar	Se pregătesc pentru lecție Salutul Notarea absențelor	Conversația	Laptop Videoproiector	Online Sincron	
2. Captarea atenției (2 minute)	1.3. C1	Prezintă harta teritoriilor locuite de traci și întreabă elevii dacă recunosc spațiul geografic.	Elevii recunosc pe hartă teritoriul actual al României și observă locuitorii acestuia din Antichitate	Conversația	PPT (slide 2) <i>Anexa 2</i>	Online Sincron Activitate frontală	Observația sistematică
3. Anunțarea temei (1 minut)		Anunță începerea unui nou capitol, în care se va discuta despre locuitorii din Antichitate ai teritoriului țării noastre de astăzi, despre originea geto-dacilor, modul de organizare politic și social, ocupații, religie etc.	Notarea datei și a titlului în caiete	Explicația		Online Sincron Activitate frontală	
4. Dirijarea învățării (34 minute)	2.2. C3	Pentru a descoperi toate aceste elemente, din civilizația geto-dacilor, se va rezolva o fișă de lucru. Prezintă fișa de lucru și modalitatea de rezolvare. Pe baza răspunsurilor date de elevi, completează schema lecției cu informații legate de origine,	Elevii citesc textul din fișa de lucru și identifică informațiile necesare pentru rezolvarea cerințelor 1-4 Numiți de către profesor, răspund, pe rând, pentru a rezolva cerințele; Elevii notează schema lecției în caiete (<i>Anexa 1</i>)	Învățarea prin descoperire Conversația	Fișă de lucru; Text cu conținut istoric <i>Anexa 2</i>	Online sincron	Observația sistematică

Momentele lecției	C.S./ C.D.	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
	1.3. C1	<p>nume, limba vorbită, teritoriul pe care au locuit și popoare învecinate</p> <p>Prezintă harta teritoriului locuit de geți și daci și solicită elevilor să observe regiunile în care locuiau dacii și cele în care locuiau geții</p> <p>Pe baza răspunsurilor date de elevi, completează schema lecției cu informații legate de organizarea politico - socială și ocupațiile geto-dacilor</p> <p>Prezintă materialul audio despre zidul dacic</p> <p>Prezintă filmul <i>Lumea geto-dacilor</i> și solicită elevilor să urmărească și să identifice centrul politic și religios al geto-dacilor</p>	<p>Elevii observă că dacii locuiau în interiorul arcului carpatic, iar geții în regiunea cuprinsă între Munții Carpați, Dunăre și Marea Neagră</p> <p>Elevii rezolvă cerințele 5, 6, 7 din fișa de lucru</p> <p>Elevii completează schema lecției în caiete</p> <p>Elevii prezintă răspunsul și completează schema lecției în caiete</p>	<p>Observația</p> <p>Dezbateră</p> <p>Conversația euristică</p> <p>Explicația</p> <p>Învățarea prin descoperire</p> <p>Învățarea prin descoperire</p>	<p>PPT (slide 3) <i>Anexa 3</i></p> <p>Fișă de lucru <i>Anexa 2</i></p> <p>PPT (slide 4) <i>Anexa 3</i></p> <p>PPT (slide 5) <i>Anexa 3</i></p> <p>Material video</p> <p>Manual digital</p> <p>Editura Litera (p. 93)</p>	<p>Activitate frontală</p>	
	2.2. C4	<p>În urma răspunsurilor elevilor, completează schema lecției</p> <p>Prezintă elevilor imagini cu ruinele cetății Sarmizegetusa și îi îndeamnă să le descrie</p> <p>Corectează și intervine acolo unde este cazul</p> <p>Pentru a afla informații despre religia geto-dacilor, prezintă materialul audio și le cere elevilor</p>	<p>Elevii prezintă imaginile din propria perspectivă</p> <p>Elevii răspund cerințelor și completează schema lecției în caiete</p>	<p>Descrierea</p> <p>Învățarea prin descoperire</p>	<p>PPT (slide 6) <i>Anexa 3</i></p>	<p>Activitate frontală</p>	<p>Observația sistematică</p>

Momentele lecției	C.S./C.D.	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
	2.2. C3	să identifice o caracteristică a religiei geto-dacilor și zeul suprem al acestora Completează schema lecției cu informații legate de religia geto-dacilor					
5. Atingerea performanței (5 minute)	2.1. C6	Prezintă <i>Sursa 6</i> din manual: <i>Învățăm direct din izvoare istorice</i>	Elevii citesc textul și apoi își prezintă opiniile referitoare la ritualul religios prezentat în sursă	Conversația euristică Lucrul cu manualul	Manual Editura CD Press (p. 92)	Activitate frontală	Observația sistematică
6. Asigurarea retenției și a transferului (5 minute)	4.2. C5	Prezintă exercițiul, care constă în completarea unui text lacunar folosind aplicații digitale, și distribuie link-ul în chat	Accesează link-ul și rezolvă individual	Exercițiul	Learning Apps https://learningapps.org/display?v=p3902towt21	Online Sincron Activitate individuală	Autoevaluarea
7. Tema pentru acasă (1 minut)	2.1. C2	<i>De vizionat filmul din PPT, slide 7. Pe baza informațiilor din sursă, scrieți un text de aproximativ 5-10 rânduri în care să prezentați modul de viață al geto-dacilor</i>	Notează tema Ascultă explicațiile	Explicația	PPT (slide 7) <i>Anexa</i>		
8. Aprecieri (1 minut)		Formularea unor aprecieri despre desfășurarea lecției Elevii sunt încurajați și apreciați		Explicația		Activitate frontală	

Anexa 1
Schema lecției

Geto-dacii: rânduieii, obiceiuri, credințe

Geții și dacii:

- informații despre origine lor:
 - de la Herodot și Strabon;
 - fac parte din neamul tracilor;
 - locuiau la Nord de Dunăre;
 - vorbeau aceeași limbă și aveau obiceiuri comune.
- numiți:
 - *geți* în izvoarele grecești (sec. V î.Hr.);
 - *daci* în izvoarele romane (sec. I î.Hr.).
- organizare:
 - triburi și uniuni de triburi;
 - conducerea: căpetenii cu atribuții militare;
 - locuințe: case din lemn și chirpici, bordeie;
 - cetățile geto-dacilor se numeau *dava*; erau apărate de zidul dacic (*murus dacicus*).
- clase sociale:
 - tarabostes (nobili);
 - comati (oameni de rând);
 - sclavi.
- ocupații:
 - agricultura;
 - comerțul;
 - meșteșugurile (pricepuți în prelucrarea metalelor);
- centru politic și religios: Sarmizegetusa Regia (Munții Orăștiei);
- religie politeistă, având ca zeu suprem pe Zalmoxis (sau Zamolxis).

Anexa 2
Fișă de lucru

Geto-dacii: rânduieii, obiceiuri, credințe

Folosind informații din următoarea sursă istorică, rezolvați cerințele:

*Teritoriul României de azi a fost locuit încă din Preistorie. În urmă cu aproximativ 4000 de ani, tracii, popor de origine indo-europeană, s-au stabilit atât la nord, cât și la sud de Dunăre. Cu timpul, din rândul acestora s-au desprins geții și dacii. Locuitorii antici din spațiul românesc erau numiți **geți** în izvoarele scrise grecești (Herodot, sec. V î.Hr.) și **daci** în cele romane (Iulius Caesar, sec. I î.Hr.). Geograful Strabon ne spune că geții și dacii vorbeau aceeași limbă.*

*Geto-dacii se ocupau cu agricultura, păstoritul, meșteșugurile și comerțul. Ei erau organizați în triburi conduse de căpetenii cu atribuții militare. Cetățile geto-dacilor, numite *dava*, erau construite pe locuri înalte, fiind fortificate cu ziduri din pământ sau din piatră. Oamenii liberi formau marea parte a populației. Locuitorii de rând erau numiți comati sau capillati („cei pletoși”). Nobilii, care purtau o căciulă pe cap, erau numiți tarabostes sau pileati, în limba latină (de la „pileum” = „căciulă”, „cușmă”). În vecinătatea geto-dacilor s-au aflat, în Antichitate, numeroase alte populații: grecii, în orașele Histria, Tomis și Callatis, tracii sudici, celții, sciții etc.*

(după Neagu Djuvara, *O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*)

1. Identificați doi autori antici care ne oferă informații despre geți și daci.
2. Precizați originea geto-dacilor și teritoriul pe care au locuit.
3. Identificați numele locuitorilor antici ai spațiului românesc în izvoarele istorice.
4. Selectați din text informația referitoare la limba vorbită de geți și daci.
5. Menționați ocupațiile geto-dacilor.
6. Precizați modul de organizare al geto-dacilor și categoriile sociale prezentate în text.
7. Identificați o caracteristică a cetăților geto-dacilor.

Geto-dacii - rânduieii, obiceiuri, credințe

Clasa a V-a
Profesor: Irina Buțincu

Slide 2

TERITORIILE LOCUITE DE TRACI

Răspândirea tracilor

Sursă hartă: Manual, clasa a VIII-a, Ed.Art Klett, p.26

Slide 3

Sursă hartă: Manual, clasa a V-a, Ed.Litera, p.91

Legendă

- Daci, geți** Locuitori în Antichitate, în spațiul românesc
- Traci** Populații învecinate cu geții și dacii
- Sarmizegetusa Regia** Populații învecinate cu geții și dacii
- Așezări ale geto-dacilor**

Slide 4

ZIDUL DACIC

Mă informez

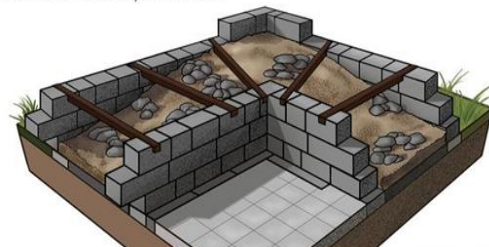
Murus dacicus

Geto-dacii au dezvoltat o tehnică proprie de construire a zidurilor ce apărau cetățile lor. Acest sistem complex a fost numit *murus dacicus* (adică „zid dacic“). Zidul era construit prin așezarea unor blocuri de piatră față în față. Spațiul dintre cele două șiruri de piatră era umplut cu pământ și piatră sfărâmată, iar din loc în loc erau amplasate grinzi din lemn, cu rolul de a stabili structura.

Murus dacicus, reconstituire

Murus dacicus,
cetatea Costești-Blidaru

Sursă material audio: Manual digital, clasa a VIII-a, Ed.Art Klett, p.29

Slide 5

LUMEA GETO-DACILOR

Sursă material video: Manual digital, clasa a V-a, Ed. Litera, p. 91

Slide 6

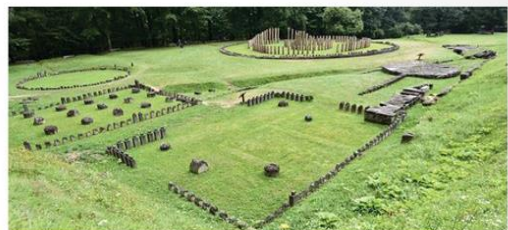
RELIGIA GETO-DACILOR

Mă informez

Religia geto-dacilor

Ritualurile religioase se desfășurau în temple sau sanctuare de formă patrulateră sau circulară. La Sarmizegetusa s-au descoperit șapte sanctuare, între care și un mare sanctuar circular. Alături de acesta se mai află un ansamblu rotund, alcătuit din plăci de andezit așezate ca niște raze, în jurul unui centru. Aspectul acestei construcții i-a adus numele de „soarele din piatră“.

Sanctuarele de la Sarmizegetusa

Disc solar, Sarmizegetusa

Sursă material audio: Manual digital, clasa a VIII-a, Ed.Art Klett, p.27

Slide 7

ELEMENTE ALE CIVILIZAȚIEI GETO-DACILOR

Sursă material video: Manual digital, clasa a VIII-a, Ed. Litera, p. 32

Proiectarea unei lecții ce încurajează creativitatea elevilor

prof. Mercaș Hariclea Monica
Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani

Observații

În literatura didactică este definită drept lecția care încurajează, valorifică și dezvoltă, în cel mai înalt grad, originalitatea, inventivitatea și creativitatea elevilor. Variante de lecții de creație: lecția bazată pe exerciții creative, lecția bazată pe elaborarea de proiecte creative pentru elevi; lecția bazată pe mijloace multimedia; lecția de creație tehnică; lecția bazată pe metode de stimulare a creativității individuale și de grup⁴.

Acest tip de lecție poate fi organizat sub formă de ateliere în contexte ca *Școala altfel* sau *Ziua porților deschise*, în cadrul orelor la dispoziția profesorului etc. În desfășurarea lecției pot fi implicați, în funcție de tipul de activitate ales, toți elevii clasei sau doar o parte dintre aceștia.

Proiect de lecție

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a V-a

Profesor:

Unitatea de învățare: *Civilizația islamică*

Unitatea de conținut: *Civilizația și cultura arabă*

Tipul lecției: lecție de creație

Locul de desfășurare: sala multimedia

Timp alocat: o oră

Competențele specifice:

2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice;

2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite;

3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru;

3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice.

Competențe derivate:

Cognitive	Formative	Atitudinale
<i>C1 Să plaseze în timp și spațiu evenimentele și faptele istorice specifice temei: nașterea și moartea lui Mahomed, Hegira, dinastiile Omeiazilor și Abassizilor etc.</i> <i>C2 Să utilizeze în mod adecvat termenii specifici temei în cadrul atelierelor propuse: moschee, Kaaba, souk etc.</i>	<i>C4 Să ilustreze, în cadrul unor proiecte tematice, aspectele cele mai importante ale civilizației arabe</i> <i>C5 Să identifice și să organizeze într-un tabel, pe domenii, folosind sursele date, principalele realizări ale civilizației arabe</i>	<i>C6 Să aprecieze rolul pe care l-au avut învățații lumii arabe la dezvoltarea științei și răspândirea acesteia în Europa</i>

⁴ Ionescu, M., Bocoș, M., *Tratat de didactică modernă*, Editura „Paralela 45”, Pitești, 2009, p. 315.

<i>Cognitive</i>	<i>Formative</i>	<i>Atitudinale</i>
<i>C3 Să cunoască cele mai importante realizări științifice, literare și artistice ale civilizației arabe</i>		

<i>Resurse materiale</i>	<i>Metode didactice</i>
<i>- fișe de lucru cu exemple de realizări islamice; fragmente din „1001 de nopți” și alte cărți reprezentative pentru literatura arabă; numerele 1-9 scrise pe fișe; imagini cu moschei arabe celebre; albume de artă arabă; formule de algebră scrise pe o fișă; imagini cu dispozitive medicale realizate de arabi; cafea; parfum; joc de șah; organizator grafic; animații; - aplicațiile Wordwall, Canva, Escape game sau oricare alta cunoscută și utilizată de elevii participanți.</i>	<i>- ateliere/joc de rol; - Știu - Vreau să știu - Am învățat; - conversația; - modelarea; - proiectul.</i>

Tipul de organizare a activității: frontală, pe grupe și individuală.

Bibliografie:

Manuale digitale pentru clasa a V-a, consultate la sursa <https://www.manuale.edu.ro/>, accesat la data 25 august 2022.

<https://study.com/academy/lesson/muslim-learning-scientific-artistic-medical-literary-accomplishments.html>, accesat la data 25 august 2022.

<https://www.culturadata.ro/wp-content/uploads/2019/10/Bazele-muzeologiei-suport-de-curs-modulul-1.pdf>, accesat la data 25 august 2022.

Scenariu didactic

Observații

Acesta este un plan de lecție care își propune să-i antreneze pe elevi într-o serie de activități interactive prin care să descopere și să valorifice în mod creativ, în funcție de interesele și abilitățile fiecăruia dintre ei, realizările matematice, științifice, literare și artistice ale lumii musulmane. Activitatea se va desfășura sub forma unor ateliere cu tematică și mod de organizare specific. Am optat pentru sugerarea unor activități, dar, în funcție de preferințele și aptitudinile elevilor, atelierelor se pot axa pe alte aspecte ale civilizației islamice (muzică, artă, jocuri, etc.).

Sucesiunea momentelor lecției

1. Evocarea

Activitatea se va desfășura pe parcursul a trei săptămâni (două pentru organizare și una pentru prezentare). Prima etapă vizează dobândirea/organizarea informațiilor privind civilizația arabă. Pentru a vedea care e nivelul cunoștințelor și experiențelor anterioare ale elevilor despre lumea arabă putem folosi metoda *Știu - Vreau să știu - Am învățat*. Informațiile dobândite în acest mod ne permit să gestionăm mai bine materialele și activitățile din etapă următoare.

2. Realizarea sensului

Rugați elevii să acceseze videoclipurile și documentele încărcate în fișierul dedicat disciplinei de pe Teams/Google drive/alte mijloace de stocare aferente lecției și să descrie realizări științifice, artistice, medicale și literare specifice lumii arabe. Dacă elevii nu au acces

la tehnologie, individual sau în grup mic, tipăriți informațiile pe fișele de lucru. Puneți materialele la dispoziția elevilor din fiecare grupă.

În prima săptămână, fiecare grupă realizează un portofoliu, pe baza surselor puse la dispoziție sau a altor surse, pe tema repartizată de profesor.

După etapa de documentare, de realizare a portofoliului și de vizionare a unor surse istorice în care sunt prezentate aspectele vizate de temă, profesorul le indică noua activitate în care vor fi implicate grupele. Numărul de grupe va fi determinat de numărul elevilor implicați în activitate.

În a doua etapă a activității elevii vor lucra în cadrul atelierelor. Sarcinile de lucru vor fi diferite, fiecare grupă realizând un alt produs/atelier. Grupele se vor forma în funcție de opțiunile și abilitățile elevilor din clasă. Se recomandă ca numărul participanților să nu depășească 4 elevi/ activitate, pentru a eficientiza activitatea acestora, repartizarea corectă a sarcinilor, implicarea tuturor membrilor echipei în activitățile propuse. După formarea grupelor, profesorul va distribui fișele cu sarcinile de lucru, cu sugestii de realizare, materialele necesare, va preciza timpul pe care îl vor avea la dispoziție elevii pentru elaborarea și prezentarea activităților.

Sugestii de atelier:

Atelierul unui alchimist

Poveștile Șeherezadei

Călători faimoși

O zi de Ramadan

Pelerinaj la Mecca

O zi la bazar sau cum să-ți faci reclamă în Suqul arab

Voi prezenta în cele ce urmează modul în care pot fi abordate câteva dintre acestea:

a. Atelierul unui alchimist

Elevii vor amenaja, pornind de la informațiile dobândite în orele anterioare, imaginea atelierului unui alchimist arab: imagini, obiecte inventate de arabi, dar folosite și astăzi, produse ale științei arabe etc.

Sugestii de realizare:

Organizați obiectele și imaginile selectate sub forma unei expoziții cu tema ***Atelierul unui alchimist***, respectând regulile precizate în fișa de lucru ce însoțește materialul.

Imaginați-vă, pe rând, că sunteți ghidul acestei expoziții care include obiecte semnificative pentru știința arabă. Alegeți unul dintre obiecte și prezentați-l vizitatorilor. Aveți în vedere următoarele aspecte:

1. Ce aspecte referitoare la știința arabă ilustrează acesta? Menționează două dintre acestea.
2. Alege un cărturar arab faimos și descrie, în trei fraze, obiectul din perspectiva acestuia.
3. Răspunde la întrebările colegilor cu privire la obiect.

Atenție! În calitate de ghid trebuie să utilizezi corect termenii istorici, să ai o prezentare coerentă și să folosești coordonatele temporale și spațiale în mod adecvat.

b. Poveștile Șeherezadei

Pornind de la fragmentele din ***1001 și una de nopți*** selectate anterior de către profesor, de la ***Poveștile lui Nastratin Hoge*** și cronicile arabe, realizați un fragment de cronică/o

scurtă poveste pe care să-l/s-o ilustrați ulterior, fie sub forma unei scurte dramatizări, fie a unui filmuleț sau colaj.

Intrați în pielea scriitorilor vremii, folosiți materiale și unelte de scris specifice!

c. O zi la bazar sau cum să-ți faci reclamă în Suqul arab

Atelierul pleacă de la sensul pe care termenul de *bazar* l-a avut la origine. Astfel, *bazar* este un cuvânt de origine persană (*bāzār*, بازار) care desemnează un loc destinat schimburilor comerciale. Fiind o instituție specifică lumii islamice, bazarul denumește un ansamblu structural acoperit, format din tarabe și clădiri legate între ele prin străzi, unde se comercializează diverse mărfuri. Cu toate că, în lumea persană, existau și înainte de apariția islamului diverse străzi pe care se aflau magazine sau tarabe cu mărfuri, bazarul în forma sa de astăzi este un produs al interacțiunii lumii persane cu cea islamică începând de dinaintea anului 1000. Bazarul iranian are la origine ceea ce, în lumea arabă, este numit *sūq*.⁵

Sugestii de realizare:

Imaginați-vă că sunteți negustori și vă vindeți produsele într-un suq oriental. În acest spațiu au pătruns produse care au influențat considerabil modul de viață din Orient, dar care au ajuns apoi în lumea europeană: caisele, piersicile, șahul, cafeaua, parfumul etc. Elevii din această grupă vor avea drept sarcină să identifice și ulterior să aleagă câteva astfel de produse și să le prezinte într-o reclamă originală, dar care să surprindă originea, povestea produsului și rolul acestuia astăzi.

Modalități de realizare: scurt clip/desen clasic/colaj/format electronic etc.

Tips

Includeți degustarea unor produse specifice!

O hartă altfel! Realizați o hartă a lumii pe care să plasați produsele/alimentele originare din Islam. Folosiți în acest scop aplicația Wordwall.

3. Reflecția

Prezentarea atelierelor. La începutul acestora rugați elevii să-și ia foaia de observație și să completeze secțiunea corespunzătoare temei parcurse, pe măsură ce fiecare echipă își prezintă materialele. Odată ce elevii au văzut toate materialele realizate în cadrul atelierelor, rugați-i să se adune și să discute despre descoperirile lor.

Puteți utiliza întrebările de mai jos pentru a ghida discuția.

Ce putem spune despre oamenii din perioada respectivă?

Dar despre valorile civilizațiilor islamice medievale?

Cum credeți că ne influențează astăzi realizările/descoperirile arabilor?

La final, cereți-le elevilor să completeze un exercițiu de tipul „Cinci degete”. În cadrul acestuia elevii își trasează mâinile pe o bucată de hârtie. În zona palmei vor scrie subiectul lecției: *Civilizația și cultura arabă*. În cele patru spații ale degetelor, vor nota un lucru pe care l-au învățat despre subiectul pe care l-au explorat în timpul lecției. În spațiul pentru degetul mare, cereți-le să scrie o întrebare pe care o mai au despre acest subiect. La final, rugați elevii să-și împărtășească răspunsurile, părerile despre temă și să aprecieze activitatea colegilor.

⁵ https://ro.wikipedia.org/wiki/Bazar#S%C5%ABq_%C3%AEn_spa%C8%9Biul_arab, accesat la data 25 august 2022.

Fișe de lucru - Exemple

Atelierul unui alchimist - Reguli de amenajare

- Expuneți obiectele în funcție de tema pe care o ilustrează (matematică, chimie, alimentație etc.)
- Însoțiți fiecare exponat de o fișă care să cuprindă o scurtă prezentare: când a apărut, cine l-a inventat, în ce zonă etc.
- Plasati obiectele mai mari în spate, cele mai mici în față
- Accesul la oricare dintre obiecte plasate în aceeași zonă să nu afecteze starea lui sau a celorlalte piese
- De regulă, obiectele se așază unele lângă altele. Nu se admit suprapuneri decât pentru documente, grafică (cel mult 10 piese)

Texte suport

A. „Am studiat medicina lui Hippocrate. Am parcurs tratatul de plante medicinale, am rezolvat formule de alchimie și am descoperit teoreme. Știu să vorbesc despre geometrie și sunt expertă în anatomie. Cunosc Tradiția și gramatica. Am scris chiar și lucrări de filosofie. Fixarea datelor în calendar, cercetarea stelelor nu are secrete pentru mine.”

(Fragment din *1001 de nopți*)

B. „În anul 830, califul al-Ma'mūn inițiază la Bagdad una dintre cele mai importante instituții culturale din istoria civilizațiilor: celebra „Casă a înțelepciunii”, care îndeplinea mai multe funcții: bibliotecă, instituție de învățământ, oficiu de traduceri. Aici se desfășoară o intensă activitate de traducere a moștenirii științifice și filosofice a antichității. Se traduc lucrări de medicină (Galenus, Hippocrate, Dioscoride), astronomie, matematică, geografie (Euclid, Ptolemeu, Arhimede), drept. În această perioadă, arabii au jucat un rol fundamental în transmiterea comorilor vechilor științe ale Occidentului și Orientului. Savanții de la Bagdad (arabi, indieni, iranieni, creștini sau sabeeni) studiază diverse domenii ale științei, inventează instrumente de observație și experimentare, întemeiază spitale. La Bagdad ia naștere algebra și o nouă știință a opticii. În această epocă de aur, științele ajung în Europa de la Bagdad, iar araba este adoptată în lume ca limbă a științelor. Ei sunt cei care au înființat primele farmacii, au întemeiat primele școli de farmacie și au alcătuit prima farmacopee.”

(*Story of cities: the birth of Baghdad*⁶)

C. „Locuitorii Bagdadului sunt de o mare diversitate. Pare că toată lumea are un cartier și un centru comercial aici. Mărfurile sunt aduse aici continuu, cu cel mai mic efort, din Orient și Occident, din regiunilor musulmane și nemusulmane. Mărfurile vin cu caravanele din India, din Tibet, din țările turcilor și Abisinia. Le obținem atât de ușor și atât de sigur, încât am putea crede că toate bunurile pământului sunt aduse aici, toate comorile lumii, toate binecuvântările universului.”

(Ibn Wadih Al Ya'qubi, *Livre des Pays*⁷)

⁶ <https://www.theguardian.com/cities/2016/mar/16/story-cities-day-3-baghdad-iraq-world-civilisation>, accesat la data 25 august 2022.

⁷ <https://en.calameo.com/read/0000279852bfc8390e926>, accesat la data 25 august 2022.

Proiectarea unei de formare de abilități și deprinderi

prof. Mercaș Hariclea Monica
Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani

Proiect de lecție

Data:

Clasa: a V-a

Unitatea de învățare: *Civilizația islamică*

Unitatea de conținut: *Apariția și expansiunea Islamului*

Tipul lecției: formare de abilități și deprinderi

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

- 1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice;
- 2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric;
- 2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite;
- 3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice.

Competențe derivate

<i>Cognitive</i>	<i>Formative</i>	<i>Atitudinale</i>
<i>C1 Să plaseze în timp și spațiu evenimente și fapte istorice specifice temei: nașterea și moartea lui Mahomed, Hegira, dinastiile Omeiazilor și Abassizilor, cucerirea Spaniei, bătălia de la Poitiers etc.</i> <i>C2 Să utilizeze în mod adecvat termenii specifici temei în cadrul atelierelor propuse: moschee, Kaaba, Coran</i> <i>C3 Să plaseze corect pe hartă locul de origine al Islamului și principalele momente ale expansiunii arabe</i>	<i>C4 Să realizeze un organizator grafic pe care să fixeze momentele principale ale apariției și expansiunii Islamului, corelându-le cu alte evenimente deja studiate</i> <i>C5 Să compare, pe baza surselor date, arhitectura religioasă arabă cu cea creștină, stabilind asemănări și diferențe între acestea</i>	<i>C6 Să aprecieze modul în care apariția Islamului și invențiile savanților arabi din diferite domenii ne-au influențat viața</i>

<i>Resurse materiale</i>	<i>Metode didactice</i>
<i>- fișe de lucru cu texte adecvate; hărți; imagini și scurte filme/animații; schema de analiză a unui eveniment istoric/personalități.</i>	<i>- conversația euristică; - expunerea; - dezbateră; - problematizarea; - organizatorul grafic; - R.A.I.; - comparația.</i>

Tipul de organizare a activității: frontală, pe grupe și individuală.

Bibliografie:

<https://www.manuale.edu.ro/>, accesat la data 23 august 2022.

<https://i.imgur.com/RfeTd.jpg>, accesat la data 23 august 2022.

<https://stiintasacraislamica.wordpress.com/2016/07/19/arta-islamului-marea-moschee-umayyada-din-damasc/>, accesat la data 23 august 2022.

<https://study.com/academy/lesson/muslim-learning-scientific-artistic-medical-literary-accomplishments.html> (film privind apariția și evoluția Islamului), accesat la data 23 august 2022.

Scenariu didactic

Sucesiunea momentelor lecției

1. Moment organizatoric - prezența elevilor, pregătirea materialele didactice.

2. Anunțarea temei și a obiectivelor

Spuneți-le elevilor că vor învăța despre cultura și istoria islamică; împărtășiți prin metoda R.A.I. cunoștințele anterioare, apoi începeți lecția despre Mahomed și nașterea Islamului.

3. Efectuarea de exerciții și aplicații

Obs.: Exemplele de mai jos sunt orientative, ele pot fi adaptate în funcție de particularitățile clasei; acestea pot fi realizate în totalitate sau parțial în cadrul temei.

Activitatea 1 - vizează fixarea reperelor cronologice.

Sugestii de realizare:

La începutul orei, veți desena o axă cronologică pe tablă și le veți cere elevilor să o copieze în caiet. Axa are ca puncte de referință anul 1 d.Hr. și momentul actual. Precizați-le elevilor că vor urmări un scurt filmuleț care surprinde momentele esențiale ale apariției Islamului și califatului arab⁸. Pe măsură ce filmulețul rulează, elevii vor avea de completat pe propria axă anul și informațiile pe care le consideră importante. Elevii pot face cronologia mai creativă și atractivă prin adăugarea unor imagini în dreptul reperelor trecute pe axă. Când toți elevii au finalizat sarcina de lucru, cereți-le să-și prezinte creațiile în clasă și să discute despre imaginile alese. La final, se compară informațiile și se completează axa la tablă.

Le puteți cere să justifice de ce au notat anumite evenimente. Puteți completa axa cronologică cu alte evenimente relevante pe care le-au studiat deja în capitolele anterioare: apariția creștinismului, destrămarea Imperiului Roman, migrațiile etc.

Activitatea 2 vizează fixarea reperelor spațiale.

Sugestii de realizare:

În funcție de materialele de care dispuneți, puteți folosi harta digitală sau hărți ale lumii arabe surprinse în evoluția ei (**Fișa 1 și Fișa 2**) care vor fi distribuite fiecărui elev și vor deveni parte a portofoliului personal. În prima etapă, elevii vor identifica continentul și regiunea în care a luat naștere Islamul. Îi puteți întreba în ce mod consideră că zona geografică și caracteristicile ei au influențat modul de viață al arabilor.

În etapa următoare, elevii trebuie să identifice care teritorii, din ce zone geografice și când au fost cucerite de arabi. Precizați că se vor orienta după săgețile care apar pe hartă și după principalele puncte cardinale.

Vor compara cele două hărți și vor găsi explicații pentru culorile și dimensiunile diferite ale califatului arab.

⁸ <https://study.com/academy/lesson/muslim-learning-scientific-artistic-medical-literary-accomplishments.html> (film privind apariția și evoluția Islamului), accesat la data 23 august 2022.

La final vor primi o hartă mută (**Fișa 3**) pe care vor reconstitui extinderea califatului, civilizațiile cu care se învecinează și vor desena reperele importante din punct de vedere cultural/ religios/economic. În funcție de abilitățile pe care le au, dar și de tehnologia de care dispun și de ușurința cu care o folosesc, pot utiliza și instrumentele digitale. Între acestea, sugerăm Paint sau Wordwall datorită facilității lor.

Puteți folosi o serie de întrebări precum:

- Cum au fost conectați oamenii cu celelalte regiuni?
- Cu ce alte civilizații se învecinează?
- Ce efecte credeți că a avut această vecinătate pentru civilizația arabă?

Activitatea 3 vizează analiza monumentelor istorice, în acest caz, imaginea unei moschei. Am ales imaginea Marii Moschei din Damasc.

Sugestii de realizare:

Elevii vor lucra independent, pe baza unei fișe de analiză a imaginii (**Fișa 4**):

- Unde este plasată moscheea (loc central/izolat/între alte construcții)?
- Ce dimensiuni credeți că are? Ce materiale sunt utilizate?
- Înălțimea? forma?
- Analizați fațadele și interioarele. Cum sunt împărțite locurile pentru credincioși?
- Faceți o comparație cu bisericile creștine: ce elemente le diferențiază, ce considerați că au în comun?

Activitatea 4 vizează înțelegerea noțiunilor noi și utilizarea acestora în contexte diferite.

Sugestii de realizare:

Elevii pot lucra, pentru o mai mare eficiență, în echipe. Grupele se vor forma în funcție de opțiunile și abilitățile elevilor din clasă. Se recomandă ca numărul participanților să nu depășească 4 elevi/activitate, pentru a eficientiza activitatea acestora, repartizarea corectă a sarcinilor, implicarea tuturor membrilor echipei în activitățile propuse. Se distribuie fiecărei echipe un text în care trebuie să identifice cuvintele necunoscute care au legătură cu subiectul discutat. Se trec pe tablă toate cuvintele, se compară rezultatele iar, la final, se face o listă comună. Ulterior caută fiecare termen în dicționarul online și îl discută cu profesorul. Asociază termenii noi cu imaginile adecvate și caută 2-3 informații despre fiecare.

Pentru fixarea acestora, sugerăm două activități conexe: jocuri de scrabble care presupun utilizarea noilor cuvinte sau jocul de cărți la care vor utiliza cartonașe realizate în acest scop. Profesorul le arată pe rând cartonașele care conțin imagini și o serie de întrebări, fiecare echipă se consultă, răspunde pe rând. Câștigă echipa care a recunoscut cele mai multe imagini/a dat cel mai complex răspuns.

Activitatea 5 vizează identificarea unor personalități ale lumii islamice și înțelegerea rolului lor în epocă.

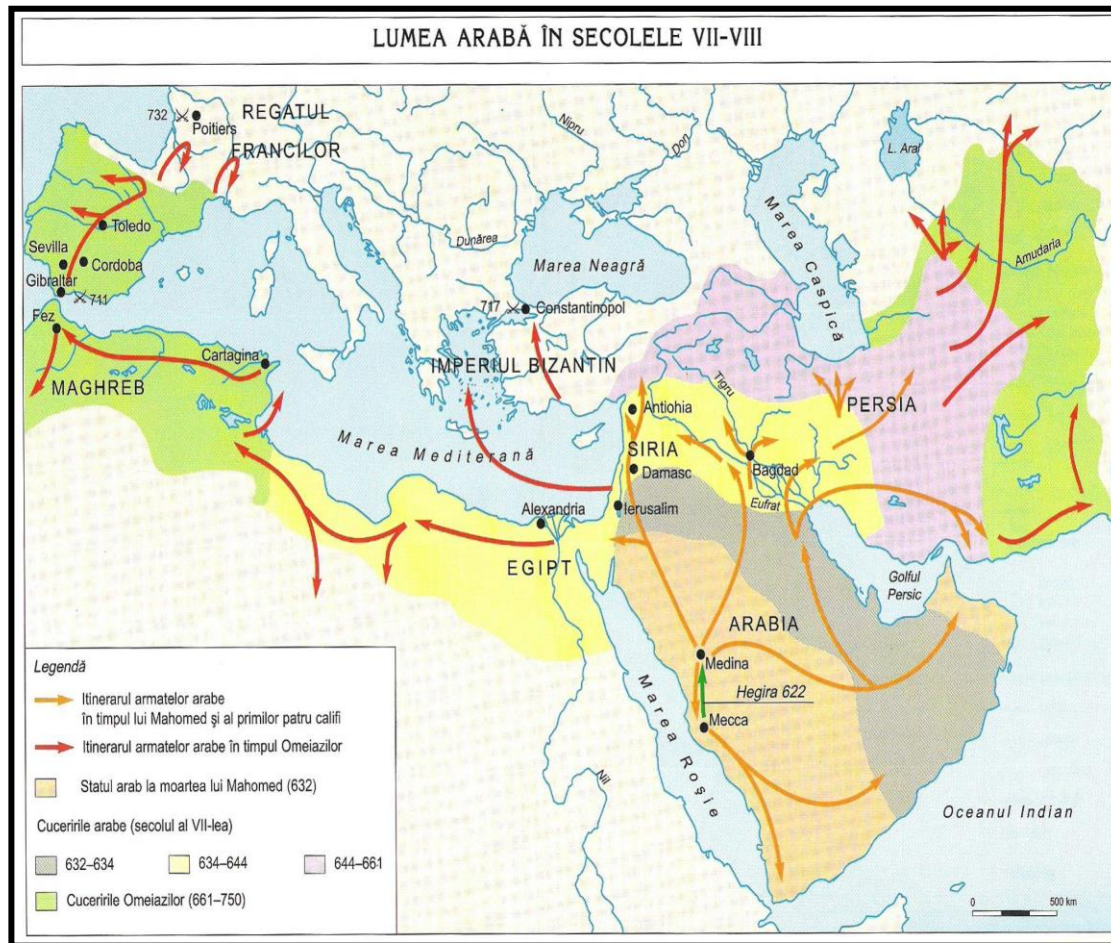
Sugestii de realizare:

Selectarea unor personalități laice/religioase reprezentative pentru civilizația lumea arabă și realizarea unui poster cu acestea care să plece de la schiță de analiză a personajului. Acestea pot fi comparate cu personalități din lumea creștină, identificând asemănările și deosebirile dintre ele.

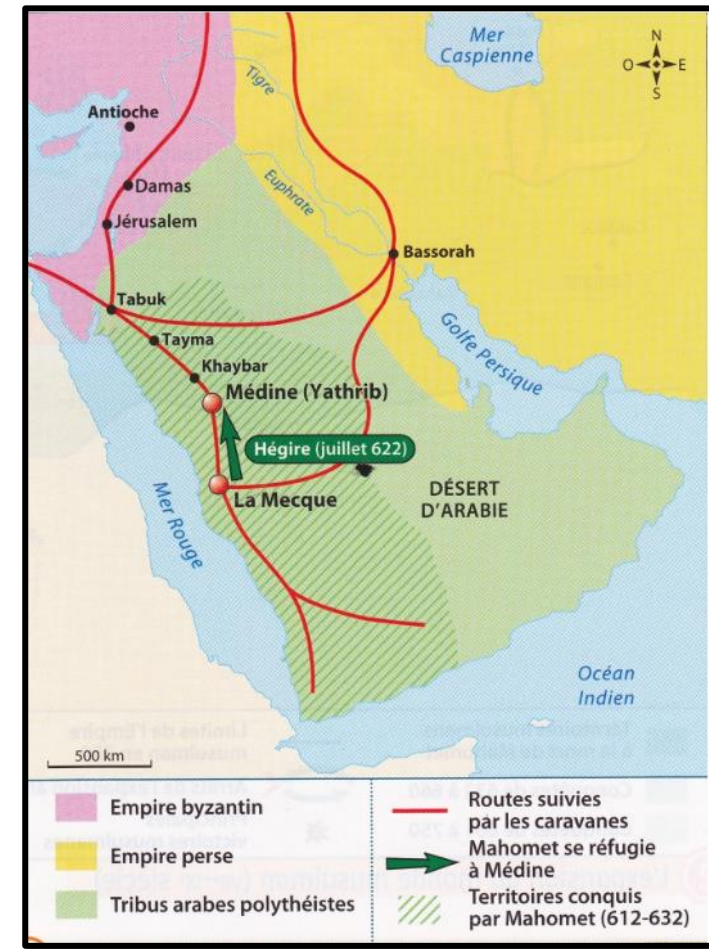
4. Concluzii și realizarea feedbackului

Pentru această etapă sugerăm folosirea metodei **Știu/Vreau să știu/Am învățat**. Utilizarea metodei în această etapă ne permite să ne formăm o imagine de ansamblu despre cunoștințele elevilor, nevoile de învățare ale acestora și să ne adaptăm ulterior demersul didactic. Se fac aprecieri referitoare la activitățile desfășurate în timpul lecției.

Fișa 1

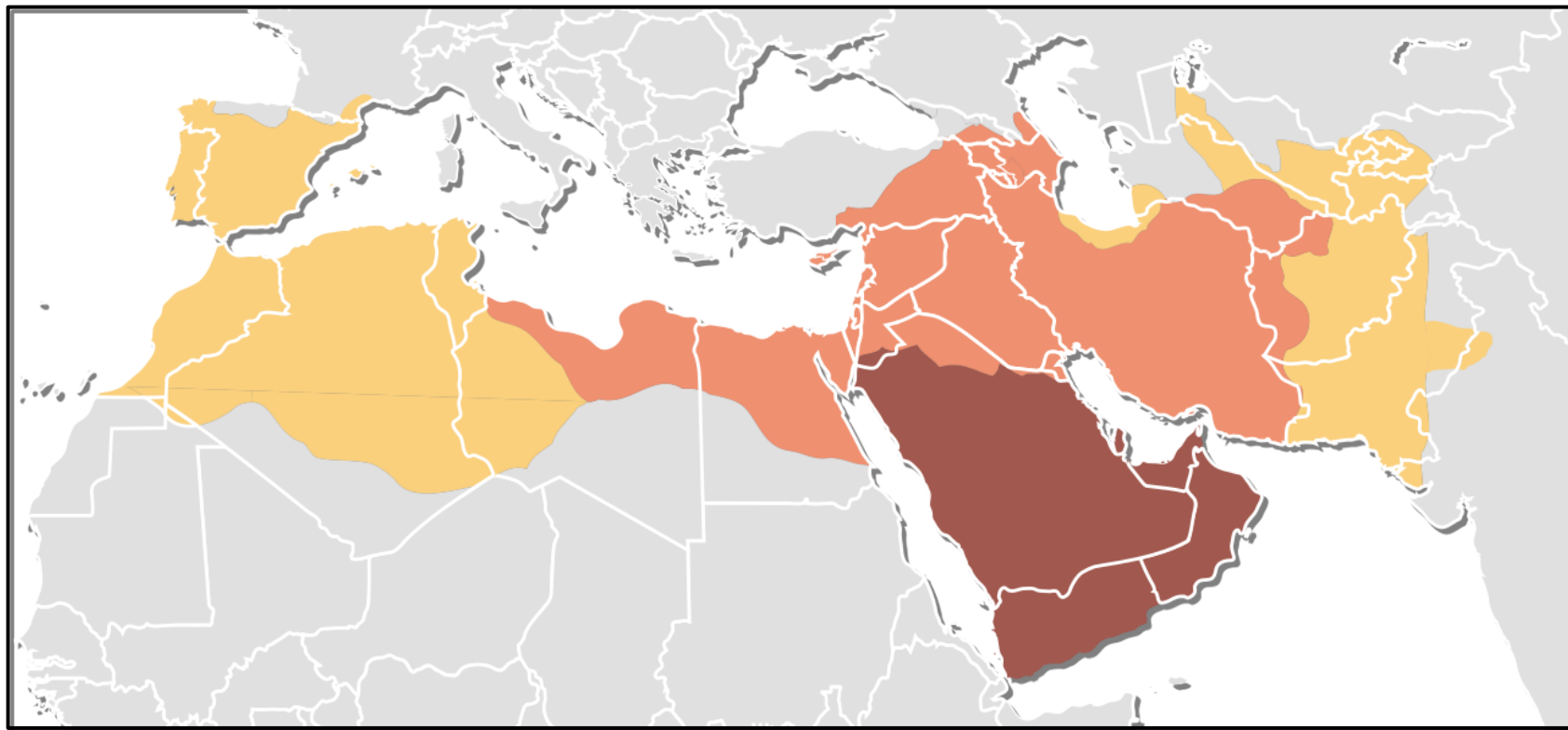

Fișa 2

1. Identificați, cu ajutorul legendei, teritoriile cucerite de arabi. În ce perioadă au fost cucerite?
2. Pe ce continente se află?
3. Comparați cele două hărți și găsiți explicații pentru culorile și dimensiunile diferite ale califatului arab.

Fișa 3

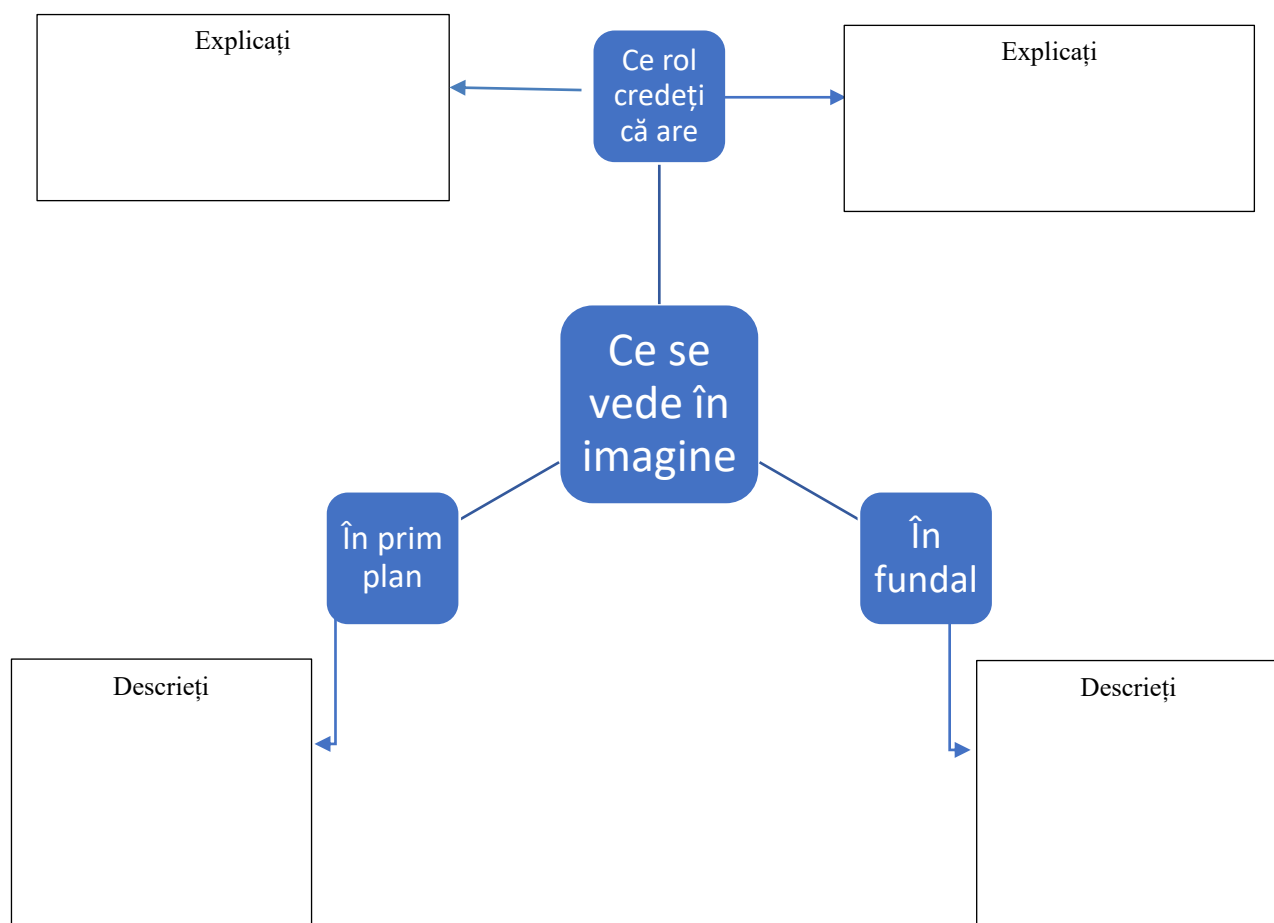

Harta mută

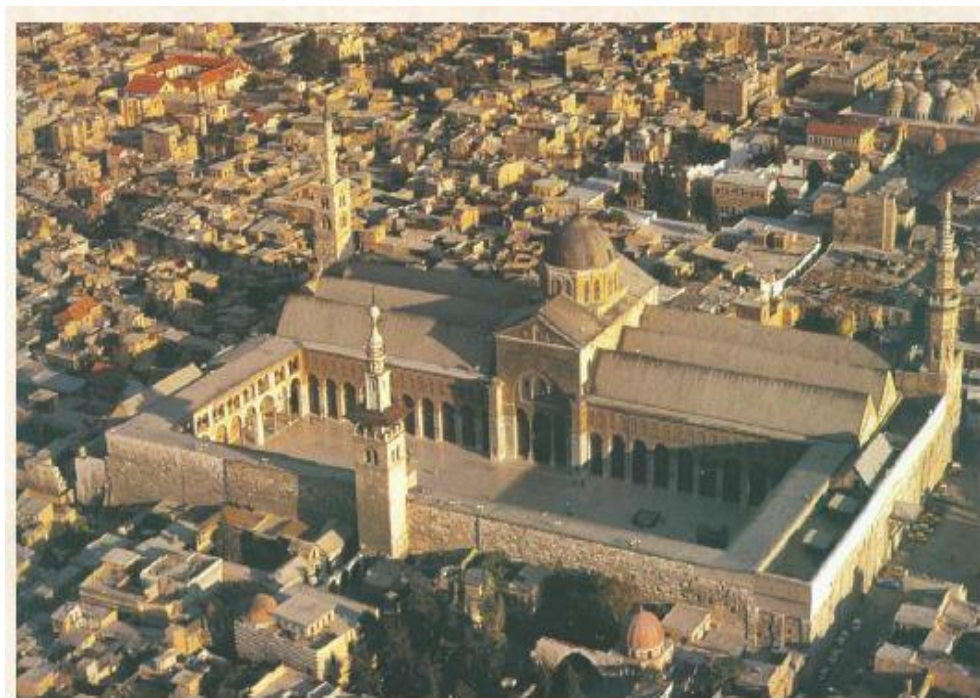
1. Reconstituiți pe hartă etapele expansiunii califatului arab.
2. Marcați pe hartă statele aflate în apropierea califatului arab.
3. Ilustrați, folosind aplicația wordwall/desene corespunzătoare, principalele invenții arabe dar și produsele pe care le-au introdus în Europa.

Sursa imaginilor:

<https://i.imgur.com/RfeTd.jpg> și <https://uneautrehistoire.blog4ever.com/l-arabie-au-debut-du-viiiie-siecle>, accesat la data 23 august 2022.

Fișa 4

Marea Moschee din Damasc

Lecția de individualizare și diferențiere

prof. Mercaș Hariclea Monica
Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani

Observații

Individualizarea instruirii presupune proiectarea și realizarea unor activități didactice educative adaptate particularităților individuale bio-psiho-socio-culturale ale fiecărui elev, cunoscute foarte bine în prealabil. Diferențierea instruirii presupune „adaptarea acțiunii instructiv-educative la particularitățile psiho-fizice ale fiecărui elev în parte pentru a asigura o dezvoltare integrală optimă și o orientare eficientă a aptitudinilor proprii, cu scopul integrării creatoare în activitatea socială”⁹.

Proiect de lecție

Data:

Clasa: a V-a

Unitatea de învățare: *Civilizația islamică*

Unitatea de conținut: *Cultura și civilizația arabă*

Tipul lecției: lecție de individualizare și diferențiere

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istoric

2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite

3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru

Competențe derivate:

<i>Cognitive</i>	<i>Formative</i>	<i>Atitudinale</i>
<i>C1 Să plaseze în timp și spațiu evenimente și fapte istorice specifice teme: nașterea și moartea lui Mahomed, Hegira, dinastiile Omeiazilor și Abassizilor, cucerirea Spaniei, bătălia de la Poitiers etc.</i> <i>C2 Să folosească limbajul specific în prezentarea unor personalități și monumente ale civilizației arabe</i>	<i>C3 Să identifice și să organizeze pe domenii principalele realizări ale artei și științei arabe</i> <i>C4 Să explice modul în care ne-au influențat de-a lungul timpului realizările civilizației arabe</i>	<i>C5 Să aprecieze valoarea realizărilor artistice ale lumii arabe</i>

<i>Resurse Materiale</i>	<i>Metode didactice</i>
- manualul de Istorie, clasa a VI-a; - fișe de lucru cu exemple de arhitectură islamică-moschei, palate, suq-uri; album de artă arabă, organizator grafic, animații, scurte documentare (3-5 minute); - aplicațiile Wordwall, Canva sau oricare alta cunoscută și utilizată de elevii participanți.	- conversația euristică; - jocul de rol; - acronimul; - creioanele; - știu-vreau să știu-am învățat; - organizator grafic - axa cronologică; - cubul.

⁹ <https://gradu.ro/cursuri/pedagogie/instruire-diferentiata-metode-si-procedee-462560>, accesat la 25 august 2022.

Tipul de organizare a activității: frontală, pe grupe și individuală.

Bibliografie:

Manuale digitale pentru clasa a V-a, consultate la sursa <https://www.manuale.edu.ro/>, accesat la 25 august 2022.

<https://stiintasacraislamica.wordpress.com/2016/07/19/arta-islamului-marea-moschee-umayyada-din-damasc/>, accesat la 25 august 2022.

<https://study.com/academy/lesson/muslim-learning-scientific-artistic-medical-literary-accomplishments.html>, accesat la 25 august 2022.

Scenariu didactic

Observații

Acesta este un plan de lecție care-și propune să-i antreneze pe elevi într-o serie de activități interactive prin care să descopere și să valorifice în mod creativ realizările artistice ale lumii musulmane, în funcție de interesele, ritmul, tipul de învățare, calitățile fiecăruia dintre ei. Am optat pentru sugerarea unor activități legate preponderent de arhitectura islamică, dar, în funcție de preferințele și aptitudinile elevilor, acestea se pot axa și pe alte aspecte ale civilizației islamice (muzică, literatură jocuri etc.).

Sucesiunea momentelor lecției:

1. Moment organizatoric - prezența elevilor, pregătirea materialelor didactice.

2. Anunțarea temei și a obiectivelor

Spuneți-le elevilor că vor învăța despre cultura și istoria islamică; împărtășiți cunoștințele anterioare.

3. Dirijarea învățării

Individualizarea și diferențierea se vor realiza în funcție de trei aspecte:

- sarcinile de lucru, care sunt structurate de la simplu la complex, asigurându-se atingerea competențelor de bază pentru toți elevii;

- experiențe de învățare (în funcție de tipul de învățare preponderent - vizual, auditiv, tactil; se vor utiliza resurse diferite: audio-video, fișe de lucru, imagini);

- modul de organizare învățarea se va realiza atât individual, cât și în grupuri eterogene, membrii grupurilor vor colabora, împărtășindu-și reciproc răspunsurile și completând fișele individuale.

Prima etapă a activității vizează dobândirea și organizarea informațiilor privind civilizația arabă. Rugați elevii să-și pregătească materialele din portofoliu fie în varianta online (acolo unde e posibil), fie în varianta clasică. Portofoliul cuprinde materiale asemănătoare din punct de vedere al conținutului, dar diferite ca formă de prezentare: scurte filmulețe/animații, imagini, fișe cu texte-suport. Puneți fiecare tip de material la dispoziția elevilor din fiecare grupă.

În a doua etapă a activității, elevii vor lucra în cadrul unor grupuri eterogene, formate din 4 elevi. Grupele se vor forma în funcție de modul de învățare, opțiunile și abilitățile elevilor din clasă. Se recomandă ca numărul participanților să nu depășească 4 elevi/grupă,

pentru a eficientiza activitatea acestora, repartizarea corectă a sarcinilor, implicarea tuturor membrilor echipei în activitățile propuse.

După formarea grupelor, profesorul le va distribui fișele cu sarcinile de lucru, cu sugestii de realizare, materialele necesare și va indica timpul pe care-l vor avea la dispoziție pentru elaborarea și prezentarea activităților. Sarcinile de lucru vor fi aceleași, organizate însă gradual, de la minim spre performanță. Elevii vor decide ce tip de material vor utiliza pentru realizarea sarcinilor (audio-video, imagini, text și imagine). Fiecare echipă primește o fișă (**Fișa 1**) care cuprinde sarcinile de lucru, organizate pe trei nivele de complexitate: ușor, mediu, dificil. Itemii vor fi elaborați în funcție de nivelul de pregătire al elevilor, atingând astfel competențele specifice propuse. În acest caz, am optat pentru structurarea sarcinilor pe trei nivele, după *metoda cubului*:

Primul nivel - descrie și compară;

Al doilea nivel - analizează și asociază;

Al treilea nivel - argumentează și aplică.

Într-o primă etapă, în timpul precizat, vor lucra individual. Ulterior, membrii echipei vor discuta răspunsurile, se vor ajuta în rezolvarea tuturor sarcinilor de lucru și își vor completa fișele individual. Pentru o mai bună organizare se va utiliza *metoda creioanele la mijloc*. Fiecare membru al echipei își va prezenta materialul, va răspunde la întrebările celorlalți, apoi va plasa creionul pe masă (bancă). Elevul care a luat cuvântul o dată nu mai are dreptul să intervină decât după ce toate creioanele se află pe masă (în acest moment fiind evident faptul că fiecare membru al grupului a avut prilejul să-și exprime punctul de vedere asupra temei dezbătute sau asupra problemei propuse spre rezolvare).

Rugați elevii să-și ia foaia de observație și să completeze secțiunea corespunzătoare temei parcurse, pe măsură ce fiecare echipă își prezintă materialele. Odată ce elevii au văzut toate materialele, rugați-i să se adune și să discute despre descoperirile lor.

4. Realizarea retenției și transferului

Pentru aceasta etapă a lecției se folosește *Acronimul*.

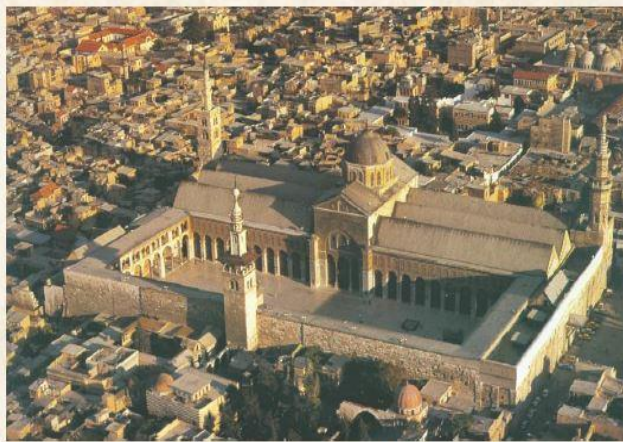
Se indică un termen care a fost discutat în cadrul capitolului și se notează pe tablă. Ulterior, elevii sunt rugați să asocieze fiecare literă a acestuia cu un element specific lumii arabe pe care l-au învățat pe parcursul orelor dedicate temei. Se oferă un exemplu: *Coran* unde litera A este asociată cu Allah. Se continuă până toți elevii dau răspunsurile găsite, iar profesorul le trece pe tablă, în dreptul fiecărei litere.

Ulterior vor asocia acest cuvânt cu un exemplu concret sau vor formula o propoziție cu caracter istoric în care să-l integreze.

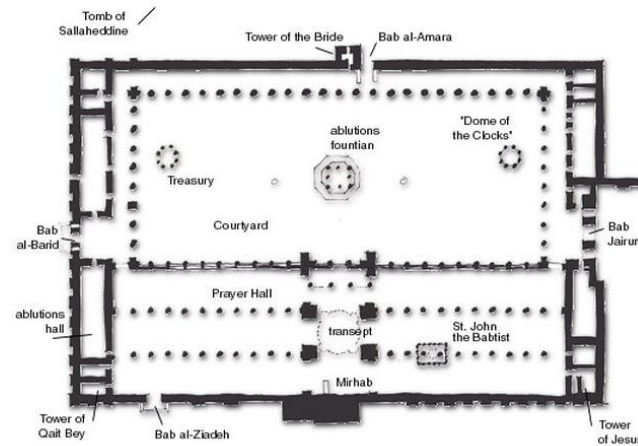
5. Tema pentru acasă

Elevii vor selecta o personalitate laică sau religioasă/alt monument reprezentativ pentru civilizația arabă și vor realiza o prezentare a acestuia. Pentru realizarea temei se poate folosi orice mijloc/tehnică cu care este familiarizat elevul.

Fișa 1

A. Marea moschee din Damasc (vedere aeriană și din interior)

B. Planul moscheii

Analizează imaginile și rezolvă sarcinile pe rând!

<i>Describe</i> În ce secol a fost construit monumentul? <hr/> Unde se află monumentul? <hr/> Din ce material este construit monumentul? <hr/> <i>Compară</i> Cu ce monumente studiate până acum seamănă moscheea? Precizează cel puțin 2. <hr/> <hr/>	<i>Analizează</i> Identifică părțile componente ale unei moschei pe baza sursei B. <hr/> <i>Asociază</i> Ce elemente specifice unei biserici creștine îi corespund? <hr/> <hr/> Marchează pe imaginea A, fiecare parte componentă a moscheii. La ce vă gândiți când vedeți imaginea? <hr/> <hr/>	<i>Aplică și argumentează</i> Ce rol crezi că avea clădirea din imagine? <hr/> <hr/> Găsește 2 argumente în favoarea afirmației tale! <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Bibliografie:

1. Adăscăliței, F., Bercea, M., Dumitrescu, D., și alții, *Elemente de didactică a istoriei*, Editura Nomina, Pitești, 2010.
2. Căpiță, L., Căpiță, C., Stamatescu, M., *Didactica istoriei, 2*, București, 2006.
3. Căpiță, L., coord., *Istorie, învățământ gimnazial. Recomandări metodologice pentru consolidarea achizițiilor anului școlar 2019-2020*, CNPEE, 2020.
4. Doicescu, R., coord., *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*, București, 2021.
5. Gruber, G, *Didactica istoriei și formarea de competențe*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2016.
6. Ionescu, M., Bocoș, M., *Tratat de didactică modernă*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.

Webografie:

1. <https://www.slideshare.net/lucianivascu3/formarea-continuu-a-profesorilor-de-istorie-i-geografie-n-societatea-cunoaterii-strategii-moderne-de-predare-n-evaluare>, accesat la 25 august 2022.
2. https://www.isj-cl.ro/images/Curriculum/1599245630_Istorie_Liceu_Capita%20-%20EDP_fb%20Capita.pdf, accesat la 25 august 2022.
3. <https://euroclio.eu/resource/crossroad-of-cultures/>, accesat la 25 august 2022.
4. <http://www.aedd.ro/ist/publicatii/Ghid.pdf>, accesat la 25 august 2022.
5. <https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-tehnica-gheorghe-asachi-din-iasi/pedagogie/suport-curs-instruirea-diferentiata-a-elevilor/9619223>, accesat la 25 august 2022.
6. <https://study.com/academy/lesson/muslim-learning-scientific-artistic-medical-literary-accomplishments.html>, accesat la 25 august 2022.
7. <https://stiintasacraislamica.wordpress.com/2016/07/19/arta-islamului-marea-moschee-umayyada-din-damasc/>, accesat la 25 august 2022.
8. <https://www.culturadata.ro/wp-content/uploads/2019/10/Bazele-muzeologiei-suport-de-curs-modulul-1.pdf>, accesat la 25 august 2022.
9. <https://i.imgur.com/RfeTd.jpg>, accesat la 25 august 2022.
10. <https://www.manuale.edu.ro>, accesat la 25 august 2022.

Capitolul VI

PROIECTE DE LECȚIE

Clasa a VI-a

Proiectarea unei lecții nonformale în cadrul Cercului de istorie - clasa a VI-a -

prof. Hendreș Mihaela

Colegiul Național „Emil Racoviță”, Iași

Introducere

Lecția nonformală este proiectată pentru cercul de istorie, prin urmare urmărește dezvoltarea unor competențe de la obiectul Istorie, dar și din domeniul Educației plastice, iar conținutul nu se regăsește în manual. Durata acesteia este mai mare decât a unei lecții obișnuite, deoarece este o activitate la cercul de istorie și implică activități practice, artistice. Recomandăm ca în stabilirea temelor pentru cercul de istorie să fie implicați și elevii, pentru ca aceste activități să fie cât mai atractive, dar și consistente din punct de vedere științific. Este necesară o discuție preliminară cu elevii pentru stabilirea materialelor de care au nevoie în asemenea activități și o eventuală colaborare cu profesorul de educație plastică.

Proiect de lecție

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a VI-a

Profesor:

Unitate de învățare (corespunzătoare activității, din programa școlară): *Călători și călătorii – Europa și Lumea Nouă*

Unitatea de conținut: *Măștile zeilor mayași*

Tipul lecției: non-formală în cadrul cercului de istorie al școlii

Locul de desfășurare:

Timp alocat: 100 minute

Competențe specifice:

Istorie: 3.1. Utilizarea dialogului intercultural

4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia

Educație plastică:

3.2. *Realizarea de produse artistice creative, originale și funcționale, în cadrul unor evenimente culturale școlare.*

Competențe derivate:

Cognitive	Formative	Atitudinale
C1 Să plaseze în timp și spațiu evenimente și fapte istorice C2 Să numească trei divinități ale panteonului mayaș și a câte unei caracteristice ale acestora C3 Să identifice minim două elemente de reprezentare a divinităților în arta mayașă	C4 Să prezinte semnificațiile unor culori (alb, negru, roșu, albastru) în reprezentările artistice mayașe C5 Să explice rolul măștilor în civilizația mayașă C6 Să realizeze un produs artistic din domeniul artelor plastice de tip mască folosind informațiile despre zeitățile mayașe	C7 Să aprecieze argumentat produsele colegilor

Resurse Materiale	Metode didactice
- manualul de Istorie, clasa a VI-a; - tabla, marker, laptop, videoproiector, ecran; - imagini, fișe de lucru; - material pentru realizarea măștilor (foi, creioane colorate/acuarele/alte tipuri de culori, orice material dorit de elevi pentru realizarea măștilor).	- conversația; - expunerea; - explicația; - ciorchinele; - activitate pe grupe pe baza fișei de lucru; - demonstrația cu ajutorul imaginii; - jocul didactic.

Scenariu didactic

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
<p>EVOCARE 8-10 minute Moment organizatoric</p> <p>Captarea atenției</p> <p>Anunțarea temei noi</p>	C1	<p>Solicită pregătirea materialelor elevilor pentru activitate.</p> <p>Înregistrează starea de spirit a elevilor folosind emoticoane.</p> <p>Ciorchinele mayaș Profesorul explică elevilor completarea „ciorchinelui mayaș”.</p> <p>Profesorul prezintă elevilor tema activității Măștile zeilor mayași (Notă: Tema anterioară a cercului a fost legată de civilizațiile precolumbiene)</p>	<p>Elevii aleg emoticonul pe care îl consideră potrivit și îl păstrează pentru finalul activității, (se poate face și pe grupul cercului, electronic).</p> <p>Elevii, împărțiți pe 5 grupe, rezolvă una dintre „boabele” ciorchinelui, timp de 3 minute, apoi un membru desemnat al echipei prezintă rezultatul și se completează ciorchinele întreg.</p>	<p>Exercițiu introductiv <i>emoticonul</i> (Pot fi folosite și carduri pe care elevii scriu cuvântul care le caracterizează starea)</p> <p>Ciorchinele Lucru în grup (5 grupe, repartizarea sarcinii, prin tragere la sorți)</p>	 <p>Fișa de lucru cu ciorchinele mayaș (vezi anexa 1)</p>	<p>Sală de clasă sau spațiu cu mese de lucru care pot fi deplasate ușor</p> <p>Elevii se grupează la 5 mese</p>	<p>observarea sistematică evaluarea produselor</p>

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare	
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei		
REALIZAREA SENSULUI 90 minute	C1	Profesorul prezintă succint religia mayașă. Profesorul prezintă elevilor fișa de lucru cu principalele zeități mayașe și explică cerințele, răspunde eventualelor întrebări ale elevilor.	Elevii lucrează individual pe fișe principalele zeități mayașe.	Expunerea Explicația Conversația	Fișa de lucru (anexa 2)		Observarea sistematică	
	C2	După finalizarea lucrului (5-7 minute), elevii sunt grupați (4-5 elevi în grupă) și li se cere să discute și să realizeze un tabel comun al grupei, pe care îl vor prezenta (5 minute discuții, 1 minut de grupă prezentarea).	Elevii lucrează pe grupe tabelul comun, apoi un reprezentant al grupei prezintă.	Activitate pe grupe pe baza fișei de lucru	Fișa de lucru (anexa 3)	Grupe de 4-5 elevi la mese	Evaluarea produselor	
	C3	Profesorul le cere elevilor să prezinte; se discută și se identifică elemente comune						
	C4	Scurtă discuție despre măști (5 minute), ce pot reprezenta, de ce le poartă oamenii.	Elevii ascultă prezentarea, pun eventuale întrebări.	Conversația				
	C5	Profesorul prezintă măștile mayașe (măști mortuare, pentru celebrarea zeilor și a unor evenimente, măști ale			Explicația Demonstrația cu ajutorul imaginii	Măști mayașe (vezi anexa, fișa 3)		Observația sistematică

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
	C4 C5 C6	<p>războinicilor). Măștile erau confecționate din materiale diferite, cele sacre fiind decorate cu aur sau mozaic din jad. Măștile pentru ceremoniile de nuntă sau naștere reprezintă animale sau zeitățile acestora, fiind foarte colorate. Măștile războinicilor au rol de protecție și de a intimida adversarul. Sunt prezentate măștile din fișă.</p> <p>Profesorul le cere elevilor să realizeze o mască (desen sau mască propriu-zisă, la alegere), care să reprezinte o zeitate mayașă din cele discutate. Li se atrage atenția elevilor asupra semnificațiilor culorilor folosite de mayași, prezente în fișa de lucru.</p> <p>La sfârșit măștile sunt expuse, 2-3 elevi le prezintă (1 minut).</p>	Elevii lucrează masca zeității (desen de mască sau mască propriu-zisă).	Activitate independentă (Elevii pot primi și template de măști ca ajutor)	Template de măști mayașe (vezi anexa 3, final)	Elevii își aleg spațiul de lucru în clasă Măștile sunt expuse pe bănci sau într-un spațiu special pregătit, vizibil, la îndemâna elevilor	Evaluarea produselor

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
REFLECȚIE 10 minute	C7	<i>Masca mea</i> - Li se cere elevilor să aleagă o mască din cele create de colegi, să precizeze un moment în care ar purta acea mască și de ce ar purta-o (unul - două motive).	Elevii aleg masca și răspund cerinței.	Jocul didactic <i>Masca mea</i> (li se precizează elevilor că trebuie să formuleze un motiv concret, nu afirmații de tipul: <i>îmi place, mi se pare frumoasă</i>).	Măștile create de elevi	Elevii pot veni lângă colegii a căror mască au ales-o sau poate fi aleasă orice așezare considerată potrivită pentru momentul de reflecție	
Analiza activității 2 minute Evaluare finală și autoevaluare 5 minute		Scurtă discuție despre modul în care a decurs activitatea. Elevii aleg din nou un <i>emoticon</i> pentru a descrie felul în care se simt la sfârșitul activității.	Aprecieri verbale ale profesorului (și ale elevilor) referitor la activitate, folosind eventual codul mayaș al culorilor.	Exercițiu final <i>emoticonul</i> . Cei care doresc motivează alegerile inițiale și de final (profesorul poate numi doi - trei elevi).	Emoticoane 		
EXTINDERE 2-3 minute		Profesorul propune elevilor audiția unui fragment de muzică mayașă și le cere să identifice un instrument folosit de interpreți. Li se cere elevilor să asculte acasă mai multe melodii și să asocieze o melodie măștii pe care au creat-o (eventual și un dans, în funcție de			https://www.youtube.com/watch?v=mMGxIvDe9fU		

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
		preferințe), apoi să creeze un scurt videoclip, de un minut, cu telefonul, pe care să îl posteze pe grupul cercului. Elevii pot alege și alte melodii pe care le găsesc singuri, dar cu precizarea că trebuie să fie atenți la postare (să fie cât mai aproape de realitate).				Grupul cercului pe social media	
Follow-up 1 minut		Se precizează când va avea loc următoarea ședință de cerc, la care se va discuta și despre sarcina din extindere (minim 2 săptămâni, de preferat 1 lună).					

Anexa 1

Ciorchinele mayaș

Anexa 2

Zeități mayașe

Itzamna

Prezentare generală:

În mitologia mayașă, Itzamna este creatorul civilizației mayașe, conducătorul zeilor. El este zeul cerului (unde și locuiește), al porumbului, al scrisului, al apei și al fulgerelor. Este tatăl celor patru Bacabi, care susțin cerul în cele patru puncte cardinale, ca să nu se prăbușească. El i-a învățat pe oameni să cultive porumbul și arborele de cacao, să scrie; le-a dat cunoștințe de medicină și calendarul.

Reprezentare:

Este reprezentat ca un bătrân senin, cu un nas proeminent și fără dinți. În unele reprezentări, are corp de pasăre.

Zeul Itzamna, reprezentare din *Cartea mayașă a morților*¹⁰

¹⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/Itzamna#/media/File:God_D_Itzamna.jpg

Kukulcán – Zeul Șarpe cu pene al războiului

Prezentare generală:

În mitologia mayașă, Kukulcán este una dintre cele mai importante divinități. Este zeul celor patru elemente: apa, focul, aerul și pământul. S-a născut în ocean, unde se va reîntoarce.

Reprezentare:

Zeitatea prezintă corp de șarpe, uneori fiind împodobit cu pene. De multe ori este înfățișat asemenea unui dragon.

Kukulcan pe un basoreliev de la Yaxchilan¹¹

În Chichén Itzá, sculptura marginii de vest a scării nordice a piramidei lui Kukulcán proiectează, în timpul echinocțiilor, o umbră reprezentând sosirea șarpelui cu pene, numită în mod obișnuit „urcarea și coborârea lui Kukulcán”¹².

¹¹ <https://ro.wikipedia.org/wiki/Kukulcan#/media/Fi%C8%99ier:YaxchilanDivineSerpent.jpg>

¹² <https://en.wikipedia.org/wiki/Kukulcan#/media/File:ChichenItzaEquinox.jpg>

Ix Chel

Prezentare generală:

În mitologia mayașă, Ix Chel este zeița ploii, a Lunii și a dragostei. Ea le ajută pe femei în timpul sarcinii.

Reprezentare:

Zeitatea este reprezentată ca o femeie bătrână, cu o fustă cu oase încrucișate pe ea, de multe ori având un vas cu apă în mână (de unde toarnă apă pentru a aduce inundații și furtuni). Are urechi și gheare de jaguar și un șarpe pe cap.

Zeita Ix Chel în *Codexul din Dresda*¹³

¹³ https://en.wikipedia.org/wiki/Ixchel#/media/File:Ixchel_Dresden.jpg

Chaac

Prezentare generală:

În mitologia mayașă, Chaac este zeul ploii și al tunetelor. Cu toporul său fulgerător, Chaac lovește norii și produce tunete și ploaie.

Reprezentare:

Zeitatea este reprezentată ca un bărbat matur care are în mână un topor, iar din ochi îi curge o lacrimă (simbolul ploii). Are brațe de reptile, dinți ascuțiți și simbolul său este broasca.

Urnă ce îl înfățișează pe Chaac (sec. XII-XIV, Muzeul de Young San Francisco)¹⁴

¹⁴ <https://ro.wikipedia.org/wiki/Chac#/media/Fi%C8%99ier:MyanRainGodChac0180Rot.jpg>

Anexa 3

Fișă de lucru

Citiți cu atenție informațiile despre zeitățile mayașe, observați imaginile, apoi completați tabelul de mai jos:

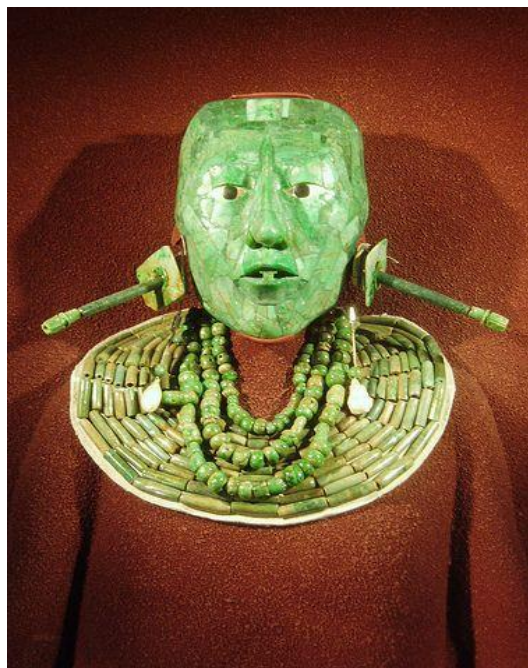
Zeitatea mayașă	Două caracteristici importante	Trei elemente ale reprezentării
Itzamna		
Kukulcán		
Ix Chel		
Chaac		

Culori folosite de mayași¹⁵

Culoare	Utilizare
Albastrul mayaș	Reprezintă apa și cerul.
Negru	Culoarea necunoscutului, a morții, a ideilor rele, simbolizează odihna.
Galben	Culoarea porumbului, legată de recolte și de familie, bogăție, dar uneori și boală.
Alb	Culoarea oaselor și dinților, a răsăritului, a purității și stării de bine.
Roșu	Reprezintă puterea, lumina soarelui, sângele, este culoarea apusului.
Verde	Culoarea centrului Pământului care dă legume și fructe, a umanității.

¹⁵ După <https://culturacolectiva.com/history/ancient-maya-colors-meaning/> , ultima accesare 8 iulie 2022.

Măști mayașe

Masca mortuară a lui Pakal cel Mare¹⁶

Mască mayașă a zeiței Xipe Totec¹⁷

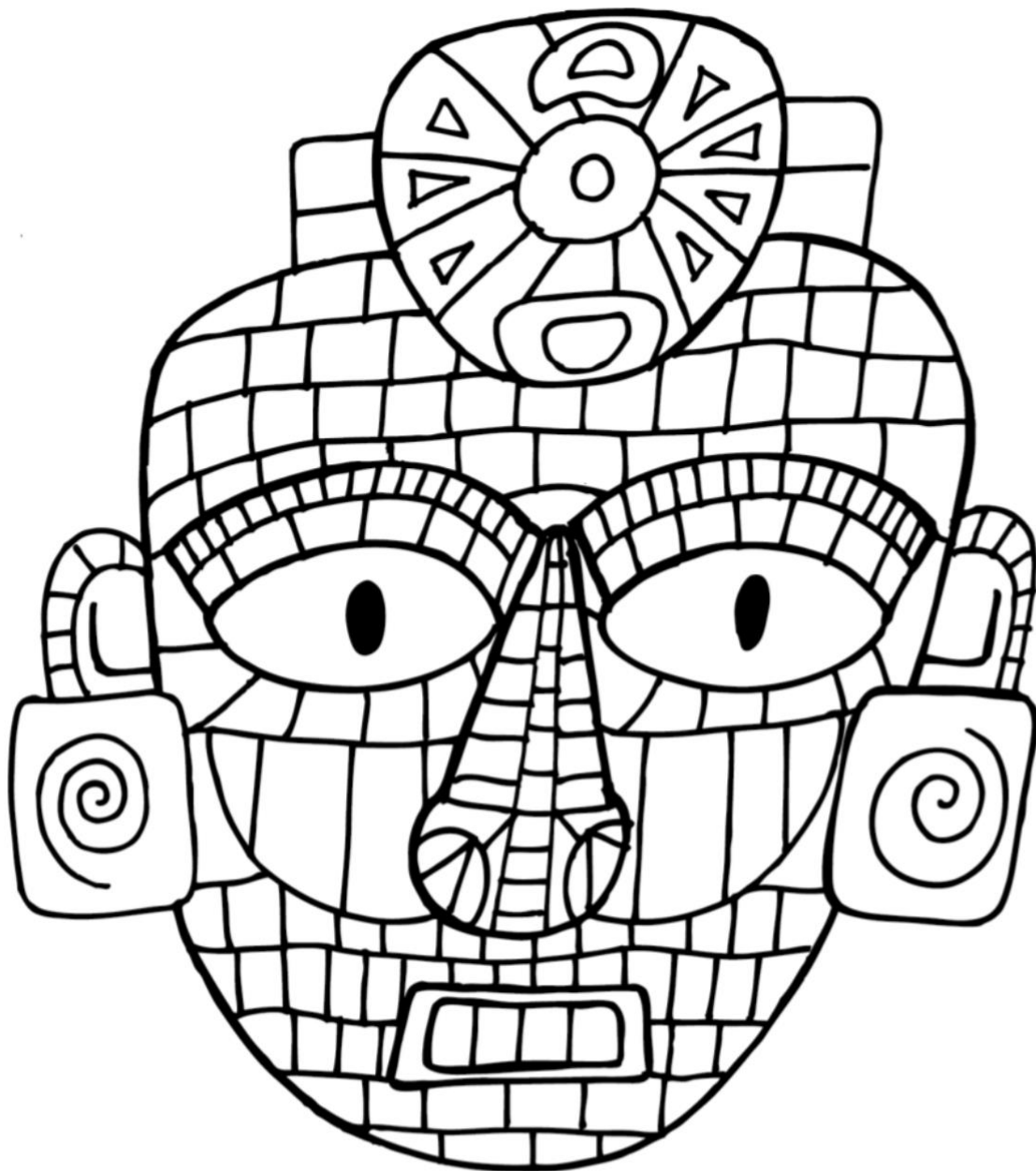
Masca zeului Soare¹⁸

¹⁶ <https://www.artofit.org/image-gallery/354799276874332751/death-mask-of-king-pakal/>

¹⁷ <https://vilcek.org/art/post-classic-maya-early-aztec-mexica-mask-of-xipe-totec/>

¹⁸ <https://vilcek.org/art/maya-mask-of-sun-god-kinich/>

Template de mască mayașă

Bibliografie:

1. ***, *Educația nonformală. Ghid pentru cadrele didactice*, https://www.isjialomita.ro/red/download/Educatia_nonformala_-_ghid_pentru_cadrele_didactice.pdf, ultima accesare 26 mai 2022.
2. Căpiță, L. (coord.), *Valorificarea experiențelor de învățare nonformală în construirea competențelor cheie*, Institutul de Științe ale Educației, București, 2011.
3. Cucuș C., *Pedagogie*, Ediția a III-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași, 2014.

**Proiectarea unei lecții care să scoată în evidență strategii de diferențiere și individualizare
- clasa a VI-a -**

**prof. Mihaela Hendreș
Colegiul Național „Emil Racoviță”, Iași**

Introducere

Proiectul este destinat unei clase neomogene de elevi, în care există copii cu dificultăți de învățare (dar nu copii cu CES). Activitățile de învățare sunt realizate de elevi atât individual, cât și în grupe omogene (alcătuite de profesor, pe baza evaluărilor anterioare) sau neomogene (în cadrul acestor grupe, activitatea elevilor trebuie să fie atent monitorizată de către profesor). Pentru elevii fără dificultăți de învățare, cu potențial de progres mai rapid, există și sarcini de lucru suplimentare.

Proiect didactic

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a VI-a

Profesor:

Unitate de învățare: *Călători și călătorii – Europa și Lumea Nouă*

Unitatea de conținut: *Marile descoperiri ale europenilor: drumuri și teritorii*

Tipul lecției: de comunicare/însușire de noi cunoștințe

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

- 1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice;
- 2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric;
- 2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric: alcătuirea unui glosar de termeni specifici; folosirea termenilor istorici cunoscuți în situații noi de comunicare; realizarea unor texte folosind adecvat termenii istorici.

Competențe derivate:

<i>Cognitive</i>	<i>Formative</i>	<i>Atitudinale</i>
<i>C1 Să precizeze cu ajutorul hărții rutele de călătorie și teritoriile descoperite în timpul marilor descoperiri geografice</i> <i>C2 Să opereze corect cu termenii de specialitate precum: Lumea Nouă, amerindieni</i> <i>C3 Să stabilească cauzele marilor descoperiri geografice</i>	<i>C4 Să prezinte descoperirile spaniole și portugheze cu ajutorul hărții</i> <i>C5 Să clasifice cauzele marilor descoperiri geografice pe domenii (economic, politic etc.)</i> <i>C6 Să ordoneze pe axa cronologică principalele călătorii spaniole și portugheze</i>	<i>C7 Să formuleze opinii cu privire la motivele descoperirilor geografice</i>

<i>Resurse Materiale</i>	<i>Metode didactice</i>
<i>- manualul de Istorie, clasa a VI-a;</i> <i>- tabla, marker;</i> <i>- laptop;</i> <i>- harta cu marile descoperiri geografice (format fizic și/sau electronic), scheme, fișe de lucru.</i>	<i>- conversația;</i> <i>- expunere;</i> <i>- învățarea prin descoperire, selectarea informației din sursa istorică, demonstrația cu ajutorul hărții;</i> <i>- organizator grafic, axa cronologică.</i>

Scenariu didactic

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
Moment organizatoric 1-2 minute		Profesorul solicită pregătirea materialelor elevilor pentru activitate și notează absențele.	Se pregătesc pentru activitate.				
Captarea atenției. Anunțarea obiectivelor 2-3 minute	C7	Profesorul enunță obiectivele lecției și subliniază importanța călătoriilor pentru oameni. Li se cere elevilor să precizeze o cauză a călătoriilor pe care le-au făcut și un mijloc de transport.	Elevii răspund întrebărilor profesorului.	Conversația (Sunt încurajați să răspundă elevii cu dificultăți de învățare și care se implică mai greu în activități)	<i>Opțional, imagini cu mijloace diverse de transport proiectate pe ecran</i>	Frontală (cu posibilitatea mutării rapide și constituirii de grupe mici de elevi).	Evaluare orală
Actualizarea cunoștințelor 10 minute	C1, C3	Profesorul distribuie fișele de lucru pentru elevi și explică sarcina de lucru (călătoriile în Evul Mediu). Profesorul discută cu elevii rezolvarea fișei, se corectează și se completează informațiile.	Elevii rezolvă sarcina de lucru (5 minute). Elevii răspund cerințelor, corectează și completează fișa.	Activitate individuală pe baza fișei de lucru (Sarcină de lucru suplimentară pentru elevii care rezolvă înainte de termen) Conversația Explicația	Fișa de lucru (vezi anexa 1)	Individual Frontală	Evaluare orală Observația sistematică
Dirijarea învățării 25 minute	C2 C1	Profesorul explică termenul <i>marile descoperiri geografice</i> și importanța istorică a marilor descoperiri ale europenilor. Profesorul le cere elevilor să lucreze exercițiul 2.a., pag. 13 din manual, pe grupe de aprox. 4	Elevii răspund cerinței.	Activitate pe grupe neomogene Grupele constituite sunt neomogene (copiii cu	Manual,	Grupe de	Observație sistematică

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
	C2 C5 C4, C7	elevi. Profesorul le cere elevilor să prezinte lista cauzelor, care apoi sunt grupate pe categorii (economice, religioase etc.). Profesorul prezintă apoi cauzele generale și le notează. Profesorul le cere elevilor să identifice pe hartă traseul principalelor descoperiri (de unde au plecat, traseul, unde au ajuns), de pe fișă. Se discută și se arată pe harta mare. Notează informațiile esențiale.	Elevii prezintă rezultatele activității. Elevii notează pe caiete. Elevii identifică pe harta traseele principalelor expediții. Elevii lucrează pe grupe omogene.	dificultăți de învățare împreună cu copii fără dificultăți) Analiza sursei istorice Demonstrația cu ajutorul hărții Activitate pe grupe omogene (nivel 1, elevi cu dificultăți de învățare; nivel 2, elevi fără dificultăți de învățare)	exercițiul 2.a., pag. 13 Schema lecției (vezi anexa) Harta didactică (vezi anexa 2), poate fi în format electronic Schema lecției	lucru de 4 elevi Frontală	Evaluarea produsului
Obținerea performanței 8 minute	C6	Profesorul le cere elevilor să rezolve cerința de pe fișă de ordonare cronologică. Se discută fișa și se completează/corectează.	Elevii rezolvă cerințele.	Activitate individuală pe baza fișei de lucru - fișe cu cerințe diferite (grad de dificultate diferit, același timp de lucru)	Fișe de lucru (vezi anexa 3)	Frontală.	Evaluare orală.
Tema pentru acasă și aprecieri asupra activității elevilor 2 minute		Aprecieri verbale ale profesorului (și ale elevilor) referitor la activitate. Tema pentru acasă: <i>ce întrebări i-ai pune lui Cristofor Columb dacă te-ai întâlni cu el?</i> (1-2 întrebări).	Elevii notează tema (poate fi postată pe platforme de tipul Adservio sau Google Classroom).			Frontală	

Schema lecției

I. Cauze:

- **economice:**
 - dezvoltarea manufacturilor, băncilor, comerțului, creșterea populației ⇒ necesitatea de monedă de aur și argint ⇒ nevoia de noi surse de metale prețioase;
 - nevoia de mirodenii și produse de lux, vechile rute comerciale fiind amenințate de otomani.
- **religioase:** răspândirea creștinismului;
- **politice:**
 - încheierea centralizării statale ⇒ monarhiile din Spania și Portugalia, dornice de cuceriri;
 - amenințarea otomană, Imperiul Otoman controlează bazinul estic al Mediteranei.
- **tehnic-științifice:**
 - progresele în navigație (cârma, astrolabul, busola, caravela, hărți îmbunătățite);
 - teoria sfericității Pământului.

II. Principalele descoperiri:

Descoperiri portugheze:

- 1487-1488, Bartolomeo Diaz, Capul Bunei Speranțe;
- 1497-1498, Vasco da Gama, drumul spre India.

Descoperiri spaniole:

- 1492, Cristofor Columb, America;
- Amerigo Vespucci – coastele de E ale Americii de Sud (din 1507 numele său va fi dat continentului America);
- 1519-1522, Magellan, înconjurul Pământului.

Alte descoperiri:

- 1497, John Cabot (în slujba Angliei), N-E Americii de Nord;
- 1534, Jacques Cartier (Franța), Canada;
- 1577-1580, Francis Drake (Anglia), înconjurul lumii.

Anexa 1

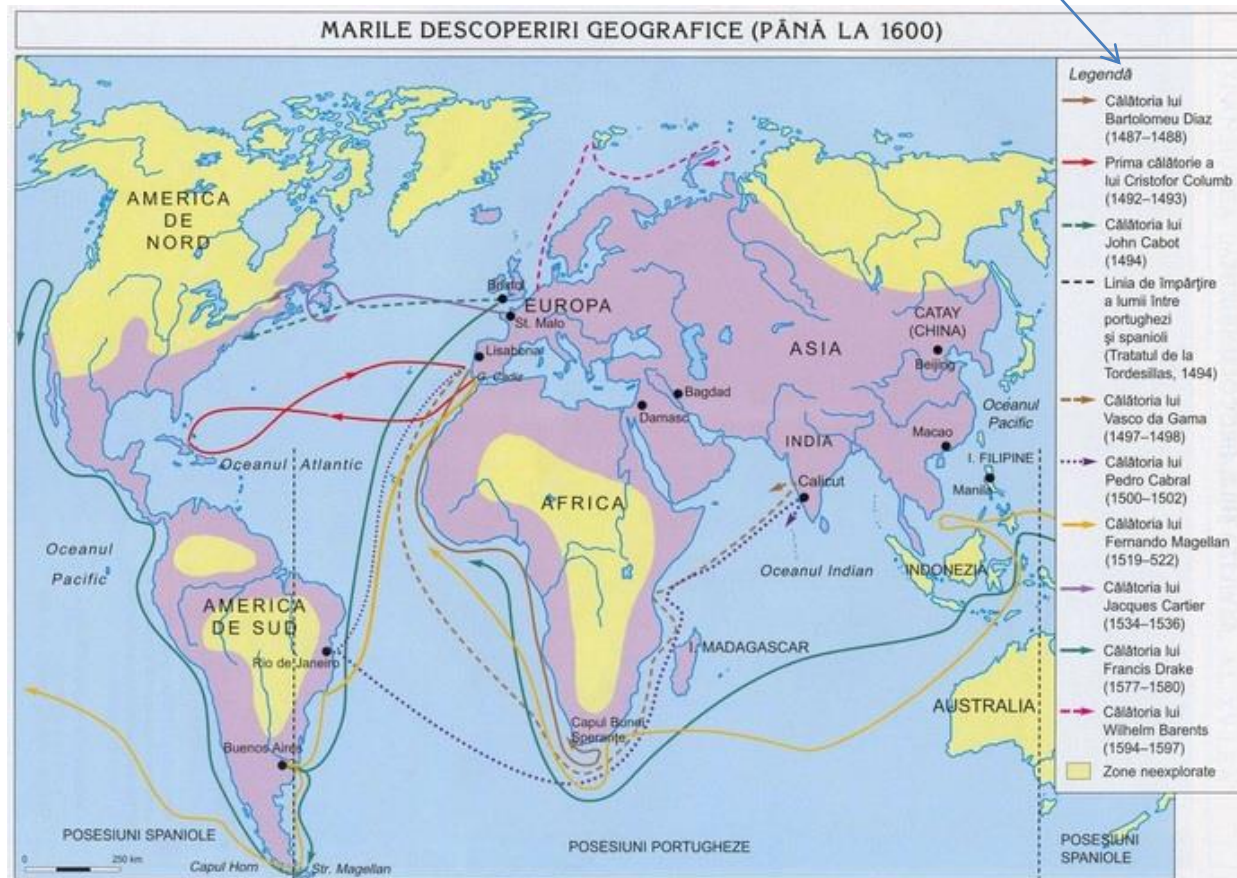
Călătoriile în Evul Mediu

Sarcină suplimentară pentru cei care termină înainte de termen: completați cerințele și cu alte exemple (3 cauze în loc de una etc.)

Anexa 2

Studiați cu atenție harta de mai jos, apoi completați tabelul. Fiți atenți la legendă!

<https://mariledescoperirigeografice.weebly.com/>

Nivel 1

	Cine?	Când?	Ce a descoperit?
Descoperiri portugheze	Bartolomeo Diaz		
	Vasco da Gama		
Descoperiri spaniole	Cristofor Columb		
	Magellan		
Alte descoperiri	John Cabot (în slujba Angliei)		
	Jacques Cartier (Franța)		
	Francis Drake (Anglia)		

Nivel 2

	Cine?	Când?	Ce a descoperit?	Traseu (pe scurt)
Descoperiri portugheze	Bartolomeo Diaz			
	Vasco da Gama			
Descoperiri spaniole	Cristofor Columb			
	Magellan			
Alte descoperiri	John Cabot (în slujba Angliei)			
	Jacques Cartier (Franța)			
	Francis Drake (Anglia)			

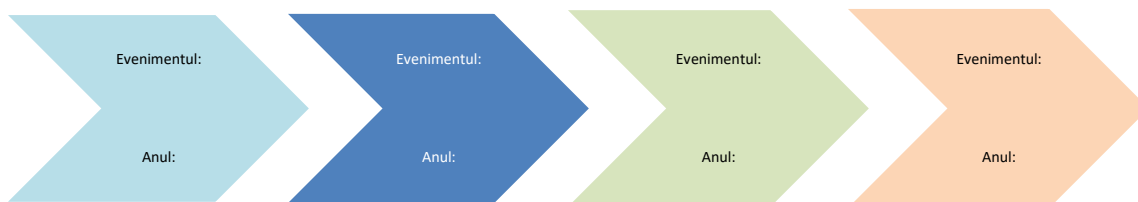
Suplimentar, după efectuarea cerințelor, puteți nota încă o călătorie

Anexa 3

Nivelul 1

Notează pe axa cronologică descoperirea Capului Bunei Speranțe de către Bartolomeo Diaz, călătoria lui Vasco da Gama, descoperirea Americii de către Cristofor Columb, expediția lui Magellan.

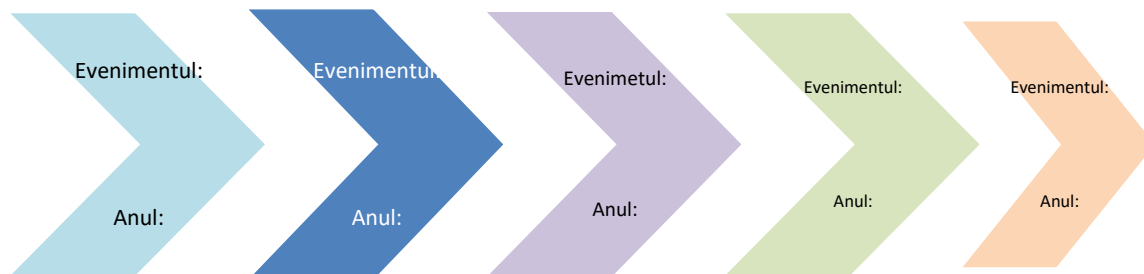
Timp de lucru 5 minute

Nivelul 2

Notează pe axa cronologică cinci evenimente importante din cadrul marilor descoperiri geografice.

Timp de lucru 5 minute

Bibliografie:

1. Căpiță, L., Căpiță, C., Stamatescu M., *Didactica istoriei*, 2, 2006, http://hiphi.ubbcluj.ro/Public/File/sup_curs/istorie26.pdf (ultima accesare 11 mai 2022).
2. Cucuș C., *Pedagogie*, Ediția a III-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași, 2014.
3. Nour, Al., *Individualizarea și diferențierea - premisă a succesului școlar*, https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Invatamant%20superior_Vol.2_traditii%2C%20Ovalori%2C%20perspective_USTir_2018-77-81.pdf (ultima accesare, 27 iunie 2022).

Proiectarea unei lecții pentru elevi capabili de performanță - clasa a VI-a -

prof. Mihaela Hendreș
Colegiul Național „Emil Racoviță”, Iași

Introducere

Lecția de tip *flipped classroom* este destinată unui colectiv de elevi de performanță, care au acces facil la tehnologie și competențe bune în domeniul TIC, dar și în studiul individual și dezbateri/argumentare. De asemenea, elevii trebuie să aibă un nivel bun de cunoaștere a limbii engleze (de preferat elevi din clase de intensiv engleză). Designul lecției este pentru mediul online, folosind platforme de învățare cu acces video (de tipul Zoom, Google Meet, de preferat cele care permit camere de lucru pentru participanți), dar poate fi adaptată și pentru mediul fizic.

Proiect didactic

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a VI-a

Profesor:

Unitate de învățare: *Călători și călătorii – Europa și Lumea Nouă*

Unitatea de conținut: *Marile descoperiri ale europenilor: consecințe asupra vieții oamenilor*

Tipul lecției: tip *flipped classroom* pentru elevi capabili de performanță

Locul de desfășurare: online

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane;

3.1. Utilizarea dialogului intercultural;

4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia.

Competențe derivate:

Cognitive	Formative	Atitudinale
<i>C1 Să plaseze în timp și spațiu imperiile coloniale spaniol și portughez și teritoriile locuite de azteci, mayași, incași</i> <i>C2 Să folosească în contexte noi termenii conchistador, imperiu colonial, indigen, encomienda, comerț triunghiular (columbian)</i> <i>C3 Să precizeze surse istorice diverse referitoare la marile descoperiri geografice</i>	<i>C4 Să clasifice consecințele marilor descoperiri geografice pe domenii (economic, politic etc.)</i>	<i>C5 Să formuleze argumente pro și contra unei afirmații referitoare la consecințele marilor descoperiri geografice</i> <i>C6 Să explice rolul personalităților în marile descoperiri geografice</i>

Resurse Materiale	Metode didactice
<i>- manualul de Istorie, clasa a VI-a;</i> <i>- laptop cu conexiune la internet;</i> <i>- imagini, portrete istorice, hărți, fișe de lucru în format electronic;</i> <i>- aplicații de videoconferențe și Adservio sau o platformă similară (Zoom prin Adservio sau echivalent, cu posibilitatea de a lucra pe grupe).</i>	<i>- expunerea, conversația, explicația;</i> <i>- învățarea prin descoperire, selectarea informației din sursa istorică, demonstrația cu ajutorul hărții, argumentarea.</i>

Scenariu didactic

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
EVOCARÉ Moment organizatoric Captarea atenției Anunțarea temei noi 2-5 minute		Organizarea clasei, prezența, pregătirea materialelor de lucru în format electronic. Profesorul oferă un scurt fundal sonor (Vangelis, <i>Cucerirea paradisului</i>); Scurtă discuție cu elevii despre semnificația titlului melodiei în contextul filmului <i>1492 (cucerire, paradis)</i> . Profesorul reamintește titlul lecției și obiectivele activității.	Elevii își pregătesc materialele necesare orei. Ascultă fragmentul muzical, oferă răspunsuri.	Conversația	https://www.youtube.com/watch?v=WYeDsa4Tw0c .	Online, pe platforma Zoom (prin Adservio); frontală	Aprecieri verbale
REALIZAREA SENSULUI	C1 C2 C3 C4 C6	<i>A priori</i> acasă, individual, de către elevi. Profesorul postează pe platforma folosită de elevi cerințele de lucru pentru acasă (Adservio/Google Classroom): să urmărească lecția video; să citească lecția din manual; să rezolve cerințele și să noteze întrebările pe care le au pe fișă, cu termen de predare cu o zi înainte de oră.	Elevii rezolvă cerințele acasă, în termenul stabilit.	Activitate independentă Selectarea informației din sursa istorică Învățarea prin descoperire	lecția video la https://www.youtube.com/watch?v=AcphpHfoijY manual Istorie, pag. 14-15 fișa în anexa 1	Studiu individual Activitatea realizată în termen de o săptămână	
REFLECȚIE 35 minute	C 1 C 2	Completează împreună cu profesorul fișa consecințelor marilor descoperiri geografice (cu	Elevii răspund întrebărilor profesorului și adresează întrebări pe baza activității	Conversația; Explicația; Demonstrația cu	Fișa de lucru completată	Online, frontală; <i>Activitatea poate fi</i>	Evaluarea activității individuale pe

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
	C 3 C 4 C 5	<p>surse). Sunt verificați termenii noi, identificarea pe hartă a teritoriilor imperiilor coloniale, precizarea surselor istorice și a tipului acestora; Profesorul distribuie fișa la final pentru elevi, pe platformă.</p> <p>Profesorul prezintă activitatea de dezbateri, și distribuie fișa activității. Tema: <i>10 minute de dialog în perechi între Cristofor Columb și Prințesa Atotozli</i>. Columb trebuie să îi convingă pe amerindieni că venirea sa a fost benefică, iar prințesa Atotozli trebuie să arate efectele negative ale marilor descoperiri geografice. Al treilea participant decide cine a avut argumentele cele mai bune. Li se cere arbitrilor să prezinte și să aleagă câștigătorul.</p>	<p>de acasă.</p> <p>Elevii grupați în grupe de câte 3 elevi (breakout rooms pe Zoom) dezbate după ce își decid rolurile.</p> <p>Elevii rezolvă cerințele.</p> <p>După finalizarea activității pe grupe, 5 minute discuție în clasă, arbitrii prezintă dezbateri la care au asistat și argumentează alegerea câștigătorului.</p>	<p>ajutorul hărții (vezi anexa)</p> <p>Argumentarea Dezbateri (pe baza regulilor precizate în fișă) Lucrul în grup Conversația Expunerea</p>	<p>Fișa în anexa 2 distribuită elevilor</p>	<p><i>adaptată și pentru varianta clasică</i></p> <p>Activitate în grupe de 3 <i>Activitatea online poate fi adaptată și la clasă, dar elevii vor scrie argumentele.</i></p> <p>Frontal</p>	<p>baza fișei 1 (vezi anexa)</p> <p>Observația sistematică (Profesorul intră prin rotație în camere.) Inter-evaluarea pe baza criteriilor din fișa 2 (vezi anexa)</p>
Analiza activității 2 minute		Profesorul face aprecieri generale asupra activității elevilor și invită elevii să facă aprecieri.	Elevii apreciază activitatea de acasă și din clasă.			Online, frontală	Aprecierii profesorului autoaprecierii elevilor; aprecieri pentru colegi
Evaluare finală		Profesorul distribuie elevilor	Elevii completează chestio-		Chestionar de	Online, frontală	Autoevaluare, pe

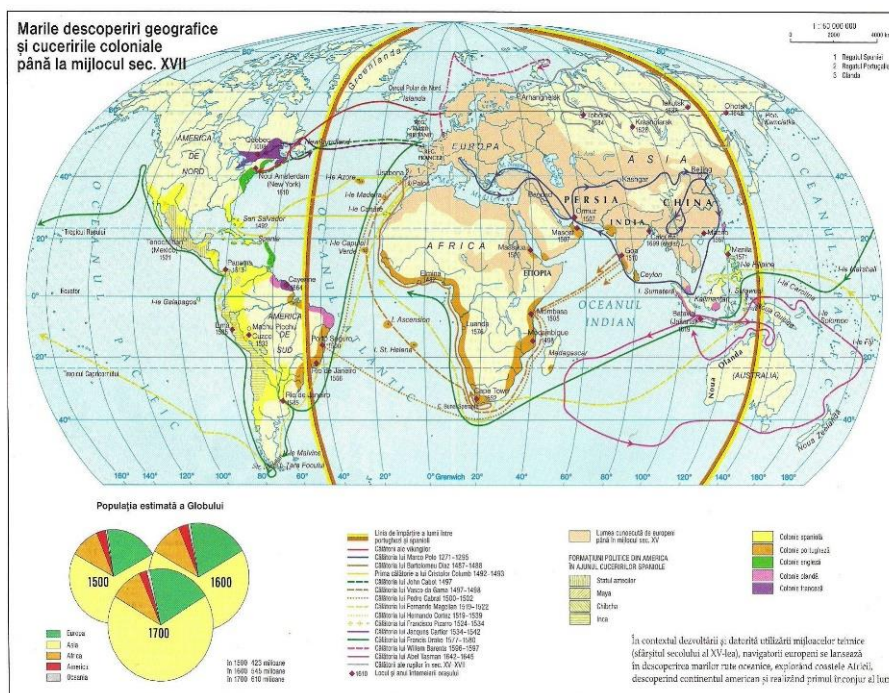
Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competența derivată	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
și autoevaluare 5-7 minute		chestionarul de autoevaluare și evaluează oral activitatea.	narul de autoevaluare.		autoevaluare (vezi anexa 3) distribuit online		baza chestionarului
EXTINDERE 1 minut	C6	Profesorul le cere elevilor să propună și să aleagă o sarcină de lucru pentru ora viitoare (sarcină de lucru de scurtă durată), eventual profesorul propune mai multe sarcini de lucru și elevii aleg.	Elevii aleg sarcina de lucru.		Exemplu de sarcină de lucru: fișă de personalitate în format electronic pentru Bartolomé de Las Casas, cu precizarea unei personalități contemporane asemănătoare.	Online.	

Anexa 1

Fișă de lucru pentru activitatea de acasă

Completați tabelul de mai jos pe baza informațiilor din manual, pag. 14-15, și din lecția video de la linkul <https://www.youtube.com/watch?v=AcphphFojjY> (puteți seta traducerea automată în limba română, dacă este necesar, din *setări*→*subtitrări*→*traducere automată*→*română*). Folosiți și harta inclusă (pe lângă cea din manualul electronic).

Tipul consecinței	Consecința	Izvoare istorice pentru consecință (din materialul indicat)	Observații, întrebări
Consecințe demografice			
Consecințe politico-teritoriale			
Consecințe economico-sociale			
Consecințe culturale – științifice			
Consecințe religioase			

Harta marilor descoperiri geografice¹⁹

¹⁹ <https://i.imgur.com/JIAGy.jpg>

Anexa 2

Fișă de lucru pentru activitatea în clasă

- Stabiliți rolurile în grup: Cristofor Columb, Prințesa Atotoztl, arbitru.
- Timp de 10 minute, stabiliți un dialog între Cristofor Columb și Prințesa Atotoztl. Columb trebuie să îi convingă pe amerindieni că venirea sa a fost benefică, iar prințesa Atotoztl trebuie să arate efectele negative ale marilor descoperiri geografice. Arbitrul participant decide cine a avut argumentele cele mai bune.

În evaluarea dezbaterii, trebuie să Țineți cont de:

- Folosirea unor argumente și contra-argumente clare, concise, din materialul primit la clasă și din discuțiile din clasă (3-4).
- Folosirea unui ton calm, potrivit discuției colegiale, și a unor expresii potrivite („te rog să iei în considerare următorul aspect”, „insist asupra faptului că...”, „aș dori să subliniez următorul aspect” etc.).
- Conturarea personajului istoric prezentat.

Fișă pentru arbitru

Criteria	Cristofor Columb	Prințesa Atotoztl
Folosirea unor argumente și contra-argumente clare, concise, din materialul primit la clasă și din discuțiile din clasă (3-4) <ul style="list-style-type: none">- număr de argumente/contra-argumente corecte folosite- concizie		
Folosirea unui ton calm, potrivit discuției colegiale, și a unor expresii potrivite		
Conturarea personajului prezentat		

Anexa 3

Chestionar de autoevaluare

1. Prin rezolvarea acestor sarcini am învățat:

- a) _____
b) _____

2. Dificultățile întâmpinate au fost următoarele:

- a) _____
b) _____

3. Cred că mi-aș putea îmbunătăți performanța dacă:

- a) _____
b) _____

4. Cred că activitatea mea ar putea să fie apreciată ca fiind:

Bibliografie:

1. ***, *What, Why, and How To Implement a Flipped Classroom Model*, <https://kitzu.org/flipped-classroom-model/>, ultima accesare 30 iunie 2022.
2. Botnari, D., *De la Flipped Classroom spre Flipped Learning: o evoluție conceptuală iminentă în contextul pandemic*, https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/39-42_62.pdf, ultima accesare 2 iulie 2022.
3. Du, Shi-Chun, Fu Ze-Tian, Wang Yi, *The Flipped Classroom—Advantages and Challenges*, <https://www.atlantis-pess.com/proceedings/emtc-14/11721>, ultima accesare la 2 iulie 2022.

Proiectarea unei lecții pentru clasele care au în componență elevi cu CES

prof. Balan Andreea-Laura
Liceul Tehnologic Special „Vasile Pavelcu”, Iași

Data:

Clasa: a VI-a

Profesor:

Disciplina: Istorie

Clasa: a VI-a B - este formată dintr-un efectiv de 7 elevi cu hipoacuzie neurosenzorială bilaterală de grade diferite, care comunică predominant mimico-gestual. Unul dintre copii are probleme de vedere, neavând deficiență auditivă. Toți copiii răspund pozitiv sarcinilor școlare, se implică activ în activitățile extrașcolare și prezintă un comportament civilizată atât în școală, cât și în afara ei; doar elevului P. E. îi trebuie acordată o atenție sporită, deoarece își pierde concentrarea foarte repede și poate destabiliza bunul mers al activităților. Cu elevii: P.E. și A. A. se lucrează diferențiat, de aceea vor primi alt test de evaluare.

Unitatea de învățare: *Călători și călătorii - Europa și Lumea nouă*

Titlul lecției: *Marile descoperiri ale europenilor*

Tipul lecției: evaluare

Scopul lecției: evaluarea cunoștințelor legate de Marile descoperiri ale europenilor

Locul de desfășurare: Cabinetul de Istorie - Geografie

Competențe specifice:

- 1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice
- 1.3. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice
- 2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt istoric
- 2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate
- 4.1. Utilizarea informațiilor cu ajutorul resurselor multimedia

Competențe derivate:

La sfârșitul acestei lecții elevii vor fi capabili să:

- C1: explice prin cuvinte simple noțiunile de: *caravelă, busolă, astrolab, portolan;*
- C2: localizeze pe harta Lumii continentele despre care au învățat la Istorie;
- C3: redea numele călătorilor din Evul Mediu;
- C4: cunoască sensul următoarelor noțiuni: *caravelă, busolă, astrolab, portolan;*
- C5: să manifeste disponibilitate și interes pentru învățare.

Strategia didactică:

1. **Metode:** explicația, conversația, comunicarea LMGR, limbajul dactyl.
2. **Mijloace didactice:** tabla smart, testul de evaluare.
3. **Forme de organizare a elevilor:** individual.

Bibliografie:

1. Cucuș, C., (coord.), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivat și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998.
2. Osiac, D., *Istoria și didactica istoriei*, Editura Sitech, Craiova, 2018.
3. Stan, M., *Istorie-Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.

Scenariu didactic

Etapile activității	Competențe derivate	Descrierea activității	Metode didactice	Mijloace	Evaluare
1. Moment organizatoric		- notarea absențelor; - pregătirea climatului și a celor necesare pentru buna desfășurare a lecției.	- observația	- caiete - test de evaluare	
2. Verificarea cunoștințelor anterioare	C1 C2 C3 C4 C5	- sunt împărțite testele de evaluare; - elevii sunt supravegheați în păstrarea ritmului de lucru și ajutați unde au dificultăți.	- lucrul individual	- testul de evaluare	- supraveghere
3. Aprecierea rezultatelor și semnalarea greșelilor sau a omisiunilor		- sunt semnalate greșelile sau omisiunile din test ale elevilor; - elevii sunt ajutați să se autoevalueze.	- conversația		- notarea
4. Analiza modului de rezolvare		- sunt apreciate rezultatele obținute.	- analiza - conversația		

Numele și prenumele

Clasa

Test de evaluare

Timp de lucru: 30 minute. Se acordă 10 puncte din oficiu. Punctaj total: 100 de puncte.

1. Completează propozițiile:

- Pe parcursul Evului Mediu, oamenii au călătorit pe.....și pe.....
- Navigatorii europeni se orientau folosind hărți numite.....
- Oamenii din Evul mediu foloseau pentru mijloacele de transport forța.....
- Astăzi, pentru a ne orienta în spațiu folosim sistemul.....

20 puncte

2. Recunoaște și notează pe harta lumii următoarele continente: AMERICA DE NORD, AMERICA DE SUD, AFRICA, EUROPA.

20 puncte

3. Trage săgeți între cele două coloane pentru a obține răspunsuri corecte:

A	B
Astrolab	instrument format dintr-un cadran și un ac magnetic, care indică nordul
Busolă	corabie cu pânză
Caravelă	hărți ale țărmurilor
Portulane	instrument care ajută la orientarea pe mări și oceane în funcție de poziția stelelor

20 puncte

4. Scrie numele celui care a descoperit America

15 puncte

5. Alcătuieste câte 1 propoziție cu fiecare cuvânt dat: *busolă, călător, GPS*.

15 puncte

Barem de corectare și notare

Se acordă 10 puncte din oficiu

1. Se acordă câte 5 puncte pentru fiecare răspuns corect astfel:

a) mare și uscat b) portulane c) animalelor d) GPS

5 puncte x 4 = 20 puncte

2. Se acordă câte 5 puncte pentru fiecare localizare corectă:

5 puncte x 4 = 20 puncte

3. Se acordă câte 5 puncte pentru fiecare asociere corectă:

Astrolab - instrument care ajută la orientarea pe mări și oceane în funcție de poziția stelelor

Busolă - instrument format dintr-un cadran și un ac magnetic, care indică nordul

Caravelă - corabie cu pânză

Portulane - hărți ale țărmurilor

5 puncte x 4 = 20 puncte

4. Se acordă 15 puncte pentru răspunsul corect:

Cristofor Columb

5. Se acordă câte 5 puncte pentru fiecare frază scrisă corect:

5 puncte x 3 = 15 puncte

10 puncte oficiu

Total 100 puncte

Numele și prenumele

Clasa

Test de evaluare

Timp de lucru: 30 minute. Se acordă 20 puncte din oficiu. Punctaj total: 100 de puncte.

1. Completează propozițiile, lipind imaginile corespunzătoare (Anexa1):

a) În Evul Mediu, oamenii au călătorit pe.....

și pe.....

b) Navigatorii europeni se orientau folosind hărți numite

c) Oamenii din Evul mediu foloseau pentru mijloacele de transport forța

d) Astăzi, pentru a ne orienta în spațiu folosim sistemul

(40 puncte)

2. Alege din Anexa 2 numele continentelor: Europa, Africa, America de Nord, America de Sud și lipește-le corespunzător pe imaginea de mai jos.

(40 puncte)

Anexa 1

Mare

Uscat

Portulan

Forța animală

GPS

Anexa 2

Europa
Africa

America de Sud
America de Nord

Barem de corectare

Se acordă 20 puncte din oficiu.

1. Se acordă câte 10 puncte pentru fiecare asociere corectă:

a) mare și uscat b) portulan c) forța animală d) GPS

10 puncte x 4 = 40 puncte

2. Se acordă câte 10 puncte pentru fiecare localizare corectă:

10 puncte x 4 = 40 puncte

20 puncte oficiu

Total 100 puncte

Proiectarea unei lecții de evaluare a cunoștințelor

prof. Apetrăchioaie Adriana
Școala Gimnazială Crucea

Evaluarea, componentă a procesului instructiv-educativ, reprezintă actul prin care se înțelege măsurarea și aprecierea²⁰ cantității și calității cunoștințelor dobândite în timpul învățării, cu scopul de a urmări nivelul performanței și eficiența acesteia la un moment dat. Constantin Cucos definește evaluarea ca fiind o formă de control asupra cunoștințelor și o cale de perfecționare în același timp, constituind o modalitate prin care se realizează validarea secvențelor educative, a componentelor procesului didactic și un mijloc de delimitare, fixare și intervenție asupra conținuturilor și obiectivelor educaționale²¹. Astfel spus evaluarea evidențiază valoarea, nivelul, performanțele și eficiența factorilor educaționali și randamentul școlar.

Evaluarea are la bază trei componente care se află în interdependență: examinarea, aprecierea și notarea²², prin intermediul cărora se măsoară și se fac aprecieri asupra cantității și calității cunoștințelor, deprinderilor, abilităților, capacităților și priceperilor dobândite de elevi. Ca urmare a diversității situațiilor de predare-învățare care pot apărea în procesul de predare-învățare strategiile și metodele de evaluare apar sub forme diferite, dar care integrează operațiile de măsurare, apreciere și decizie în cadrul procesului didactic în diferite intervale de timp având funcții pedagogice diferite²³.

Funcțiile evaluării sunt: de constatare și diagnosticare, de reglare, de informare, de prognoză, de selecționare și clasificare, formativ-educativă și de perfecționare.

Există diferite tipuri de clasificare a evaluării, clasificări realizate în funcție de formele evaluării, de modul de integrare în cadrul procesului de învățare etc. Cea mai cunoscută formă de clasificare a strategiilor de evaluare este cea realizată în funcție de momentul în care este aplicată evaluarea. Astfel evaluarea poate fi:

- *evaluare inițială*, în baza căreia se stabilește nivelul de pregătire al elevului și strategiile didactice ce vor fi urmărite în vederea ameliorării și în vederea formării competențelor;
- *evaluarea sumativă* realizată la finalul unei unități de învățare sau modul, prin intermediul acesteia profesorul culege informații cu privire la gradul în care au fost atinse competențele;
- *evaluarea continuă*, se realizează pe tot parcursul procesului de predare-învățare.

Pentru a evalua cantitatea și calitatea cunoștințelor dobândite de elevi prin procesul de predare-învățare sunt utilizate instrumente variate de verificare și control. Unul dintre aceste instrumente este testul docimologic, el poate fi utilizat atât în cadrul evaluării inițiale, cât și în cadrul evaluării sumative sau continue.

Testul docimologic este format dintr-un ansamblu de itemi care permit măsurarea și aprecierea nivelului de pregătire al elevilor, precum și gradul în care au fost atinse competențele prin procesul de predare-învățare, îndeplinind funcția de examinare și notare.

²⁰ Ștefan Păun, *Didactica istoriei*, Ed. Cartea Universitară, București, 2005, p. 164.

²¹ Constantin Cucos, *Pedagogie*, ediția a II-a, Ed. Polirom, Iași, 2006, p. 368.

²² Gh. Tănase, *Metodica predării-învățării istoriei în școală*, Ed. Spiru Haret, Iași, p. 196.

²³ Alice Ionela Roaită, *Didactica istoriei, manual pentru profesorul de istorie*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2017, p. 159.

Pentru profesori și elevi, testul docimologic oferă multiple avantaje, pentru că prezintă un grad ridicat de obiectivitate întrucât cuprinde itemi diferiți (obiectivi, semi-obiectivi și subiectivi); totodată prezintă rigurozitate didactică, iar în același timp sprijină capacitatea de autoevaluare. Limitele testului docimologic sunt determinate de dificultatea cu care este elaborat, el poate crea o stare de anxietate elevilor; de asemenea, pot să apară situații în care corelația dintre punctajul acordat și gradul de dificultate al itemului să nu fie una optimă.

Testul docimologic trebuie să fie elaborat riguros din punct de vedere didactic și să prezinte o calitate tehnică optimă în vederea atingerii scopului și a obiectivelor propuse. Calitățile testului docimologic sunt: validitatea, fidelitatea, obiectivitatea și aplicabilitatea²⁴.

Validitatea se referă la calitatea testului de a măsura competențele de evaluat.

Fidelitatea arată calitatea testului de a produce rezultate constante prin aplicare. Este o condiție necesară, dar insuficientă pentru a oferi validitate.

Obiectivitatea dezvăluie gradul de concordanță între aprecierile făcute de profesorul evaluator în ceea ce privește răspunsurile corecte pentru fiecare dintre itemii testului. În vederea creșterii gradului de obiectivitate al testului, corectarea se realizează pe baza baremului de evaluare și notare.

Aplicabilitatea reprezintă calitatea testului de a fi administrat și interpretat cu ușurință²⁵.

În demersul proiectării unei lecții de evaluare în care se utilizează drept instrument testul docimologic este necesară parcurgerea mai multor etape:

1. Se stabilește tipul de test ce urmează a fi aplicat;
2. Se aleg competențele ce vor fi evaluate;
3. Se identifică conținuturile care permit atingerea competențelor stabilite anterior cu ajutorul sarcinilor de lucru;
4. Se concepe matricea de specificații pe baza căreia se construiesc itemii (sarcinile de lucru), cu mențiunea că fiecare item este elaborat pe baza unor reguli bine stabilite;
5. Se construiesc itemii;
6. Se elaborează testul;
7. Se realizează schema de notare prin stabilirea unui nivel de performanță minimă și maximă.

Matricea de specificații reprezintă un procedeu prin care se realizează o corelație dintre nivelurile cognitive, specificate în itemii testului și ponderea elementelor de conținut²⁶. Ea arată ca un tabel cu două intrări care este un sprijin în orientarea și organizarea itemilor testului docimologic, deoarece sunt precizate conținuturile selectate și nivelul taxonomic la care se plasează obiectivele de evaluare²⁷.

Matricea de specificații indică competențele de evaluat care se raportează la conținuturile ce urmează a fi testate. Ea precizează competențele specifice formate pentru o

²⁴ ***, *Ghid practic de elaborare a itemilor pentru examene*, ISE, București, 1996, p. 36-39.

²⁵ Constantin Niță (coord.), *Ghid de evaluare la matematică*, București, 2005, p. 9-10.

²⁶ Vladimир Duțu, *Evaluarea rezultatelor academice: proiectarea matricei de specificații și schemei de notare*, https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/43_51_Evaluarea%20rezultatelor%20academice_proiectarea%20matricei%20de%20specificatii%20si%20schemei%20de%20notare.pdf, p. 43-44, data ultimei consultări: 1 iulie 2022.

²⁷ ***, <https://www.scrigroup.com/didactica-pedagogie/Matricea-de-specificatie-si-ro25775.php>, data ultimei consultări: 1 iulie 2022.

unitate de învățare parcursă într-o anumită perioadă de timp. Pe liniile matricei sunt precizate conținuturile abordate, iar coloanele conțin nivelurile cognitive corespunzătoare competențelor de evaluat (de exemplu: achiziția informației, înțelegere, aplicare, analiză, conform taxonomiei lui Bloom).

Mai jos avem drept exemplu modul în care se construiește matricea de specificații a unui test sumativ ce urmează a fi aplicat la finalul unității de învățare – *Geneza spiritului modern*, clasa a VI-a.

După ce profesorul stabilește competențele și elementele de conținut ce urmează a fi testate se va construi matricea de specificații după modelul următor:

Matrice de specificații

Tip test: evaluare sumativă

Unitatea de învățare: *Geneza spiritului modern*

Număr itemi = 12

Competențe specifice:

- 1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice
- 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare
- 2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate
- 3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane

După construirea tabelului cu dublă intrare profesorul determină ponderea nivelurilor cognitive ce urmează a fi testate și a elementelor de conținut ce vor fi notate pe ultimul rând și respectiv ultima coloană. În cazul nostru ponderea pentru competențele 1.2.; 2.2.; 2.3. și 3.2. sunt: 35%, 30%, 20% și 15%, iar pentru elementele de conținut este de 30%, 40% și 30%. Ponderea elementelor de conținut poate fi determinată din punct de vedere cantitativ sau calitativ. Se completează celulele matricei după următorul calcul: $C1.2. = (35\% \times 30\%): 100\% = 10,5$.

Competența Teme	Competența 1.2.	Competența 2.2.	Competența 2.3.	Competența 3.3.	Total pondere Teme %
Renașterea și umanismul	$(35\% \times 30\%): 100\%$ 10,5	9	6	4,5	30
Reforma. Contrareforma	14	12	8	6	40
Absolutismul monarhic	10,5	9	6	4,5	30
Total pondere competențe %	35	30	20	15	100

Pentru a completa matricea cu numărul de itemi, se stabilește anterior numărul total al itemilor, în cazul nostru 12 itemi, apoi se completează celulele matricei utilizând următoarea formulă de calcul: $\text{procentaj}/100 \times \text{nr. total itemi}$ ($10,5/100 \times 12 = 1,26/1$). În situația în care obținem un număr zecimal acesta va fi rotunjit. Cea de a doua matrice specifică numărul de

itemi ce urmează a fi construiți în funcție de competențele ce vor fi evaluate prin intermediul conținuturilor stabilite anterior are următoarea structură:

Competența Teme	Competența 1.2.	Competența 2.2.	Competența 2.3.	Competența 3.3.	Total itemi
Renașterea și umanismul	10,5/100x12 1	1	1	*	3
Reforma și contrareforma	2	2	1	1	6
Absolutismul monarhic	1	1	1	*	3
Total itemi	4	4	3	1	12

Prin construirea matricei, profesorul are un instrument de sprijin în orientarea și organizarea itemilor testului de evaluare de mai jos. Pentru a oferi testului un grad ridicat de obiectivitate, precum și pentru a se testa priceperi și capacități cât mai variate se recomandă utilizarea unor itemi de diferite tipuri: itemi obiectivi, semi-obiectivi și subiectivi.

Proiect didactic

prof. Apetrăchioaie Adriana
Școala Gimnazială Crucea

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a VI-a

Profesor:

Unitatea de învățare: *Geneza spiritului modern*

Unitatea de conținut: *Renașterea și umanismul. Reforma. Contrareforma. Absolutismul de la Atlantic la Munții Urali*

Tipul lecției: verificare și apreciere a rezultatelor școlare

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

- 1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice;
- 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare;
- 2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate;
- 3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane.

Competențe derivate:

Cognitive	Formative	Atitudinale
C1 Localizarea în timp și spațiu a evenimentelor și proceselor petrecute în perioada Renașterii și a Umanismului, a Reformei și a Contrareformei sau a absolutismului monarhic (1.2.)	C2 Cunoașterea elementelor specifice artei renascentiste și a monarhiei absolutiste (2.2.) C3 Identificarea cauzelor și a consecințelor reformei religioase, precum și a absolutismului monarhic (2.3.)	C4 Utilizarea surselor istorice pentru a arăta rolul personalităților istorice în evoluția statului și a societății din secolele XIV-XVII (3.3.)

Resurse materiale	Metode didactice
- manualul de istorie; - fișe de lucru; - documente istorice; - harta; - portretul istoric; - imagini.	- conversația euristică; - explicația; - exercițiul; - comparația; - relația cauză-efect; - problematizarea.

Bibliografie:

1. ***, *Istorie, programă școlară*, București, 2017.
2. Stan, M., *Istorie, manual pentru clasa a VI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.

Scenariu didactic

Succesiunea momentelor lecției și a timpului aproximativ	Compe-tențe derivate	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Mijloace de învățare	Organizarea clasei	
1. Moment organizatoric (1 minut)		Profesorul verifică prezența elevilor, apoi pregătește materialul necesar lecției.	Elevii se pregătesc pentru lecție.	Conversația		Elevii sunt așezați în bănci, orientați către tablă Activitate frontală	
2. Anunțarea obiectivelor de evaluare/ a competențelor de evaluare (1 minut)	C1 C2 C3 C4	Este anunțată tema lecției și obiectivele urmărite.	Elevii ascultă cu atenție.	Conversația Se realizează un dialog într-un singur sens între profesor - elev		Activitate frontală	
3. Evaluarea performanțelor (45 minute)	C1 C2 C3 C4	Profesorul împarte elevilor testul. Oferă instrucțiuni cu privire la modul de completare/ rezolvare a itemilor.	Elevii ascultă instrucțiunile date, pot cere noi lămuriri, dacă este cazul.	- Exercițiul - Relația cauză - efect - Comparația - Problematizarea	Fișă lucru	Activitate individuală Elevii rezolvă individual fișa de test primită de la profesor	Evaluare scrisă prin intermediul fișei de test
4. Asigurarea conexiunii inverse (2 minute)	C1 C2 C3 C4	Profesorul discută cu elevii subiectele.	Sunt atenți la explicații. Solicită noi lămuriri, dacă este cazul.	Conversația Explicația		Activitate frontală	
5. Aprecieri și recomandări (1 minut)		Se dă temă pentru acasă.	Elevii notează tema dată.	Explicația		Activitate frontală	

Test

Total puncte: 100 puncte

Puncte din oficiu: 10 puncte

Timp de lucru: 45 minute

I. Analizează sursele istorice de mai jos și răspunde cerințelor:

(1.2.) 1. Pe baza sursei **A**, precizează:

B. *Mona Lisa*, Leonardo da Vinci

C. Domul din Milano, sec. XV

D. Vila „La Rotonda”, Vicenza,
sec. XVI

E. Ludovic al XIV-lea (1643-1715), *Regele Soare*

20 p.

a) spațiul în care a apărut *renașterea artistică*: _____

b) spațiul în care a apărut *reforma religioasă*: _____

c) două spații în care s-au desfășurat războaiele religioase în sec. XVI: _____

d) statul asupra căruia a domnit Ludovic al XIV-lea: _____

(2.3.) 2. Pe baza sursei **B**, arată de ce Leonardo da Vinci este un artist complet? **5p.**

(2.2.) 3. Compară sursele **C** și **D**, iar apoi identifică două elemente de arhitectură a artei renescentiste inspirate de arhitectura greco-romană: **5p.**

(2.2.) 4. Pe baza sursei **E**, menționează cum era supranumit regele Ludovic al XIV-lea: **5p.**

(2.3.) 5. Precizează două motive care stau la baza expresiei „*Statul sunt eu!*”. **10p.**

II. (2.2.) Realizează corespondența între coloane:

20p.

A

1. Jean Calvin
2. Henric VIII
3. Capela Sixtină
4. Giordano Bruno
5. 1517, Catedrala Winttemberg

B

- a. „Cele 95 de teze”
- b. teoria universului infinit
- c. anglicanismul
- d. calvinismul
- e. Michelangelo

1....., 2....., 3....., 4....., 5.....

A. Martin Luther

Analizează sursele istorice și răspunde cerințelor:

B. *” Sfantul Consiliu lovește cu blestem pe toți cei care pretind că indulgențele sunt inutile sau pe cei care neagă Biserica care are puterea de a le acorda Conciliul declară că acestea sunt folositoare creștinilor. Dar, în ceea ce privește abuzurile care au fost făcute, interzicem cu desăvârșire orice fel de plată a acestora. Toți oamenii Bisericii trebuie să ducă o viață simplă, să fie apropiați de credincioși ... ”*

(Conciliul de la Trento, hotărâri – text adaptat)

(2.2.) 1) Numește inițiatorul reformei religioase din Germania:

5p.

(2.3.) 2) Precizează, pe baza textului, două decizii adoptate la Conciliul de la Trento:
10p.

(3.3.) 3) Realizează un text, de aproximativ 10 rânduri, în care să arăți cauzele și motivele care au stat la baza succesului reformei religioase în centrul și vestul Europei.

Barem de evaluare și notare

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Cele 90 de puncte se acordă astfel:

Subiectul I – Se acordă 45 puncte care sunt distribuite astfel:

1. 20 p (4x5p): a) Italia; b) Germania; c) Franța și Germania; d) Franța.
2. 5p – dezvoltă noi tehnici în pictură - tehnica sfumato; a studia anatomia omului; a fost un inventator; a fost inginer; a fost scriitor și compozitor.
3. 5p (2x2,5p) – cupola, coloanele grecești în stil ionic, doric și corintic.
4. 5p – Regele Soare
5. 10p (2 x 5 p) – câte 5 p pentru fiecare motiv/trăsătură a absolutismului monarhic ce se ascunde în spatele expresiei *Statul sunt eu!* – cum ar fi: a controlat administrația statului; impune sistemul legislativ; impune taxe și impozite; este comandantul suprem al armatei etc.

Subiectul al II-lea - Se acordă 20 p (5x4p). Răspunsuri corecte: 1d; 2c; 3e; 4b; 5a.

Subiectul al III-lea – Se acordă 25 p din care:

1. Martin Luther - 5p
2. 10p (2x5p) pentru oricare din informațiile extrase din text: „...oamenii Bisericii trebuie să ducă o viață simplă, să fie apropiați de credincioși...”; indulgențele „sunt folositoare creștinilor”; interzicerea oricărui fel de plată a abuzurilor făcute.
3. 10p sunt acordate pentru analizarea cauzelor care au determinat succesul reformei religioase în Europa: - 5p pentru utilizarea informației istorice corecte;
 - 2p pentru stabilirea relației cauză-efect și utilizarea conectorilor de cauzalitate „pentru că”, „deoarece”, „fiindcă”, „așadar” etc.
 - 2p pentru exprimarea oricărei opinii cu privire la succesul reformei religioase;
 - 1p pentru limbajul istoric, exprimarea logică și coerentă.

Bibliografie:

1. ***, *Ghid practic de elaborare a itemilor pentru examene*, ISE, București, 1996.
2. ***, *Matricea de specificație*, <https://www.scrigroup.com/didactica-pedagogie/Matricea-de-specificatie-si-ro25775.php>, data ultimei accesări: 15 mai 2022.
3. Adăscăliței, F., (coord.), *Elemente de didactică a istoriei*, ediția a II-a, Editura Nomina, București, 2010-2013.
4. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997.
5. Cucos, C., *Pedagogie*, ediția a II-a, Editura Polirom, Iași, 2006.
6. Duțu, V., *Evaluarea rezultatelor academice: proiectarea matricei de specificații și a schemei de notare*, https://ibn.idsi.md/sites/default/files/_imag_file/43_51_Evaluarea%20rezultatelor%20academice_proiectarea%20matricei%20de%20specificatii%20si%20schemei%20de%20notare.pdf, data ultimei accesări: 1 iulie 2022.
7. Felezeu, C., *Didactica istoriei*, Editura Polirom, Iași, 2000.
8. Jitaru, O., *Metode interactive pentru stimularea învățării eficiente*, suport de curs, 2018, https://dppd.tuiasi.ro/wp-content/uploads/2020/01/Pedagogie-II.Met_interactive-stimulare-inv.ef_-suport-curs.pdf, data ultimei accesări: 18 iunie 2022.
9. Nicu, A., *Curs de pedagogie, suport de curs*, http://dppd.ulbsibiu.ro/ro/cadre_didactice/adriana_nicu/cursuri/Pedagogie%202_curs_3_Metode%20si%20mijloace%20de%20invatamant.pdf, data ultimei accesări: 8 mai 2022.
10. Niță, C., (coord.), *Ghid de evaluare la matematică*, București, 2005.
11. Păun, Ș., *Didactica istoriei*, Editura Cartea Universitară, București, 2005.
12. Radu, I., T., *Evaluarea în procesul didactic*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2000.
13. Roaită, A., I., *Didactica istoriei, un manual pentru profesorul de istorie*, ediția a III-a, Editura Paralela 45, Pitești, 2017.
14. Stinger, M., (coord.), *Ghid metodologic pentru aplicarea programelor de istorie, clasele IV-VIII*, Editura Aramis Print, București, 2000.
15. Stinger, M., (coord.), *Ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din aria curriculară Om și Societate, învățământ liceal*, Editura Aramis Print, București, 2000.
16. Tănase, G., *Metodica predării-învățării istoriei în școală*, Editura Spiru Haret, Iași.

Proiectarea unei lecții de dobândire de noi cunoștințe

prof. Istrimschi Ariadna
Școala Gimnazială „Ștefan Bârsănescu” Iași

Argument

Proiectul pentru lecția *Constituirea SUA. Declarația de independență. Constituția* este structurat pe modelul unei lecții de dobândire de noi cunoștințe. În aceste condiții, secvența de actualizare a cunoștințelor este foarte scurtă, cea mai mare parte a timpului fiind destinată activității principale, în care elevii își însușesc cunoștințe și își formează capacități intelectuale noi. Pentru dirijarea învățării am inclus atât metode tradiționale, cât și metode participative și am îmbinat activitățile frontale cu cele individuale și cu lucrul în perechi.

Proiect didactic

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a VI-a

Profesor:

Unitatea de învățare: *Spre o nouă societate*

Lecția: *Constituirea SUA. Declarația de independență. Constituția*

Tipul lecției: lecție de dobândire de noi cunoștințe

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timpul alocat: 50 minute

Competențe specifice:

- 2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate;
- 3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare;
- 3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane.

Competențe derivate:

Cognitive	Formative	Atitudinale
C1 Identificarea relațiilor de cauzalitate în evenimentele care au precedat revolta coloniilor din America de Nord, folosind o sursă multimedia C2 Identificarea cauzelor care au determinat războiul de independență al coloniilor americane C3 Descrierea contextului adoptării <i>Declarației de independență</i> C4 Identificarea consecințelor adoptării <i>Declarației de independență</i>	C5 Formularea a două argumente prin care să motiveze adoptarea principiului separării puterilor în stat în <i>Constituția SUA</i> ; C6 Formularea unei opinii privind valoarea de simbol a Statuiei Libertății	C7 Îndeplinirea adecvată și eficientă a atribuțiilor în activitățile realizate în echipă

Resurse materiale	Metode didactice
- manualul (Magda Stan, <i>Istorie. Manual pentru clasa a VI-a</i> , Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2018); - tabla, laptop; - prezentare ppt, resurse internet (<i>The American Revolutionary War</i> , https://www.youtube.com/watch?v=BWtW0gmh3kg); - fișe de lucru.	- conversația examinatorie; - conversația euristică; - explicația; - învățarea prin descoperire; - diagrama Venn; - „explozia stelară”.

Scenariu didactic

Momentele lecției și timpul alocat	Compe-tențe derivate	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee	Material didactic	Activități de învățare	
1. Momentul organizatoric 2 minute		Notează absenții, pregătește materialele.	Elevul de serviciu anunță absenții.				
2. Actualizarea cunoștințelor anterioare 3 minute		Profesorul adresează întrebări despre Iluminism: <i>Ce înseamnă Epoca Luminilor? Care sunt ideile noi susținute de iluminiști în legătură cu organizarea societății?</i>	Răspund la întrebări.	Conversația examinatorie		Activitate frontală	Evaluare orală
3. Captarea atenției 2 minute		Profesorul deschide prezentarea ppt: sunt proiectate imagini cu Statuia Libertății și se prezintă câteva informații generale despre acest monument.	Urmăresc precizările profesorului, completează prezentarea, cer lămuriri suplimentare, dacă este cazul.		Laptop Prezentare ppt		
4. Precizarea temei și a obiectivelor activității 2 minute		Slide-ul cu titlul: <i>Constituirea SUA. Declarația de independență. Constituția.</i> Profesorul precizează obiectivele.	Scriu titlul în caiete, urmăresc precizările profesorului.		Laptop Prezentare ppt		
5. Desfășurarea activității/ dirijarea învățării (34 minute în total) 2 minute 10 minute	C1 C1 C2	1. <i>Localizarea și organizarea celor 13 state-colonii în sec. al XVIII-lea.</i> Profesorul arată pe hartă teritoriile ocupate de cele 13 state-colonii (prezentarea ppt), prezintă pe scurt organizarea acestora, răspunde la eventualele întrebări. 2. <i>Cauzele declanșării conflictului cu Anglia</i> Solicită elevilor să urmărească o secvență din	Urmăresc explicațiile, cer lămuriri suplimentare, dacă este cazul.	Explicația Conversația euristica Învățarea prin descoperire	Laptop Prezentare ppt Fișa de lucru Filmul	Activitate în perechi	Observația sistematică

Momentele lecției și timpul alocat	Compe-tențe derivate	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee	Material didactic	Activități de învățare	
10 minute	C7 C3 C4 C7	documentarul <i>The American Revolutionary War</i> și să răspundă la cerințele de pe fișa 1 (activitate în perechi). Verificarea răspunsurilor se face oral. <i>3. Declarația de independență</i> Solicită elevilor să urmărească o altă secvență din documentarul <i>The American Revolutionary War</i> și să răspundă la cerințele de pe fișa 2.	Urmăresc filmul, rezolvă ex. 1 și 2 de pe fișa 1 Prezintă răspunsurile notate la ex. 2. Rezolvă ex. 3, prezintă răspunsurile, completează cerințele de la ex. 3 la tablă. Urmăresc filmul, rezolvă ex. de pe fișa 2, prezintă răspunsurile, completează schema („explozia solară”) la tablă.	Conversația euristică Învățarea prin descoperire „Explozia stelară”	documentar <i>The American Revolutionary War</i> Tabla Fișa de lucru Filmul documentar <i>The American Revolutionary War</i>	Activitate în perechi	Evaluare orală Observația sistematică Evaluare orală
4 minute	C4	<i>4. Războiul pentru independență</i> Profesorul explică, pe baza hărților și a imaginilor din PPT, principalele momente ale conflictului militar dintre armata britanică și armata coloniștilor. Solicită elevilor să explice motivul implicării Franței în sprijinul coloniștilor.	Urmăresc explicațiile, cer lămuriri suplimentare, dacă este cazul. Notează în caiete.	Explicația Conversația euristică	Tabla;	Activitate frontală	Evaluare orală
8 minute	C5	<i>5. Constituția SUA</i> Profesorul prezintă informații generale despre Constituția SUA (slide PPT). Profesorul solicită elevilor să realizeze pe caiet o diagramă Venn și să analizeze comparativ separarea puterilor în stat în Anglia (tabelul din manual, pag. 69) și separarea puterilor în stat în	Răspund la cerință. Urmăresc explicațiile. Rezolvă exercițiul,	Explicația Diagrama Venn	Laptop Prezentare ppt Manual	Activitate individuală	Evaluare orală

Momentele lecției și timpul alocat	Compe- tențe derivate	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee	Material didactic	Activități de învățare	
	C5	SUA (tabelul din manual, pag. 71). Profesorul cere elevilor să aducă două argumente prin care să motiveze adoptarea acestui principiu în SUA.	formulează argumentele, prezintă răspunsurile.	Conversația euristică			
6. Fixarea cunoștințelor 4 minute	C2 C4 C6	Se revine la imaginea cu Statuia Libertății. Pe baza celor învățate, profesorul solicită elevilor să explice de ce acest monument reprezintă un simbol universal al libertății și al democrației și să formuleze o opinie privind valoarea de simbol a Statuii Libertății.	Explică simbolistica elementelor din imagini (torța din mână, data de 4 iulie 1776, lanțurile sfărâmate de la picioarele personajului), formulează și își prezintă opinia	Conversația euristică	Laptop Prezentare ppt	Activitate frontală	Evaluare orală
7. Tema pentru acasă și aprecieri 3 minute		Profesorul apreciază activitatea elevilor. Se precizează tema: Temă obligatorie: ex. 1, cerințele a. și c., manual, pag. 71 Temă facultativă: realizați o fișă de personaj pentru G. Washington (Biography of George Washington, https://www.youtube.com/watch?v=3lXnfitSoYw) sau pentru Benjamin Franklin- https://www.pbslearningmedia.org/resource/725b7c12-185a-458a-9a75-149afea95e32/benjamin-franklin-writer-inventor-and-founding-father-video/ Adăugați fișa la portofoliul digital.	Elevii care au dat răspunsuri corecte primesc puncte în catalogul profesorului Sunt apreciați verbal elevii care au dat dovadă de atenție și implicare Elevii notează tema		Resurse web		

Fișa nr. 1

Ex. 1. Lucrați în perechi. Urmăriți documentarul și notați pe scurt răspunsul la cerințe.

Atitudini/acțiuni ale autorităților britanice:	Atitudini/acțiuni ale coloniștilor:

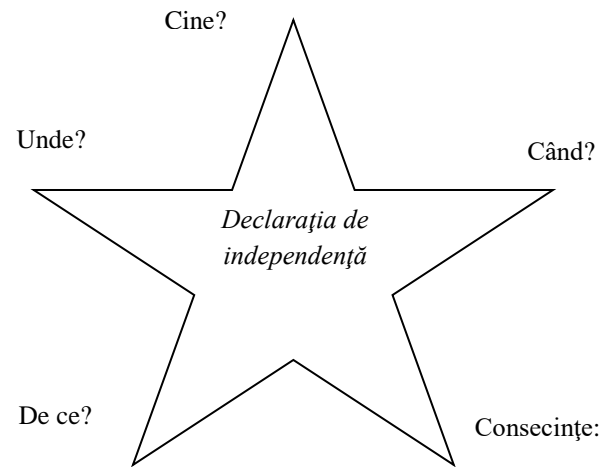
Ex. 2. Lucrați în perechi. Stabiliți cel puțin două relații de cauzalitate între evenimentele notate în tabelul de mai sus (subliniați cu o culoare evenimentele aflate în relație de cauzalitate, scrieți, pe margine, în dreptul lor, cauză/efect).

Ex. 3. Lucrați în perechi. Identificați, pe baza exercițiului de mai sus, cauzele conflictului dintre autoritățile britanice și coloniști și grupați-le pe 3 categorii:

- cauze economice;
- cauze politice;
- cauze ideologice.

Fișa nr. 2

Exercițiu. Lucrați în perechi. Urmăriți documentarul și completați schema următoare²⁸:

Bibliografie:

1. ***, *Istoria ilustrată a lumii*, Editura Litera, 2013.
2. Burtea, D., ș.a., *Caiet de lucru pentru clasa a VI-a*, Editura Aramis.
3. Cucuș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, 2014.
4. Iuțiș, Gh., Cozma, E., Asăvoaie, I., *Elemente de didactica istoriei*, Editura Graphys, Iași, 2008.

²⁸ Modelul schemei a fost preluat din Doina, Burtea, ș.a., *Caiet de lucru pentru clasa a VI-a*, Editura Aramis, p. 48.

Proiectul unei lecții de predare-învățare acolo unde nu este posibilă folosirea aparaturii digitale

prof. Buțincu Irina
Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Iași

Lecția de predare-învățare respectă în mare măsură aceeași structură cu lecția mixtă, însă timpul alocat comunicării de noi cunoștințe este semnificativ în comparație cu cel alocat celorlalte momente ale lecției.

Proiectarea următoarei lecții a fost realizată astfel încât, atunci când trebuie să răspundem la întrebarea „Cu ce resurse?”, răspunsul să nu ne pună în dificultate, întrucât în foarte multe unități școlare resursele sunt limitate, și nu vorbim doar de internet și dispozitive electronice, ci și de cele ce țin de birotică și papetărie. Astfel, pentru rezolvarea sarcinilor de lucru și parcurgerea activităților de învățare propuse în acest scenariu didactic, cadrul didactic și elevii au nevoie doar de manualele școlare.

Proiect didactic

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a VI-a

Profesor:

Unitatea de învățare: *Spre o nouă societate*

Conținuturi vizate:

- *Revoluția franceză. De la supus la cetățean*
- *Studiu de caz: Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului*

Tipul lecției: predare – învățare

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 50 de minute

Competențe specifice:

1.2. Utilizarea coordonatelor temporale referitoare la faptele și procesele istorice: redactarea de texte cu informații oferite de surse;

2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric: folosirea termenilor istorici cunoscuți în situații noi de comunicare; realizarea unor texte folosind adecvat termenii istorici;

2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare: analiza surselor scrise sau vizuale pe baza unor cerințe;

2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate: stabilirea elementelor de cauzalitate într-o sursă istorică.

Competențe derivate:

Cognitive	Formative	Atitudinale
C1 - Folosirea corectă, în prezentări scrise sau orale, a noțiunilor: <i>preambul, doleanță, opresiune</i> C2 - Identificarea cauzei ce a stat la baza redactării <i>Declarației drepturilor omului și ale cetățeanului</i> C3 - Recunoașterea principiilor și ideilor iluministe prezentate în surse	C4 - Extragerea informațiilor din surse istorice, pe baza unui plan de idei dat	C5 - Formularea unei opinii despre statutul femeilor în societatea franceză la sfârșitul secolului al XIX-lea, folosind informații din surse

Resurse materiale	Metode didactice
Manual, tablă, cretă/marker.	Conversația euristică, explicația, învățarea prin descoperire, problematizarea, dezbateră, exercițiul.

Scenariu didactic

Momentele lecției	C.S./C.D.	Detalii de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
1. Moment organizatoric (1')		Pregătește și dispune materialul didactic necesar. Notează absenții.	Se pregătesc pentru lecție. Salutul.	Conversația	Manual (p. 74-75)	Activitate frontală	
2. Verificarea temei și a cunoștințelor anterioare (5')	2.1.	Verifică prin întrebări conținuturile predate și însușite anterior.	Numiți de profesor, elevii răspund întrebărilor din lecția anterioară: <i>Revoluția Franceză (I)</i>	Conversația Explicația		Activitate frontală	Observația sistematică
3. Anunțarea temei și a obiectivelor (1')		Anunță continuarea discuției referitoare la evenimente din cadrul Revoluției Franceze, prin studierea unui document ce stă la baza democrației moderne, <i>Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului</i> .	Ascultă explicațiile. Notează titlul lecției în caiete.	Explicația		Activitate frontală	
4. Dirijarea învățării (30')	2.2. C4	Pentru a afla informații despre acest document și importanța lui ulterioară prezintă textul lecției din manual (p. 74). Conduce prin întrebări desprinderea informațiilor esențiale din textul „ <i>Cetățeni care gândesc și se exprimă liber</i> ” (p. 74). Pe baza răspunsurilor, completează schema lecției Scurtă expunere despre solicitările francezilor de care s-a ținut cont în redactarea documentului „ <i>Cetățeni care gândesc și se exprimă liber</i> ”.	Elevii citesc cu voce tare prima parte din textul lecției și răspund întrebărilor, pentru a extrage informațiile necesare. Notează prima parte din schema lecției în caiete.	Învățarea prin descoperire Conversația euristică	Manual	Activitate frontală	Observația sistematică
	C2	Prezintă sursele A, B (manual, p. 74-75). Conduce prin întrebări desprinderea informațiilor esențiale din text.	Elevii citesc sursa A, identifică și prezintă doleanțele poporului francez (din sursa A, p. 75), apoi, pe baza sursei B, stabilesc	Expunerea; Învățarea prin descoperire Conversația	Manual	Activitate frontală	

Momentele lecției	C.S./C.D.	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
	2.2. C3	<p>Solicită elevilor să citească independent sursa C (manual, p. 75), să identifice prevederi ale documentului și să recunoască principii și idei iluministe.</p> <p>Se asigură că toți elevii rezolvă sarcinile;</p> <p>Intervine, ajută și corectează unde este cazul.</p> <p>Completează schema (anexa 1).</p> <p>Scurtă expunere despre activitatea femeilor în timpul Revoluției Franceze</p>	<p>în ce măsură <i>Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului</i> a răspuns acestor cerințe (Sursa B, p. 74).</p> <p>Elevii citesc sursa independent și identifică prevederile; pe baza cunoștințelor dobândite anterior, recunosc ideile iluministe ce se regăsesc în formularea articolelor documentului; prezintă rezultatele; corectează dacă este cazul.</p> <p>Completarea schemei cu prevederi existente în document (anexa 1)</p>	<p>euristică</p> <p>Explicația Învățarea prin descoperire</p> <p>Conversația Expunerea</p>		<p>Activitate independentă</p> <p>Activitate frontală</p>	Temă în clasă
5. Atingerea performanței (7')	1.2. C5	Prezintă textul „ <i>Implicarea femeilor în viața publică</i> ” și solicită elevilor să formuleze și să prezinte un punct de vedere referitor la activitatea întreprinsă de Olympe de Gouges pentru a obține recunoașterea drepturilor femeilor.	Elevii citesc textul individual, formulează opinia în scris, pe caiete, și prezintă rezultatul.	Problematizarea	Manual	Activitate individuală Activitate frontală	Temă în clasă Verificarea temei
6. Asigurarea retenției și a transferului (5')	2.1. C1 2.2. C3	<p>Notează pe tablă, în două coloane, mai multe informații și solicită elevilor să realizeze corespondența între o informație din coloana A și una din coloana B:</p> <p>Coloana A: drept natural; doleanță; preambul; Olympe de Gouges; <i>Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului</i>.</p> <p>Coloana B: 26 august 1789; oamenii se nasc</p>	Lucrând individual, elevii rezolvă itemul de tip pereche și prezintă rezultatele.	Exercițiul		<p>Activitate frontală</p> <p>Activitate individuală</p>	Interevaluare

Momentele lecției	C.S./ C.D.	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
		egali în drepturi; parte introductivă a unui document; dorință/cerere; a susținut acordarea dreptului la vot pentru femei; Se asigură că toți elevii rezolvă sarcina de lucru. Completează și corectează dacă este cazul	Corectează dacă este cazul.				
7. Aprecieri (1')		Formulează aprecieri despre participarea și implicarea elevilor.	Ascultă explicațiile.	Explicația		Activitate frontală	

Anexa 1

Schema de conținut a lecției

Studiu de caz

Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului

Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului:

- document adoptat în timpul Revoluției Franceze, la 26 august 1789;
- are la bază principiile iluministe;
- a avut ca model *Declarația de independență* a coloniilor engleze din America de Nord;
- a devenit preambulul al *Constituției franceze* din 1791.
- Documentul prevedea:
 - apărarea și respectarea drepturilor naturale ale omului;
 - separarea puterilor în stat;
 - suveranitatea (puterea supremă) aparține poporului;
 - legea este expresia voinței poporului.

Declarația drepturilor femeii și ale cetățenei:

- document redactat de Olympe de Gouge, în 1791;
- susținea ideea acordării drepturilor egale pentru femei și bărbați.

Bibliografie:

1. Berstein, S., Milza, P., *Istoria Europei*, vol. III, Editura Institutul European, Iași, 1992.
2. Ochescu, M., *Caiet de istorie pentru clasa a VI-a*, Editura Art Educațional, București, 2014.
3. Stan, M., *Istorie – Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
4. <https://www.ldh-france.org/1791-DECLARATION-DES-DROITS-DE-LA/>

Proiectarea unei lecții de formare de priceperi și deprinderi

prof. Istrimschi Ariadna
Școala Gimnazială „Ștefan Bârsănescu” Iași

Argument

Lecția de formare de priceperi și deprinderi intelectuale este lecția în care elevii exersează tehnici de activitate intelectuală, prin intermediul unor activități cu caracter independent. Studiul *Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului* oferă elevilor posibilitatea întâlnirii cu un text esențial din istoria umanității. Pe parcursul orei elevii au posibilitatea să-și dezvolte deprinderile de analiză a unor surse de informare, să-și consolideze capacitatea de a lucra individual și să înțeleagă în context istoric importanța unor valori fundamentale. Am inclus în organizarea lecției atât metode tradiționale (explicația, conversația euristică), precum și metode moderne (SINELG, învățarea prin descoperire).

Proiect didactic

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a VI-a

Profesor:

Unitatea de învățare: *Spre o nouă societate*

Lecția: *Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului*

Tipul lecției: lecție de formare de priceperi și deprinderi

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare;

4.2. Asumarea critică a unui set de valori recunoscute social.

Competențe derivate:

Cognitive	Formative	Atitudinale
C1 Descrierea contextului în care a fost adoptată <i>Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului</i> , pe baza informațiilor selectate dintr-o sursă media	C3 Dezvoltarea capacității de analiză a unei surse istorice pe baza metodei SINELG	C7 Îndeplinirea corectă a sarcinilor de lucru individual și în echipă (în perechi)
C2 Identificarea drepturilor și libertăților incluse în fragmentul analizat din <i>Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului</i>	C4 Identificarea asemănărilor dintre drepturile și libertățile incluse în <i>Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului</i> și în alte documente oficiale din epocă analizate	
	C5 Selectarea din textul <i>Declarației</i> a trei drepturi/libertăți care corespund cu propriile valori	
	C6 Argumentarea importanței și actualității <i>Declarației drepturilor omului și ale cetățeanului</i>	

Resurse materiale	Metode didactice
- manualul (Magda Stan, <i>Istorie. Manual pentru clasa a VI-a</i> , Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018); - laptop; - resurse internet (documentarul „26th August 1789: Adoption of the Declaration of the Rights of Man by Constituent Assembly”, https://www.youtube.com/watch?v=sVJfHjnOpv8); - fișa de lucru.	- conversația euristică; - explicația; - învățarea prin descoperire; - metoda SINELG.

Scenariul didactic

Momentele lecției și timpul alocat	Compe-tențe derivate	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
1. Momentul organizatoric 1 minut		Notează absenții, pregătește materialele.	Elevul de serviciu anunță absenții.				
2. Precizarea temei și a obiectivelor activității 2 minute		Introducerea în temă: profesorul scrie titlul și precizează obiectivele activității.	Notează titlul în caiete.				
3. Actualiza-rea cunoștințelor 4 minute	C1 C7	Solicită elevilor să urmărească un scurt documentar (2 minute), intitulat „26th August 1789: Adoption of the Declaration of the Rights of Man by Constituent Assembly”, https://www.youtube.com/watch?v=sVJfHjnOpv8 Pe baza filmului, elevilor li se solicită să precizeze: - când și în ce scop a fost adoptată <i>Declarația</i> ? - cine au fost inițiatorii <i>Declarației</i> ? - un alt eveniment istoric din epocă, dintr-un alt spațiu geografic, influențat de ideile iluministe.	Urmăresc filmul. Cer lămuriri suplimentare, dacă este cazul. Notează răspunsurile la cerințe și prezintă răspunsurile.	Explicația Conversația euristică	Resursă internet	Activitate în perechi	Evaluare orală
4. Desfășura-rea activității 40 minute	C3 C3	Profesorul distribuie fișa de lucru și explică cerințele. Primul paragraf de pe fișă (Preambulul) este analizat cu ajutorul profesorului, ca model. (2 minute). Profesorul solicită elevilor să continue	Primesc fișa de lucru. Urmăresc explicațiile. Rezolvă sarcina de lucru..	Explicația Metoda SINELG Învățarea prin	Fișa de lucru	Activitate frontală Activitate	Observația sistematică Evaluare

Momentele lecției și timpul alocat	Compe-tențe derivate	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
	C7	activitatea în mod individual, pentru ex. 1 (10 minute). Profesorul explică termenii necunoscuți, în cazul în care nu sunt elevi care să poată oferi explicația. Profesorul solicită elevilor să prezinte răspunsurile (5 minute).	Rezolvă sarcina de lucru, cer lămuriri suplimentare, dacă este cazul: Doi elevi prezintă răspunsurile, ceilalți aduc completări.	descoperire		individuală	orală
	C2	Profesorul solicită elevilor să continue activitatea pentru ex. 2 - în mod individual,	Rezolvă exercițiul.	Explicația	Fișa de lucru	Activitate individuală	Evaluare orală
	C4	cerințele din coloana din stânga, în echipă,	Prezintă răspunsurile.	Învățarea prin descoperire	Manualul	Activitate în perechi	
	C7	cerințele din coloana din dreapta (10 minute) Profesorul solicită elevilor să prezinte răspunsurile date (5 minute).				Activitate individuală.	
	C5	Profesorul solicită elevilor să recitească drepturile incluse în <i>Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului</i> și să realizeze pe caiet o listă în care să menționeze, în ordine, cele mai importante trei drepturi, în opinia fiecăruia.					
	C6	Pe baza acestei liste, elevii trebuie să argumenteze actualitatea și importanța <i>Declarației drepturilor omului și ale cetățeanului</i> (8 minute).	Realizează lista, formulează argumentele. Prezintă răspunsurile.	Conversația euristică.	Fișa de lucru		Evaluare orală
5. Aprecieri și tema pentru acasă 3 minute		Profesorul apreciază activitatea elevilor. Sunt apreciați verbal elevii care au dat dovadă de atenție și implicare. Tema pentru acasă: ex. C, de la pag. 75, din Manual.	Elevii care au dat răspunsuri corecte primesc puncte în catalogul profesorului.				

Fișă de lucru

Ex. 1. Lucrați individual. Citiți textul și notați în partea dreaptă următoarele semne: (*) pentru informațiile pe care le-ați mai întâlnit, confirmă ceea ce știți, (+) dacă informația citită este nouă, (-) dacă o anumită informație diferă de ceea ce știți, (?) dacă informația pare confuză sau doriți să știți mai multe despre un anumit lucru.

<i>Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului, 1789</i>	* / + / - / ?
<p>Preambul „Reprezentanții poporului francez, constituiți în Adunarea Națională, (...), au decis să expună, într-o declarație solemnă, drepturile naturale, inalienabile și sacre ale omului, astfel încât această declarație, prezentă permanent la toți membrii corpului social, să le amintească fără încetare drepturile și îndatoririle lor (...).”</p>	
<p>Art. 1. „Oamenii se nasc și rămân liberi și egali în drepturi. (...)” Art. 2. „Scopul fiecărei asociații politice este conservarea drepturilor naturale și inalienabile ale omului: libertatea, proprietatea, dreptul la siguranță și rezistența la opresiune.” Art. 4. „Libertatea constă în a face tot ceea ce nu dăunează altora (...).” Art. 6. “Legea este o expresie a voinței generale. Toți cetățenii au dreptul de a participa personal sau prin reprezentanții lor la formarea sa.” Art. 7. „Niciun om nu poate fi acuzat, arestat, nici deținut decât în cazurile stabilite prin lege și după formele prescrise de aceasta (...); orice cetățean somat sau arestat în virtutea legii trebuie să se supună imediat; (...)” Art. 9. „Orice om este presupus nevinovat, până în momentul în care a fost declarat vinovat (...)” Art. 10. „Nimeni nu poate fi tras la răspundere pentru opiniile sale, fie ele chiar religioase (...)” Art. 11. „Comunicarea liberă a gândurilor și opiniilor este unul din drepturile cele mai de preț ale omului; orice cetățean poate deci să vorbească, să scrie și să tipărească liber, în afara cazurilor prevăzute prin lege, în care va trebui să răspundă de folosirea abuzivă a acestei libertăți.” Art. 16. „Orice societate care nu asigură garanția drepturilor și nu statornicește separarea puterilor este lipsită de constituție.”</p>	

Ex. 2. Completați tabelul de mai jos, pe baza textului citit:

Drepturi și libertăți înscrise în <i>Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului</i> (activitate individuală)	Drepturi și libertăți cunoscute din alte documente discutate în unitatea <i>Spre o nouă societate (Declarația drepturilor, Declarația de independență a S.U.A.)</i> (activitate în perechi)

Bibliografie:

1. Cucuș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
 2. Iuțiș, Gh., Cozma, E., Asăvoaie, I., *Elemente de didactica istoriei*, Editura Graphys, Iași, 2008.
- Stan, M., *Istorie. Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.

Proiectarea didactică a unei lecții de verificare și evaluare a cunoștințelor (lecție nonformală)

prof. Istrimschi Ariadna
Școala Gimnazială „Ștefan Bârsănescu” Iași

Argument

Un element specific unei lecții nonformale este reprezentat de desfășurarea activității în afara sălii de clasă, într-un alt spațiu care să le ofere elevilor posibilitatea unor abordări interdisciplinare și o înțelegere mai bună a legăturii dintre trecut și prezent. Am ales ca spațiu de organizare a lecției secția de copii din cadrul Bibliotecii Județene „Gh. Asachi”, nu doar pentru că este ușor de accesat, grație disponibilității manifestate de personalul bibliotecii, ci și pentru conexiunea care poate fi stabilită cu conținutul unității de învățare *Spre o nouă societate*, ideea de bibliotecă publică fiind, în bună măsură, un rezultat al concepțiilor iluministe. Este totodată și un prilej de se face trimiteri la vasta acțiune desfășurată de Gh. Asachi în spiritul iluminismului, care a lăsat orașului Iași o importantă moștenire culturală.

Pentru buna desfășurare a lecției trebuie realizate următoarele: stabilirea, în prealabil, a zilei și orei când biblioteca poate găzdui activitatea, informarea elevilor și pregătirea lor, procurarea materialelor necesare.

Proiectul de lecție propus este structurat pe baza metodei „Turul galeriei”. Aceasta este potrivită pentru verificarea și evaluarea cunoștințelor într-un cadru nonformal și implică dinamism, lucru în echipă, interevaluare și autoevaluare. Ar fi util ca lecția să fie urmată de o scurtă activitate, planificată anterior cu reprezentanții bibliotecii, prin care elevii să poată descoperi titluri ale autorilor iluminați aflate în bibliotecă și chiar să poată răsfoi și împrumuta lucrări adecvate vârstei lor.

Proiect didactic

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a VI-a

Profesor:

Unitatea de învățare: *Spre o nouă societate*

Lecția: evaluarea unității *Spre o nouă societate*

Tipul lecției: lecție de verificare și evaluare a cunoștințelor (lecție nonformală)

Locul de desfășurare: Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași, secția pentru copii

Timpul alocat: 50 minute

Competențe specifice:

- 2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric
- 3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare
- 4.2. Asumarea critică a unui set de valori recunoscute social

Competențe derivate:

Cognitive	Formative	Atitudinale
C1 Definierea și utilizarea corectă a termenilor istorici specifici Epocii Luminilor C2 Sintetizarea ideilor și evenimentelor corespunzătoare temei prezentate	C3 Identificarea unui set de valori specifice Epocii Luminilor C4 Respectarea criteriilor stabilite în prezentarea evenimentului/procesului istoric	C5 Implicarea constantă și corectă în realizarea activității de grup C6 Asumarea regulilor stabilite pentru activitatea în grup

Resurse materiale	Metode didactice
- coli de carton; - carioci, creioane colorate; - fișa cu criteriile de evaluare; - bandă scotch, bilețele post-it, foi de hârtie.	- turul galeriei; - explicația; - conversația euristică.

Scenariul didactic

Momentele lecției și timpul alocat	Compe-tențe derivate	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
1. Momentul organizatoric 2 minute		Pregătește materialele. Elevii sunt grupați în 6 grupe (5 elevi în fiecare grupă).	Preiau materialele. Elevii se grupează și își organizează materialele.				
2. Precizarea conținutului care urmează să fie verificat 2 minute		Profesorul reamintește elevilor metoda „Turul galeriei”, precizează temele ²⁹ din cadrul unității care vor fi repartizate și prezintă criteriile ³⁰ care trebuie respectate în realizarea produsului.	Urmăresc explicațiile, cer lămuriri suplimentare, dacă este cazul.	Explicația			
3. Desfășurarea activității 42 minute Realizarea produsului 20 minute Examinarea și aprecierea produselor celorlalte grupe 10 minute Reexamina-rea propriu-lui produs, valorificarea	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C3 C5 C6	Prin tragere la sorți, fiecare grupă primește o temă din cadrul unității, pe care trebuie să o reprezinte pe foaia de carton. Produsul final poate fi sub forma de afiș sau o reprezentare grafică (diagramă, ciorchine). Profesorul monitorizează activitatea fiecărei grupe și evaluează eficiența lucrului în echipă și implicarea elevilor. Profesorul monitorizează activitatea fiecărei grupe și examinează fiecare produs. Profesorul monitorizează activitatea fiecărei grupe.	Extrag biletul cu tema propusă. Primesc lista cu criteriile care trebuie respectate pentru realizarea produsului. Își distribuie sarcinile, lucrează în echipă pentru realizarea produsului. Examinează produsele celorlalte grupe, scriu pe bilețelele post-it observațiile și completările. Citesc observațiile și completările primite, realizează un scurt raport în care apreciază utilitatea observațiilor și a completărilor primite.	Explicația Turul galeriei Turul galeriei	Coli de carton Carioci Creioane colorate Bilețele post-it Foi de hârtie	Activitate în echipă Activitate în echipă Activitate în echipă	Observația sistematică Observația sistematică; Interevaluare Autoevaluare

²⁹ Temele propuse sunt precizate în Anexă

³⁰ Criteriile sunt precizate în Anexă

Momentele lecției și timpul alocat	Compe-tențe derivate	Detalieri de conținut/activități de învățare		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
feed-back-ului primit 4 minute Prezentarea raportului 8 minute	C3 C5	Profesorul ascultă rapoartele citite, își notează eventualele observații.	Reprezentantul echipei citește raportul. Ceilalți elevi sunt atenți intervin cu completări.	Turul galeriei Conversația euristică			Evaluare orală
4. Aprecierea activității 4 minute		Profesorul apreciază calitatea produselor (pe baza grilei de evaluare ³¹), corectitudinea autoevaluării, eficiența activității în echipă și implicarea elevilor.	Ascultă aprecierile, pot completa cu propriile aprecieri.				Evaluare pe baza grilei

Grila de evaluare a activității elevilor

1 p oficiu

Nr. crt.	Criterii	Punctaj maxim	Punctaj acordat	Observații
1.	Informația prezentată este corectă din punct de vedere istoric.	2		
2.	Informația prezentată este adecvat corelată cu tema repartizată.	1		
3.	Sunt precizate cel puțin 4 evenimente reprezentative pentru procesul/faptul istoric prezentat.	1		
4.	Sunt amintite cel puțin 2 personalități reprezentative pentru evenimentele istorice prezentate.	1		
5.	Sunt menționate cel puțin 2 idei-forță care au influențat epoca respectivă.	1		
6.	Sunt precizate două consecințe ale procesului/faptului istoric prezentat.	2		
7.	Au fost respectate regulile stabilite pentru activitatea în grup.	1		
	Total			

³¹ Grila de evaluare este precizată în Anexă

Anexă

Temele propuse (se vor distribui grupelor prin tragere la sorți):

1. Iluminismul și schimbările aduse de răspândirea ideilor iluministe
2. „Revoluția glorioasă” și modelul politic britanic
3. Constituirea SUA – un nou model politic
4. Revoluția franceză - de la supus la cetățean
5. Napoleon I și răspândirea ideilor iluministe
6. Revoluția industrială și schimbarea adusă în viața oamenilor

Criterii pentru realizarea produsului:

1. Informația prezentată este corectă din punct de vedere istoric
2. Informația prezentată este adecvat corelată cu tema repartizată
3. Sunt precizate cel puțin 4 evenimente reprezentative pentru procesul/faptul istoric prezentat
4. Sunt amintite cel puțin 2 personalități reprezentative pentru evenimentele istorice prezentate
5. Sunt menționate cel puțin 2 idei-forță care au influențat epoca respectivă
6. Sunt precizate două consecințe ale procesului/faptului istoric prezentat

Bibliografie:

1. ***, *Istoria lumii (Enciclopedie)*, Editura RAO, București, 1997.
2. Cucuș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
3. Iuțiș, Gh., Cozma, E., Asăvoaie, I., *Elemente de didactica istoriei*, Editura Graphys, Iași, 2008.
4. Stan, M., *Istorie. Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.

Proiectarea unei lecții introductive

prof. Grădinaru Monica Maria
Școala Gimnazială „Ștefan Bârsănescu” Iași

Argument

Proiectul didactic propus este conceput pentru lecția de transmitere și însușire de noi cunoștințe. Varianta aleasă pentru acest tip de lecție este cea a lecției introductive, cu rolul de a oferi elevilor o imagine de ansamblu asupra evenimentelor istorice specifice secolului al XIX-lea, cuprinse în conținuturile ultimei unități de învățare din programa școlară pentru clasa a VI-a, *Secolul naționalităților* și de a-i sensibiliza pe elevi în vederea eficientizării receptării noilor conținuturi. În structurarea lecției, transmiterea cunoștințelor este etapa de bază a lecției ocupând cea mai mare parte a timpului alocat procesului instructiv. Prin strategii specifice, profesorul prezintă noul conținut și dirijează învățarea elevilor, asigurând o participare activă a acestora până la obținerea performanței vizate. Fixarea cunoștințelor se realizează simultan cu prezentarea noului conținut, prin conversații euristice și aplicații practice. Strategia didactică a fost elaborată în funcție de particularitățile de vârstă și nivelul de pregătire al elevilor, precum și de contextul în care are loc învățarea, adică ultimul modul din anul școlar 2022-2023.

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a VI-a B

Profesor:

Unitatea de învățare: *Secolul naționalităților*

Unitatea de conținut: *Statele moderne: revoluție și emancipare națională*

Tipul lecției: transmitere și însușire de noi cunoștințe

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

- 1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice;
- 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare;
- 2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate.

Competențe derivate:

Cognitive	Formative	Atitudinale
C.1. Localizarea pe harta Europei a spațiilor istorice în care s-au desfășurat evenimente istorice în secolul al XIX-lea - <i>modificări teritoriale în 1815, centre revoluționare la 1848, state naționale moderne, state multinaționale</i>	C.3. Analizarea factorilor care au declanșat evenimente din secolul al XIX-lea - <i>restaurația, primăvara popoarelor</i> , pe baza surselor scrise și vizuale C.4. Identificarea elementelor de cauzalitate istorică prezentate în surse scrise și vizuale, privind formarea statelor moderne: <i>Principatele Unite, Imperiul German, Regatul Italiei</i>	C.2. Formularea de opinii privind impactul revoluției franceze în Europa, prin promovarea ideilor iluministe (libertatea și egalitatea)

Resurse materiale	Metode didactice
- manualul de Istorie, clasa a VI-a; - tabla, marker; - laptop; - imagini, fișe de lucru.	- conversația (examinatoare și euristică); - expunerea, demonstrația; - învățarea prin descoperire, comparația, exercițiul.

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competență derivată	Succesiunea elementelor de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Organizația clasei	Evaluare
			<u>Grupa 4</u> - Să formuleze o opinie referitoare la mesajul documentului.	mașinii electrice - <i>Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului</i> ; - răspândirea ideilor Revoluției Franceze despre libertate și egalitate în Europa a dus la lupta pentru înlăturarea monarhiei absolute.	examinatoare Demonstrația		(ordinea în bănci)	elevilor
Anunțarea temei lecției 2 minute		<i>Statele modern - revoluție și emancipare națională</i>	Anunță și notează pe tablă tema lecției Prezintă competențele ce urmează a fi dezvoltate pe parcursul orei	Notează pe caiete tema lecției Înțeleg competențelor ce urmează a fi dezvoltate pe parcursul orei	Expunere	Tabla Caiet	Frontală	
Prezentarea optimă a conținutului și dirijarea învățării 34 minute	C.3	1. Congresul de la Viena	Afișează imaginea din materialul PPT. Solicită elevilor să citească sursa istorică și să menționeze, pe baza textului, scopul revoluției și soluția propusă de Metternich, ca reacție la mișcarea revoluționară.	Elevii citesc sursa istorică. Menționează scopul revoluției - <i>Este acela al răsturnării tuturor lucrurilor existente.</i> Menționează soluția: <i>conservarea tuturor lucrurilor existente legal</i> Ascultă explicațiile profesorului.	Exercițiul Învățare prin descoperire Conversația euristică	Laptop K. von Metternich <i>Memorii</i> , 1850 ³³	Frontală	Evaluare formativă
	C1	a. definiție	Explică elevilor faptul că înfrângerea lui Napoleon Bonaparte a determinat statele învingătoare, Austria,		Expunerea euristică		Frontală	

³³ <https://www.levivrescolaire.fr/page/6576362?docId=9n9pjyxUV9obhlKqz-KG2>, accesat la 22 august 2022

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competență derivată	Succesiunea elementelor de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Organizația clasei	Evaluare
	C3		Prusia, Rusia și Anglia să organizeze un Congres de pace, la Viena, în 1815 Tratatul semnat prevede modificări teritoriale și reintroducerea monarhiei absolute (restaurația). Solicită elevilor să rezolve exercițiul din manual, pentru a identifica modificările teritoriale din 1815.	Elevii compară harta de la p. 109 (<i>Europa după Congresul de la Viena</i>) cu harta de la p. 108 (<i>Europa în timpul războaielor napoleoniene</i>). Identifică următoarele deosebiri: - dispariția Imperiului Francez, revenirea Franței la granițele din 1792; - extinderea teritoriilor statelor învingătoare; - apariția Confederației Germane. Completează, pe caiete, schema lecției.	Comparația Demonstrația Conversația	Manual, pag. 86, 108-109	Frontală; Frontală Individuală	Evaluare formativă
	C1	b. hotărâri : - restaurația (revenirea la monarhia absolută); - modificări teritoriale. 2. Revoluție și emancipare națională	Completează, în baza răspunsurilor formulate de elevi, schema lecției, pe tablă. Prezintă elevilor sursa istorică. Solicită acestora să identifice, pe baza sursei, un	Citesc cu atenție sursa istorică. Identifică, pe baza sursei, faptul că modificările teritoriale impuse nu au ținut	Învățare prin	Tablă Caiet Laptop <i>Scrisoarea lui Thomas Jefferson,</i>	Frontală; Frontală Individuală	Evaluare formativă

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competență derivată	Succesiunea elementelor de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Organizația clasei	Evaluare
	C2	<p>a. cauze</p> <p>b. primăvara popoarelor (1848)</p>	<p>principiu al Congresului de la Viena și o consecință a aplicării acestuia în Europa.</p> <p>Explică elevilor faptul că revoluțiile organizate în prima jumătate a secolului al XIX-lea au avut obiective politice (obținerea de drepturi și libertăți cetățenești, înlăturarea monarhiei absolute) și naționale (unire și independență pentru națiunile asuprite de marile imperii). Prin luptele lor, mai multe popoare au obținut independența și au format noi state, atât în Europa, cât și în America, de exemplu: Brazilia, Grecia, Belgia.</p>	<p>cont de dorințele locuitorilor (<i>Transferul unui popor, precum vitele</i>).</p> <p>Identifică urmarea - organizarea de noi mișcări revoluționare (<i>războaie și dezbinări între popoare, pentru că pare a fi singura modalitate de a pune capăt cal-culelor lor criminale</i>).</p> <p>Ascultă cu atenție explicațiile profesorului.</p>	<p>descoperire Demonstrația Conversația euristică</p> <p>Expunerea</p>	1816 ³⁴	Frontală	

³⁴ <https://www.levivrescolaire.fr/page/6576362?docId=XUPslq29Mmybe3YRWLqB>, accesat la 22 august 2022

Sucesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competență derivată	Sucesiunea elementelor de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Organizația clasei	Evaluare
	C1		Valul de mișcări revoluționare din Europa în 1848 s-a numit <i>primăvara popoarelor</i> . Revoluțiile din 1848 au stârnit speranțe imense, dar cel mai adesea au fost înăbușite de marile imperii; Completează schema lecției pe tablă. Solicită elevilor să identifice pe hartă state în care s-au desfășurat revoluții la 1848 și principalele centre revoluționare .	Completează schema lecției pe caiete. Elevii identifică pe hartă state și centre revoluționare, de exemplu: Franța - Paris, Prusia - Berlin, Imperiul Austriei - Viena, Pesta, Moldova - Iași, Valahia - Islaz, Transilvania-Blaj. Completează schema lecției pe caiete. Observă cele trei imagini afișate.	Exercițiul Demonstrația Conversația euristică	Caiet Tablă Manual, p. 110 Tabla Caiet P. Veit, <i>Germania</i> ³⁵ Petrescu, Costache, 1848 - <i>Revoluția română</i> ³⁶ ; Geralomo Induno, <i>Garibaldi in Marsala</i> , 1861 ³⁷	Individuală Individuală Frontală Frontală	Evaluare formativă
	C4		Completează schema lecției pe tablă; Afișează cele 3 imagini din materialul power-point; Solicită elevilor să compare imaginile și să identifice o asemănare între acestea.	Identifică drapelul	Învățarea prin descoperire			
	C4		Solicită elevilor să-și formuleze opinia despre mesajul transmis de cele trei imagini.	Formulează opinii despre mesajul transmis de cele trei imagini - drapelul național, simbol al statului sau dorința de unire ori patriotismul.	Conversație euristică			Evaluare

³⁵ <https://artsandculture.google.com/asset/germania-philipp-veit/HwHQ0G51gNgAgQ>, accesat la 22 august 2022.

³⁶ <https://ro.m.wikipedia.org/wiki/Fi%C8%99ier:1848-revolutia-Romania.jpg>, accesat la 22 august 2022.

³⁷ <https://artsandculture.google.com/asset/garibaldi-in-marsala-gerolamo-induno/2AFOE9qwiz9Swg?hl=ro>, accesat la 22 august 2022.

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competență derivată	Succesiunea elementelor de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Organizarea clasei	Evaluare
		<p>3. Formarea statelor moderne</p> <p>a. cauze</p> <p>b. exemple de state moderne:</p>	<p>Explică elevilor faptul că înăbușirea revoluțiilor de la 1848 a determinat continuarea luptei pentru formarea statelor moderne în Europa, care se construiesc prin diplomație și război.</p> <p>Solicită elevilor să analizeze cele două hărți și să identifice state formate în a doua jumătate a secolului al XIX-lea - state naționale și state multinaționale.</p> <p>Completează schema lecției pe tablă</p> <p>Împarte clasa în trei grupe și solicită elevilor să analizeze cu atenție imaginile A, B, C și sursele D, E, F și să rezolve următoarele sarcini de lucru:</p> <p><u>Grupa 1:</u></p> <p>1. Asociați imaginea A cu sursa scrisă corespunzătoare</p> <p>2. Menționați personalitatea istorică reprezentativă pentru lupta de unificare națională</p> <p>3. Puneți în ordine cronologică cele trei fapte istorice la care fac referire imaginile și sursele scrise.</p>	<p>Ascultă cu atenție explicațiile profesorului.</p> <p>Elevii compară cele două hărți și identifică state naționale-România, Germania, Italia și statul multinațional Austro-Ungaria.</p> <p>Completează schema lecției pe caiete.</p> <p>Citesc cu atenție exercițiul propus.</p> <p>Rezolvă sarcinile de lucru:</p> <p><u>Grupa 1:</u></p> <p>1. Asociază imaginea A cu sursa F.</p> <p>2. Menționează pe regale Victor Emanuel al II-lea.</p> <p>3. Menționează ordinea cronologică B, A, C.</p> <p><u>Grupa 2:</u></p> <p>1. Asociază imaginea B cu sursa D.</p> <p>2. Menționează pe Al. I. Cuza.</p> <p>3. Menționează ordinea cronologică B, A, C.</p>	<p>Expunere euristică</p> <p>Comparația</p> <p>Exercițiul</p> <p>Învățare prin descoperire</p> <p>Demonstrația</p> <p>Conversația euristică</p> <p>Învățare prin descoperire</p> <p>Demonstrația</p> <p>Conversația euristică</p>	<p>Manual, p. 110-111</p> <p>Tabla</p> <p>Caiet</p> <p>Manual, p. 89</p> <p>Caiet</p>	<p>Frontală</p> <p>Individuală</p> <p>Activitate pe perechi (fiecare bancă/2 elevi primesc una din cele 3 cifre - 1, 2 sau 3)</p>	<p>formativă</p> <p>Evaluare formativă</p> <p>Evaluare formativă</p>

Sucesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competență derivată	Sucesiunea elementelor de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Organizarea clasei	Evaluare
		<p>Principatele Unite-1859, dubla alegere a lui Al. I. Cuza; Regatul Italiei - unificarea statelor, regele Victor Emanuel al II-lea; Imperiul German - 1871, cancelarul Otto von Bismark.</p>	<p><u>Grupa 2:</u> 1. Asociați imaginea B cu sursa scrisă corespunzătoare 2. Menționați personalitatea istorică reprezentativă pentru lupta de unificare națională 3. Puneți în ordine cronologică cele trei fapte istorice la care fac referire imaginile și sursele scrise.</p> <p><u>Grupa 3</u> 1. Asociați imaginea C cu sursa scrisă corespunzătoare 2. Menționați personalitatea istorică reprezentativă pentru lupta de unificare națională 3. Puneți în ordine cronologică cele trei fapte istorice la care fac referire imaginile și sursele scrise. Completează, în baza răspunsurilor formulate de elevi, schema lecției, pe tablă.</p>	<p><u>Grupa 3:</u> 1. Asociază imaginea C cu sursa E. 2. Menționează pe Otto von Bismark. 3. Menționează ordinea cronologică B, A, C.</p>	<p>Învățare prin descoperire Demonstrația Conversația euristica</p>	<p>Manual, p. 89 Caiet</p> <p>Manual, p. 89 Caiet</p> <p>Tabla Caiet</p>	<p>Activitate pe perechi</p> <p>Activitate pe perechi;</p> <p>Individuală</p>	<p>Evaluare formativă</p> <p>Evaluare formativă</p>
Consolidarea retenției și a capacității de	C2	Anunțarea și explicarea temei pentru	Anunță și explică tema pentru acasă - activitate practică, <i>Trecut și prezent</i>	Elevii notează tema pentru acasă - identificarea unei creații artistice sau literare,	Conversația	Manual, p. 89	Individuală	

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competență derivată	Succesiunea elementelor de conținut	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Organizarea clasei	Evaluare
transfer 3 minute		acasă		din se-colul al XIX-lea, care are ca temă lupta pentru unitate națională.				
Asigurarea feedback-ului 3 minute		Aprecieri și recomandări	Apreciază activitatea elevilor: răspunsuri, implicare, progres	Notează punctajele primite ca urmare a implicării în predarea-învățarea conținuturilor noi.	Conversația	Caiet; Catalog personal profesor/ fișa de progres	Frontală	

Anexe/ fișe de lucru

Conservarea împotriva revoluției

„Există o singură afacere în Europa, Revoluția. Scopul precis al revoluționarilor este unic. Este acela al răsturnării tuturor lucrurilor existente legal. Principiul căruia regii trebuie să se opună acestui plan de distrugere universală este acela al conservării tuturor lucrurilor existente legal. Interiorul tuturor țărilor europene, fără excepție, este chinuit de o febră aprinsă [...]. Toate puterile sunt amenințate cu pierderea echilibrului. Cele mai puternice instituții sunt zdruncinate până la temelii. Dacă, în această criză teribilă, principalii suverani ai Europei ar fi dezbinați, am fi cu toții măturați în câțiva ani.”

(Klemens von Metternich, *Memorii*, 1880)

Drepturile popoarelor disprețuite

„Transferul unui popor, precum vitele, pare să devină parte a dreptului popoarelor în Europa, dar vă asigur că nu este posibil să fie bine primit aici [...]. Că nicio țară, niciun popor nu poate fi zdrobit definitiv la pământ este o lege a cerului. Teama noastră este că își vor prelungi mult suferința încercând, prin mijloace premature, să o scurteze [...]. În general este un păcat, dar acum este o acțiune evlavioasă să dorești război și dezbinări între popoare, pentru că pare a fi singura modalitate de a pune capăt calculelor lor criminale.”

[*Scrisoare a lui Thomas Jefferson* (fostul președinte al Statelor Unite ale Americii) către Germaine de Staël, 6 septembrie 1816]

La Chute en masse: astfel scânteia electrică a libertății, va răsturna toate tronurile briganților încoronați, 1794.

Petrescu, Costache,
1848-*Revoluția română*

Ph. Veit, *Germania*, 1848

G. Induno, *Garibaldi in Marsala*, 1861

Bibliografie:

1. Stan, M., *Istorie, Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
2. Induno, G., Garibaldi in Marsala, 1861, <https://artsandculture.google.com/asset/garibaldi-in-marsala-gerolamo-induno/2AFOE9qwiz9Swg?hl=ro>, accesat la 22 august 2022.
3. Isidore, F., M., *La Chute en masse: astfel scânteia electrică a libertății, va răsturna toate tronurile*, 1794, https://www.europeana.eu/en/item/9200518/ark__12148_btv1b6948033t, accesat la 22 august 2022.
4. *Scrisoarea lui Thomas Jefferson* (fostul președinte al Statelor Unite ale Americii) către Germaine de Staël, 6 septembrie 1816, <https://www.lelivrescolaire.fr/page/6576362?docId=XUPslq29Mmybe3YRWLqbB->, accesat la 22 august 2022.
5. Veit, Ph., Germania, 1848, <https://artsandculture.google.com/asset/germania-philipp-veit/HwHQ0G51gNgAgQ->, accesat la 22 august 2022.
6. Von Metternich, K., *Memorii*, 1850, <https://www.lelivrescolaire.fr/page/6576362?docId=9n9pjyxUV9obhIKqz-KG>, accesat la 22 august 2022.
7. ***, <https://ro.m.wikipedia.org/wiki/Fi%C8%99ier:1848-revolutia-Romania.jpg>, accesat la 22 august 2022.

Proiectarea didactică a unei lecții de recapitulare finală

prof. Grădinaru Monica Maria
Școala Gimnazială „Ștefan Bârsănescu” Iași

Argument

Proiectul didactic propus este conceput pentru lecția de recapitulare finală a materiei clasei a VI-a, sub forma lecției de sinteză. Recapitularea nu înseamnă reluarea într-o formă identică a unităților de conținut însușite anterior, ci fixarea și consolidarea cunoștințelor prin stabilirea de noi corelații între cunoștințele acumulate anterior de elevi și elaborarea unor generalizări. În acest context, am utilizat metoda cubului, ce urmărește un algoritm care vizează descrierea, comparația, asocierea, analizarea, aplicarea, argumentarea. Astfel se realizează explorarea unui subiect sau a unei situații din mai multe perspective, permițând abordarea complexă și integratoare a unei teme, dar și fixarea cunoștințelor dobândite în orele anterioare.

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a VI-a B

Profesor:

Tipul lecției - recapitulare finală

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

- 2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric
- 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare
- 3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare
- 3.3. Descrierea consecințelor deciziei și acțiunii umane

Competențe derivate:

Cognitive	Formative	Atitudinale
C1. Alcătuire de enunțuri cu sensul corect al termenilor istorici <i>absolutism, iluminism, revoluție</i> , în prezentarea evenimentelor specifice epocii moderne	C2. Identificarea elementelor de cauzalitate istorică, din surse scrise și vizuale, referitoare la evenimente/procese istorice din epoca modernă – <i>absolutismul monarhic, revoluția engleză, revoluția franceză, revoluția americană, emancipare națională, epoca victoriană, imperii coloniale</i>	C3. Înțelegerea rolului în cadrul grupeii de elevi, în vederea realizării produsului final, specific fiecărei subteme din planul de recapitulare-evaluare anuală - <i>Relațiile sociale și statul: Absolutismul, Revoluțiile epocii moderne, State moderne, Epoca victoriană</i> , demonstrând atitudine pozitivă și interes C4. Formularea de opinii privind consecințele politicii coloniale a statelor europene și a revoluțiilor industriale asupra educației copiilor și a vieții cotidiene în Europa modernă (secolele XVI-XIX)

Resurse materiale	Metode didactice
- fișe de lucru; - tabla, marker.	- conversația, cubul, brainstorming; - descrierea, diagrama Venn, Tabelul T, demonstrația.

Scenariu didactic

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competență derivată	Detalii de conținut		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
Moment organizatoric 1 minut		Notarea absențelor. Crearea unui climat optim pentru evaluare.	Ascultă indicațiile profesorului.	Conversația		Frontală	
Anunțarea temei lecției 2 minute		Reamintește elevilor și notează pe tablă tema lecției/planul de recapitulare. <i>Recapitulare finală - Relațiile sociale și statul</i> 1. Absolutismul 2. Revoluțiile epocii moderne 3. State moderne 4. Epoca victoriană	Notează pe caiete planul de recapitulare.	Expunere	Tabla Caiet	Frontală	
Recapitularea conținutului pe baza planului stabilit 2 minute 15 minute	C3 C1	Împarte conform ordinii la catalog elevii clasei în grupe de 6 elevi. Solicită fiecărui reprezentant al grupei să tragă la sorți un bilet ce conține o cifră (1, 2, 3, 4, 5 sau 6). Distribuie fiecărei grupe fișa ce conține sarcina de lucru corespunzătoare numărului grupei. Precizează elevilor faptul că vor prezenta produsul final al grupei celorlalți colegi Solicită elevilor să lucreze exercițiile din fișa de lucru:	Trag la sorți biletul. Primesc fișa de lucru corespunzătoare numărului. Înțeleg importanța rezolvării eficiente a fișei de lucru . Fiecare grupă de elevi rezolvă, prin cooperare, cerințele specifice din fișa de lucru corespunzătoare: Sursa A - puterea absolută a regelui	Conversația Cubul Descrierea Explicația	Post-it-uri Fișe de lucru Fișe de lucru Fișa de lucru nr. 1	Activitate pe grupe (câte 2 bănci unite, 5-6 elevi, în funcție de efectiv) Activitate pe grupe;	Evaluare formativă realizată prin observarea sistematică a

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competență derivată	Detalii de conținut		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
		<i>absolutiste și principiile de organizarea a statelor moderne, completând în tabel aspectele caracteristice;</i>	Sursa B - dreptul divin de a conduce Sursa C - separarea puterilor în stat Sursa D - suveranitate națională				activității elevilor;
	C3 C2	<u>Grupa nr. 2 - Compară revoluțiile moderne cu mișcările revoluționare din secolul al XIX-lea, sub aspectul cauzelor și al urmărilor, pe baza informațiilor din surse și a cunoștințelor însușite anterior;</u>	Asemănări - lupta pentru drepturi, formarea de noi state, caracter anti-absolutist; Deosebiri - intervenția marilor imperii în înăbușirea revoluțiilor din secolul al XIX-lea - alianța între state revoluționare în secolul al XVIII-lea (Franța și SUA)	Diagrama Venn Demonstrația	Fișa de lucru nr. 2	Activitate pe grupe	
	C3 C4	<u>Grupa nr. 3 - Analizează, pe baza surselor de mai jos, factorii care au influențat educația copiilor, în epoca modernă (secolele XVI-XIX);</u>	Sursa A – umanismul Sursa B - lipsa drepturilor pentru femei în societate Sursa C – iluminismul Sursa D - a doua revoluție industrială Sursa E - epoca victoriană	Diagrama cauză-efect Demonstrația	Fișa de lucru nr. 3	Activitate pe grupe	
	C3 C4	<u>Grupa nr. 4 – Aplică - Gândește-te la o invenție a secolului XXI despre care crezi că va influența viitorul omenirii și realizează apoi un afiș cu titlul „Trăind în anul 3000”</u>	a. avionul, submarinul b. motorul Diesel, motorul cu reacție c. realizare afiș	Descrierea Brainstorming	Fișa de lucru nr. 4	Activitate pe grupe	Evaluare formativă realizată prin observarea
	C3	<u>Grupa nr. 5 - Asociază sursa A cu drepturile</u>	- libertatea opiniei, libertate	Comparația	Fișa de	Activitate pe	

Suceșiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Compe- tență derivată	Detalii de conținut		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organiza- rea clasei	
24 minute	C2	<i>cuprinse în „Convenția ONU cu privire la drepturile copilului” (1989), studiată la ora de Educație socială.</i>	religioasă, libertatea de gândire - simbolul iluminismului, personaje ce aparțin unor religii diferite	Demonstrația	lucru nr. 5	grup	sistematică a activității elevilor;
	C3 C4	<u>Grupa nr. 6 - Argumentează, răspunsul la următoarea întrebare, utilizând informațiile din sursele de mai jos:</u> <i>Existența Imperiilor coloniale a contribuit la modernizarea lumii în secolele XVI-XIX? De ce da? De ce nu?</i> Pe foaia de flipchart/tablă redactează tabelul cu cele 6 tipuri de sarcini de lucru, ce urmează a fi completat de fiecare grupă cu concluzia corespunzătoare.	- argumentează pro sau contra, în funcție de opinia formulată pe baza surselor - Avantaje economice, culturale Dezavantaje – exploatarea resurselor, comerțul cu sclavi;	Tabelul T Demonstrația	Fișa de lucru nr. 6	Activitate pe grupe	
	C3	Solicită grupelor de elevi să prezinte produsul final (rezolvarea sarcinilor de pe fișă), timpul alocat fiecărei grupe fiind de 4 minute.	Prezintă produsul final (rezolvarea sarcinilor de pe fișă) Răspund la întrebările profesorului/colegilor, dacă este cazul	Conversația examinatoare Expunerea	Fișe de lucru	Frontală	Evaluare sumativă
Asigurarea feedbackului 6 minute		Apreciază activitatea elevilor - implicare, comunicare în cadrul activității pe grupe Completează cele 6 coloane ale tabelului împreună cu elevii, în baza răspunsurilor-concluzie oferite de aceștia.	Notează punctajele primite ca urmare a implicării în activitatea de grup. Oferă răspunsuri la întrebările profesorului. Completează tabelul pe caiete.	Conversația	Tabla Caiet	Frontală	

Anexe – Fișe de lucru, metoda cubului

Grupa nr. 1 - Descrie, studiind sursele de mai jos, principiile de organizare a statelor absolutiste și principiile de organizarea a statelor moderne, completând în tabel aspectele caracteristice.

A. „Acest regat, atât de mare, atât de populat, [bogat], depinde numai de voința supremă a regelui, care este iubit și slujit de poporul său și care posedă o autoritate absolută. Regele Franței este un prinț de drept natural, întrucât această formă de guvernare a rezistat în această țară de o mie de ani [...]. Obișnuiți de atâta vreme să fie guvernați de regii lor, francezii nu-și doresc un alt guvern, ei știu că condiția lor este să se supună și să-și slujească regelui și îl slujesc de bunăvoie pe cel care s-a născut în mod expres pentru a le porunci [...]. Regele este stăpân absolut: niciun consiliu, niciun magistrat nu-și poate limita puterea; niciun prinț, niciun domn nu ar îndrăzni să-i reziste, așa cum se întâmplă în alte țări.”

(Michel Suriano, *Raportul Ambasadorului Veneției*, 1546)

B. „Prin urmare, prinții acționează ca slujitori ai lui Dumnezeu și locotenenții săi pe Pământ. Prin ei își exercită imperiul [...]. Tronul regal nu este tronul unui om, ci tronul lui Dumnezeu însuși [...]. Persoana regilor este sacră [...], a-i ataca este un sacrilegiu. Dumnezeu îi face să fie unși de profeții săi cu o ungeră sfântă [...]. Dar chiar și fără aplicarea exterioară a acestei ungeri, ei sunt sfinți prin slujba lor, ca fiind reprezentanți ai maiestății divine [...]. Trebuie să ne supunem prințului prin principiul religiei și al conștiinței.”

(Bossuet, *Politica extrasă din Sfânta Scriptură*, 1709)

C. „Există, în fiecare stat, trei feluri de puteri [...]. Toate ar fi pierdute dacă același om sau același corp de directori, sau nobili sau oameni, ar exercita aceste trei puteri. Cea de a face legi, cea de a executa rezoluții publice și cea de a judeca infracțiunile sau litigiile dintre indivizi. În majoritatea regatelor Europei, guvernul este moderat; pentru că principele, care are primele două puteri, lasă supușilor săi exercițiul celei de-a treia [...]. Astfel, puterea [de a face legi] va fi încredințată corpului nobililor și corpului care va fi ales să reprezinte poporul, care își va avea fiecare adunările sale [...].”

(Montesquieu, „Despre Constituția Angliei” în *Despre spiritul legilor*, 1772)

D. „Toți oamenii sunt creați egali; sunt înzestrați de către Creatorul lor cu anumite drepturi inalienabile; printre aceste drepturi se numără viața, libertatea și căutarea fericirii. Guvernele sunt stabilite între oameni pentru a-și asigura aceste drepturi, iar puterea lor justă provine din consimțământul celor guvernați. Ori de câte ori orice formă de guvernare devine distructivă pentru acel obiect, poporul are dreptul să-l schimbe sau să-l desființeze și să stabilească un nou guvern, întemeindu-l pe principii și organizându-l în forma care i se va părea cea mai probabilă să îi dea siguranță și fericire [...].”

(Extrase din *Declarația de independență*, 1776)

Sursa	Principiu de organizare a statului absolutist/prezentare	Principiu de organizare a statului modern/prezentare

Grupa nr. 2 - Compară revoluțiile moderne cu mișcările revoluționare din secolul al XIX-lea, sub aspectul cauzelor și al urmărilor, pe baza informațiilor din sursele istorice.

A. „La începutul secolului al XVII-lea, tronul Angliei a revenit dinastiei Stuart. Regele Carol I Stuart (1625-1649) a încercat să instaureze o conducere absolutistă, după modelul Franței, să impună religia catolică și să conducă țara fără Parlament. Politica monarhului a stârnit revolta Parlamentului și a unei părți a populației, ceea ce a dus la declanșarea războiului civil. În anul 1688, s-a oferit tronul conducătorului Olandei, Wilhelm de Orania. Astfel s-a produs Revoluția glorioasă. În anul următor, Parlamentul i-a impus noului rege și soției sale, Maria, acceptarea documentului *Declarația Drepturilor*. În urma Revoluției glorioase și a aplicării *Declarației drepturilor*, în Anglia a fost instaurată o nouă formă de guvernământ: monarhia constituțională (sau parlamentară).”³⁸

B. „Revoluția americană a fost unul dintre evenimentele majore ale epocii moderne, care s-a desfășurat sub forma unor serii de revolte și transformări ale modului de gândire al coloniștilor, apoi sub forma unui război, numit Războiul de independență al Statelor Unite al Americii, care a avut loc între cele 13 colonii britanice din America de Nord și țara lor de origine, Marea Britanie. Revoluția americană a avut trei consecințe importante: cucerirea independenței celor 13 colonii față de Marea Britanie, recunoscută oficial prin Tratatul de la Versailles (1783), formarea unui stat federal deschis expansiunii și formarea unui sistem de guvernare al acestei țări bazat pe *Constituția Statelor Unite* din 1787, care pune bazele unei republici federale numită Statele Unite ale Americii, în care conducerea este bazată pe suveranitatea poporului și pe separarea tripartită a puterilor în stat (legislativă, executivă și judiciară).”³⁹

C. „Revoluția franceză este una dintre mișcările care dau naștere în Occident ideilor ce aparțin „Luminilor”. Provocată de criza financiară a monarhiei franceze, în 1789, în câteva săptămâni, ea duce la prăbușirea vechiului regim și la proclamarea unor principii noi, prin intermediul „Declarației drepturilor omului și ale cetățeanului”: suveranitatea națiunii, libertate, egalitate civilă, proprietate.”

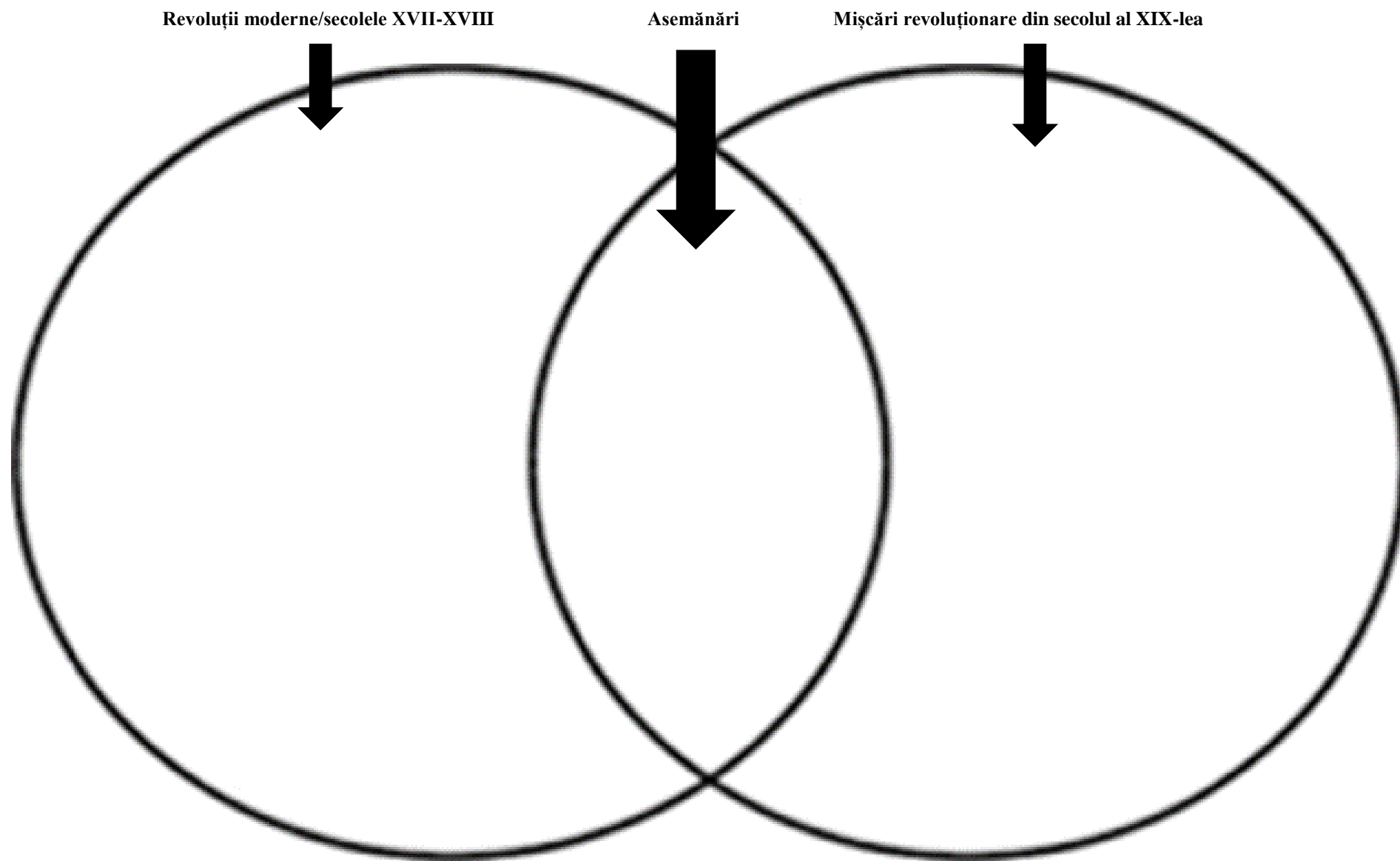
(Serge Bernstein, Pierre Milza, *Istoria Europei*, volumul al III-lea)

D. „Imediat după Tratatul din 1815, care reîmparte teritoriile și popoarele Europei între învingătorii lui Napoleon, numeroase „națiuni” nu formează state, fie din cauză că ele sunt înglobate într-o structură politică cuprinzând alte elemente (Imperiul austriac), fie, din contră, pentru că națiunea este împărțită între state diferite (națiunea poloneză, cea italiană sau cea germană). Principiul naționalităților presupune, în teorie, ca statul să coincidă cu națiunea, iar mișcarea naționalităților din secolul al XIX-lea are drept scop tocmai această identificare pentru a forma statele naționale.”

(Serge Bernstein, Pierre Milza, *Istoria Europei*, volumul al IV-lea)

³⁸ <https://ro.wikipedia.org/>, accesat la 3 august 2022.

³⁹ <https://ro.wikipedia.org/>, accesat la 3 august 2022.

Grupa nr. 3 - Analizează, pe baza surselor de mai jos, factorii care au influențat educația copiilor, în epoca modernă (secolele XVI-XIX) și completează răspunsurile pe schema de la final.

A. „Aud și vreau să înveți limbile perfect. Mai întâi greaca, așa cum vrea Quintilian. În al doilea rând latina [...]. Arte liberale, geometrie, aritmetică și muzică, ți-am dat ceva gust când erai încă mic, la cinci-șase ani; urmărește restul, iar pentru astronomie, cunoaște toate principiile [...]. Și în ceea ce privește cunoașterea faptelor naturii, vreau să te dedici ei cu curiozitate [...]. Apoi, cu atenție, revedeți cărțile medicilor greci, arabi și latini [...]. Și prin anatomie frecventă, dobândeți o cunoaștere perfectă a celeilalte lumi care este omul.”

(Francois Rabelais, *Pantagruel*, 1532)

B. „Muncă manuală. Curs elementar. Tricotarea și studiul punctului [...]. Punct de marcă pe pânză. Elemente de cusut: tiv și overlock. [...] Cursul superior. Tricotarea jupoanelor, vestelor, mănușilor. [...] Noțiuni foarte simple de economie casnică și aplicare la bucătărie, la spălătorie și întreținere a lenjeriei, la toaletă, la îngrijirea gospodăriei, grădinii, curții. Obiectele educației fizice. Fără a-și pierde caracterul esențial de instituție de învățământ și fără a se transforma într-un atelier, școala primară poate și trebuie să acorde exercițiilor fizice o parte suficientă pentru a pregăti și predispune, într-un fel, băieții la munca viitoare, a muncitorului și a soldatului; fetele la grija gospodăriei și la munca femeilor.”

(„Programul școlii primare publice”, *Jurnalul Oficial*, 2 august 1882)

C. „Regatul Prusiei a introdus un sistem educațional public modern conceput pentru a ajunge la întreaga populație; a fost copiat pe scară largă în Europa și Statele Unite în secolul al XIX-lea. În 1763, s-a impus școlarizarea tuturor tinerilor prusieni, atât fete, cât și băieți, pentru a fi educați în principal de școlile finanțate de municipalitate de la vârsta de 5 ani până la vârsta de 13 sau 14 ani. Sistemul prusac consta într-un curs de învățământ primar de opt ani, numit „Volksschule”. Acesta a furnizat nu numai abilitățile tehnice de bază necesare într-o lume modernizatoare (cum ar fi cititul și scrierea), ci și muzica (cântatul), educația religioasă (creștină) în strânsă colaborare cu bisericile și a încercat să impună un etos strict al datoriei, prudenței și disciplinei. Matematica și calculul nu erau obligatorii la început și luarea unor astfel de cursuri presupunea plata suplimentară de către părinți”⁴⁰.

D. „O comisie regală a recomandat în 1833 ca acei copii cu vârste între 11 și 18 ani să lucreze maxim 8 ore, iar copiii sub vârsta de nouă ani nu mai erau autorizați să lucreze. Dat fiind că tehnologia s-a îmbunătățit și a proliferat, a existat o nevoie mai mare pentru angajați instruiți. Acest lucru a dus la o creștere a școlarizării, cu eventuala introducere a școlarizării elementare obligatorii. Tehnologia îmbunătățită și automatizarea a redus rata exploatării copiilor prin muncă”⁴¹.

E. „În Marea Britanie, situația copiilor s-a schimbat în bine. Învățământul a devenit obligatoriu și gratuit până la vârsta de 11 ani. Astfel că, dacă la 1850, mai mult de 10% dintre copii mergeau la școală, iar restul munceau, în 1890 toți copiii frecventau școala.”

(Simon Mason, *Probleme sociale, 1760-1914*)

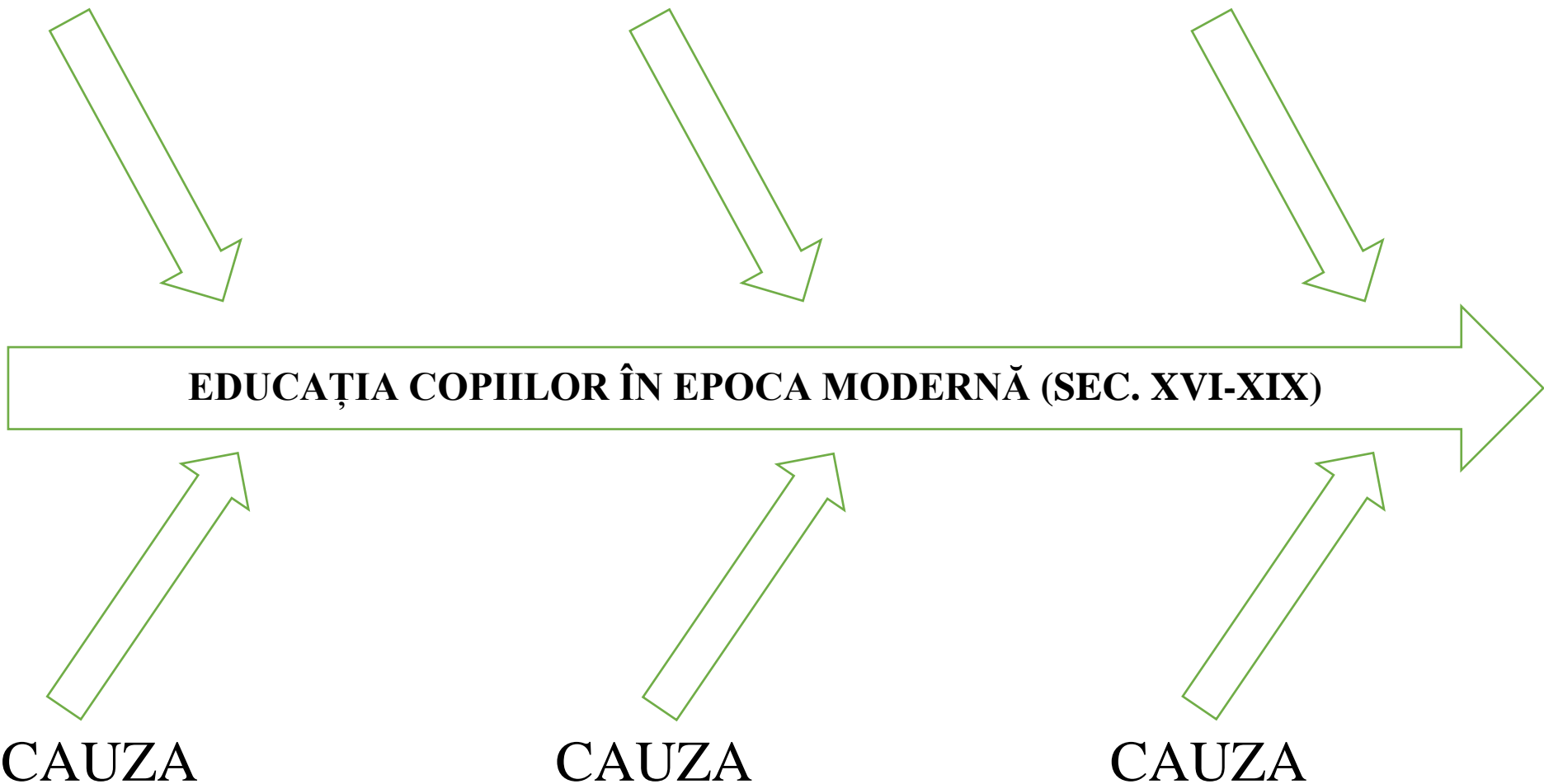
⁴⁰ <https://ro.wikipedia.org/wiki>, accesat la 3 august 2022.

⁴¹ <https://ro.wikipedia.org/wiki>, accesat la 3 august 2022.

CAUZA

CAUZA

CAUZA

Grupa nr. 4 - Aplică

Privește cu atenție sursa de mai jos întrucât aceasta reprezintă modul în care autorul își imaginea, în anul 1902, societatea în anul 2000.

- Identifică două elemente caracteristice progresului tehnicii din secolul al XX-lea
- Ce invenție din a doua revoluție industrială a determinat autorul să deseneze acest afiș?
- Gândește-te la o invenție a secolului XXI care crezi că va influența viitorul omenirii și realizează apoi un afiș cu titlul *Trăind în anul 300*.

Grupa nr. 5 - Asociază sursa A cu drepturile cuprinse în *Convenția ONU cu privire la drepturile copilului (1989)*, studiată la ora de Educație socială. Completează apoi tabelul de mai jos, indicând libertățile comune identificate în articolele 7, 10 și 11.

A. „Art. 1. Bărbații se nasc și rămân liberi și egali în drepturi.

Art. 2. Scopul oricărei asociații politice este păstrarea drepturilor naturale și imprescriptibile ale omului. Aceste drepturi sunt libertatea, proprietatea, siguranța și rezistența la opresiune.

[...]

Art. 4. Libertatea constă în a putea face tot ceea ce nu dăunează altora: astfel, exercitarea drepturilor naturale ale fiecărui om nu are alte limite decât cele care asigură libertatea și siguranța celorlalți membri ai societății. Aceste limite pot fi stabilite numai prin lege.

[...]

Art. 7. Niciun om nu poate fi acuzat, arestat sau reținut decât în cazurile stabilite de lege și după formele pe care aceasta le-a prescris. Cei care solicită, grăbesc, execută sau fac să fie executate ordine arbitrare trebuie să fie pedepsiți; dar fiecare cetățean chemat sau sechestrat în virtutea legii trebuie să se supună imediat: el este vinovat prin rezistență.

[...]

Art. 10. Nimeni nu trebuie deranjat pentru opiniile sale, chiar și religioase, cu condiția ca manifestarea lor să nu tulbure ordinea publică stabilită de Lege.

Art. 11. Libera comunicare a gândurilor și opiniilor este unul dintre cele mai prețioase drepturi ale omului: fiecare cetățean poate, așadar, să vorbească, să scrie, să imprime liber.”

(Extrase din *Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului*, 1789)

Art. 7.	Art. 10.	Art. 11.

Privește cu atenție sursele de mai jos:

B

Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului,
1789

C

Libertatea de cult menținută de Primul
Consul, gravură din 1802⁴²

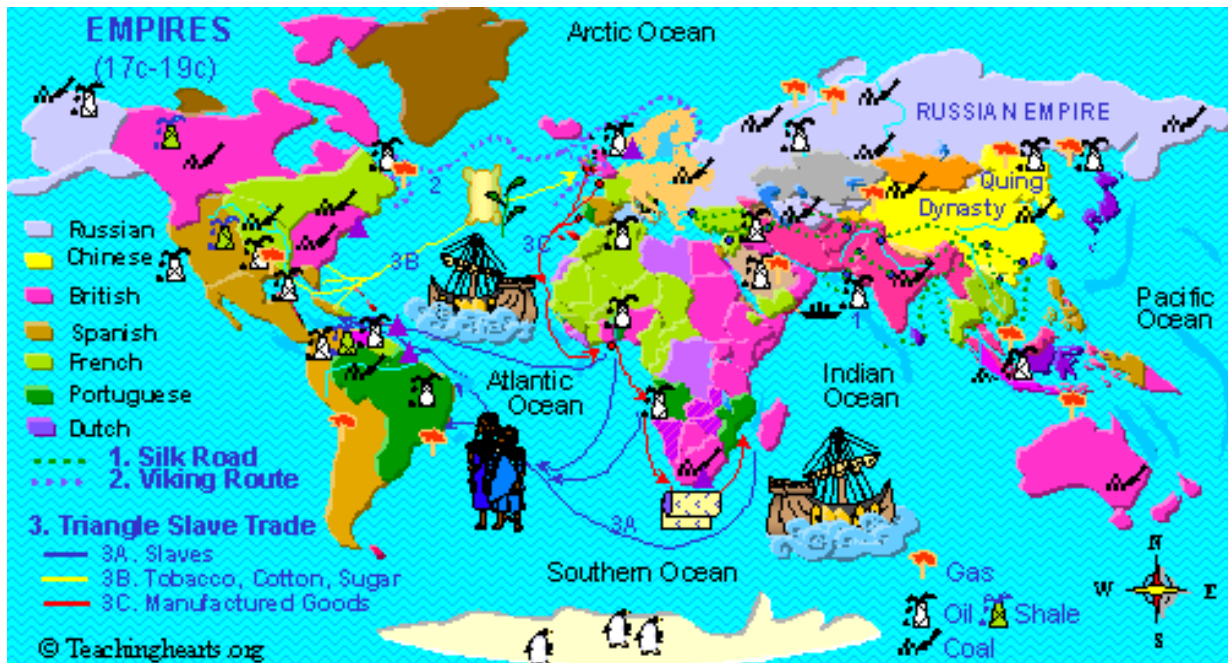
Asociază cele două surse - B și C - cu principiul toleranței religioase, identificând două elemente caracteristice fiecărei imagini.

⁴² <https://www.levivrescolaire.fr/page/16858539>, accesat la 3 august 2022.

Grupa nr. 6 - Argumentează, răspunsul la următoarea întrebare, utilizând informațiile din sursele de mai jos:

Existența Imperiilor coloniale a contribuit la modernizarea lumii în secolele XVI-XIX? De ce da? De ce nu?

A.

Harta imperiilor din secolele XVII-XIX⁴³

B. „Aceste cuceriri au fost foarte utile pentru țara noastră: din punct de vedere economic, coloniile cumpără de la metropolă produsele manufacturate ale acesteia și îi furnizează materii prime (trestie de zahăr, orez, bumbac, lână, cauciuc, fildeș), favorizează negustorul. Marina, din punct de vedere militar, oferă flotei noastre de război locuri de refugiu și puncte de sprijin.”

(*Manual de geografie, curs mediu 2^e an (clasa CM a Școlii primare)*, Paris, 1902⁴⁴)

C. „Consecințele intelectuale ale Marilor Descoperiri nu sunt mai puțin importante. Europeanii descoperă o lume foarte diferită de cea pe care și-au reprezentat-o până atunci, iau cunoștință de existența altor civilizații care nu merită întotdeauna disprețul pe care cuceritorii îl afișează și își dau seama că există și alte credințe și alte sisteme de valori decât ale lor. Rezultă de aici o profundă zdruncinare a concepțiilor lor despre lume și despre valorile lăsate moștenire de Evul Mediu și începutul unei mișcări de repunere în discuție ale cărui efecte se vor prelungi de-a lungul mai multor secole.”

(Serge Bernstein, Pierre Milza, *Istoria Europei*, volumul al III-lea)

D. „Iată cum sunt tratați. La răsăritul zilei, trei gene sunt semnalul care îi cheamă la muncă. Fiecare merge cu târnăcopul lui la plantații, unde lucrează, aproape goi, în căldura soarelui. Li se

⁴³ <https://filme-carti.ro/carti/epoca-imperiilor-de-robert-aldrich-i-20088/>, accesat la 3 august 2022.

⁴⁴ <https://www.livrescolaire.fr>, accesat la 3 august 2022.

dă porumb măcinat pentru hrană, [...] pentru îmbrăcăminte o bucată de pânză. La cea mai mică neglijență [...]; comandantul, înarmat cu bici de post, le dă 50, 100 și până la 200 de lovituri pe spatele lor gol [...]. Când prindem fugari negri, le tăiem urechile și îi biciuim [...]. A treia oară sunt spânzurați [...]. Din când în când, îi botezăm. Li se spune că au devenit frați cu Albii și că vor merge în paradis [...]. P.S.: Nu știu dacă cafeaua și zahărul sunt necesare pentru fericirea Europei, dar știu că aceste două plante au făcut nenorocirea a două părți ale lumii. America a fost depopulată pentru a avea pământ pentru a le planta; depopulăm Africa pentru a avea o națiune care să le cultive.”

[J.-H. Bernardin de Saint-Pierre, *Călătorie în Île-de-France (actualul Mauritius), 1769*]

E. „Europa dorește într-adevăr să devină pentru restul lumii un „model” cultural. Aduse de imigranți sau de coloni, uneltele, hainele, ansamblul condițiilor de locuit, drumurile, calea ferată ca și armele au devenit puternice mijloace de propagare a influenței europene. Nici unul dintre acestea nu a jucat un rol atât de important ca limba. Franceza câștigă teren în Canada, în Africa de Nord și în Africa neagră, în Siria, în Liban și chiar în Extremul Orient, datorită școlilor deschise de misionarii catolici, iar mai târziu de misiunile laice. Cu toate acestea, engleza este cea care înregistrează progresul cel mai spectaculos.”

(Serge Bernstein, Pierre Milza, *Istoria Europei*, volumul al IV-lea)

Argumente pro/Sursa	Argumente contra/Sursa

Bibliografie:

1. Bernstein, S., Milza, P., *Istoria Europei*, volumele III-IV, Institutul European, 1998;
2. Robida, A. *Leaving the Opera in 2000*, 1902, litografia color, BnF, Paris - <https://www.livrescolaire.fr/page/6047492->, accesat la 3 august 2022.
3. Stan, M., *Istorie, Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
4. <https://filme-carti.ro/carti/epoca-imperiilor-de-robert-aldrich-i-20088>, accesat la 3 august 2022.
5. <https://www.livrescolaire.fr>, accesat la 3 august 2022.
6. <https://ro.wikipedia.org/wiki>, accesat la 3 august 2022.

Proiectarea didactică a unei lecții de evaluare

prof. Grădinaru Monica Maria
Școala Gimnazială „Ștefan Bârsănescu” Iași

Argument

Proiectul didactic propus este conceput pentru lecția de verificare sau de control și evaluare a cunoștințelor dobândite pe parcursul studiului unității de învățare *Secolul naționalităților*. Scopul acestei lecții este constatarea nivelului de pregătire și a măsurii în care competențele însușite pe parcursul orelor de predare-învățare au la bază cunoștințe optime. Strategia didactică a fost elaborată în funcție de particularitățile de vârstă și specificul clasei, precum și în funcție de contextul în care are loc evaluarea, adică ultima lună a anului școlar. Astfel, formele evaluării: autoevaluarea elevilor și evaluarea formativă, se vor realiza prin intermediul metodei mozaic. Prin rezolvarea individuală a cerințelor specifice fișelor de lucru, ce conțin itemi obiectivi și semiobiectivi și analiza rezultatului obținut, fiecare elev devine expert într-o subtemă a materialului propus spre evaluare. Totodată, se asigură că deține cunoștințele pe care le transmite colegii lui, experți în alte teme ale planului de evaluare. Fiecare elev primește astfel un feedback personalizat privind cunoștințele asimilate și competențele dezvoltate.

Proiect didactic

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a VI-a

Profesor:

Unitatea de învățare: *Secolul naționalităților*

Unitatea de conținut: *Statele moderne: revoluție și emancipare națională*

Tipul lecției: Lecție de verificare sau de control și de evaluare a cunoștințelor

Locul de desfășurare: sala de clasă

Timp alocat: 50 minute

Competențe specifice:

- 1.2. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice;
- 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare;
- 2.3. Identificarea elementelor de cauzalitate prezente în surse variate,
- 3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare.

Competențe derivate:

<i>Cognitive</i>	<i>Formative</i>	<i>Atitudinale</i>
C1. Localizarea pe harta Europei a spațiilor istorice în care s-au desfășurat evenimente istorice în secolul al XIX-lea - <i>modificări teritoriale în 1815, centre revoluționare la 1848, state naționale moderne, state multinaționale</i>	C2. Analizarea elementelor specifice modernității în spațiul românesc și în cel european (francez și englez) C3. Identificarea elementelor de cauzalitate istorică prezentate în surse scrise și vizuale, privind evenimentele/procesele istorice studiate - <i>mișcări revoluționare la 1848, formarea statelor moderne: Principatele Unite, Imperiul German, Regatul Italiei</i>	C4. Înțelegerea rolului de expert în învățarea - predarea - evaluarea cunoștințelor specifice fiecărei subteme din planul de recapitulare-evaluare a unității de învățare, dând dovadă de atitudine pozitivă și interes

Resurse materiale	Metode didactice
- fișe de lucru; - tabla, marker; - laptop.	- conversația, mozaicul, exercițiul; - conversația euristică.

Scenariu didactic

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competență derivată	Detalii de conținut		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
Moment organizatoric 2 minute		Notarea absențelor. Crearea unui climat optim pentru evaluare. Se verifică amenajarea spațiului necesar activității pe grupe.	Ascultă indicațiile profesorului. Formează grupe de câte 8 elevi, la indicațiile profesorului.	Conversația	Laptop	Pe grupe (câte 2 bănci uni-te, pentru câte 6-8 elevi, în funcție de efectiv)	Observarea sistematică
Anunțarea conținuturilor de evaluat 2 minute		Anunță și notează pe tablă tema lecției. Reamintește elevilor planul de evaluare anunțat în ora precedentă: <i>Secolul naționalităților - evaluare sumativă</i> 1. Europa între 1815-1848 2. Formarea statelor moderne 3. Românii și modernitatea 4. Epoca victoriană. La belle époque	Notează tema lecției. Își reamintesc planul de evaluare.	Expunere	Tablă Caiet	Frontală	Observarea sistematică
Verificarea cunoștințelor elevilor/ Evaluarea performanțelor 2 minute		Solicită elevilor să tragă la sorți un bilet ce conține o cifră (1, 2, 3 sau 4). Distribuie fiecărui elev fișa de lucru ce conține detalierea sub-temei corespunzătoare numărului primit. Precizează elevilor faptul că vor prezenta materialul aferent numărului lor și celorlalți colegi, fiind responsabili de rezultatele învățării-evaluării acestora. Solicită elevilor să lucreze exercițiile din fișa de lucru.	Trag la sorți biletul. Primesc fișa de lucru corespunzătoare numărului ales. Înțeleg importanța rezolvării eficiente a fișei de lucru.	Conversația	Post-it-uri Fișe de lucru	Frontală	Observarea sistematică
15 minute	C1 C3	<u>Fișa nr.1- Europa între 1815-1848</u> I. Exerciții de identificare a informației	Fiecare elev studiază subtema lui, rezolvă cerințele specifice din fișa de lucru corespunzătoare Identifică următoarele răspunsuri: 1. Confederația Germană; 2. Franța;	Conversația Mozaic Exercițiul	Fișe de lucru	Frontală Individuală	Evaluare formativă realizată prin observarea sistematică

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competență derivată	Detalii de conținut		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizarea clasei	
	C3	istorice privind organizarea Europei, pe baza hărților istorice.	3. b; 4. Rusia/Imperiul Habsburgic.	Mozaic Exercițiul	Fișe de lucru	Individuală	a activității elevi-lor
	C1	II. Exerciții de identificare a informațiilor istorice despre revoluția de la 1848, pe baza a două surse scrise.	II. 1. aprobarea poporului; 2. independență națională; 3. votul;				
	C3	III. Exerciții de alcătuire a hărții conceptuale privind primăvara popoarelor.	4. C-Franța, D-Transilvania.				
	C2	<u>Fișa nr. 2 - Formarea statelor moderne</u> I. Exerciții de identificare a informațiilor istorice privind formarea statelor moderne, pe baza a două surse scrise; și exerciții de identificare a informației istorice privind organizarea Europei, pe baza hărților istorice;	III. Revoluționari, 1848, Europa, restaurația, drepturi și unire. Identifică următoarele răspunsuri: I. 1. principiul dinastic; 2. autodeterminarea; 3. Imperiul rus; 4. Germania, Italia; 5. A.	Mozaic Exercițiul	Fișe de lucru	Individuală	Evaluare formativă realizată prin observarea sistematică a activității elevi-lor;
	C1	III. Exerciții de comparare a surselor istorice pentru identificarea a doua asemănări și a două deosebiri între unificarea Italiei și cea a Germaniei.	<i>Asemănări</i> - război cu Austria și state lidere (Piemont și Prusia) sau secolul al XIX-lea.				
	C2	<u>Fișa nr. 3 - Românii și modernitatea</u> I. Exerciții de identificare a informațiilor istorice privind formarea statului român modern, pe baza a două surse scrise și exerciții de identificare a informației istorice privind evoluția statului român, pe baza hărților istorice.	<i>Deosebiri</i> - Piemontul aliat cu Franța, Prusia în război cu Franța și numele statelor - regat și imperiu. Identifică următoarele răspunsuri: 1. prin alegerea colonelului moldovean Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al ambelor principate 2. Războiul de Independență 3. Dobrogea 4. Basarabia/Transilvania Domnia lui Al. I. Cuza - D, G Domnia lui Carol - C, E, F, H				
	C2	II. Exerciții de identificare a informațiilor istorice privind modernizarea României din surse vizuale. III. Exprimarea opiniei privind importanța modernizării statului roman					Evaluare formativă realizată prin observarea sistematică a activității elevi-lor

Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Competență derivată	Detalii de conținut		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organizația clasei	
5 minute	C4	<u>Fișa nr. 4 - Epoca victoriană. La belle époque</u> I. Exerciții de identificare a marilor invenții din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, pe baza surselor vizuale și exprimarea opiniei privind importanța unei invenții pentru progresul societății.	Educație/învățământ/cultura națională Identifică următoarele răspunsuri: A - Rudolf Diesel, Motorul Diesel (1893) B - Thomas Alva Edison, Becul cu incandescență (1879) C - Frații Lumière, Cinematografia (1895) Asemănări – dezvoltare economică și imperii coloniale Deosebiri – Anglia - epoca victoriană, Franța - La belle époque + perioada mai mare de timp pentru epoca victoriană. Elevii își notează punctajul.	Mozaic Exercițiul	Fișe de lucru	Individuală	Evaluare formativă realizată prin observarea sistematică a activității elevilor
12 minute	C4	II. Exerciții de comparare a surselor istorice pentru identificarea a doua asemănări și a două deosebiri între epoca victoriană și La belle époque. Solicită elevilor ca la finalul timpului de lucru să se autoevalueze, conform punctajului aferent sarcinilor de lucru de pe fișă. Solicită elevilor experții cu același număr să se grupeze, pentru a stabili împreună rezolvarea completă și corectă a fișei de lucru. Solicită elevilor experți să aleagă un reprezentant care să prezinte colegilor din celelalte grupe cunoștințele verificate prin fișa de lucru. Moderează prezentarea, formulând concluzii la finalul fiecărei prezentări.	Elevii prezintă fișele lucrate independent. Se stabilește varianta completă în care cunoștințele vor fi transmise și celorlalți colegi de clasă. Fiecare grupă de experți (1, 2, 3 și 4) aleg un reprezentant care prezintă clasei noțiunile verificate prin rezolvarea fișei de lucru. Elevii sunt atenți, la cunoștințele pe care le transmit colegii lor, experți în alte subteme.	Conversația examinatoare	Fișă de lucru Fișe de lucru	Activitate pe grupe (formate din 6-8 elevi, în funcție de efectiv și de numărul fișei de lucru) Frontală.	Autoevaluarea Evaluare sumativă Evaluare sumativă
Asigurarea conexiunii inverse 10 minute		Notează rezultatele obținute de elevi la rezolvarea individuală a fișei de lucru. Evidențiază greșelile tipice, oferind	Declară punctajele/rezultatele obținute la rezolvarea individuală a fișei de lucru.	Conversația	Tablă Caiet Catalog	Frontală	Evaluare sumativă

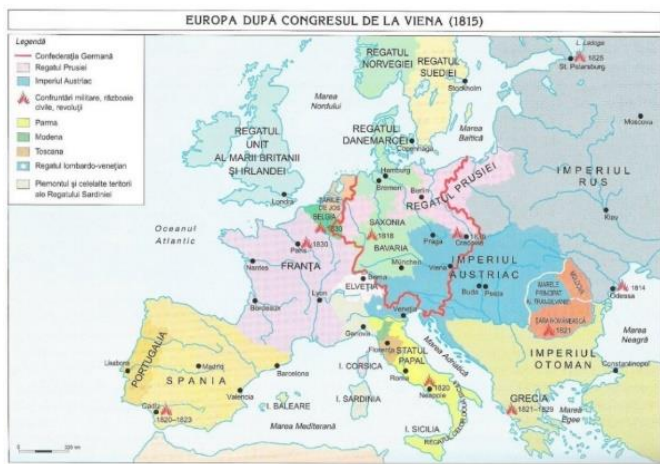
Succesiunea momentelor lecției și timpul aproximativ alocat	Compe-tență derivată	Detalieri de conținut		Resurse			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Material didactic	Organiza-rea clasei	
		explicații suplimentare pentru corectarea acestora, pentru clarificarea problemelor și/sau pentru completarea lacunelor.	Sunt atenți la explicațiile profesorului. Notează eventualele indicații pentru clarificarea problemelor și/sau pentru completarea lacunelor.		personal profesor/ fișa de progres		
Asigurarea feedback-ului 2 minute		Apreciază activitatea elevilor - implicare, comunicare în cadrul activității pe grupe.	Notează punctajele primite ca urmare a autoevaluării și colaborarea în cadrul grupei.	Conversația	Caiet, Catalog personal profesor/ fișa de progres	Frontală	Aprecierea verbală

Fișa nr. 1 - Europa între 1815-1848

I. Studiați cu atenție cele două hărți⁴⁵:

A.

B.

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Statul nou format în Europa, ca urmare a deciziilor luate la Congresul de la Viena din 1815 este..... **5p**
2. Statul în care s-au organizat mișcări revoluționare, atât la 1848, cât și înainte de revoluția europeană este..... **5p**
3. Personalitatea istorică care poate fi asociată cu evenimentele istorice, prezentate de sursa A este:
a) cancelarul Otto von Bismark; b) cancelarul Metternich; c) Simon Bolivar. **5p**
4. Statul care a contribuit la înfrângerea mișcărilor revoluționare din 1848 în Europa este..... **5p**

II. Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

C. „Guvernul provizoriu vrea republica în funcție de aprobarea poporului și va consulta poporul fără întârziere. Dorește unitatea națiunii, care de acum înainte va cuprinde toate clasele și toți cetățenii; dorește autogovernarea națiunii.”

(Proclamația guvernului provizoriu francez 24 februarie 1848)

D. „Națiunea română, răzimată pe principiul libertății, egalității și frățietății, pretinde independența sa națională, în respectul politic, ca să figureze numele său, ca națiunea română să-și aibă reprezentanții săi la Dieta Țării în proporțiune cu numărul său [...]”

(Petiția Națională, art. 1 Blaj, mai 1848)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Pe ce principii se întemeia Republica Franceză, conform sursei C? **5p**
2. Ce solicitau revoluționarii români din Transilvania, potrivit sursei D? **5p**
3. Menționați, pornind de la cele două texte, o asemănare între programele revoluționarilor francezi și cele ale revoluționarilor români. **5p**
4. Identificați, din sursa B, spațiile istorice corespunzătoare evenimentelor prezentate de sursa C, respectiv sursa D. **10p (10p x 2)**

⁴⁵ <https://sites.google.com/site/hartideistorie/clasa-a-vii-a/capitolul-i?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1>, accesat la data 22 august 2022.

III. Utilizând sursele A, B, C, D, completați schema de mai jos cu noțiunile istorice corespunzătoare: 25 p (5pX5)

Fișa nr. 2 - Formarea statelor moderne

I. Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

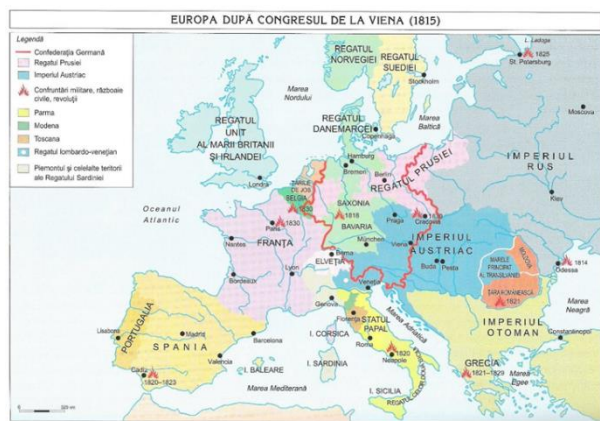
A. „În Evul mediu, statele europene erau constituite pe baza principiului dinastic, monarhii respectivi disputându-și teritoriile și influența, fără a ține seama de caracteristicile fiecărui popor și de drepturile persoanelor care-l alcătuiau. Acest principiu a fost contestat de Marea Revoluție Franceză, care la 26 august 1789 a adoptat *Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului*, document fundamental pentru organizarea statelor pe baze moderne.”

(Ioan Scurtu, 1918 – *victoria principiului naționalităților în Europa*)

B. „Perioada cuprinsă între 1815 și 1920 este numită secolul naționalităților. Acest secol s-a caracterizat prin afirmarea dreptului popoarelor la propria lor libertate, care impunea autodeterminarea și formarea statelor naționale. Istoria a dovedit că lupta popoarelor pentru constituirea de state proprii nu a putut fi stăvilită. Între 1815-1920 s-a format marea majoritate a statelor naționale din Europa.”

(Ioan Scurtu, *Europa în secolul naționalităților*)

C

D

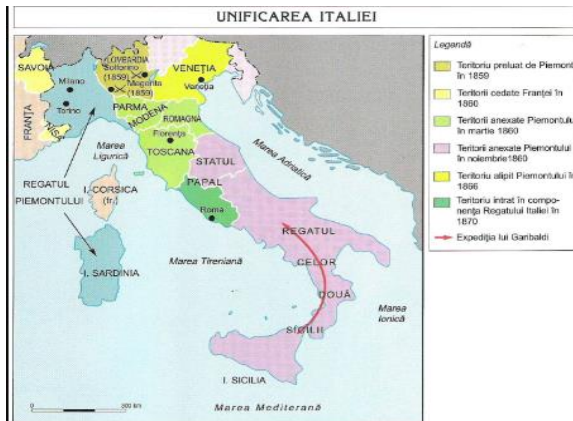
Pornind de la aceste surse⁴⁶, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Pe ce principii se întemeiau statele medievale, conform sursei A? **5p**
2. Pe ce principii se întemeiază statele moderne, conform sursei B? **5p**
3. Identificați, folosind sursa C, un stat organizat pe principii medievale. **5p**
4. Identificați, folosind sursa D, două state moderne naționale din Europa. **10p**
5. Scrieți litera corespunzătoare sursei care susține faptul că revoluția franceză a influențat lupta pentru unificare națională în Europa. **5p**

⁴⁶ <https://sites.google.com/site/hartideistorie/clasa-a-vii-a/capitolul-i?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1>, accesat la data 22 august 2022.

II. Studiați cu atenție sursele de mai jos:

E. Harta unificării Italiei

F. Victor Emanuel al II-lea⁴⁷

G. Harta unificării Germaniei

H. Otto von Bismark⁴⁸

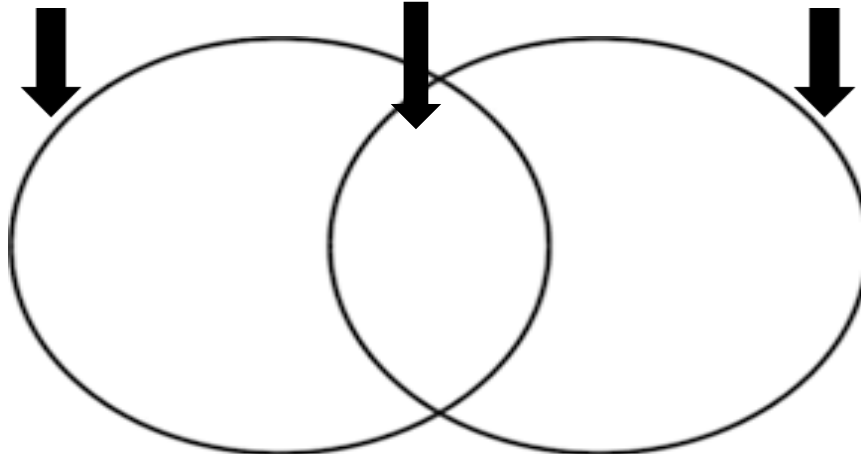
Utilizând sursele E, F, G, H, completați diagrama Venn de mai jos, având în vedere următoarele aspecte:

- în centrul diagramei scrie două asemănări între procesul de unificare a Italiei, respectiv a Germaniei. **20p (10p x 2)**
- în spațiile laterale scrie două deosebiri pentru fiecare dintre cele două procese istorice menționate. **20p (10p x 2)**

Unificarea Italiei

Asemănări

Unificarea Germaniei

⁴⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Victor_Emmanuel_II, accesat la data 22 august 2022.

⁴⁸ https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Portrait_Bismarck_1894.jpg, accesat la data 22 august 2022.

Fișa nr. 3 - Români și modernitatea

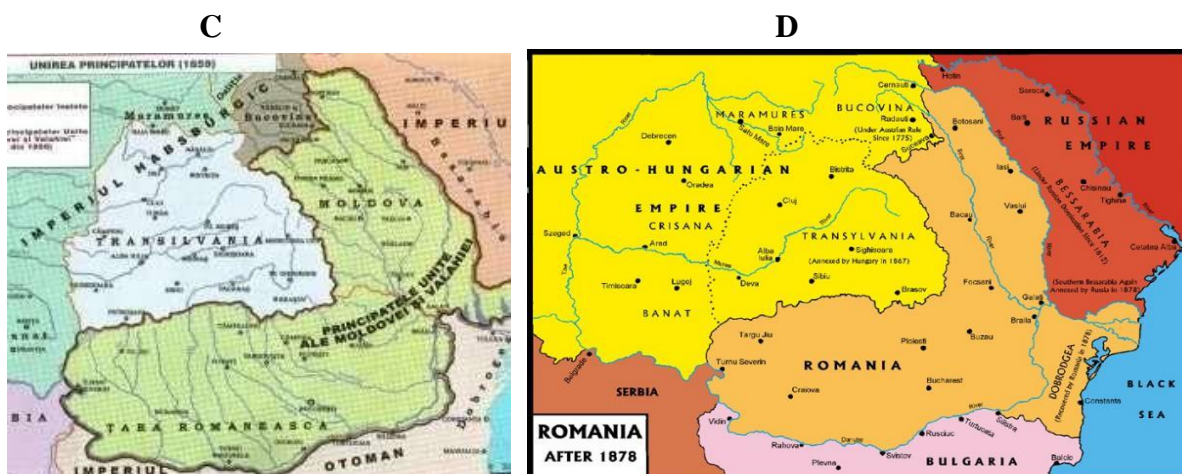
I. Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Unirea Principatelor Române a avut loc la jumătatea secolului al XIX-lea prin unirea statelor Moldova și Țara Românească sub numele Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești. Procesul unirii, bazat pe puternica apropiere culturală și economică între cele două țări, a cunoscut o etapă decisivă, care s-a dovedit a fi ireversibilă, prin alegerea colonelului moldovean Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al ambelor principate, la 5 ianuarie 1859 în Moldova și la 24 ianuarie 1859 în Țara Românească.”

(Unirea Principatelor române⁴⁹)

B. „Războiul de Independență dintre anii 1877-1878, purtat împotriva turcilor, a avut drept consecință recunoașterea pe plan internațional a independenței României. După mai bine de patru sute de ani de suzeranitate turcească, românii au profitat de contextul internațional pentru a-și făuri un stat suveran.”

(Războiul de independență⁵⁰)

Pornind de la aceste surse⁵¹, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Care fost modalitatea prin care s-a format statul român modern, conform sursei A? **5p**
2. Care fost modalitatea prin care s-a obținut independența statului român modern, conform sursei B? **5p**
3. Identificați, folosind sursele C și D, o modificare teritorială a României, ca urmare a obținerii independenței. **10p**
4. Identificați, folosind sursele C și D, un teritoriu românesc aflat sub stăpânirea imperiilor vecine în secolul al XIX-lea. **10p**

⁴⁹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Unirea_Principatelor_Rom%C3%A2ne, accesat la data 22 august 2022.

⁵⁰ http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Independen%C5%A3a_Rom%C3%A2niei, accesat la data 22 august 2022.

⁵¹ <https://sites.google.com/site/hartideistorie/clasa-a-vii-a/capitolul-i?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1>, accesat la data 22 august 2022.

II. Studiați cu atenție imaginile de mai jos:

C. Podul de la Cernavodă, 1883⁵² D. Universitatea din Iași, 1860⁵³ E. Ateneul Român, 1886⁵⁴

F. Banca Națională, 1880⁵⁵

G. Palatul Ruginoasa⁵⁶

H. Castelul Peleş⁵⁷

Utilizând sursele C, D, E, F, G, H, completați tabelul de mai jos, asociind fiecărei perioade istorice literele corespunzătoare acțiunilor de modernizare îndeplinite. 30p (5pX6)

Domnia lui Al. I. Cuza (1859-1866)	Domnia lui Carol I (1866-1914)

III. Citește cu atenție sursa de mai jos, care definește procesul modernizării în secolul al XIX-lea:

„Adaptarea la cerințele unui prezent dat, înseamnă înnoire, aducerea unor stări de lucruri în corespondență și concordanță cu noul din timpul lor.”

(Ion Bulei, *Modernizarea la români*, 1998)

Alege din tabel acea acțiune de reformă care crezi că a influențat cel mai mult modernizarea statului roman în secolul al XIX-lea. Argumentează-ți, în 3-5 rânduri, alegerea. 10p

⁵² <https://historia.ro/sectiune/actualitate/podul-de-la-cernavoda-era-cel-mai-lung-pod-din-585897.html>, accesat la data 22 august 2022.

⁵³ <https://www.uaic.ro/descopera/>, accesat la data 22 august 2022.

⁵⁴ https://ro.wikipedia.org/wiki/Ateneul_Rom%C3%A2n, accesat la data 22 august 2022.

⁵⁵ <https://www.bnr.ro/Istoria-BNR-13680-Mobile.aspx>, accesat la data 22 august 2022.

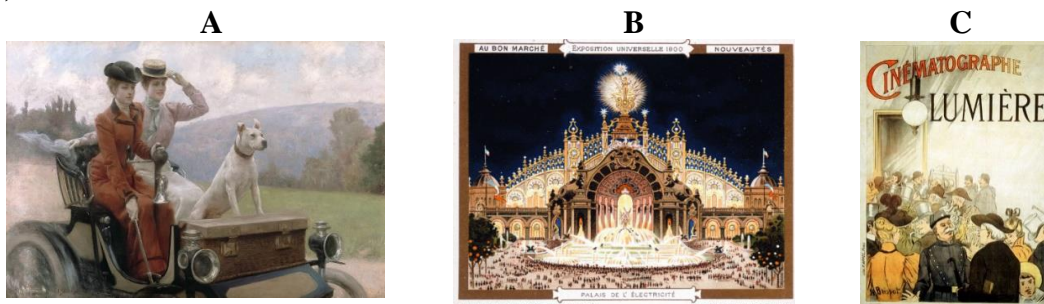
⁵⁶ https://ro.wikipedia.org/wiki/Palatul_Cuza_de_la_Ruginoasa, accesat la data 22 august 2022.

⁵⁷ https://ro.wikipedia.org/wiki/Castelul_Pele%C8%99, accesat la data 22 august 2022.

Fișa nr. 4 - Epoca victoriană. La belle époque

I. Privește, cu atenție, imaginile⁵⁸ de mai jos. Realizează corespondența dintre fiecare imagine și invenția corespunzătoare, din tabelul de mai jos. 15p

(5p x 3)

Număr	Inventator	Invenție
1	Samuel Morse	Codul Morse (1838), Telegraful (1844)
2	Alfred Nobel	Dinamita (1866)
3	Alexander Graham Bell	Telefonul (1876)
4	Thomas Alva Edison	Becul cu incandescență (1879)
5	Louis Pasteur	Vaccinul antirabic (1885)
6	Rudolf Diesel	Motorul Diesel (1893)
7	Frații Lumière	Cinematografia (1895)

A..... B..... C.....

Alege din tabel acea invenție care crezi că a influențat cel mai mult istoria umanității. Argumentează-ți, în 3 rânduri, alegerea.

15p

II. Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

D. „La Belle Époque (din franceză, „Epoca Frumoasă”) este perioada modernă, cu salturi marcante în toate domeniile și viață tihnită până la începutul Primului Război Mondial. Convențional este datată de la sfârșitul Războiului franco-prusac în 1871 până la izbucnirea Primului Război Mondial în 1914. Apărută în timpul celei de-a Treia Republici Franceze, a fost o perioadă caracterizată de optimism, pace regională, prosperitate economică, un vârf al imperiilor coloniale și inovațiilor tehnologice, științifice și culturale. În climatul perioadei, mai ales la Paris, artele au înflorit.”

(*La Belle Époque*⁵⁹)

⁵⁸ <https://histoire-image.org/etudes/dames-goldsmith-bois-boulogne-1897-voiturette-peugeot>.
<https://www.lelivrescolaire.fr/page/6047506?docId=asfWtzybXLyz8jK7yOXBf>.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cinematograph_Lumiere_advertisement_1895.jpg, accesat la data 22 august 2022.

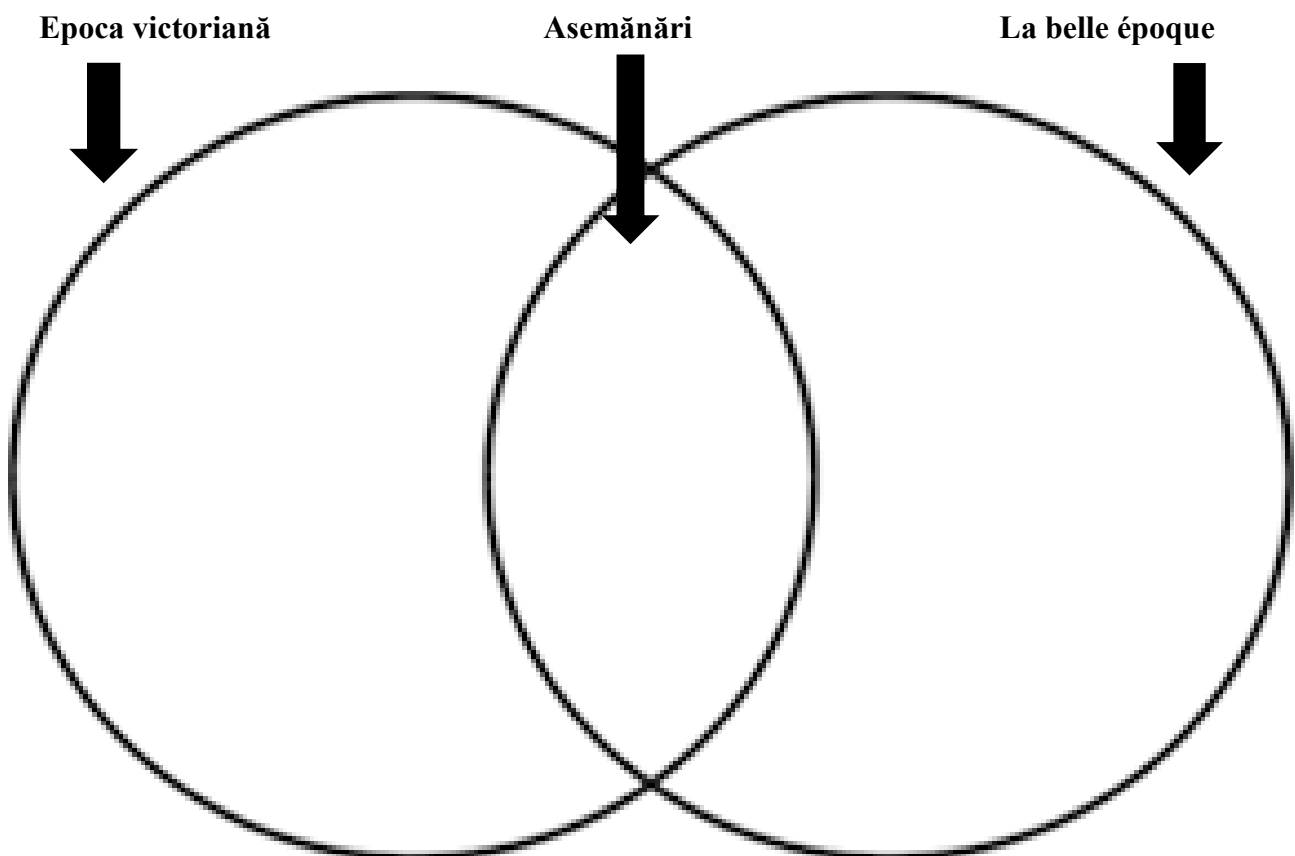
⁵⁹ https://fr.wikipedia.org/wiki/Belle_%C3%89poque, accesat la data 22 august 2022.

E. „Epoca victoriană, în istoria Marii Britanii, perioada cuprinsă între aproximativ 1820 și 1914, corespunzând aproximativ, dar nu exact, perioadei de domnie a reginei Victoria (1837–1901) și caracterizată printr-o societate bazată pe clasă, pe un număr tot mai mare de persoane care pot vota, un stat și pe o economie în creștere este cea în care statutul Marii Britanii devine acela de cel mai puternic imperiu din lume.”

(Epoca victoriană⁶⁰)

Utilizând sursele A, B, C, D, completați diagrama Venn de mai jos, având în vedere următoarele aspecte:

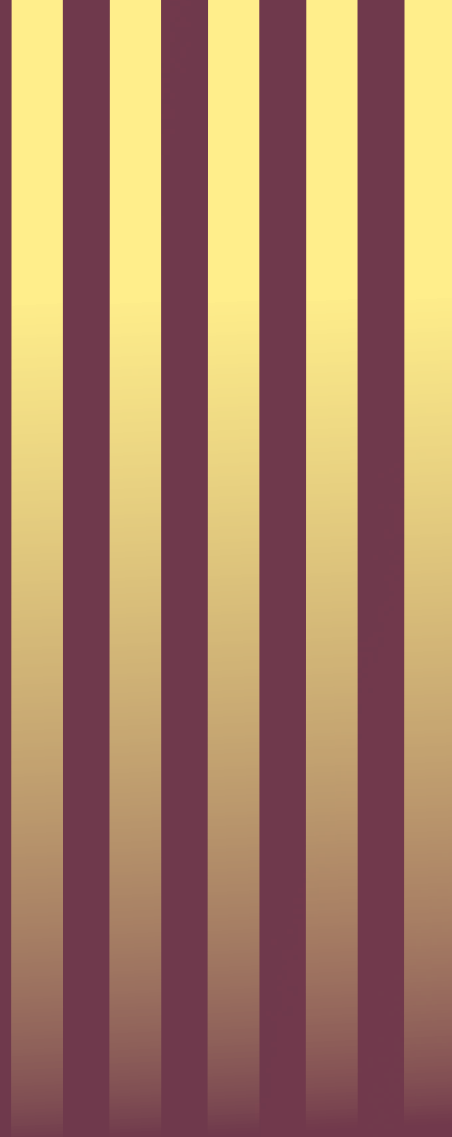
- în centrul diagramei scrie două asemănări între Epoca victoriană, respectiv La belle époque;
20p (10p x 2)
- în spațiile laterale scrie două deosebiri pentru fiecare dintre cele două perioade menționate.
20p (10p x 2)

⁶⁰ https://ro.wikipedia.org/wiki/Epoca_victorian%C4%83, accesat la data 22 august 2022.

Bibliografie:

1. ***, <https://www.bnr.ro/Istoria-BNR-13680-Mobile.aspx>, accesat la data 22 august 2022.
2. ***, <https://sites.google.com/site/hartideistorie/clasa-a-vii-a>, accesat la data 22 august 2022.
3. <https://www.uaic.ro/descopera>, accesat la data 22 august 2022.
4. ***, <https://ro.wikipedia.org/wiki/>, accesat la data 22 august 2022.
5. ***, <https://historia.ro/sectiune/actualitate/podul-de-la-cernavoda-era-cel-mai-lung-pod-din-585897.html>, accesat la data 22 august 2022.
6. Brispot, H., *A poster advertising the Lumière brothers cinematograph in Paris, c. 1895*, la: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cinematograph_Lumiere_advertisement_1895.jpg, accesat la data 22 august 2022.
7. *Le Palais de l'électricité, 1900*, la: <https://www.livrescolaire.fr/page/6047506?docId=asfWtzybXLyz8jK7yOXBf>, accesat la data 22 august 2022.
8. Leblanc, J., S., *Les dames Goldsmith au bois de Boulogne en 1897 sur une voiturette Peugeot*, la: <https://histoire-image.org/etudes/dames-goldsmith-bois-boulogne-1897-voiturette-peugeot>, accesat la data 22 august 2022.
9. Nagel, G., *Portrait Otto von Bismarck, 1894*, la: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Portrait_Bismarck_1894.jpg, accesat la data 22 august 2022.
10. Stan, M., *Istorie, Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.

EDITURA
SPIRU HARET
IAȘI - 2022